

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Kuttner_Henry-Carovny_svet_Henry_Kuttnera.pdb

PDB Name: Kuttner_Henry-Čarovný_svět

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 29.9.2007

Modification Date: 29.9.2007

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

HENRY KUTTNER
Čarovný svět Henry Kuttnera

Přeložili Václav Kajdoš, Tomáš Korbař, Pavel Medek a Veronika Volhejnová

Copyright © 2001 by Henry Kuttner Cover Art
© Jill Bauman c/o Thomas Schliick Agency Translation
© Václav Kajdoš, Tomáš Korbař, Pavel Medek, Veronika Volhejnová, 2001

ISBN 80-00-00975-7

HENRY KUTTNER (1914-1958)
ZLO, KTERÉ ZNÁME
MAŠKARÁDA
TWONKA
CHRUDOŠIVÍ JSOU BOROLOVÉ
ŽELEZNÝ STANDARD
AŽ SE UCHO UTRHNE
KRYSAŘŮV SYN
ABSOLON

BYL TO DÉMON
TAK NASHLEDANOU
TRABLE S ELEKTRÁRNOU
EGOSTROJ
NEBO...
BIBLIOGRAFICKÁ POZNÁMKA

HENRY KUTTNER
(1914-1958)

Narodil se v Los Angeles, kde začal také studovat. Během hospodářské krize byl nucen studia přerušit a našel si práci v literární agentuře. Byl tehdy nadšeným čtenářem pulpových magazínů a sám začal přispívat do jednoho z nich, Weird Tales. Jeho první povídka "Hřbitovní krysy" (The Graveyard Rats) z roku 1936 byla ovlivněna jeho literárním vzorem H. P. Lovecraftem, který sám proslul jako autor vytríbených příběhů kosmického děsu. Lovecraft Kuttnera rovněž vybídl ke spolupráci s tehdy mladičkou nadějnou autorkou C. L. Mooreovou (1911-1987). Jejich první společné texty vznikly v r. 1937, společné autorství se pozvolna měnilo ve vzájemnou náklonnost. Kuttner se s Mooreovou v červnu 1940 oženil - a jejich vztah lze považovat za snad vůbec nejšťastnější a (v literárním smyslu) nejplodnější manželství v žánru science fiction.

Sám Kuttner psal "před svatbou" dobrodružnou sci-fi, např. sérii o filmové společnosti z budoucnosti "Hollywood on the Moon", pro hororový magazín Weird Tales vytvořil v conanovském stylu fantasy cyklus "Elak of Atlantis" a spolu s Arthurem K. Barnesem sérii o popleteném cestovateli v čase Pete Manxovi.

Čtyřicátá léta jsou bezesporu Kuttnerovou nejslavnější érou. V té době napsal spolu s Mooreovou více než 40 povídek - většinu pod pseudonymem, z nichž nejslavnější byl Lawrence O'Donnell a Lewis Padgett. Vznikla série o opileckém vynálezci Galloway Gallegherovi, brilantní povídka "Twonka", která byla r. 1952 zfilmována, veleslavný příběh "Chrudošiví jsou borolové", jenž je tradičně řazen mezi deset nejlepších povídek science fiction, stejně jako "Ideální jaro" (Vintage Season, 1946, tv. inscenace 1991). Mezi fanoušky science fiction je oblíbena čtveřice humorných příběhů o pitoreskních mutantech, kteří si říkají Hogbeni. Hvězdné období uzavírá román Fury (1947, knižně 1950, Zběsilost), v němž se lidstvo po atomové válce přestěhovalo na dno venušského oceánu a je ovládáno rasou nesmrtelných. V 50. letech mohl Kuttner konečně dostudovat na univerzitě, po čemž stále toužil, a science fiction v jeho tvorbě vystřídal kriminální romány. V roce 1958 zcela náhle zemřel na srdeční infarkt. Kuttner za života marně čekal na uznání za svou výjimečnou a originální tvorbu. Z dnešního pohledu je však zřejmé, že spolu s C. L. Mooreovou významně ovlivnil žánr science fiction a zapůsobil na takové autory, jako byli Ray Bradbury či Philip K. Dick.

Zlo, které známe

To tiché, ale burčující volání se už několik dnů šeptavě ozývalo kdesi hluboko v Carnevanově mozku. Bylo bezhlasé a naléhavé a Carnevan sám svou mysl přirovnával ke střelce kompasu, která se nevyhnutelně otáčí tak, že směřuje k nejbližšímu magnetickému pólu. Bylo poměrně jednoduché soustředit pozornost na momentálně zvažovaný problém; jak ovšem zjistil, bylo poněkud nebezpečné v této pozornosti polevit. Střelka se rozechvěla a nepostřehnutelně se vychýlila, zatímco nezvučný křik sílil a útočil na zdi citadely jeho vědomí. Smysl sdělované zprávy mu přesto zůstával neznámý.

Šílenství ani v nejmenším nepřicházelo v úvahu. Gerald Carnevan byl stejně neurotický jako většina lidí a byl si toho také vědom. Měl několik univerzitních titulů, byl mladším partnerem vzkvétající newyorské reklamní agentury a zabezpečoval většinu jejích nových nápadů. Chodil na golf, plaval a byl poměrně slušným hráčem bridže. Bylo mu sedmatřicet, měl úzký, přísný obličej puritána - kterým ve skutečnosti nebyl - a byl terčem drobného vydírání ze strany své milenky. Nijak zvlášť mu to nevadilo, protože jeho logická mysl vyhodnotila všechny potenciální varianty, jednu z nich jednoznačně vybrala a na ostatní

zapomněla.

A přece na ně nezapomněla úplně. Kdesi v hlubinách jeho Podvědomí zůstávala skrytá myšlenka, která se nyní vynořila "a povrch. Samozřejmě ho napadlo, že by to mohlo být vysvětlením onoho... onoho "hlasu". Potlačená touha po definitivním vyřešení problému. Zdálo se, že to všechno do sebe poměrně dobře zapadá, zvlášť vezmeme-li v úvahu Carnevanovo nedávné zasnoubení s Phyllis Mardrakeovou. Phyllis, která pocházela z bostonské větve Mardrakeů, by snoubenci rozhodně netolerovala žádné milostné aféry - kdyby je někdo vytáhl na světlo. Diana, která byla nejen roztomilá, ale také bezohledná, by to neváhala udělat, kdyby se situace přespříliš vyostřila.

Střelka kompasu se znovu zachvěla, roztočila a váhavě se zastavila. Carnevan, který byl toho večera dlouho po pracovní době stále ještě ve své kanceláři, rozmrzele zabručel. Z jakéhosi náhlého popudu se pohodlně uvelebil v křesle, otevřeným oknem vyhodil ven cigaretu a čekal.

Jak nás učí psychologie, potlačované touhy je třeba vypustit na denní světlo, kde je možno se s nimi vypořádat a zneškodnit je. Carnevan pomyslel na tuto zásadu, setřel si z hubeného a drsného obličeje veškerý výraz a čekal. Zavřel oči.

Oknem k němu doléhal tlumený lomoz newyorské ulice, který však téměř nepostřehnutelně utichl a ztratil se. Carnevan se pokusil analyzovat svoje pocity. Jeho vědomí jako by bylo uzavřené v zapečetěné schránce a celé se upíralo jedním směrem. Světelné obrazce na jeho zavřených víčkách pobledly, jak se jeho sítnice přizpůsobila tmě.

Do mozku mu pronikl jakýsi nehlasný povel. Nechápal ho. Byl příliš cizí - nesrozumitelný.

Konečně se však začala utvářet slova. Jméno. Jméno, které kolísalo na samotném okraji mlžné, zárodečné temnoty. Nefert. Nefert.

Ted' už ho poznával. Vzpomínal si na seanci z minulého týdne, již se zúčastnil s Phyllis, protože ho o to požádala. Byl to obvyklý laciný švindl - trumpety a světla a šeptající hlasy. Médium tyto seance pořádalo třikrát týdně ve starém domě s pískovcovou fasádou nedaleko náměstí Columbus Circle. Ta žena se jmenovala madame Nefert - nebo to alespoň tvrdila přestože připomínala spíš Irčanku než Egypt'anku. Ted' už Carnevan věděl, co mu ten nehlasný příkaz říká. Jdi za madame Nefert, velel mu...

Carnevan otevřel oči. V kanceláři kolem něj se vůbec nic nezměnilo, což ostatně předpokládal. V duchu si už totiž stačil vytvořit jakousi vágní teorii, na jejímž základě pocíťoval pobouřené rozhořčení, protože byl přesvědčen, že si někdo bez povolení zahrává s jeho nejvýhradnějším majetkem - s jeho vlastním já. Napadlo ho, že to byla hypnóza. Madame Nefert se podařilo ho zhypnotizovat a ty podivné reakce z posledního týdne byly výsledkem posthypnotického příkazu. Bylo to sice poněkud přitažené za vlasy, rozhodně to však nebylo nemožné.

Protože byl Carnevan reklamním agentem, jeho myšlenky se nevyhnutelně ubíraly jistým předurčeným směrem. Madame Nefert nejprve zákazníka zhypnotizovala. Zákazník se k ní pak vrátil, protože byl nervózní a nechápal, co se stalo, a médium mu pravděpodobně oznámilo, že v tom mají prsty duchové. Když byl zákazník náležitě přesvědčen - to je první fáze všech reklamních kampaní -, madame Nefert vyšla s pravdou ven, ať už prodávala cokoli.

To byl základní princip hry. Přesvědčit zákazníka, že něco potřebuje. A potom mu to prodat.

No prosím. Carnevan vstal, zapálil si cigaretu a oblékl si kabát. Když si před zrcadlem narovnával vázanku, důkladně si prohlédl vlastní obličej. Vypadal jako člověk těšící se dokonalému zdraví, s normálními reakcemi a s očima pevně pod kontrolou.

Telefon pronikavě zařinčel. Carnevan zdvihl sluchátko.

"Haló...? Diano? Jak se daří, drahá?" Navzdory Dianiným vyděračským sklonům Carnevan jejich vzájemné vztahy raději udržoval na zdvořilé úrovni, protože měl strach, aby se ještě víc nezkomplikovaly. Výrazem "drahá" proto nahradil jiné slovo, které ho v tom okamžiku napadlo.

"Nemůžu," prohlásil po chvíli. "Mám dnes večer důležitou schůzku. No tak, počkej přece - to neznamená, že odmítám tvoji prosbu. Ještě dnes večer ti pošlu poštou šek."

To Dianu očividně uspokojilo a Carnevan zavěsil. Diana dosud nevěděla o jeho chystaném manželství s Phyllis. Trochu mu dělalo starosti, jak zareaguje, až se o něm dozví. Phyllis byla sice nesmírně krásná, ale také velice hloupá. Zpočátku v této její vlastnosti nacházel jakousi relaxaci, protože mu ve chvílích, kdy byli spolu, propůjčovala iluzorní pocit moci. Ted' se však zdálo, že by mu Phyllisina hloupost mohla být

na překážku.

Pomyslel si, že tenhle problém bude řešit, až přijde čas. Teď měla zrovna přednost Nefert. Madame Nefert. Zkřivil rty v ironickém úsměvu. Samozřejmě, titul je důležitý. Vždycky si najde obchodní značku. Na zákazníky to udělá dojem.

Vyzdvihl si auto z garáže kancelářské budovy, najel na magistrálu, zamířil směrem z centra a odbočil ke Columbus Circle. Madame Nefert měla vstupní salonek a několik lacině dekorovaných místností, které nikdy nikdo neviděl - pravděpodobně proto, že v nich bylo uloženo její vybavení. Vývěska na okně hlásala její profesi.

Carnevan vyšel po schodech nahoru a zazvonil. Když se ozval bzučák, vešel dovnitř, zamířil doprava a prošel pootevřenými dveřmi, které za sebou zavřel. Okna byla zakrytá zataženými závěsy. Místnost byla osvětlená tlumeným načervenalým světlem, které vrhaly lampy v koutech.

Koberce byl odsunutý stranou, takže podlaha zůstala holá. Na podlaze byla světélkující křídou nakreslena různá znamení. Uprostřed pentagramu stál začernalý kotlík. To bylo vše a Carnevan při pohledu na to znechuceně zavrtil hlavou. Takováhle jevištní výprava mohla udělat dojem jen na ty nejnaivnější klienty. Přesto se rozhodl, že bude hrát úlohu prostáčka, dokud se nedostane ke kořeni tohoto nanejvyšší zvláštního reklamního triku.

Jeden ze závěsů se trhavě odsunul a odhalil výklenek, v němž na obyčejné dřevěné židli seděla madame Nefert. Carnevan viděl, že se babizna ani nenamáhala převléknout do svého obvyklého kostýmu. S otlým zarudlým obličejem a mastnými vlasy vypadala jako posluhovačka z nějaké shawovské komedie. Měla na sobě květované domácí šaty s rozevřeným výstřihem z něhož vykukovalo špinavě bílé kombiné kryjící mohutná ňadra.

Ve tváři se jí mihotavě odráželo červené světlo.

Pohlédla na Carnevana skelnýma, bezvýraznýma očima. „Duchové jsou..." začala, pak však náhle zmlkla a z hloubi hrdla se jí vydral přidušený chropot. Celé její tělo se křečovitě zachvělo.

Carnevan potlačil úsměv a oslovil ji. "Rád bych vám položil pár otázek, madame Nefert."

Neodpověděla. Zavládlo dlouhé a tíživé ticho. Po chvíli se Carnevan váhavě otočil ke dveřím, žena však na jeho pohyb nijak nezareagovala.

Hrála svou roli doopravdy věrně. Carnevan se rozhlédl, v začeměném kotlíku spatřil něco bílého a přistoupil blíž, aby se mohl podívat dovnitř. Okamžitě se mu prudce zvedl žaludek; spěšně vytáhl kapesník, přidržel si ho před ústy a vztekale se otočil k madame Nefert.

Nebyl však schopen nalézt odpovídající slova. Pak se mu vrátil zdravý rozum. Zhluboka se nadechl a uvědomil si, že ta věc, která ho málem připravila o emocionální rovnováhu, je jen obratně nastražená papírová napodobenina.

Madame Nefert se vůbec nepohnula. Byla nakloněná kupředu a dýchala přerývanými chroptivými vzlyky. Do Carnevanova nosu vnikl jakýsi nezřetelný vtíravý pach.

"Teď!" ozval se rázný pokyn.

Ruka madame Nefert se pohnula v neohrabaném, nejistém gestu. V tomtéž okamžiku si Carnevan uvědomil, že v místnosti se objevila další osoba. Prudce se otočil a spatřil, že uprostřed pentagramu dřepí malá skrčená postava, která na něj upřeně hledí.

Červené světlo bylo tak matné, že viděl pouze hlavu a beztvaré tělo skryté tmavým pláštěm, pod nímž se muž - nebo to snad byla žena? - krčil. Stačil však jediný pohled na hlavu, aby se mu srdce poplašeně rozbušilo.

Nebyla to totiž stoprocentně lidská hlava. Carnevana v prvním okamžiku napadlo, že je to lebka. Obličej měla vyzábělý, jako by kost byla jen lehce překrytá bledou průsvitnou kůží barvy nejjemnější slonoviny, a nebyl na ní jediný chloupek či vlasek. Měla trojúhelníkovitý tvar jemně zakřiveného klínu bez oněch ošklivě vyčnívajících boulí lícních kostí, kvůli nimž lidské lebky tak často vypadají ohavně. Oči bez pochyb nepatřily člověku. Byly tak šikmé, že jejich horní koutky sahaly téměř tam, kde by začínala linie vlasů, kdyby totiž to stvoření nějaké vlasy mělo, a podobaly se zamlženým šedozeleným kamenům posetým tančícími opalizujícími ohníčky, nyní rudě zářícími v okolním světle.

Byla to neobyčejně krásná tvář, vyznačující se jasnou a studenou dokonalostí leštěné kosti. Tělo Carnevan neviděl, protože je zakrýval plášť.

Byla snad ta podivná tvář pouhou maskou? Carnevan věděl, že tomu tak není. Díky sotva znatelnému, ale neklamnému odporu, jímž se otřáslo celé jeho tělo, mu bylo jasné, že se dívá na zplozence pekel. Zcela reflexivně a automaticky vytáhl cigaretu a zapálil si. Stvoření se po celou dobu této jeho činnosti nepohnulo a Carnevan si náhle uvědomil, že střelka kompasu v jeho mozku zmizela.

Z jeho cigarety stoupal spirálovitý proužek kouře. On, Gerald Carnevan, stál v téhle místnosti ozářené tlumeným narudlým světlem, za sebou měl falešné médium, jež upadlo do pravděpodobně stejně falešného tranzu, a pouhých několik stop od něj se krčilo... něco. Venku, ve vzdálenosti jediného bloku, bylo náměstí Columbus Circle, elektrická světla a dopravní ruch.

Elektrická světla znamenala reklamu. Něco v Carnevanově mozku s cvaknutím zaskočilo do sebe. Musíš zákazníka vyvést z míry. V tomto případě byl zákazníkem jistojistě on. Metoda přímého útoku byla postrachem obchodních cestujících a jejich předem naplánované taktiky. Carnevan vykročil a zamířil rovnou k tvorovi.

Měkce růžové dětské rty se rozevřely. "Stůjte," varoval ho pozoruhodně laskavý hlas. "Nesmíte vkročit do pentagramu, Carnevane. Stejně by se vám to nepodařilo, ale mohl byste vyvolat požár."

"A je to jasné," poznamenal Carnevan a téměř se rozesmál. "Duchové nemluví obecnou angličtinou. O co jde?"

"No," odpověděl jeho společník, aniž by se pohnul, "tak především byste mi mohl říkat Azazel. Nejsem duch, jsem spíš něco jako démon. A pokud jde o tu obecnou angličtinu, když vstoupím do vašeho světa, přirozeně se mu přizpůsobím - nebo mu spíš jsem přizpůsoben. Můj vlastní jazyk tu nikdo nesmí slyšet. Mluvím jím, ale vy slyšíte jeho pozemský protějšek. Automaticky se přizpůsobuje vašim schopnostem."

"Dobře, dobře," přikývl Carnevan. "A co dál?" Vyfoukl nosem oblak kouře.

"Jste skeptik," konstatoval stále nehybný Azazel. "Dokázal bych vás za okamžik přesvědčit, kdybych opustil pentagram, to ale bez vaší pomoci nesvedu. Prostor, který nyní zaujímám, existuje v obou našich světech současně. Já jsem doopravdy démon, Carnevane, a chci s vámi uzavřít smlouvu."

"Předpokládám, že za okamžik se tu rozzáří blesky fotoaparátů. Můžeš si ale nadělat fotomontáží, kolik chceš, pokud ti jde o tohle. Vyděračům zásadně neplatím," ujistil ho Carnevan, pak pomyslel na Dianu a v duchu se nepatrně poopravil.

"Ale platíte," ušklíbl se Azazel a stručně, ale výstižně zrekapituloval jeho poměr s Dianou Bellamyovou. Carnevan cítil, jak se červená. "To by stačilo," zarazil ho stroze. "Takže jde o vydírání, že ano?"

"Dovolte mi prosím, abych to vysvětlil - pěkně od začátku. Poprvé jsem se s vámi spojil na té seanci minulý týden. Navazování kontaktů s lidmi je pro obyvatele mé... mé dimenze neuvěřitelně obtížné. Ve vašem případě se mi to ale podařilo. Vložil jsem do vašeho podvědomí určité myšlenky a jejich pomocí jsem si kontakt s vámi udržel."

"Jaké myšlenky?"

"Samé příjemné," vysvětloval Azazel. "Myšlenku na smrt vašeho staršího partnera. Na odstranění Diany Bellamyové. Na bohatství, moc, úspěchy. Vám se tyhle myšlenky potají zamlouvaly, takže mezi námi vzniklo spojení. Ne ale dostatečně silné, protože jsem s vámi nemohl doopravdy komunikovat, dokud jsem pořádně nezpracoval na madame Nefert."

"Pokračuj," vyzval ho klidně Carnevan. "Ta je samozřejmě obyčejná šarlatánka."

"To ano," usmál se Azazel. "Je to ale Keltka. Housle bez houslisty jsou k ničemu. Podařilo se mi do jisté míry ji ovládnout, takže jsem ji přiměl vykonat všechny nezbytné přípravy k tomu, abych se mohl zhmotnit. Potom jsem vás sem přilákal."

"A tohle ti mám věřit?"

Démon netrpělivě pokrčil rameny. "V tom je právě ta potíž. Pokud se smíříte s faktem mé existence, můžu vám velice dobře sloužit - opravdu velice dobře. Jenže to vy neuděláte, dokud mi neuvěříte."

"Nejsem Faust," bránil se Carnevan. "Ostatně, i kdybych ti snad uvěřil, co tě vede k domněnce, že bych chtěl..." Zarazil se.

Na okamžik zavládlo ticho. Carnevan vztekle odhodil cigaretu a zamáčkl ji. "Všechny ty historické legendy," zamumlal. "Lidové příběhy - ty všechny jsou toho plné. Smlouvy s démony. A vždycky za dohodnutou cenu. Jenže já jsem ateista. Nebo agnostik. Sám vlastně nevím, co z toho jsem. A pokud jde o duši - nechce se mi věřit, že nějakou mám. Až umřu, bude po všem."

Azazel si ho zamyšleně prohlížel. "Samozřejmě, každou službu je třeba zaplatit." V tvorově tváři se mihl podivný výraz. Byl v něm výsměch, ale byl v něm i strach. Když znovu promluvil, znělo to uspěchaně a vemlouvavě.

"Můžu vám sloužit, Carnevane. Můžu vám dát cokoli, po čem toužíte - myslím, že úplně všechno."

"Proč sis vybral zrovna mě?"

"Přitáhla mě ta seance. A vy jste tam byl jediný, s kým jsem dokázal navázat kontakt."

Carnevan, kterému to právě nepolichotilo, se zamračil. Něčemu takovému prostě nebyl schopen uvěřit.

"Nebyl bych proti," ozval se konečně, "kdybych si myslel, že to není jen nějaký trik. Pověz mi o tom něco víc. Řekni mi, co přesně bys pro mě mohl udělat."

Azazel se na chvíli rozhovořil. Když domluvil, Carnevanovy oči se dychtivě leskly.

"I kdyby se jen trocha z toho podařila..."

"Je to úplně snadné," přesvědčoval ho Azazel. "Všechno je připravené. Ceremoniál netrvá nijak dlouho a já vás povedu krok za krokem."

Carnevan hlasitě mlaskl a usmál se. "Jenže to je ono. Nemůžu tomu věřit. Říkám si, že jsi skutečný, ale někde hluboko v mozku se pokouším najít logické vysvětlení. A to je až příliš snadné. Kdybych byl doopravdy přesvědčen, že jsi tím, za koho se vydáváš, a že můžeš..."

"Víte něco o nadpřirozených bytostech?" skočil mu do řeči Azazel.

"Cože? No... jen tolik, co každý jiný laik."

Tvor pomalu vstal. Carnevan spatřil, že na sobě má nabíraný plášť z nějakého tmavého, matně se lesknoucího materiálu.

"Pokud neexistuje jiný způsob, jak vás přesvědčit - a vzhledem k tomu, že nemohu opustit pentagram, tak neexistuje - musím to udělat takhle."

Carnevana se zmocnila děsivá předtucha, když viděl, jak se štíhlé a jemně tvarované ruce potýkají s přezkami pláště. Pak ho Azazel široce rozevřel.

Téměř okamžitě se do něj znovu pevně zahalil. Carnevan se nepohnul, po bradě mu však stékal pramínek krve.

Následovalo ticho, které trvalo do chvíle, kdy se muž pokusil promluvit; ozval se krákoravý, chraptivý zvuk, který se ostře rozlehl celou místností. Carnevan našel svůj ztracený hlas.

Slova z něj nečekaně vytryskla jakoby napůl zaječením. Znenadání se prudce otočil a rozběhl se do kouta, kde zůstal stát s čelem pevně přitisknutým ke stěně. Když se vrátil, tvářil se už o něco vyrovnaněji, přestože mu po obličeji stékal pot.

"Dobrá," řekl. "Co mám dělat?"

"Dělá se to takhle..." začal Azazel.

Druhého dne ráno seděl Carnevan u svého psacího stolu a klidně rozmlouval s démonem, který byl pohodlně usazený v křesle, neviditelný pro všechny s výjimkou jediného muže a s hlasem stejně efektivně zamaskovaným. Okny dovnitř proudilo sluneční světlo a chladný vánek do místnosti přinášel tlumený lomoz dopravního ruchu. Azazel takhle vsedě s tělem zahaleným v plášti a s překrásnou, lebce podobnou hlavou, vybělenou slunečními paprsky, vypadal neuvěřitelně reálně.

"Ne tak nahlas," varoval Carnevana démon. "Mě nikdo slyšet nemůže, ale vás ano. Šeptejte - nebo prostě mluvte jen v duchu. Já vám porozumím."

"To by šlo." Carnevan se podrbl na čerstvě oholené tváři. "Asi bychom si měli vypracovat nějakou válečnou strategii. Moji duši si totiž budeš muset zasloužit."

"Cože?" Démon se na vteřinku zatvářil zmateně, pak se však tiše zasmál. "Jsem vám k službám."

"Tak za prvé - nesmíme vzbudit žádné podezření. Pravdě by sice nikdo neuvěřil, nechci ale, aby mě považovali za šílence - i když by se možná nemýlili," pokračoval logicky Carnevan.

"Tímhle aspektem se ale zrovna teď zabývat nebudeme. Co uděláme s madame Nefert? Kolik toho ví?"

"Vůbec nic," ujistil ho Azazel. "Po celou dobu, co jsem se zmocnil nadvlády nad ní, byla v tranzu. Když se z něj probírala, na nic si nevzpomínala. Jestli ale chcete, můžu ji zabít."

Carnevan zdvihl ruku. "Tak moment! Přesně v těchhle věcech se lidé jako Faust dopouštěli omylů.

Vyváděli jako šílení, nechali se opájet svou mocí a navěsili na sebe tolik hermelínu, že se nakonec nebyli schopni pohnout. Jestli budeme muset někoho zavraždit, pak jen v případě absolutní nutnosti. Poslyš, do

"jaké míry jsi vlastně pod mojí kontrolou?"

"Do značné míry," připustil Azazel.

"Co kdybych tě požádal, abys spáchal sebevraždu - nebo spíš kdybych ti to nařídil?"

Místo odpovědi sebral démon z psacího stolu nůž na papír a zabořil ho hluboko do svého pláště. Když si Carnevan připomněl, co se pod tím oblečením skrývá, spěšně pohlédl stranou.

Azazel s úsměvem vrátil nůž na místo. "Sebevražda je pro démona za jakýchkoli okolností nemožná."

"Může tě vůbec něco zabít?"

Následovala chvíle ticha. "Vy ne," ozval se pak Azazel.

Carnevan pokrčil rameny. "Snažím se jen prověřit si všechny možnosti. Chci vědět, jak si stojím.

Poslouchat mě ale musíš, v tom se nemýlím?"

Azazel přikývl.

"Výborně. Tak aby bylo jasno, nechci, abys mi do klína nasypal milion dolarů ve zlatě. Jednak je zlato ilegální, jednak by to vyvolalo spoustu všetečných otázek. Všechny výhody, kterých se mi dostane, musejí přijít přirozeně, aby nevyvolaly ani to sebemenší podezření. Kdyby zemřel Eli Dale, firma by zůstala bez staršího partnera. Jeho místo bych dostal já. Pro moje potřeby je to místo dostatečně dobře placené."

"Můžu z vás udělat nejbohatšího člověka na světě," podbízel se démon.

Carnevan se tiše uchechtl. "A co pak? Všechno by pro mě bylo příliš snadné. Chci cítit vzrušení z osobně dosažených úspěchů - s jistou malou pomocí z tvé strany. Když v pasiánsu zafixluješ jednu, je to něco jiného než podvádět po celou hru. Mám v sebe poměrně značnou důvěru a chci si dokázat, že je oprávněná - chci posílit vlastní sebevědomí. Lidé jako Faust se přesýtili svou mocí. Král Šalamoun se musel k smrti nudit. Už nikdy nemusel používat mozek a já se vsadím, že mu atrofoval. Podívej jen na Merlina!" usmál se Carnevan. "Natolik si zvykl vyvolávat d'ábly, aby plnili všechna jeho přání, že ho pak bez problémů dostal nějaký mladý utřinos. Ne, Azazeli - chci, aby Eli Dale zemřel, chci ale, aby zemřel přirozenou smrtí."

Démon pohlédl na své bledé štíhlé ruce.

Carnevan pokrčil rameny. "Dokážeš měnit podobu?"

"Samozřejmě."

"V cokoli?"

Místo odpovědi se Azazel v rychlém sledu po sobě přeměnil ve velkého černého psa, v ještěrku, v chřestýše a v samotného Carnevana. Konečně se vrátil do své vlastní podoby a znovu se uvelebil v křesle.

"Ani jeden z těchto převleků by ti nepomohl zabít Dalea," zabručel Carnevan. "Potřebujeme něco, co nevzbudí žádné podezření. Víš, co jsou to choroboplodné zárodky, Azazeli?"

Démon přikývl. "Ano, přečetl jsem si to v tvé mysli."

"Dokázal by ses přeměnit v toxiny?"

"Proč ne? Pokud budu vědět, který si přeješ, najdu si někde vzorek, okopíruju jeho atomovou strukturu a vdechnu jí svou vlastní životní sílu."

"Míšni meningitida," uvažoval Carnevan zamyšleně. "To je dostatečně smrtelná choroba. Takového starce, jako je Dale, určitě zabije. Jenže si teď nevzpomínám, jestli ji působí bakterie nebo virus."

"To je úplně jedno," mávl rukou Azazel. "Najdu si to někde na sklíčku mikroskopu nebo ve vzorku - v nějaké nemocnici by se to mělo sehnat -, a pak se v podobě té choroby zhmotním v Daleově těle."

"Bude to působit stejně?"

"Ano."

"Tak dobrá. Předpokládám, že toxin se začne rozmnožovat a to bude Daleův konec. Pokud ne, zkusíme něco jiného."

Pustil se zase do práce a Azazel zmizel. Dopoledne se neuvěřitelně vlekl. Když Carnevan obědval v nedaleké restauraci, přemýšlel o tom, co asi jeho domácí démon právě dělá; byl přitom poněkud překvapen zjištěním, že má upřímnou chuť k jídlu. Odpoledne mu zatelefonovala Diana. Očividně se dozvěděla o Carnevanově a Phyllisině zasnoubení. Dokonce už s Phyllis mluvila telefonem.

Carnevan zavěsil a násilím potlačil vztek, který jím zuřivě cloumal. Po krátkém okamžiku vytočil

Phyllisino číslo. Řekli mu, že není doma.

"Vyříd'te jí, že se za ní dnes večer přijedu podívat," zabručel a praštil sluchátkem do vidlice. Byla to docela úleva, když zdvihl oči a zjistil, že v křesle spočívá Azazelova zahalená postava.

"Vyřízeno," oznámil mu démon. "Dale má míšni meningitidu. Ještě o tom neví, ale ten toxin se velice rychle šíří. Byl to zvláštní experiment, ale zabralo to."

Carnevan se pokusil soustředit myšlenky. Momentálně nedokázal myslet na nic jiného než na Phyllis. Samozřejmě ji miloval - jenže byla tak zatraceně nekompromisní, tak neuvěřitelně puritánská. Provinil se v minulosti jedním poklesem, v jejích očích by to ale mohlo stačit. Že by snad zrušila zasnoubení? To jistě ne! V této době a v tomto věku se milostné aférky považovaly za cosi víceméně normálního a dívala se na to tak i děvčata vychovaná v Bostonu. Carnevan si zaujatě prohlížel nehty na rukou.

Po chvíli zašel pod jakousi záminkou navštívit Eliho Dalea, požádal ho o radu v nějaké bezvýznamné podnikové záležitosti a bedlivě pozoroval starcovu tvář. Dale byl zarudlý a třpytily se mu oči, jinak však vypadal normálně. Přesto na něm Carnevan jasně viděl cejch smrti. Věděl, že zemře a že se místo staršího partnera uvolní pro někoho jiného - a první fáze Carnevanova plánu se stane skutečností. A pokud šlo o Phyllis a Dianu - proč si dělat starosti, ostatně má přece domácího démona! S pomocí sil, které má k dispozici, dokáže vyřešit i tenhle problém. Jak přesně na to půjde, to zatím nevěděl; pomyslel si však, že nejdřív je v každém případě třeba použít obvyčejných metod. Nesmí si vypěstovat přílišnou závislost na magii.

Pro danou chvíli Azazela propustil a toho večera se rozjel za Phyllis domů. Ještě předtím se však zastavil v Dianině bytě. Udělala mu krátkou a bouřlivou scénu.

Tmavovlasá, štíhlá, rozzuřená a roztomilá Diana mu oznámila, že nedovolí, aby se oženil.

"Pročpak ne?" chtěl vědět. "Koneckonců, má drahá, jestli chceš peníze, mohu to zařídit."

Diana se začala neuctivě vyjadřovat na Phyllisinu adresu. Praštila o podlahu popelníkem a rozdupala ho.

"Tak já nejsem dost dobrá na to, aby sis mě vzal! A ona jo?"

"Posaď se a uklidni se," vybídl ji Carnevan. "Pokus se analyzovat svoje city..."

"Ty mizero bezcitná..."

"...a přesně si ujasnit svoje postavení. Nemiluješ mě. Když mě držíš na obojku, dává ti to pocit moci a vlastnictví. Nechceš, aby mě měla žádná jiná žena."

"Lituju každou ženu, která tě bude mít," poznamenala Diana a vybrala si další popelník. Vypadala pozoruhodně přitažlivě, Carnevan však nebyl v tom správném rozpoložení, v němž by dokázal krásu správně ocenit.

"Tak dobrá," prohlásil. "Teď mě poslouchej. Pokud se mnou budeš souhlasit, nebudou ti chybět peníze - a nic jiného taky ne. Jestli se mi ale pokusíš dělat další maléry, určitě toho budeš litovat."

"Já mám pro strach uděláno," odsekla Diana. "Kam jdeš? Nejspíš máš zaměřeno za tou svou blond'atou holkou, co?"

Na znamení, že ho nemůže vyvést z míry, ji Carnevan oblafl úsměvem, oblékl si plášť a zmizel. Odjel k domu, kde bydlela zmíněná blond'atá holka a kde narazil na nijak zvlášť nečekané potíže. Po nějaké době se mu však podařilo služku přesvědčit, takže byl uveden tváří v tvář rampouchu, sedícímu mlčky na pohovce. Byla to paní Mardrakeová.

"Phyllis vás nechce vidět, Geralde," prohlásila a její přísně stažená ústa odsekávala slovo za slovem.

Carnevan se připravil k boji, nadechl se a začal mluvit. Mluvil dobře. Jeho argumentace byla tak působivá, že téměř přesvědčil sám sebe, že je Diana pouhým mýtem - že si celý ten milostný románěk vyfabuloval někdo, kdo ho z osobních důvodů nenávidí. Paní Mardrakeová po poměrně dlouhém vnitřním boji nakonec kapitulovala.

"Nesmí z toho být žádný skandál," prohlásila nakonec. "Kdybych si myslela, že je jen slovo pravdy na tom, co ta ženská vyprávěla Phyllis..."

"Každý muž v mém postavení má přirozeně nepřátele," postěžoval si Carnevan a nenápadně tak své hostitelce připomněl, že jako potenciální manželská partie je kořistí, která stojí za ulovení. Paní Mardrakeová si povzddechla.

"Tak dobrá, Geralde. Požádám Phyllis, aby si s vámi promluvila. Počkejte tady."

Majestátně vyšla z pokoje a Carnevan potlačil úsměv. Bylo mu ovšem jasné, že Phyllis takhle jednoduše

nezvládne.

Neobjevila se okamžitě. Carnevan předpokládal, že paní Mardrakeové se nedaří jen tak snadno dceru přesvědčit o jeho dobrých úmyslech. Přecházel po místnosti sem a tam, vytáhl pouzdro s cigaretami a s pohledem na své okolí je zase uložil do kapsy. Taková viktoriánská domácnost!

Oči mu padly na těžkou rodinnou bibli postavenou na zvláštním podstavci. Z nedostatku jiné zábavy k ní přistoupil a namátkou ji otevřel. Začel se do jedné pasáže.

"Bude-li se kdo klaněti šelmě a obrazu jejímu a vezme-li znamení její na čelo své aneb na ruku svou, i tent' bude pít víno hněvu Božího."

Byla to pravděpodobně instinktivní reakce, která Carnevana přiměla, aby zdvihl ruku a přiložil si ji k čelu. Usmál se své ješitnosti. Pověry! Jistě - k pověrám ale patřili i démoni.

Přesně v tom okamžiku vešla dovnitř Phyllis, která vypadala jako Evangelina z Akádie; ve tváři měla tentýž mučednický výraz, jaký bychom si nejspíš představovali pro Longfellowovu hrdinku. Carnevan potlačil zcela negalantní nutkání ji nakopnout a natáhl se pro její ruce; nepodařilo se mu ji zachytit a následoval ji tedy k pohovce.

Puritánství a pobožněstkářská výchova mají své nevýhody, pomyslel si. Ještě zřejmější mu to připadalo o deset minut později, když se mu stále nepodařilo Phyllis přesvědčit o své nevině.

"Neřekla jsem matce všechno," informovala ho klidným hlasem. "Ta ženská uvedla některé skutečnosti. ... Zkrátka, bylo zřejmé, že mluví pravdu."

"Miluju tě," ujistil ji Carnevan mimo veškerou souvislost.

"Nemiluješ. Kdybys mě miloval, nikdy by sis nemohl nic začít s takovou ženskou."

"I když se to stalo, ještě než jsem tě poznal?"

"Dokázala bych ti odpustit spoustu věcí, Geralde," povzddechla si Phyllis, "ale tohle ne."

"Ty nechceš manžela," konstatoval Carnevan, "ty chceš vytesanou sochu ctnosti."

Ukázalo se, že pózu jejího škrobeného klidu nedokáže prolomit, což vedlo k tomu, že se zcela přestal ovládat. Škemral a doprošoval se a sám sobě se přitom protivil. Ze všech žen na celém světě se musel zamilovat zrovna do té absolutně nejúzkoprsější a nejpuritánštější. Její mlčení ho dohánělo k vzteku hraničícímu až s hysterií. Popadla ho chuť rvát do nábožně tiché atmosféry salonu ty nejhorší vulgárnosti. Uvědomoval si, jak strašlivě ho Phyllis ponižuje, a kdesi hluboko v jeho nitru se něco vztekle krčilo pod ranami bičem, které tomu uštědřoval, přesto se však nebyl schopen zarazit.

"Miluji tě, Geralde," bylo to jediné, co mu byla ochotná říct. "Ty mě ale nemiluješ. Tohle ti nemůžu odpustit. Odejdi, prosím, než to ještě dál zhoršíš."

Vyběhl z domu a pěníl vztekem; cloumala jím horečka a nevolnost, když si uvědomoval, že se mu nepodařilo uchovat si chladnou hlavu. Phyllis, Phyllis, Phyllis! Ledovec, který nic nevyvede z míry. V její hrudi nikdy nebyly žádné emoce, které by nebyly přísně ukázněné, delikátní jako krajková dečka.

Porcelánová panenka, která předpokládá, že všechen ostatní svět je také z porcelánu. Carnevan stál u auta, třásl se zuřivostí a víc než cokoli jiného na světě si přál ublížit Phyllis stejně, jako ona ublížila jemu. V autě se něco pohnulo. Azazel! Plášť zakrýval jeho tmavé tělo a jeho tvář bílá jako kost byla prostá jakéhokoli výrazu.

Carnevan rozmáchlým gestem ukázal za sebe. "Ta holka!" zašeptal chraptivě. "Ta... ta..."

"Nemusíte nic říkat," zamumlal Azazel. "Čtu vaše myšlenky. Udělám... co si přejete."

S těmi slovy byl pryč. Carnevan skočil do auta, zastrčil klíček do zapalování a zlostně nastartoval. Když se auto dalo do pohybu, zaslechl, jak ticho prořízl ječivý, jako nůž ostrý výkřik vycházející z domu, z něhož právě odešel.

Zastavil a se rtem skousnutým mezi zuby se honem rozběhl zpět.

Jak prohlásil spěšně přivolaný lékař, utrpěla Phyllis Mardrakeová těžký nervový šok. Příčina tohoto šoku byla neznámá, velice pravděpodobně jí však mohlo být vypětí z jejího rozhovoru s Carnevanem; ten neřekl nic, čím by tento omyl uvedl na pravou míru. Phyllis prostě nehybně ležela, lehce se třásla a zírala před sebe skelnýma očima. Někdy její rty tvořily slova. "Ten plášť... pod tím pláštěm..."

A pak se střídavě smála a hystericky ječela, dokud ji nepřemohla únava.

Lékaři tvrdili, že se z toho dostane, ale nějaký čas to potrvá. Prozatím byla převezena do jistého soukromého sanatoria, kde se jí zmocnil hysterický záchvat pokaždé, když se ocitla na dohled plešatého

doktora Josse. Její blábolení o pláštích už nepřicházelo tak často a Carnevan čas od času získal povolení k její návštěvě. Sama se po něm totiž ptala. Hádky mezi nimi už byla zažehnána a Phyllis napůl připustila, že se ve svém postoji zmýlila.

Souhlasila, že se za něho provdá, až bude zase úplně v pořádku. Nesmí však dojít k žádným dalším úletům.

Hrůzná podívaná, jíž byla svědkem, byla zasutá hluboko v její mysli a vystupovala na povrch jen v delíriu a v jejich častých nočních můrách. Carnevana těšilo, že si na Azazela nevzpomíná. Sám však v oněch dnech démona vídal často - pracoval pro něj totiž na realizaci jeho vlastního zlomyslného a krutého plánu.

Všechno to začalo krátce poté, co se Phyllis zhroutila, když mu Diana nepřetržitě telefonovala do kanceláře. Carnevan se zpočátku omezoval jen na strohé odpovědi, pak si však uvědomil, že je to vlastně ona, kdo nese zodpovědnost za to, že Phyllis málem zešílela.

Samozřejmě si zasloužila trpět. Smrt ale pro ni nebyla. Zemřít může každý. Tak například Eli Dale už umíral na míšní meningitidu. Diana si zasloužila rafinovanější trest - měla zakusit stejná muka, jakými prošla Phyllis.

Když Carnevan přivolal svého démona a dával mu instrukce, nebyl výraz v jeho obličeji na pohled nijak příjemný.

"Musí být pomalu a postupně dohnána k šílenství," vysvětloval. "Musí mít dost času na to, aby si uvědomovala, co se s ní děje. Musíš jí poskytnout, abych tak řekl... ukázky toho, co ji čeká. Narůstající sérii nevysvětlitelných příhod. Dám ti podrobné pokyny, až si to důkladně promyslím. Řekla mi, že má pro strach uděláno," skončil Carnevan a vstal, aby si nalil další skleničku. Nabídl i démonovi, ten však odmítl.

Azazel bez pohnutí seděl v tmavém koutě Carnevanova bytu a jen občas vyhlédl oknem ven do míst, kde hluboko pod nimi ležel Central Park.

Carnevana náhle něco napadlo. "Co tomu všemu vlastně říkáš? Démoni údajně slouží zlu. Působí ti potěšení, když... když někomu ubližuješ?"

Nádherná lebkovitá tvář byla otočena směrem k němu. "Víte, co je to zlo, Carnevane?"

Carnevan si do sklenice s žitnou přilil trochu sodovky. "Ach tak. Děláš z toho sémantický problém. Samozřejmě to není přesně definovaný termín. Lidstvo si vytvořilo svoje vlastní standardy..."

V Azazelových šikmých opalizujících očích zajiskřilo. "To je morální antropomorfismus. A taky ješitnost. Neberete v úvahu okolní prostředí. Dobro i zlo v té podobě, v jaké je znáte, jsou produktem fyzikálních vlastností tohoto světa, v němž žijete."

Pro Carnevana to byla šestá sklenice toho večera, takže měl chuť diskutovat. "Tomu tak docela nerozumím. Morálka je produktem mysli a emocí."

"Každá řeka má svůj pramen," oponoval Azazel. "Je ale jistý rozdíl mezi Mississippi a Coloradem.

Kdyby se byli lidé vyvinuli v... no, například v mém světě... celá koncepce dobra a zla by byla úplně jiná. Mravenci také mají společenskou strukturu, ta se ale vůbec nepodobá té vaší. Vyvíjela se ve zcela jiných podmínkách."

"Kromě toho existuje i jistý rozdíl mezi hmyzem a lidmi."

Démon pokrčil rameny. "My dva si nejsme podobní. Jsme si dokonce méně podobní, než jste si vy podobní s mravenci. V zásadě totiž platí, že lidé i mravenci mají dva společné instinkty. Pud sebezáchovy a rozmnožování vlastního druhu. Démoni se rozmnožovat nemohou."

"Na tom se shoduje většina autorit," přikývl Carnevan. "To také možná vysvětluje, proč je mezi vámi tolik různých mutantů. Jak je možné, že se démoni vyskytují v tolika druzích?"

Azazel na něj tázavě pohlédl.

"No, vždyť víš, jak to myslím. Gnómové a skřetové, trollové a džinové, vlkodlaci a upíři a..."

"Existují mnohé další druhy démonů, které lidé vůbec neznají," vysvětloval Azazel. "Důvod je vcelku zřejmý. Váš svět směřuje k určitému fixnímu schématu - ke stavu stagnace. Víte přece, co je to entropie. Konečným cílem vašeho vesmíru je jednota, neměnná a věčná. Všechny větve vašeho vývoje se nakonec setkají a zůstanou v jedné finální podobě. Takové odbočky jiným směrem, jako jsou pštrosi moa nebo alky, vyhynou stejně, jako vyhynuli dinosauři a mamuti. Nakonec všude zavládne stagnace. Můj vesmír

naopak směřuje k anarchii forem. Na počátku v něm existoval pouze jeden typ, na konci zavládne absolutní chaos."

"Tvůj vesmír je něco jako negativ mého vesmíru," uvažoval Carnevan. "Jenže... moment! Říkal jsi, že démoni nemohou zemřít. A nemohou se ani rozmnožovat. Jak potom může docházet k nějakému pokroku?"

"Říkal jsem, že démoni nemohou spáchat sebevraždu," opravil ho Azazel. "Smrt jim hrozit může, ovšem jen z nějakého vnějšího zdroje. A totéž platí i pro rozmnožování."

To bylo pro Carnevana příliš matoucí. "Musíte mít nějaké emoce. Podmínkou existence pudu sebezáchovy je strach ze smrti."

"Naše emoce se nepodobají vašim. Z klinického hlediska jsem schopen analyzovat Phyllisiny reakce a pochopit je. Byla velice přísně vychovávána a na podvědomé úrovni se jí to potlačování jejích tužeb protivilo. Tu podvědomou touhu po osvobození nikdy nepřiznala ani sama sobě. Vy jste pro ni ovšem byl určitým symbolem. Potají vás obdivovala a záviděla vám, protože jste byl muž a podle jejího názoru jste si mohl dělat co se vám zachtělo. Láska je falešným synonymem rozmnožování a duše je jen výtvorem vašich vlastních tajných přání souvisejících s pudem sebezáchovy. Láska ani duše však neexistují. Phyllisina mysl je bludištěm zábran, obav a nadějí. Puritánství podle jejího názoru představuje bezpečí. Proto vám nemohla odpustit váš poměr s Dianou. Byla to pro ni záminka aby se mohla vrátit k bezpečí svého předchozího životního schématu."

Carnevan zaujatě poslouchal. "Pokračuj."

"Když jsem se jí zjevil, utrpěla těžký psychický šok. Nějakou dobu se nechala ovládat svým podvědomím. To je také důvod, proč se s vámi smířila. Má tendenci utíkat před skutečností. Zdá se jí, že ji její předchozí bezpečná existence zklamala, a souhlasí proto se sňatkem s vámi, protože tak plní své přání uniknout před realitou a zároveň i svou touhu být ochraňována."

Carnevan si namíchal další skleničku. Právě si na něco vzpomněl.

"Před chvílí jsi říkal, že duše neexistuje - nemám pravdu?"

Azazellovo tělo se pod splývavým pláštěm zavrtělo. "Špatně jste mi rozuměl."

"To bych neřekl," odporoval Carnevan, který pod otupujícím teplem alkoholu náhle pocítil záchvěv chladné, smrtící hrůzy. "Smlouva, kterou jsme uzavřeli, říká, že mi budeš sloužit výměnou za moji duši. Teď naznačuješ, že žádnou duši nemám. Tak co tě k tomu vlastně vedlo?"

"To se jen snažíte sám sobě nahnat strach," zamumlal démon s obezřetným výrazem ve svých podivných očích. "V celých dosavadních dějinách bylo náboženství založeno na hypotéze, že duše existují."

"A existují?"

"Proč ne?"

"Jak taková duše vypadá?" zajímal se Carnevan.

"To vám nedokážu popsat," zavrtěl hlavou Azazel. "Neznám nic, k čemu bych ji mohl přirovnat."

Mimochodem, Eli Dale před dvěma minutami zemřel. Jste nyní ve firmě starším partnerem. Smím vám pogratulovat?"

"Díky," přikývl Carnevan. "Jestli chceš, můžeme změnit téma. Mám ale v úmyslu dříve nebo později zjistit pravdu. Jestli nemám duši, znamená to, že ti jde o něco jiného. Teď ale... vraťme se k Dianě."

"Chcete ji dohnat k šílenství."

"Chci, abys ji ty dohnal k šílenství. Je to typická schizofrenička - je štíhlá a má dlouhé kosti. Má jakousi hloupou sebedůvěru. Vybuodovala si život na základě věcí, o nichž ví, že jsou reálné. O ty věci ji teď musíme připravit."

"Ano?"

"Bojí se tmy," oznámil Carnevan s velice nehezským úsměvem. "Jdi na to rafinovaně, Azazeli. Bude slyšet hlasy. Všimne si lidí, kteří ji budou sledovat. Začne trpět stihomamem a její smysly ji budou jeden po druhém opouštět. Nebo spíš klamat. Bude cítit věci, které neucítí nikdo jiný. Bude slyšet hlasy. V jídle bude nacházet chuť jedu. Na kůži začne cítit různé věci - nepříjemné věci. A bude-li to nutné, nakonec bude možná... různé věci i vidět."

"Tomu se nejspíš říká zlo," poznamenal Azazel a zdvihl se z křesla. "Můj zájem je čistě akademický. Dokážu si logicky odvodit, že jsou tyhle metody pro vás důležité, ale tím to končí."

Zazvonil telefon. Carnevan se dozvěděl, že Eli Dale zemřel - na míšní meningitidu. Aby tu událost oslavil, nalil si další skleničku a připil Azazelovi, který mezitím zmizel navštívit Dianu. Carnevanova úzká cynická tvář byla jen lehce začervenalá množstvím alkoholu, který vypil. Stál uprostřed svého bytu, pomalu se otáčel kolem dokola a prohlížel si nábytek, knihy, a nejrůznější nashromážděné drobnosti. Bude dobré najít si jiné bydlení - něco většího a lepšího. Sídlo vhodné pro manželský pár. Přemýšlel o tom, jak dlouho bude trvat, než se Phyllis úplně uzdraví. Azazel... zajímalo by ho, o co démonovi vlastně jde. Určitě ne o jeho duši. Tak o co tedy?

Jednoho večera, bylo to o čtrnáct dnů později, zazvonil u Dianina bytu. Dívčin hlas se nejprve zeptal, kdo je; než ho pustila dovnitř, otevřela dveře na úzkou škvíрку. To, jak se změnila, ho šokovalo.

Na první pohled nebyly žádné zásadní změny viditelné. Diana se držela železným sebeovládáním, byla však příliš silně nalícená. To samo o sobě o něčem vypovídalo. Byl to symbol psychického štítu, kterým se snažila zahradit cestu vpádu do svého vědomí. "Bože můj, Diano," vyhrkl starostlivě Carnevan, "co se děje? Zdála ses mi být po telefonu hysterická. Říkal jsem ti včera večer, že bys měla jít k lékaři."

Nervózně sáhla po cigaretě, která se jí v rukou lehce třásla, když ji Carnevan zapaloval. "Už jsem u něj byla. Moc... moc mi nepomohl, Jerry. Jsem moc ráda, že už se na mě nezlobíš."

"Proč bych se zlobil? Pojd', posad' se. To je ono. Namíchám ti něco k pití. Ne, zlost už mě přešla.

Vycházíme spolu přece dobře, a pokud jde o Phyllis - no, nešlo to prostě zařadit, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Je v sanatoriu a bude hodně dlouho trvat, než se dostane ven. A i pak možná zůstane šílená..." Carnevan zaváhal.

Diana si odhrnula z obličejte tmavé vlasy a otočila se na pohovce tváří k němu. "Jerry, myslíš, že se ze mě stává blázen?"

"Ne, to nemyslím," ujistil ji. "Myslím, že potřebuješ odpočinek nebo změnu."

Neslyšela ho. Hlavu měla nakloněnou na stranu, jako by naslouchala nějakému neslyšnému hlasu. Když Carnevan zdvihl oči, spatřil na protější straně místnosti stát Azazela - pro dívku byl neviditelný, ale očividně ne neslyšitelný.

"Diano!" vyštěkl ostře.

Její rty se rozevřely. Když na něj pohlédla, třásl se jí hlas. "Promiň. Cos říkal?"

"Co ti řekl ten doktor?"

"Nic zvláštního." Zjevně se jí nechtělo na toto téma dál mluvit. Místo toho uchopila skleničku, kterou jí Carnevan připravil, pohlédla na ni a usrkla namíchaný koktejl. Pak ji odložila.

"Něco není v pořádku?" zeptal se Carnevan.

"Ne. Tobě to chutná normálně?"

"Jistě."

Carnevana by bylo zajímalo, co Diana ve svém koktejlů cítila. Možná hořké mandle. Další z Azazelových obratných iluzí. Pročisl prsty dívčiny vlasy a při tom gestu ho zaplavil vzrušující pocit mocí. Je to ošklivá odplata, pomyslel si. Zvláštní bylo, že pohled na Dianino utrpení ho ani v nejmenším nedojímal. Přitom o sobě věděl, že v podstatě není zlý člověk. Zase ten starý, prastarý problém nejasně definovaných standardů dobra a zla.

Azazel promluvil - a jeho slova byla slyšitelná jen pro Carnevana. "To její sebeovládání už nemůže dlouho vydržet. Řekl bych, že zítra se zhroutí. Maniacko-depresivní psychóza by ji mohla dohnat k sebevraždě, takže se postarám, aby se to nestalo. Každá nebezpečná zbraň, které se dotkne, jí bude připadat rozžhavená do ruda."

Náhle, bez jakéhokoli varování, démon zmizel. Carnevan zabručel a dopil svoji skleničku. Koutkem oka zaregistroval jakýsi pohyb.

Pomalu otočil hlavu, už to ale bylo pryč. Co to bylo? Jako nějaký černý stín. Cosi beztvareho, nevyvinutého. Carnevanovi se bez jakéhokoli důvodu roztřáslý ruce. Zcela zmaten odložil skleničku a rozhlédl se po bytě.

Azazelova přítomnost na něj zatím nikdy takhle nepůsobila. Byla to pravděpodobně opožděná reakce - nepochybně celou dobu držel svoje nervy pevně na uzdě, aniž by si to sám uvědomoval. Koneckonců, démoni jsou nadpřirození.

Znovu koutkem oka spatřil tu mlžnou temnotu. Tentokrát nepohnul, ale pokusil se ji analyzovat. Ta věc se vznášela přesně na samém okraji jeho zorného pole. Když se jeho oči nepostřehnutelně pohnuly, zmizela.

Beztvarý černý mrak. Beztvarý? Ne, pomyslel si, mělo to vřetenovitý tvar a nehybně to stálo osou vzhůru. Ruce se mu roztrásly ještě víc.

Diana ho starostlivě pozorovala. "Co se děje, Jerry? Znervózňuju tě?"

"To je tou spoustou práce v kanceláři," vysvětloval. "Vždyť víš, jsem novým starším partnerem. Už budu muset jít. A ty bys měla zítra zase zajít za tím doktorem."

Neodpověděla, pouze ho beze slova pozorovala, jak odchází z bytu. Cestou domů zachytil Carnevan za volantem opět nezřetelný stín onoho černého mlžného vřetene. Ani jednou však nebyl schopen pohlédnout na ně přímo. Třepetalo se přesně na hranici jeho zorného pole. Cítil, přestože si to nemohl ověřit pohledem, že jsou v něm jako ve vířivém mraku skryty rysy jakéhosi obličeje. Co je to za rysy, to nebyl schopen ani hádat. Ruce se mu však třáslly.

Celým svým intelektem s chladnou zuřivostí bojoval proti iracionální hrůze své tělesné schránky. Pohlédl na vetřelce. Nebo... Ne, nestačil na něj pohlédnout. Vetřelec uklouzl stranou a zmizel. Azazel?

Zavolal démona jménem, nedočkal se však odpovědi. Zatímco rychle ujížděl směrem k domovu, pevně si skousl spodní ret a usilovně přemýšlel. Jak... Proč...

Co bylo na tom... na tom zjevení, že působilo tak nepochopitelně tajuplně a hrůzostrašně?

Odpověď neznal, pokud jí ovšem nebyl ten nezřetelný náznak obličejových rysů v temnotě, na kterou nikdy nebyl schopen pohlédnout zpřímá. Cítil, že jde o něco nepopsatelně děsivého, přesto však se zvrácenou zvědavostí toužil pohlédnout tomu do očí. Jakmile se ocitl v bezpečí svého bytu, znovu to černé vřeteno nezřetelně zaregistroval na okraji zorného pole, nedaleko okna. Prudce se otočil směrem k oknu; zmizelo to, V tomtéž okamžiku ho však zalila vlna nevysvětlitelného děsu, zmocnil se ho smrtelný, fyzicky bolestivý strach, že by doopravdy mohl spatřit to, čemu se celé jeho tělo tak úporně vzpírá.

"Azazeli!" zavolal tlumeně.

Nic.

"Azazeli!"

Carnevan si nalil skleničku, zapálil si cigaretu a našel nějaký časopis. Až do ulehnutí a pak po celou noc měl klid, jakmile však ráno otevřel oči, jakýsi černý stín vřetenovitého tvaru spěšně zmizel z dohledu, když k němu otočil hlavu.

Zatelefonoval Dianě; prohlásila, že už se cítí mnohem líp. Azazel se evidentně nevěnoval své práci. Pokud ovšem ta černá věc nebyl Azazel. Carnevan spěšně odjel do kanceláře, nechal si donést kávu a pak se místo toho napil mléka. Potřeboval nervy spíš zklidnit než stimulovat.

Toho dopoledne se černé vřeteno v jeho kanceláři objevilo dvakrát. Pokaždé bylo doprovázeno oním děsivým vědomím, že pohlédne-li na ně přímo, jeho rysy se mu jasně ukážou. A pokaždé se navzdory tomuto svému přesvědčení pokusil na ně podívat. Samozřejmě marně.

Nedokázal se soustředit na práci. Nakonec ji odložil a odjel do sanatoria navštívit Phyllis. Byla v mnohem lepším stavu a mluvila o jejich nadcházející svatbě. Carnevanovy dlaně se zalily lepkavým potem, když před ním černé vřeteno spěšně prchlo příjemným, sluncem zalitým pokojem.

Ze všeho nejhorší bylo pravděpodobně vědomí, že kdyby se mu skutečně podařilo na onen přízrak pohlédnout přímo, nezešílel by, ale přál by si, aby raději zešílel. Uvědomoval si to naprosto jasně, protože mu to říkala jeho instinktivní tělesná reakce. Nic, co patřilo do tohoto nebo do nějakého jiného, byť jen vzdáleně příbuzného vesmíru, nemohlo vyvolávat dutou prázdnotu v jeho těle, ten šokující pocit, že se celá jeho buněčná struktura snaží odtáhnout pryč od toho... toho vřetene.

Odjel zpátky na Manhattan a na mostě George Washingtona o vlasek unikl dopravní nehodě, když zavřel oči, aby se vyhnul pohledu na něco, co už tam nebylo, když je znovu otevřel. Slunce mezitím zapadlo za obzor. Skvostné věžové domy New Yorku se tyčily na pozadí purpurové oblohy. Jejich geometrické úhlednosti jako by chybělo lidské teplo; působily něj nehostinně a nevlídně. Carnevan se zastavil v jednom baru vypil dvě sklenice whisky, a když odcházel, přes zrcadlo přeletělo černé vřeteno.

Zpátky ve svém bytě se posadil a asi pět minut seděl s hlavou složenou v dlaních. Když znovu vstal, tvářil

se odhodlaně a nekompromisně. Víčka se mu lehce zachvěla, ale pak se vzpamatoval.

"Azazeli!" zavolal - a pak ještě hlasitěji: "Azazeli! Jsem tvůj pán! Zjev se mi!"

Jeho mysl sondovala okolí, neúprosná a tvrdá jako z oceli. Za ní ležela beztvará hrůza. Je Azazel tím černým vřetenem? Objeví se - celý?

"Azazeli! Jsem tvůj pán! Poslechni mě! Povolávám tě k sobě!"

Démon se náhle zhmotnil z čirého prázdna a stál před Carnevanem. Jeho překrásná tvář barvy bledé kosti byla prostá jakéhokoli výrazu; šikmé opalizující oči bez panenek na něj lhostejně hleděly.

Azazelovo tělo se pod tmavým pláštěm jednou krátce otřásl a pak znehybnělo.

Carnevan s povzdechem klesl zpět do křesla. "No tak," oslovil démona, "co to má znamenat? Co se vlastně děje?"

"Vrátil jsem se zpět do svého světa," odpověděl klidně Azazel. "A byl bych tam taky zůstal, kdyby nebylo toho, že jste mě povolal."

"Co je ta... vřetenovitá věc?"

"Nepochází z vašeho světa," vysvětloval démon. "A nepochází ani z mého. Pronásleduje mě."

"Proč?"

"Máte přece vlastní příběhy o lidech, kteří jsou pronásledováni strašidly. Někdy dokonce přímo demony. V mém světě, jsem jedním z těch pronásledovaných."

Carnevan si olízl rty. "Ta věc tě pronásleduje?"

"Ano."

"Co je zač?"

Azazelova ramena jako by poklesla a splaskla. "To nevím. Vím jen, že je absolutně děsivá a že po mně jde."

Carnevan zdvihl ruce a usilovně si promnul oči. "Ne. Ne. To už je na mě trochu moc šílené. Něco, co straší démona. Odkud se to vzalo?"

"Znám jen svůj vesmír a ten váš. To je všechno. Myslím, že ta věc přišla z nějakého jiného časového pásma."

S náhlým zábleskem pochopení Carnevan přikývl. "Tak proto ses nabídl, že mi budeš sloužit."

Azazelův obličej se nezměnil. "Ano. Ta věc se ke mně dostávala pořád blíž a blíž. Napadlo mě, že kdybych pronikl do vašeho vesmíru, možná bych jí utekl. Jenže mě následovala až sem."

"A ty ses do tohoto světa nemohl dostat bez mé pomoci. Všechny ty řeči o mé duši byly jen kecy."

"Ano. Ta věc mě následovala. Utekl jsem zpátky do vlastního vesmíru a tam už za mnou znovu nešla.

Možná ani nemohla, Třeba je schopná pohybovat se pouze jedním směrem - ze svého světa do mého a pak dál do vašeho, opačně to ale neumí. Zůstala přece tady."

"Zůstala tady," přisvědčil Carnevan s tváří úplně bílou, "a strašila mě."

"Vyvolává ve vás stejnou hrůzu? Přemýšlel jsem o tom. Jsme tělesně tak odlišní."

"leště nikdy jsem ji přímo neviděl. Má nějaké... rysy?"

Azazel neodpověděl. V místnosti zavládlo ticho.

Konečně se Carnevan předklonil v křesle. "Ta věc tě pronásleduje - pokud se nevrátíš do vlastního světa. Pak pronásleduje mě. Proč?"

"To nevím. Nevím, co je zač, Carnevane."

"Jsi přece démon! Máš nadpřirozené schopnosti..."

"Nadpřirozené pro vás. Existují ale také schopnosti, které jsou nadpřirozené pro demony."

Carnevan si nalil skleničku. Oči měl přimhouřené.

"Tak dobrá. Mám nad tebou dostatečnou moc, abych tě udržel v tomhle světě, protože v opačném případě by ses nebyl vrátil, když jsem tě povolal. Takže jsme v patové situaci. Dokud tady zůstaneš, bude ta věc pronásledovat tebe. Nenechám tě odejít do tvého světa, protože pak by pronásledovala mě - jak to už udělala. I když momentálně se zdá, že zmizela."

"Nezmizela," ujistil ho bezbarvým hlasem Azazel.

Carnevanovo tělo se neovladatelně roztřásl. "Mentálně jsem schopen si poručit, abych neměl strach. Tělesně mě ale ta věc... tak..."

"Děsí dokonce i mě," přikývl Azazel. "Nezapomínejte, že já jsem ji viděl tváří v tvář. Jestli mě budete

držet v tomhle světě, dřív nebo později mě zničí."

"Lidé v některých případech uměli démony vymítat," podotkl Carnevan. "Neexistuje nějaký způsob, jak vymítání použít i proti téhle věci?"

"Ne."

"Co takhle nějaká krvavá oběť?" navrhl nervózně Carnevan. "Svěcená voda? Zvoneček, bible a svíčky?" Sám si byl vědom pošetilosti toho, co říká.

Azazel se však zatvářil zamyšleně. "Nic z toho, co říkáte. Ale možná... životní síla." Tmavý plášť se zachvěl.

"Proti zlým silám je exorcismus účinný," prohlásil Carnevan, "alespoň podle lidových tradic. Nejdřív je však třeba je přimět, aby na sebe vzali viditelnou a hmatatelnou podobu. Dát jim ektoplazmu... krev... já nevím."

Démon rozvážně přikývl. "Řečeno jinými slovy, převést rovnici na nejnižšího společného jmenovatele. Proti duchovi bez hmotného těla lidé bojovat nemohou. Pokud však téhož ducha přilákají do nějaké tělesné schránky, platí pro něj pozemské fyzikální zákony. Myslím, že to je ono, Carnevane."

"Chceš říct..."

"Ta věc, která mě pronásleduje, je absolutně jiná než my. Pokud ji ale dokážu převést na nejnižšího společného jmenovatele, budu ji moci zničit. Jako bych mohl zničit vás nebýt toho, že jsem slíbil, že vám budu sloužit. A samozřejmě za předpokladu, že by mi vaše zničení pomohlo. Předpokládejme, že té věci přinesu nějakou oběť. Na jistou dobu se bude muset přizpůsobit povaze toho, co bude chtít vstřebat. Lidská životní síla by měla stačit."

Carnevan dychtivě poslouchal. "Bude to fungovat?"

"Myslím že ano. Přinesu té věci lidskou oběť. Dočasně a částečně na sebe vezme lidskou podobu a zničení lidské bytosti je pro démona snadným úkolem."

"Oběť..."

"Dianu. To bude nejsnazší, protože už jsem oslabil pevnost jejího vědomí. Musím prolomit všechny bariéry jejího mozku - bude to psychická náhražka ceremoniálního nože pohanských náboženství."

Carnevan dopil poslední zbytek svého drinku. "Takže tu věc můžeš zničit?"

Azazel přikývl. "Jsem přesvědčen, že ano. Ale to, co z Diany zbude, nebude ani trochu lidské. Úřady se vás budou vyptávat. Pokusím se vás ovšem chránit."

A s těmito slovy zmizel dřív, než Carnevan stačil cokoli namítnout. V bytě zavládlo hrobové ticho.

Carnevan se rozhlédl kolem sebe a napůl čekal, že uvidí přízrak černého vřetene, které zmizí, jakmile se ho dotkne pohledem. Nikde však nebyla jediná známka něčeho nadpřirozeného.

Stále ještě seděl v křesle, když o půl hodiny později zazvonil telefon. Zdvihl sluchátko.

"Ano. Kdo...? Cože...? Zavražděná...? Ne, já... hned tam přijedu."

Položil sluchátko do vidlice a se zářícíma očima se napřímil. Diana byla... byla mrtvá. Velice brutálně zavražděná a některé aspekty její smrti byly pro policii záhadou. No, on sám byl v bezpečí. Mohl se sice ocitnout v podezření, nikdo mu ale nemohl nic dokázat. Celý dnešní den se u Diany vůbec neobjevil.

"Gratuluji, Azazeli," pronesl tiše Carnevan. Zamáčkl cigaretu a otočil se, aby si ze skříně vytáhl svrchník. Černé vřeteno už za ním čekalo. Tentokrát neodlétno pryč, když se na ně podíval.

Vůbec neodlétno. Carnevan je viděl. Viděl je naprosto zřetelně. Viděl každý rys toho, co mylně považoval za vřeteno černé mlhy.

Nejhorší na tom všem bylo, že Carnevan nezešílel.

Maškaráda

"Jen se podívej," stěžoval jsem si hořce Rosamondě, "kdybych takhle začal některou ze svých povídek, každý vydavatel by mi ji okamžitě vrátil..."

"Jsi příliš skromný, Charlie."

"...s obvyklým laskavým komentářem, že odmítnutí samozřejmě automaticky neznamená nedostatečnou kvalitu, ale něco mu na ní prostě nesedí. Podívej na nás. Jsme tu na svatební cestě. Strhne se bouře. Po obloze se míhají klikaté blesky. Leje jako z konve. A ten dům, ke kterému máme právě namířeno, je

zcela jistě opuštěný ústav pro choromyslné. Až zabušíme tím staromódním klepadlem, ozvou se šouravé kroky a přijde nám otevřít ošklivý starý dědek. Bude dělat, že nás strašně rád vidí ale v očích mu bude posměšně blýskat, až začne vzpomínat ni pověsti o upírech, kteří tu kdysi údajně žili. On sám na takové věci samozřejmě nevěří, ale..."

"Ale k čemu má tak ostré zuby?" zachichotala se Rosamonda, a pak už jsme stáli na rozvrzané verandě a klepali na dubové dveře, které jsme zahlédli v záři blesku. Zaklepali jsme znovu.

"Zkus to klepadlo," poradila mi Rosamonda. "Nesmíš se odchylovat od scénáře."

Zabušil jsem tedy staromódním klepadlem a ozvaly se šouravé kroky. Nevěřicně jsme na sebe s Rosamondou pohlédli a ušklíbli jsme se. Rosamonda je neobyčejně hezká. Máme stejné záliby - většinou nekonvenčního charakteru -, a proto spolu dobře vycházíme. Každopádně, dveře se otevřely a v nich stál nesmírně odpudivě vyhlížející dědek; v jedné zkroucené ruce držel petrolejku.

Nevypadal nijak zvlášť překvapeně. Jeho tvář však byla tak rozrytá hlubokými vráskami, že v ní nebylo snadné rozeznat jakoukoli změnu výrazu. Z obličeje mu jako turecká šavle trčel zahnutý nos a jeho zapadlá očka měla v šerém přísvitě zelenkavý odstín. K našemu překvapení měl hustou kštici hrubých černých vlasů. Pomyslel jsem si, že by se dobře vyjímal na mrtvole.

"Máme hosty," zakrákal. "Nejsme tady na hosty moc zvyklí."

"Tak to asi míváte mezi návštěvami často hlad," zažertoval jsem a strčil jsem Rosamundu do předsíně. Páchla zatuchlinou. Stařec ostatně taky. Přibouchl dveře proti zuřivému náporu větru a mávnutím ruky nás vyzval, abychom pokračovali do přijímacího salonu. Protáhli jsme se staromódním korálovým závěsem a zjistili, že jsme se vrátili do viktoriánské éry.

Stařec měl smysl pro humor. "My svý hosty nejíme," poznamenal. "Jenom je zabíjíme a obíráme je o peníze. V dnešní době si ale na moc nepřijdeme." Rozchechtal se smíchem, který připomínal triumfální slepici s embryonálními paterčaty. "Jmenuju se Jed Carta," představil se.

"Carter?"

"Carta. Posad'te se a já zapálím oheň, abyste se trochu usušili."

Byli jsme promočení až na kůži. "Nemohli bychom si půjčit nějaké oblečení?" zeptal jsem se. "Pokud vás to zajímá, jsme už léta manželé, pořád ještě ale máme hříšné myšlenky. Jmenujeme se Denhamovi, Rosamonda a Charlie."

"Nejste na svatební cestě?" Znělo to zklamaně.

"Udělalí jsme si druhé líbáanky a bavíme se líp než na těch prvních. Romantika, co?" obrátil jsem se k Rosamondě.

"Jasně, je to žúžo," přikývla. Moje manželka je pěkné číslo. Jediná žena, která je chytřejší než já, a přesto k ní necítím nenávisť. Navíc je velice hezká, a to i když vypadá jako utopené kotě.

Carta připravoval v krbu oheň. "V tomhle domě kdysi bydlela spousta lidí," ozval se. "Jenže tu byli proti svý vůli. Blázní. Ted' už tady ale blázinec není."

"To říkáte vy," poznamenal jsem.

Skončil s rozděláváním ohně a šouravě zamířil ke dveřím. "Dojdu vám pro nějaký oblečení," prohlásil přes rameno. "Pokud vám totiž nevadí, že tady na chvíličku zůstanete sami."

"Nevěříte snad, že jsme manželé?" zeptala se Rosamonda. "Vážně, my žádnou gardedámu nepotřebujeme."

Carta předvedl několik pahýlů vykotlaných zubů. "O to ani tak nejde. Lidi tady kolem ale maj různý zvláštní teorie. Jako třeba..." Uchechtl se. "Slyšeli jste někdy o upírech? Proslejšchá se, že poslední dobou tady v okolí došlo k několika podezřelým úmrtím."

"Odmítnutí samozřejmě automaticky neznamená nedostatečnou kvalitu," zamumlal jsem.

"Cože?"

"To nic - nevšímejte si toho." Pohlédl jsem na Rosamundu, která mi můj pohled opětovala.

"Ne že bych já tyhle věci bral nějak vážně," dodal Carta. Znovu se ušklíbl, olízl si rty, vyšel ze salonu a zabouchl za sebou dveře. Pak je ještě zamkl.

"Ano, miláčku," přikývl jsem. "Měl zelené oči. Všiml jsem si toho."

"A co zuby? Špičaté?"

"Měl jen jeden. A ten měl obroušený až na kost. Možná že existují upíři, kteří svou oběť užmoulají

dásněmi. To ovšem nezní příliš konvenčně."

"Třeba existují i nekonvenční upíři." Rosamonda hleděla do ohně. Po místnosti tančily stíny a venku se zažihaly blesky. "Odmítnutí samozřejmě automaticky neznamená..."

Našel jsem pár zaprášených barevných vlněných příkrývek a vyklepal jsem je. "Svlékni se," přikázal jsem stručně. Rozvěsili jsme své oblečení kolem ohně a zabalili se do příkrývek, takže jsme vypadali jako domorodí indiáni. "Možná to není horor," přemýšlel jsem nahlas, "možná je to erotická povídka."

"To nejde, když jsme manželé," protestovala Rosamonda.

Jen jsem se ušklíbl. Hlavou se mi ale honily všemožné myšlenky. Na Cartu. Nevěřím ve shody okolností. V jistém smyslu bylo snazší věřit v upíry.

Dveře se otevřely, ale muž, který vešel dovnitř, nebyl Carta. Vypadal jako vesnický idiot - obrovský otlý hromotluk s tlustými uslintanými rty a s válečky tuku kolem rozepnutého límce. Povytl si pracovní kalhoty, které měl na sobě, poškrábal se a uculil se na nás.

"Má taky zelené oči," poznamenala Rosamonda.

Nový příchozí měl sice rozštěp rtu, ale všemu, co říkal, jsme bez problémů rozuměli.

"Celá naše rodina má zelený voči. Děda má nákou práci, tak poslal mě, abych vám tohle dones. Jmenuju se Lem Carta." Lem měl přes ruku přehozenou hromadu šatstva, kterou mi teď hodil. Staré oblečení.

Košile, džínsy, boty - obzvláště čisté, ale páchnoucí stejně zatuchle.

Lem se dokolébál ke krbu a nechal svoje obrovité tělo klesnout do podřepu. Měl stejný skobovitý nos jako dědeček Carta, ten jeho byl však napůl ponořený do povislých tukových záhybů. Chráptivě se zasmál.

"My máme hosty rádi," oznámil. "Mamka hned sejde dolů, aby vás přivítala. Zrovna se převlíká."

"Bere si čistý rubáš, co?" odvážil jsem se poznamenat. "Běž pryč, Leme. A nekoukej se klíčovou dírkou."

Něco zabručel, ale odšoural se pryč a my se oblékli do těch zatuchlých šatů. Rosamondě velice slušely - řekl jsem jí, že vypadá jako rodilá venkovanka, což nebyla pravda. Nakopla mě.

"Šetři síly, miláčku," napomenul jsem ji. "Možná je budeme proti těmhle Cartovým potřebovat. Možná je to rozvětvená rodina příšer a tohle je nejspíš jejich staré rodinné sídlo. Bydleli tady už v době, kdy tu byl blázinec, jenže to byli pod zámek. Dal bych si něco k pití."

Upřeně mě pozorovala. "Charlie, snad nezačínáš věřit..."

"Že Cartovi jsou upíři?" zasmál jsem se. "Hrome, to ne! Jsou to prostě venkovští křupani a chtějí nás trochu vystrašit. Miluju tě, zlato."

A málem jsem jí zpřelámal žebra, jak prudce jsem ji objal. Zachvěla se.

"Co to má znamenat?" zeptal jsem se.

"Je mi zima," vysvětlovala. "To je všechno."

"Jistě." Přitáhl jsem ji blíž k ohni. "To je všechno. Samozřejmě. Přirozeně. Podej mi tu petrolejku a půjdeme na výzvědy."

"Neměli bychom počkat na mamku?"

Na okně se s tlučením křídel usadil netopýr. Vidět netopýra létat za bouře je vzácnost. Rosamonda si ho nevšimla. "Ne, nebudeme čekat," rozhodl jsem. "Pojď."

U dveří jsem se zastavil, protože moje manželka si klekla. Ne ale proto, že by se modlila. Dívala se na hromádku hlíny ležící na podlaze.

Volnou rukou jsem jí trochu nabral do hrsti. "No jasně, vím, co to je. Hřbitovní hlína. Hrabě Drákula se odstěhoval na západ za Hardyovými. Pojďme si ten zdejší blázinec prohlédnout. Někde tady kolem by mělo být poschovávaných pár kostlivců."

Vyšli jsme tedy ven do předsíně, Rosamonda spěšně zamířila k domovním dveřím a pokusila se je otevřít. Pak na mne významně pohlédla.

"Zamčeno. A na oknech jsou mříže."

"Pojď dál," pobídl jsem ji a táhl jsem ji za sebou. Vrátili jsme se předsíní zpět, cestou jsme se zastavovali a nakukovali do tichých zaprášených místností přetékajících temnotou. Nikde žádní kostlivci. Nikde vůbec nic. Jen plesnivý zatuchlý zápach, jaký se vyskytuje v domech, v nichž léta nikdo nebydlel.

Odmítnutí samozřejmě automaticky neznamená..., pomyslel jsem si horečně.

Když jsme prošli do kuchyně, všiml jsem si, že tam otevřenými dveřmi proniká matné světlo. Za dveřmi se ozýval jakýsi zvláštní svištivý zvuk, který jsem nedokázal identifikovat. Z temné hroudy se vyklubal mladý Lem, bílá naděje kmene Kallikaků.

Svištění ustalo. Ozval se chraptivý hlas Jeda Carty. "Řekl bych, že už je nabroušenej." Něco prolétlo vzduchem a s plesknutím to přistálo v Lemově obličeji. Lem to popadl, a když jsme kolem něj procházeli, viděli jsme, jak se zakusuje do plátku syrového masa.

"Dobrý," pochválil si uslintaně a hleděl na nás zářícíma zelenýma očima. "Moc dobrý."

"Prospívá to vývoji silných zdravých zubů," informoval jsem ho a vešli jsme do dřevníku. Jed Carta tam ručním brouskem obtahoval nůž. Nebo to možná byl meč. Určitě to bylo dost velké na soubojovou zbraň. Vypadal trochu vyvedený z míry. "Připravujete se na invazi?" zeptal jsem se.

"Vypadá to, jako bych nikdy nebyl schopen zvládnout všechnu svou práci," zahuhlal. "Pozor tam na tu lampu. Tenhle dřevník je suchý jako troud. Stačila by jediná jiskra a chytil by jako věchet."

"Uhořet, to je taková čistá smrt," zamumlal jsem a vyhekl jsem bolesti, když mě Rosamonda šťouchla loktem do žeber. "Pane Carto," oslovila stařika sladce, "máme hrozný hlad. Chtěla jsem se zeptat..."

"To je zvláštní," odpověděl podivně hlubokým, bručivým hlasem. "Já mám taky hlad."

"Víte jistě, že to není žízeň?" vložil jsem se do hovoru. "Mně osobně by přišla vhod kapka whisky. A zapil bych ji krví," dodal jsem a Rosamonda mi dala další štulec.

"Jsou občas chvíle," poznamenala ledově, "kdy si přímo koleduješ o malér."

"To je kamufláž," vysvětloval jsem. "Klepu se strachem, pane Carto. Doopravdy. Beru vás naprosto vážně."

Položil nůž a ve tváři se mu objevil úsměv. "Nejste zvyklej na venkovský způsoby, to je všechno."

"To je všechno," souhlasil jsem a poslouchal jsem, jak Lem v kuchyni slintavě přežvykuje syrové maso.

"Musí být báječné vést takový čistý a zdravý život."

"To tedy opravdu je," uchechtl se. "Henshawskej okres je báječný místo. Všichni tady žijeme už dlouhý léta. Sousedí nás samozřejmě moc často nenavštěvují..."

"To mě překvapuje," zamumlala Rosamonda, která jako by už překonala svou nervozitu.

"Jsme ale hodně stará komunita. Hodně stará. Máme svoje zvyklosti, který pocházejí až z doby někdy kolem revoluce - a máme dokonce i svoje pověsti." Pohlédl na hovězí čtvrt', která visela na nedalekém háku. "Máme jednu pověst o upírech - o henshawskejšech upírech. O tý jsem se už ale zmiňoval, že jo?"

"Ano," přisvědčil jsem a zhoupl jsem se na patách. "Říkal jste, že vy sám je neberete vážně."

"Najdou se ale lidi, co je vážné berou," ušklíbl se. "Já ovšem těm jejich báhorkám o d'áblech s bílou tváří v černejšech pláštích, který jsou schopný prolítnout skulinkou a měnit se v netopejry, nevěřím. Řek bych, že upíři se můžou postupem času měnit, jestli víte, jak to myslím? Takovej upír z henshawskejšho okresu by se nejspíš evropskejšm upírům moc nepodobal. Dokonce by moh mít i smysl pro humor."

Carta se krákavě zachechtal a zářivě se na nás usmál. "Počítám, že kdyby si jinak počíнал jako ostatní lidi, nikoho by ani nenapadlo, co je doopravdy zač. A tak by moh pokračovat ve své existenci stejně jako předtím, než..." Carta pohlédl na ruce sedřené prací. "Než zemřel."

"Pokud vám jde jen o to," nadechl jsem se, "abyste nás vystrašil..."

"Jen si dělám legraci," přerušil mě Carta. Otočil se k hovězí čtvrtce, která visela na háku. "Zapomeňte na to. Říkali jste, že máte hlad. Co byste řekli steaku?"

"Rozmyslela jsem si to," vyhrkla spěšně Rosamonda. "Jsem vegetariánka." Což sice byla lež, sám jsem však manželčino tvrzení podpořil.

Carta se nepříjemně zahihňal. "Možná by vám přišlo vhod něco horkýho k pití?"

"Možná bych... co takhle ta whisky?"

"Ach ano, jistě. Leme!" zavolal stařík. "Koukej přínýst nějakou flašku, než ti napráskám!"

Za okamžik už jsem držel v rukou dva popraskané šálky a pavučinou omotanou láhev levného bourbonu.

"Chovejte se jako doma," vybídl nás Carta. "Někde asi narazíte na moji dceru. Ta vám vemluví díru do hlavy." Vypadalo to, jako by ho pobavila nějaká tajná myšlenka, protože se zachechtal svým olejnatým a přitom nepříjemně vrzavým smíchem. "Vede si deník, abyste věděli. Říkám jí, že to není zrovna moudrý, ale Ruthie se prostě nehodlá vzdát svejšch zvyků."

Vrátili jsme se do předního salonu, posadili jsme se k ohni a popíjeli whisky. Pohárky byly špinavé, takže

jsme si zavdávali přímo z láhve. "To už je dávno," poznamenal jsem, "co jsme spolu naposledy takhle pili. Vzpomínáš, jak jsme jezdili s lahví do parku..."

Rosamonda zavrtěla hlavou, ale její úsměv byl pozoruhodně něžný. "Byli jsme tehdy taková mláďata, Charlie. Připadá mi to tak dávno."

"A teď máme druhé líbanky. Miluju tě, zlato," pošeptal jsem tiše. "Nikdy na to nezapomínej. A promiň mi ty občasné nevhodné vtipy." Podal jsem jí láhev. "Není to nejhorší pití." Na okenní tabulku zabubnoval křídly netopýr. Bouře ani v nejmenším nejevila tendenci utichnout. Hromy a blesky dosud vytvářely dokonalou konvenční kulisu. Alkohol mě rozehrál. "Půjďme na průzkum," navrhl jsem. "Kdo najde prvního kostlivce, vyhrává."

Rosamonda na mne pohlédla. "Co to bylo za mršinu, co visela tam v kůlně?"

"To byla hovězí čtvrtka," vysvětloval jsem opatrně. "A teď pojď, nebo ti jednu vlepím. Vezmi tu láhev a já ponesu lampu. Dávej pozor na padací dveře, tajné chodby a šátrající ruce."

"A na henshawske upíry?"

"Padací dveře," opakoval jsem neochvějně. Po rozviklaných vrzajících schodech jsme vyšli do prvního patra. V některých dveřích byly zapuštěné kovové mříže, žádné však nebyly zamčené. Nebylo pochyb o tom, že dům kdysi sloužil jako ústav pro choromyslné.

"Jen pomysli," ozvala se Rosamonda a napila se whisky, "na všechny ty pacienty, co tu kdysi byli zavření. Na všechny ty šílence."

"Ano," přikývl jsem. "Soudě podle Cartových tady jejich nemoc přetrvává dodnes." Zarazili jsme se a zírali skrz mříž do cely, v níž někdo byl. V rohu tiše seděla jakási žena, která byla připoutaná k řetězu ve zdi a úhledně oblečená do svěrací kazajky. Kousek od ní stála lampa. Měla obličej podobný plochému talíři, sinálý a ošklivý; zelené oči měla široce rozevřené a na rtech jí pohrával nezřetelný pokřivený úsměv. Strčil jsem do dveří - bez problémů se otevřely. Žena na nás lhostejně pohlédla.

"Vy jste... pacientka?" zeptal jsem se neohrabaně. Setřásla ze sebe svěrací kazajku, vykroutila se z pout a vstala. "Ale kdepak," zavrtěla hlavou s tímž ztuhlým pokřiveným úsměvem. "Jsem Ruth Cartová. Jed mi říkal, že jste tady." Zřejmě měla dojem, že by bylo na místě nějaké vysvětlení, protože pohlédla na svěrací kazajku. "Byla jsem několik let zavřená v ústavu pro choromyslné, už je to hodně dávno. Propustili mě jako uzdravenou. Jenže občas mě přepadne stesk po domově."

"Samozřejmě," přisvědčil jsem ironicky, "to je naprosto pochopitelné. Jako upír, který se každé ráno vrací do své staré oblíbené hlíny."

Ztuhla a její bezvýrazné oči připomínaly střípky zeleného skla. "Co vám Jed napovídal?"

"Jen pár místních pověstí, paní Cartová." Nabídl jsem jí láhev. "Napijete se?"

"Tohohle?" Její úsměv zkysl jako ocet. "Ne, díky!"

Zdálo se, že jsme se ocitli v patové situaci. Rudne na nás s tím fixním úsměvem upřeně hleděla nevyzpytatelnými zelenými očima a mé nosní dírky se plnily dusivě zatuchlým pachem. Co dál?

Ticho prolomila Rosamonda. "Jste doufám paní Cartová?" zeptala se. "Jak to, že máte stejné příjmení jako..."

"Buď zticha," napomenul jsem ji tiše. "To, že my jsme manželé, ještě neznamená, že na tom jsou všichni ostatní stejně."

Jak se však zdálo, Ruth Cartové se to nijak nedotklo. "Jed je můj otec a Lem je můj syn," vysvětlovala.

"Provdala jsem se za svého bratrance Eddieho Cartu. Ten už je léta po smrti. To byl důvod, proč mě dali do ústavu."

"Kvůli šoku?" zajímal jsem se.

"Ne," zavrtěla hlavou. "Zabila jsem ho. Vzpomínám si, že jsem v té chvíli viděla rudě." Její úsměv se nezměnil, teď jsem v něm však viděl ironický posměch. "To ovšem bylo dávno předtím, co soudy začaly obhajobu tohoto typu s posměchem zamítat. A v mém případě to tak každopádně doopravdy bylo. Lidé se mýlí, když se domnívají, že žádné klišé nemůže být pravdivé."

"Připadá mi, že máte mnohem lepší vzdělání než Lem nebo Jed," poznamenal jsem.

"Když jsem byla mladá, chodila jsem na východě do dívčí školy. Chtěla jsem tam chodit dál, ale Jed si to nemohl dovolit. Tehdy jsem pěkně zahořkla - že jsem zůstala uvázaná k té otrocké dřině tady. Teď už mi ale ta nuda nevadí."

Přál jsem si, aby se Ruthie přestala usmívat. Rosamonda sáhla po láhvi. "Vím, jak se musíte cítit," prohlásila.

Paní Cartová ustoupila zpět ke stěně a opřela se o ni oběma roztaženými dlaněmi. Oči se jí nepřírozně leskly a hlas se podobal skučivému skřípotu.

"To nemůžete vědět. Někdo tak mladý jako vy... Nemůžete vědět, jaké to je, když máte na kratičký okamžik možnost seznámit se se vši tou nádherou a vzrušením, s hezkými šaty a s muži, a pak se musíte vrátit sem, kde jste zavřená a věčně drhnete podlahu a vaříte zeli a jste provdaná za debilního hulváta s opičím mozkiem. Sedávala jsem tehdy u kuchyňského okna, dívala se ven a všechno a všechny jsem nenáviděla. Eddie to nikdy nepochopil. Prosila jsem ho, aby mě vzal do města, tvrdil ale, že si to nemůže dovolit. Jenže já škulila a podařilo se mi ušetřit na výlet do Chicaga. Dlouho jsem o tom snila, když jsem tam ale konečně přijela, zjistila jsem, že už nejsem mladá holka. Lidi na ulicích se posměšně dívali na moje oblečení. Chtělo se mi brečet."

Napil jsem se bourbonu. "Jo," přitakal jsem. "Já vím... aspoň myslím."

Její hlas nabral ještě větší výšku. Ze rtů jí stékaly pramínky slin.

"Tak jsem se vrátila sem a jednoho dne jsem viděla, jak Eddie líbá naši posluhovačku. Popadla jsem sekeru a zarazila jsem mu ji do hlavy. Spadl na zem, házel sebou jako ryba a já měla pocit, jako bych zase byla mladá holka. Jako by se na mě všichni dívali a říkali, jak jsem báječná a hezká."

Její hlas připomínal monotónně vykřikující hlas z gramofonu. Svezla se po zdi dolů, takže zůstala sedět na podlaze, a na rtech jí probublávaly chomáče pěny. Třásla se po celém těle. Dala se do hysterického křiku, ještě horší však bylo, když se začala smát.

Popadl jsem Rosamundu za paži a vystrčil jsem ji ven na chodbu. "Půjdeme najít hochy," prohlásil jsem, "než Ruthie najde sekeru."

Sešli jsme po schodech dolů do kuchyně, a seznámili jsme s tím, co se stalo, Lema a Jeda. Lení se chechtal, až se jeho tlustý obličej celý roztrásl, a vyšel na chodbu. Jed natočil do džbánu vodu a následoval ho. "Ruthie téměř záchvatama trpívá," oznámil nám přes rameno. "Obvykle netrvaj dlouho." Ztratil se.

Rosamonda stále ještě držela petrolejku. Vzal jsem ji od ní, opatrně ji položil na stůl a podal, jsem ženě láhev. Dopili jsme zbytek. Potom jsem přešel k zadním dveřím a vzal jsem za kliku. Samozřejmě byly zamčené.

"Zvědavost je odjakživa jednou z mých slabostí," prohlásila Rosamonda. Ukázala na další dveře ve stěně. "Co myslíš, že tam..."

"To můžeme zjistit." Účinky alkoholu už se začínaly projevovat. Vyzbrojen lampou jsem zatáhl za dveře, a už jsme se dívali dolů do temnoty jakéhosi sklepa. Jako ze všeho ostatního v tomhle domě se z něj linul zatuchlý zápach.

Scházel jsem po schodech dolů před Rosamondou. Ocitli jsme se v temné komnatě, připomínající bankovní trezor. Byla zcela prázdná, u nohou jsme však objevili padací dveře z tlustého dubového dřeva. Poblíž dveří ležel otevřený visací zámek a petlice na dveřích byla odklopená.

Pokračovali jsme tedy ve své zábavné výpravě po žebříku. Ten mířil přímo dolů a byl dlouhý nějaké tři metry. Když jsme z něj sestoupili, ocitli jsme se v chodbě s hliněnými stěnami. Hluk bouře nad námi se ztratil. Na polici po našem boku ležel roztřepený notes, k němuž byla kouskem špinavého provázku přivázaná tužka. Rosamonda ho otevřela a já jsem jí koukal přes rameno.

"Kniha hostů," prohlásila.

Byl tam seznam jmen a pod každým jménem výmluvné poznámky. Jako třeba tahle:

Thomas Dardie. \$ 57,53. Zlaté hodinky. Prsten.

Rosamonda se zahihňala, otevřela zápisník na poslední zapsané položce a dopsala za ni: manželé Denhamovi.

"Tvůj smysl pro humor mi opravdu imponuje," řekl jsem chladně. "Nebýt toho, že tě mám rád, zakroutil bych ti krkem."

"Někdy je bezpečnější pronášet vtipné bonmoty," zašeptala.

Šli jsme dál. Na konci chodby se objevila malá cela, v níž byla ke zdi připoutaná kostra. Na podlaze bylo kulaté dřevěné víko se zasazeným kruhem. Zdvihl jsem ten kotouč, přidržel jsem petrolejku u země

a pohlédl do černých hlubin otvoru. Zápach, který se odtud linul, rozhodně nebyl od firmy Chanel.

"Další kostry?" zajímala se Rosamonda.

"To nevím," odpověděl jsem. "Nechtěla bys slézt dolů a přesvědčit se?"

"Nenávidím temné kouty," prohlásila zcela bez dechu a já jsem náhle nechal víko dopadnout zpět na místo, lampu jsem postavil na zem a svíral jsem Rosamundu ve velice pevném objetí. Držela se mě jako malé děcko, které se bojí v neosvětlené místnosti.

"Jen klid, drahoušku," zamumlal jsem se rty zabořenými do jejích vlasů. "Nic se neděje."

"Ale děje. Je to hrůza... lepší by bylo, kdybychom byli mrtví. Jak já tě mám ráda, Charlie! Strašně tě miluju!"

V tu chvíli jsme se od sebe odtrhli, protože v kobce se ozvaly něčí kroky. Objevili se Lem, Jed a Ruthie. Ani jeden z nich se nezdál být překvapen skutečností, že nás tam našli. Lem upřeně zíral na kostru; olízl si visící rty a zahihňal se. Ruthie se před sebe dívala nevidomým pohledem se stejným strnulým pokřiveným úsměvem. Jed Carta se na nás jednou podíval zlomyslnými zelenými očky a položil na zem lucernu, kterou nesl.

"Nazdárek, vážení," ozval se. "Jak vidím, našli jste cestu sem dolů."

"Zajímalo nás, jestli máte kryt pro případ bombardování," odpověděl jsem. "Za podmínek, které dnes ve světě panují, to člověku dává trochu větší pocit bezpečí."

Krákavě se zachechtal. "Vás hned tak něco nevyděsí. Tady máš, Ruthie." Z háku na stěně sundal bič na pohánění dobytka a strčil ho své dceři do ruky. Ta okamžitě začala překypovat aktivitou. Došla k připoutané kostře a jala se ji mrskat. Její obličej byl děsivou usměvavou maskou.

"To je jediná věc, která ji dokáže uklidnit, když má jeden z těch svejch záchvatů," vysvětloval nám Jed.

"Od ty doby, co Bess umřela, se to ještě zhoršilo." Pohlédl na kostru.

"Bess?" zeptala se slabým hlasem Rosamonda.

"No... to bejvala naše služka. Počítáme, že tohle už ji nijak nebolí, a Ruthie se tím ve většině případů uklidní."

Paní Cartová upustila bič. Její tvář byla stále ještě ztuhlá, když však promluvila, zněl její hlas naprosto normálně.

"Nepůjdeme nahoru? Naši hosté se tady určitě cítí nepříjemně."

"Ano," přisvědčil jsem, "měli bychom jít. Možná že někde najdete ještě jednu láhev, co, Jede?"

Kývl hlavou směrem k dřevěnému kotouči v podlaze. "Nechcete se podívat tam dolů?"

"Už jsem se tam díval."

"Lem má pořádnou sílu," prohlásil stařík zdánlivě bez souvislosti. "Ukaž jim to, Leme. Použij Bessiin řetěz. Teď už nebude vadit, když ho přetrhneš, ne?" Všichni Cartovi vypadali, jako by se náramně bavili. Lem došel k řetězu a snadno ho roztrhl na dva kusy. "No dobře," řekl jsem, "tím je to dáno. Tady malá ryba zabíjí rukama. Vy máte nůž. A co používá Ruthie? Předpokládám, že sekeru?"

Jed se ušklíbl. "Ale no tak, snad si doopravdy nemyslíte, že zabíjíme lidi, co se tu u nás zastavěj. Nebo že pokud přijedou autem, tak to auto shodíme do ty velký vody, co máme za domem."

"Pokud jste zároveň i henschawští upíři, tak určitě ne," připustil jsem. "Z tekoucí vody byste měli smrtelnou hrůzu."

"To není tekoucí voda," opravil mě. "Je stojatá. Tyhle věci byste neměl brát nijak vážně."

"Všechny dveře jsou zamčené," ozvala se tiše Rosamonda, "a okna jsou zamřížovaná. Našli jsme vaši knihu hostů. Byli jsme se podívat ve vaší hladomorně. Všechno to do sebe zapadá, nemyslíte?"

"Na takovýhle nápady zapomeňte," radil jí Carta. "Bude se vám líp spát."

"Nejsem ospalá," prohlásila Rosamonda.

Zdvihl jsem lampu a vzal jsem Rosamundu za paži. Kráčeli jsme v čele ostatních podzemní chodbou, vylezli jsme po žebříku do sklepa a pokračovali jsme odtud dál do kuchyně. Všiml jsem si, že tam v temném koutě stojí velká vana plná vody.

Znovu jsme teď slyšeli bouři, která řádila s nezmenšenou zuřivostí.

"Odestlal a vyvětral jsem pro vás dva postel," sdělil nám Carta. "Chcete už jít spát?"

Zatřásl jsem petrolejkou. "Buďte tak laskav a dolejte tam petrolej. Kdyby náhodou v noci zhasla, moje žena by se nejspíš zbláznila."

Jed pokynul Lemovi, který se šouravě vzdálil a po chvíli se vrátil se šplouchajícím kanystrem. Dolil do lampy petrolej.

Všichni jsme vyšli po schodech do patra. První šel Jed, který připomínal strašáka s hrubou černou parukou. Za námi následoval s klackovitým úšklebkem Lem a procesí uzavírala Ruthie se svým strnulým úsměvem a s široce rozevřenými nevýraznými zelenými očima.

"Hej," ozval jsem se, "budete zase muset naše těla tahat po schodech dolů do sklepa, Jede. Proč si takhle přiděláváte práci?"

"Říkal jsem si, že už nejspíš budete utahaný," uchechtl se. "Já mám stejně ještě pár věcí na práci - ale uvidíme se pozdějc."

Bylo to jako procesí z nějaké noční mûry, když jsme stoupali po schodech, které pod naší váhou hlasitě protestovaly. Konstatoval jsem to nahlas.

Rosamonda našpulila rty. "Trochu moc melodramatické."

"Mělo by tu být třináct schodů," poznamenal jsem. "Tím by to bylo dovedené k dokonalosti. Třináct schodů na šibenici," vysvětlil jsem Jedovi, který se k nám obrátil s tázavým výrazem v obličeji.

Zachechtal se. "Věříte na věci, co ve skutečnosti neexistují. Jestli myslíte, že jsme vrazi, tak proč nejdete jinam?"

"Dveře jsou zamčené."

"Mohli byste mě poprosit, abych je odemk."

Na to jsem neodpověděl, protože posměšná vyzývavost v jeho hlase mi nebyla příjemná. Lem nám v patách spokojeně slintal blahem. Došli jsme k ložnici na konci chodby. Páchlo to tam zatuchlinou a zvenčí narážely větve do okenních mříží. Do skleněné tabule zuřivě tloukl křídly netopýr.

Vešli jsme do ložnice a čekali jsme, co se bude dít. Postavil jsem lampu na zaprášený noční stolek. Lem, Jed a Ruthie stáli u dveří a prohlíželi si nás jako trojice vlků se zelenými očima.

"Nenapadlo vás náhodou ani na okamžik," zeptal jsem se, "že třeba nejsme jen zbloudilé ovce? Vůbec jste se nás nezeptali, odkud jsme přijeli a jak jsme se sem dostali."

Jed nás obdařil svým jednozubým úšklebkem. "Koukám, že nevíte, jak to tady v henshawském okrese chodí, pane. Je to už moc dávno, co tady ještě platilo něco, čemu by se dalo říkat zákon. A my byli zatraceně opatrní, takže nepočítám, že by se o nás mohla zajímat federální vláda. A henshawské okres si nemůže dovolit šerifa, co by za něco stál. Takže nám nevěste bulíky na nosy, protože to na nás neplatí."

Pokrčil jsem rameny. "Vypadáme snad, že máme strach?"

V Jedově hlasu zazněl jakýsi neochotný obdiv. "Vy se hned tak něčeho neleknete. No nic, musím jít udělat, co je potřeba, než bude... čas na spaní. Tak zatím."

Zmizel v temnotě.

Ruthie pohodila hlavou. Lem si olízl rty a také se ztratil.

Ruthiin úsměv byl jako ztuhlá grimasa. "Vím, co si myslíte," prohlásila. "A vím taky, čeho se bojíte. A máte pravdu, že se bojíte."

Pak vycouvala z ložnice a zabouchla za sebou dveře. Slyšeli jsme cvaknutí zámku.

"Jed mi zapomněl dát další láhev," vzpomněl jsem si. "Za chvíličku už zase budu střízlivý. A budu mít žízeň. Velkou žízeň." Slyšel jsem, jak se můj hlas nepatrně mění. "Všechno je v pořádku, lásco. Pojd' ke mně."

Rosamondiny rty byly chladné; cítil jsem, jak se zachvěla.

"V téhle ložnici to je jako v ledničce," zamumlala. "Nemůžu si na tu zimu zvyknout, Charlie. Nikdy si na tu zimu nezvyknu!"

Nedálo se dělat nic jiného než přitáhnout ji k sobě a co nejpevněji ji obejmout.

"Snaž se vzpomenout si," domlouval jsem jí tiše. "Není noc a nezuří bouřka. Nejsme tady. Jsme zase v parku a je odpoledne. Vzpomínáš si, drahá?"

Zabořila mi obličej do ramene. "Nevím proč, ale je hrozně těžké vzpomenout si. Připadá mi to jako celá věčnost, co jsme naposledy viděli denní světlo. A tenhle hrozný dům - vážně bych chtěla, abychom byli mrtví, miláčku."

Lehce jsem jí zatřásl. "Rosamondo!"

Hlasitě polkla. "Promiň, drahý. Já jen, že... proč se to muselo stát zrovna nám?"

Pokrčil jsem rameny. "Říkej tomu třeba smůla. Určitě nejsme první, kdo se v téhle kaši ocitl. Nech oči zavřené a vzpomínej."

"Myslíš... myslíš, že mají nějaké podezření?"

"Jak by mohli? Jsou příliš zaměstnaní hraním své vlastní usmolené vražedné hry."

Cítil jsem, jak jí celým tělem projelo zachvění, když se otrásla čirým odporem.

"To, co přijde, nemůžeme změnit," musel jsem jí připomenout. "Nemůžeme je změnit - a sebe taky ne."

Zpod řas se jí vykutálely dvě pomalé slzy. Stáli jsme a objímali jsme se jako děti, které mají strach ze tmy. Nenapadala mě jediná vtipná poznámka. Někdy je to těžké.

Lampa zablikala a zhasla. Neměl jsem zápalky, ale na tom už samozřejmě příliš nezáleželo. Ted' už ne.

"Škoda, že Lem zapomněl na tu druhou láhev," zamumlal jsem po chvíli. "Whisky pomáhá. Každopádně jsem rád, že nám povolili whisky."

Bouře se kvapem utišovala. Okny už začaly dovnitř pronikat první bledé paprsky měsíčního světla.

Vzpomněl jsem si na Drákulu a na stíny, které se v měsíčních paprscích zhmotňovaly. V porovnání s nimi vypadaly i mříže v oknech étericky průsvitné.

Jenže, říkal jsem si, Cartovi nejsou upíři. Jsou to jen vrazi. Šílení, chladnokrevní, nelítostní. Ne, připomněl jsem si, kdyby Cartovi byli upíři, nehráli by si na ně. To skuteční upíři nedělají - stačí se podívat na Drákulu!

Pevně jsem svíral Rosamundu a zavřel jsem oči. Odněkud se ozvaly hodiny odbíjející půlnoc.

A pak...

No, byly asi dvě hodiny, když se v zámku ozvalo očekávané zarachocení klíče. Dveře se otevřely a na prahu stál Jed Carta; trásl se od hlavy až k patě a lucerna mu v ruce zběsile poskakovala. Když se pokusil promluvit, zlomil se mu hlas.

Nevypravil ze sebe ani slovo, prostě nám tedy pokynul, abychom ho následovali. Poslechli jsme, přestože jsme věděli, co můžeme očekávat. Slyšel jsem, jak Rosamonda velice tiše kvílí: "Proč jen nejsme mrtví? Ach, proč jen nejsme mrtví?"

Jed nás dovedl do ložnice na protější straně chodby. Na podlaze ležela Ruthie Cartová. Byla mrtvá. Na hubeném hrdle měla dva malé rudé vpichy a propadlé kanálky pod kůží značily cestu vysátých cév. Otevřenými dveřmi jsem viděl do vedlejší místnosti a spatřil jsem obrovské nehybné tělo, které tam leželo. Byl to Lem a také on byl mrtvý.

Jed Carta téměř zavřeštěl: "Něco sem přišlo a..." Jeho obličej byl třesoucí se uzlovitou maskou strachu. "Henshawský upíři!" vyhrkl sotva artikulovaně.

"Je to nelítostný svět," prohodil jsem. Podíval jsem se na Rosamundu. Vrátila mi můj pohled s oním výrazem zoufalého odporu, který už jsem tak dobře znal, a s potlačovanou zahanbenou dychtivostí, která se za tím odporem skrývala. Věděl jsem, že přišel čas na další bonmot - na cokoli, co tenhle pohled dostane z Rosamondiných očí.

"Mám pro vás překvapení, Jede," prohlásil jsem a přistoupil jsem blíž k němu... a pak ještě blíž. "Vím, že tyhle věci neberete vážně, ale věřte tomu nebo ne, henshawští upíři jsme my."

Twonka

Fluktuace zaměstnanců u firmy Mideastern Radio byla tak vysoká, že si Mickey Lloyd nestačil udržovat přehled o všech svých podřízených. Každou chvíli dal někdo z nich výpověď a odešel jinam za vyšším platem. Když se proto z jednoho ze skladů poněkud dezorientované vynořil ten skrček s velkou hlavou v pracovním oděvu, Lloyd jen krátce pohlédl na jeho hnědé montérky - které se u firmy fasovaly zdarma - a mírně ho napomenul: "Šichta začala už před půl hodinou. Dej se do práce."

"Pr-r-ráče?" Jako by ten chlap měl se správnou artikulací toho slova potíže.

Že by byl opilý? Něco takového Lloyd z titulu své funkce předáka nemohl připustit. Odhodil cigaretu, postoupil kupředu a zavěťřil. Ne, alkohol to nebyl. Podíval se zblízka na pásku na mužově oděvu.

"Dvě stě čtyři, aha. Ty jsi tu novej?"

"Novej. Hmmm." Muž se poškrábal na bouli, která mu nabíhala na čele. Byl to podivně vyhlížející drobný

chlapík, hlavu měl holou jako koleno a v hubeném bledém obličejí mu drobná očka svítila ohromným úžasem.

"Tak dělej, Joe. Probud' se!" V Lloydově hlasu začínala zaznívat netrpělivost. "Pracuješ tady přece, ne?"

"Joe," opakoval muž zamyšleně. "Pracuju. Jasně, pracuju. Vyrábím je." Jeho slova se jaksi zvláště slévala, jako by měl rozštěp patra.

Lloyd ještě jednou pohlédl na jeho pásku, popadl Joea za paži a prošel s ním montážní dílnou. "Tady je tvoje místo, tak koukej padat. Víš, co máš dělat?"

Joe hrdě vypjal své kostnaté tělo. "Jsem... odborník," prohlásil. "Dělám je lepší než kdokoli jiný."

"Tak fajn," přikývl Lloyd. "Tak je teda dělej." A s těmito slovy odešel.

Muž jménem Joe zaváhal a opatrně si osahal pohmožděninu na hlavě. Pak jeho pozornost upoutaly montérky, takže je chvíli zvědavě zkoumal. Kde vlastně... aha, ano. Visely přece v té místnosti, ze které původně vyšel. Jeho vlastní oblečení přirozeně cestou zmizelo - jakou cestou?

Ztráta paměti, pomyslel si. Spadl z... z něčeho... když to něco zpomalilo a naklonilo se na bok. Jak podivně vypadala tahle obrovitá stodola plná strojů! Neprobouzela mu v paměti sebemenší záchvěv vzpomínek.

Ztráta paměti, to bude určitě ono. Je dělník a vyrábí různé věci. A to, že je mu jeho okolí absolutně nepovědomé, ještě vůbec nic neznamená. Pořád ještě je otřesený. Ta mlha, která mu halí paměť, se dřív nebo později zdvihne. Už se dokonce začíná zvedat.

Práce. Joe chvíli šmejdil po dílně sem a tam a snažil se pobídnout svou děravou paměť. Lidé v pracovních oděvech tu prováděli různé úkony. Jednoduché a zcela jasné úkony. Jenže jak dětské - jak primitivní! Možná se ocitl v mateřské školce.

Po chvíli Joe zašel do skladu vyrobeného zboží a prohlédl si několik modelů zhotovených gramorádií.

Takhle to tedy bylo. Gramorádia byla neumělá a humpolácká, jemu ovšem nepříslušelo je kritizovat.

Kdepak. Jeho úkolem bylo vyrábět twonky.

Twonky? Ten název znovu rozvířil hladinu jeho paměti. Samozřejmě že umí vyrábět twonky! Vyrábí je přece celý svůj život - byl na tu práci speciálně vyškolen. Teď se sice používaly jiné modely twonek, na tom ale nezáleželo. Pro šikovného pracovníka to byla hračka.

Joe se vrátil do dílny a našel si neobsazený pracovní stůl. Pustil se do výroby twonky. Čas od času se nenápadně vytratil a nakradl si potřebný materiál. V jednom případě, když nemohl najít žádný tungsten, spěšně vyrobil malý přístroj a připravil si ho sám.

Jeho pracovní stůl stál v zastrčeném a mizerně osvětleném koutě, i když Joeovým očím světlo připadalo dostatečně jasné. Nikdo si proto nevšímal hudební skříně, která se tam kvapně blížila k dokončení. Joe pracoval nesmírně rychlým tempem. Ignoroval sirénu, která oznamovala polední přestávku, a na konci směny byl se svým úkolem hotov. Chyběla snad jen ještě jedna vrstva barvy; skříň se neleskla tak jasné jako standardní twonka. Neleskly se tak ale ani žádné z ostatních skříní. Joe si povzdechl, zalezl pod stůl, chvíli se mamě rozhlížel po relaxační matraci a pak se uvelebil k spánku na podlaze.

Když se o několik hodin později probudil, v továrně nikdo nebyl. Podivné. Možná se změnila pracovní doba. Možná... Joeovu mysl zalil zvláštní pocit. Spánek rozptýlil mlhy amnézie, pokud tedy doopravdy šlo o amnézii, stále ještě si však připadal omámeně.

Tiše si něco sám pro sebe mumlal, když odesílal twonku do skladu a porovnával ji s ostatními. Při pohledu zvenčí se zdála být identická s posledním modelem hudební skříně, v níž bylo rádio spolu s gramofonem. Joe se řídil vzorem ostatních výrobků, takže nejruznější nestandardní součástky a reaktory zamaskoval a skryl.

Vrátil se zpět do dílny. Náhle se jeho mysl oprostila od posledních mlžných obláčků. Joeova ramena se křečovitě zaškubala.

"U všech všudy!" zalapal po dechu. "Takhle to tedy bylo! Dostal jsem se do časové smyčky!"

Vystrašeně se rozhlédl kolem a rozběhl se do skladiště, ze kterého se původně vynořil. Svlékl pracovní oděv a pověsil ho spět na háček. Poté přešel do jednoho kouta, chvíli prohmatával vzduch před sebou, spokojeně přikývl a posadil se do prázdná tři stopy nad podlahou. Pak zmizel.

"Čas," meditoval Kerry Westerfield, "je zakřivený. Dříve nebo později vždy dospěje zpět do místa,

odkud vyšel. Říká se tomu duplikace." Položil si nohy na kámen, příhodně vyčnívající z komína, a rozkošnický se protáhl. V kuchyni Marta cinkala lahvemi a sklenicemi.

"Včera v tuhle dobu jsem měl martini," pokračoval Kerry. "Časová křivka naznačuje, že právě teď bych si měl dát další. Posloucháš mě, anděli?"

"Už ho nalévám," ozval se nezřetelně anděl.

"Takže jsi pochopila, co mám na mysli. A ještě něco přidám. Čas se nepohybuje v kruhu, ale ve spirále. Označíme-li první cyklus jako a, pak druhý cyklus bude a plus jedna - rozumíš? Což znamená, že dnes večer to bude dvojité martini."

"Věděla jsem, kde to skončí," poznamenala Marta, která právě vešla do prostorného obývacího pokoje s dubovými stropními trámy. Byla to drobná tmavovláška s pozoruhodně hezkým obličejem a odpovídající postavou. Její maličká pestrobarevná zástěrka vypadala v kombinaci s kalhotami a hedvábnou halenkou poněkud absurdně. "A nekonečně procentní džin se zatím nevyrábí. Tady máš to svoje martini." Chvilí se zaobírala šejkrem a sklenicemi.

"Jen pomalu míchat," napomínal ji Kerry, "nikdy neprotřepávat. Ano - to je ono." Vzal si skleničku a potěšeně si ji prohlížel. Jeho černé, šedinami lehce postříbřené vlasy se zaleskly ve světle lampy, když z ní usrkl. "Dobré. Moc dobré."

Marta se pomalu napila a zadívala se na manžela. Docela fajn chlapík, tenhle Kerry Westerfield. Bylo mu něco přes čtyřicet, byl přitažlivě ošklivý, měl široká ústa a v šedivých očích občasný ironický záblesk, když meditoval o životě. Byli svoji už dvanáct let a oba byli se svým manželstvím spokojeni.

Okny sem zvenku dopadaly poslední tlumené paprsky zapadajícího slunce a osvětlovaly velkou hudební skříň, která stála u zdi vedle dveří. Kerry si ji se zadostiučiněním prohlížel.

"Přišlo to na pěkných pár dolarů," poznamenal. "Přesto..."

"Cože? Aha, ta skříň. Ti chlapi se s ní do schodů nahoru pořádně nadřeli. Co kdybys ji vyzkoušel, Kerry?"

"Tys ji nevyzkoušela?"

"Už ta předchozí pro mě byla dost složitá," postěžovala si Marta bezradně. "Já se v těch nových vynálezech nevyznám. Vyrůstala jsem s Edisonovým gramofonem. Natahoval se klikou a z trouby pak vycházely zvláštní zvuky. Tomu jsem rozuměla. Dneska ale... zmáčkneš jediný knoflík a dějí se neuvěřitelné věci. Elektrické oko, volba tónu, desky, které se přehrávají po obou stranách, a k tomu všemu se zevnitř z té skříně neustále line různé zvláštní doprovodné sténání a cvakání - ty možná těmhle věcem rozumíš, ale já to ani nechci zkoušet. Kdykoli si na takovémhle posledním výkřiku techniky přehrávám nějakého Crosbyho, mám dojem, že to Binga uvádí do rozpaků."

Kerry snědl olivu ze své sklenice. "Pustím si nějakého Debussyho." Kývl hlavou směrem ke stolu.

"Támhle jsem ti přinesl nového Crosbyho. Toho nejnovějšího."

Marta se spokojeně zavrtěla. "Mohla bych si ho pustit, co říkáš?"

"No jistě."

"Budeš mi ale muset ukázat, jak se to dělá."

"To je úplně jednoduché," ujistil ji Kerry a hleděl na skříň rozzářenýma očima. "Tyhle mašinky jsou zatraceně chytré. Jediné, co ještě neumějí, je myslet."

"Přála bych si, aby uměly mýt nádobí," poznamenala Marta. Odložila sklenici, vstala a zmizela v kuchyni.

Kerry rozsvítil nedaleko stojící lampu a pokračoval v prohlídce nového rádia. Poslední model firmy Mideastern se všemi nejnovějšími vymoženostmi. Přišel na spoustu peněz - ale koneckonců proč ne? Mohl si to přece dovolit. A jeho starý přístroj už byl prakticky na vyhození.

Všiml si, že šňůra ještě ani není zastrčená do zásuvky. Neviděl také žádné dráty - dokonce ani uzemnění ne. Nejspíš to byla nějaká novinka s vestavěnou anténou i uzemněním. Sehnul se, našel zásuvku a šňůru do ní zastrčil.

Když se postaral o tohle, otevřel dvířka skříně a s výrazem absolutní spokojenosti si prohlížel ovládací prvky. Ze skříně vystřelil paprsek modravého světla a udeřil ho přímo do očí. Kdesi v jejích hlubinách se ozvalo jakési tlumené, rozvázné cvakání. Pak náhle umlklo. Kerry zamrkal, začal otáčet knoflíky a mačkat spínače a nervózně si přitom okusoval nehet.

Rádio promluvílo nezřetelným hlasem: "Psychologický profil ověřen a zaznamenán."

"Cože?" Kerry otočil jedním knoflíkem. "To bych rád věděl, co to bylo. Nějaká amatérská stanice - ale ne, ty teď nevysílají. Hmm-m-m." Pokrčil rameny a přešel ke křeslu, které stálo vedle polic s gramodeskami. Rychlým pohledem přelétl jejich tituly a jména skladatelů. Kdepak je Tuonelská labuť? Tady byla, hned vedle Finlandie. Kerry vyndal desku z police a položil si ji na klín. Volnou rukou vytáhl z balíčku cigaretu, vložil si ji do úst a šmátral na stolku vedle sebe po zápalkách. První, kterou rozškrtl, vzápětí zhasla.

Odhodil ji do krbu a právě se chystal vytáhnout z krabičky další, když jeho pozornost upoutal jakýsi nezřetelný zvuk. Rádio kráčelo přes pokoj směrem k němu. Odkudsi se objevilo bičíkovité chapadélko, uchopilo zápalku, škrtilo s ní o spodní stranu stolní desky - přesně tak, jako to předtím udělal Kerry - a přidrželo Kerrymu plamen u cigarety.

V Kerryho jednání převládly automatické reflexy. Zhluboka potáhl a okamžitě se začal svíjet v záchvatu kouřem prosyceného, dusivého kašle. Zlomil se v pase, lapal po dechu a na okamžik byl úplně slepý. Když se mu konečně vrátil zrak, bylo už rádio zase na svém obvyklém místě.

Kerry skousl zuby spodní ret. "Marto!" zavolal.

"Podává se polévka," ozval se její hlas.

Kerry neodpověděl. Vstal, přešel k rádiu a váhavě se na ně zahleděl. Elektrická šňůra byla vytažená ze zásuvky. Opatrně ji tam znovu zastrčil.

Skrčil se a prohlížel si nohy skříně. Vypadaly jako vysoce leštěné dřevo. Pátravé ohmatání rukou mu nic neprozradilo. Dřevo - tvrdé a křehké.

Jak proboha...

"Večeře!" zahalekala Marta.

Kerry odhodil cigaretu do krbu a pomalým krokem vyšel z obývacího pokoje. Manželka, která právě kladla na stůl mísu s omáčkou, na něj zkoumavě pohlédla. "Kolik těch martini jsi měl?"

"Jen jedno," ujistil ji bezvýrazně Kelly. "Nejspíš jsem musel na chvilíčku usnout. Jo, to bude ono."

"Tak honem ke stolu," vyzvala ho Marta. "Máš poslední příležitost přecpat se jako zvíře mými knedlíky, tedy alespoň pro příští týden."

Kerry nepřítomně nahmatl náprsní tašku a vytáhl z ní obálku, kterou hodil manželce. "Tady máš jízdenku, anděli. Neztrať ji."

"No ne! Tys mi dopřál lůžkové kupé!" Marta zastrčila jízdenku zpět do obálky a spokojeně zavrněla. "To je od tebe hezké. Víš určitě, že se tu beze mne obejdeš?"

"Cože? Hmmm... myslím, že ano." Kerry si přisolil avokádo. Otrásl se a vypadalo to, jako by se právě probral z lehkého omámení. "Samozřejmě že se bez tebe obejdu. Jen pěkně jed' do Denveru a pomoz Carol s tím porodem. Je to přece tvoje rodina."

"No, ano, moje jediná sestra," ušklíbla se Marta. "Víš přece, co jsou s Billym zač. Jsou to dva cvoci. Budou teď potřebovat někoho, kdo tam zavede trochu pořádek."

Odpovědi se nedočkala. Kerry zamyšleně studoval vidličku s napíchnutým kouskem avokáda. Pak zamumlal cosi o Ctihodném Bedovi.

"Co je s ním?"

"Zítřka o něm mám přednášku. Z nějakého nepochopitelného důvodu skončíme každý rok u Bedy. No, co se dá dělat."

"Máš tu přednášku připravenou?"

"Jistě," přikývl Kerry. Na univerzitě učil osm let, takže učební osnovy už zcela samozřejmě znal z paměti. Později, když seděli se zapálenou cigaretou u kávy, pohlédla Marta na hodinky. "Za chvíli už mi to pojede. Musím se jít dobalit. A ještě nádobí..."

"Já ho umyju." Kerry zamířil za manželkou do ložnice a předvedl několik ochotných, ale zcela zbytečných pokusů jí pomoci. Po chvíli jí alespoň odnesl zavazadla dolů k autu. Marta k němu přisedla a zamířili na nádraží.

Vlak odjel načas. Půl hodiny poté, co vyjel z nádraží, dorazil Kerry s autem zpět do garáže, vešel do domu a dlouze zív. Byl utahaný. No, pomyslel si, nejdřív nádobí, pak pivo a knížku do postele. Zamyšleně pohlédl na rádio, vešel do kuchyně a pustil se do mytí nádobí. V předsíni zazvonil telefon.

Kerry si otřel ruce do utěrky a zdvihl sluchátko.

Byl to Mike Fitzgerald, který na univerzitě přednášel psychologii.

"Ahoj, Fitzi."

"Ahoj. Marta už odjela?"

"Jo. Právě jsem ji odvezl na vlak."

"Nechceš si popovídat? Mám tady kapku moc dobré skotské. Co kdybys přijel a na chvíli se mnou poklábosil?"

"To by bylo hrozně fajn," prohlásil Kerry a znovu zívá, "ale už sotva stojím na nohou. A zítra mám dost foťr. Nenecháme to na jindy?"

"Jasně. Zrovna jsem skončil s opravami písemných prací, takže bych potřeboval trochu stimulovat mozek. Co se děje?"

"Nic. Počkej chvíličku." Kerry odložil sluchátko a zamračeně se ohlédl přes rameno. Z kuchyně se ozývaly nějaké zvuky. Co to k čertu mělo znamenat?

Prošel předsíní a zastavil se ve dveřích; neschopen pohybu zíral do kuchyně. Rádio mylo nádobí.

Po chvíli se vrátil zpět k telefonu. "Stalo se něco?" vyptával se Fitzgerald.

"Moje nové rádio," odpověděl opatrně Kerry. "Zrovna mi myje nádobí."

Fitz chvíli neodpovídal. V jeho smíchu zazníval váhavý podtón. "Vážně?"

"Ještě ti zavolám," ukončil hovor Kerry a zavěsil. Chvíli zůstal nehybně stát a kousal se do rtu. Pak se vrátil do kuchyně, zastavil se a přihlížel.

Rádio bylo otočené zády k němu. Několik ohebných chapadélek manipulovalo s nádobím, obratně jednotlivé kusy namáčelo v horké vodě se saponátem, drhlo je malým hadříkem, oplachovalo je v čisté vodě a pak je úhledně ukládalo na kovový odkapávač. Ty bičíkovité úponky byly jedinou známkou nějaké neobvyklé aktivity. Nohy byly evidentně ze solidního dřeva.

"Hej!" houkl Kerry.

Rádio nereagovalo.

Opatrně se posunul o kus stranou, aby na ně lépe viděl. Chapadélka vyčnívala ze štěrbin pod jedním z knoflíků ladění. Elektrická šňůra visela volně k zemi. To znamenalo, že do něj nejde šťáva. Co ale...

Kerry o krok ustoupil a nahmatal cigaretu. Rádio se okamžitě otočilo, vytáhlo zápalku z krabičky ležící na sporáku a vykročilo kupředu. Kerry zamrkal a pohlédl na jeho nohy. Nemohly být ze dřeva. Ohýbaly se, když se ta... věc... pohybovala, a vypadaly elastické jako guma. Rádio postupovalo zvláštním bočním pohybem, který se nepodobal ničemu na světě.

Zapálilo Kerrymu cigaretu a vrátilo se k dřezu, kde pokračovalo v umývání nádobí.

* * *

Kerry znovu zatelefonoval Fitzgeraldovi. "Nedělal jsem si legraci. Mám asi halucinace nebo co. To zatracené rádio mi právě zapaluje cigaretu."

"Tak počkej." Fitzgeraldův hlas zněl nerozhodně. "To je nějaký fór, co?"

"Není. A taky si nemyslím, že jsou to halucinace. Je to něco přímo z tvé branže. Mohl bys sem zajet a poklepat mi kladívkem do kolena?"

"Dobře," souhlasil Fitz. "Dej mi deset minut. A rovnou mi nalij něco k pití."

Zavěsil, a když Kerry položil sluchátko zpátky do vidlice, otočil se a spatřil, že rádio právě vyšlo z kuchyně a kráčí směrem k obývacímu pokoji. Jeho hranaté, krabicovité obrysy působily jaksi nenápadně děsivě; vypadalo jako nějaký bizarně zlomyslný skřet. Kerry se otrásl.

Šel za rádiem a zjistil, že se usadilo na svém předchozím místě a zůstalo tam nehybně a netečně stát.

Otevřel dvířka, prohlédl si otáčivý talíř gramofonu, rameno s přenoskou a další knoflíky a ovládací prvky. Nenašel nic zjevně neobvyklého. Ještě jednou ohmatal nohy. Doopravdy nebyly ze dřeva. Byla to nějaká umělá hmota, která se zdála být velice tvrdá. Nebo... nebo to snad přece jen bylo dřevo. Bylo obtížné definitivně se o tom přesvědčit bez poškození vnějšího laku. Kerrymu se zcela přirozeně nechtělo rýpat do své nové hudební skříně nožem.

Zkusmo zapnul rádio a bez problémů naladil všechny místní stanice. Zvuk byl dobrý - pomyslel si,

dokonce neobvykle dobrý. A gramofon...

Vybral namátkou Halvorsenův Příchod bojarů, položil ho na talíř a zavřel příklop. Nic se neozvalo. Bližší prohlídka gramofonu ukázala, že jehla se sice rytmicky pohybuje v drážce, avšak bez jakéhokoli slyšitelného efektu. Co to mělo znamenat?

Kerry právě desku vytahoval z gramofonu, když zazněl zvonek u dveří. Byl to Fitzgerald, vytáhlý zachmuřený chlapík s přísným vrásčitým obličejem a rozčuchanou kšticí matně šedých vlasů. Natáhl ke Kerrymu velkou kostnatou ruku.

"Kde mám skleničku?"

"Ahoj, Fitzi. Pojď do kuchyně, něco ti namíchám. Dáš si koktejl?"

"Jo."

"Fajn." Kerry šel do kuchyně jako první. "Ještě to ale nepij. Nejdřív ti chci ukázat svou novou hrací skříň."

"Tu, co myje nádobí?" zeptal se Fitzgerald. "Co ještě dělá kromě toho?"

Kerry podal příteli sklenici. "Nepřehrává desky."

"No vida. To je ovšem jen drobná chybička, pokud se ti postará o domácnost. Tak se na ni půjdeme podívat." Fitzgerald vešel do obývacího pokoje, vybral Faunovo odpoledne a přistoupil k rádiu. "Není to zastrčené do zásuvky."

"Na tom vůbec nezáleží," ujistil ho rozčileně Kerry.

"Je to na baterie?" Fitzgerald položil desku na talíř a nastavil spínače. "Deset palců - to je ono. Tak se na to podíváme." Triumfálně se na Kerryho usmál. "No tak? Teď hraje."

Skříň skutečně hrála.

"Zkus tohle Halvorsena," vyzval ho Kerry. "Tu máš." Podal desku Fitzgeraldovi, který stiskl tlačítko ukončení hry a díval se, jak se ramínko s přenoskou zdvihá.

Tentokrát však gramofon odmítl hrát. Příchod bojarů se mu prostě nelíbil.

"To je zvláštní," zabručel Fitzgerald. "Možná je vada v té desce. Zkusíme nějakou jinou."

Dafnis a Chloe se přehrávali bez problémů. Bolero téhož skladatele však rádio tiše odmítlo.

Kerry se posadil a ukázal na druhé křeslo. "To ještě vůbec nic nedokazuje. Posad' se sem a dívej se. A ještě pořád nic nepij. Mimochodem, cítíš se úplně normálně?"

"Jistě. No tak?"

Kerry vytáhl cigaretu. Skříň přešla přes celý pokoj až k němu, cestou uchopila krabičku se zápalkami a úslužně mu připálila. Pak se vrátila na své místo u zdi.

Fitzgerald nic neřekl. Po chvíli vytáhl z kapsy cigaretu a čekal. Nic se nestalo.

"Tak co?" zeptal se Kerry,

"Je to robot. To je jediné možné vysvětlení. Kde jsi k němu u Joviše přišel?"

"Nezdá se, že by tě to nějak zvlášť překvapilo."

"Ale ano, překvapilo mě to. Jenže už jsem pár robotů viděl. Zkoušel to s nimi třeba Westinghouse. Tohle ovšem..." Fitzgerald si poklepal nehtem o přední zuby. "Kdo to vyrobil?"

"Jak to mám k čertu vědět?" obořil se na něj Kerry. "Nejspíš výrobce těch rádií, ne?"

Fitzgeraldovy oči se zúžily. "Tak počkej. Asi jsem úplně nepochopil..."

"Tady není co pochopit. Před pár dny jsem si koupil tuhle soupravu. Tu starou jsem jim dal na protiúčet. Novou mi dodali dnes odpoledne a potom..." Kerry vyličil všechno, co se stalo.

"Chceš říct, že jsi nevěděl, že je to robot?"

"Přesně tak. Koupil jsem si to jako rádio. A... a... ten zatracený krám mi připadá skoro jako živý."

"Kdepak," potřásl Fitzgerald hlavou, vstal a dal se do důkladné prohlídky celé hudební skříně. "Je to robot nového druhu. Nebo alespoň..." Zaváhal. "Co jiného si můžeme myslet? Radil bych ti, abys zítra kontaktoval někoho od Mideastern a ověřil si to u nich."

"Co kdybychom to otevřeli a podívali se dovnitř?" navrhl Kerry.

Fitzgerald se k jeho názoru přiklonil, ukázalo se však, že podobný experiment není možný.

Předpokládané dřevěné panely nebyly na místo našroubovány a oni neobjevili žádný zjevný způsob, jak skříň otevřít. Kerry našel šroubovák a zkoušel to s ním, nejdřív opatrně a pak už se stěží potlačovanou zuřivostí. Nejenže se mu žádný z panelů nepodařilo vypáčit, nedokázal dokonce ani poškrábat jednoditě

tmavý povrch skřínky.

"Krucinál," ulevil si konečně. "No, můžeme oba jen hádat. Je to robot. Až na to, že jsem v životě neslyšel o nikom, kdo by takovéhohle roboty uměl vyrábět. A proč by je ten někdo dával do rádia?"

"Mě se neptej," pokrčil rameny Fitzgerald. "Zítra si to prověř, to je první krok. Samozřejmě že jsem z toho dost vedle. Jestli někdo vynalezl specializovaného robota nového typu, proč ho zabudoval do hudební skříně? A jak se pohybují ty nohy? Nejsou na nich přece kolečka."

"O tom jsem už taky přemýšlel."

"Když se to pohybuje, vypadají ty nohy jako... jako z gumy. Jenže z gumy nejsou. Jsou tvrdé jako dubové dřevo. Nebo jako nějaký plast."

"Já se toho krámu bojím," postěžoval si Kerry.

"Nechceš dnes v noci přespat u mě?"

"N-ne, to snad ani ne. Ten... robot mi snad přece neublíží, že ne?"

"Nemyslím, že by ti chtěl ublížit. Zatím ti přece pomáhá, ne?"

"Jistě," přikývl Kerry a šel si namíchat další drink.

Zbytek jejich rozhovoru nevedl k žádnému závěru. Když o několik hodin později Fitzgerald odcházel domů, dělal si tak trochu starosti. Nebral celou záležitost tak ležerně, jak předstíral, aby uklidnil Kerryho nervy. Skutečnost, že do jejich normálního života vpadlo něco tak absolutně neočekávaného, ho přece jen poděsila. Na druhou stranu však, jak se sám vyjádřil, robot nevypadal nijak hroživě.

Když si šel Kerry lehnout, vzal si do postele novou detektivku. Rádio za ním šlo do ložnice a jemně mu knihu vzalo z ruky. Kerry po ní instinktivně chňapl.

"Hej!" ohradil se, "co to má sakra..."

Rádio se vrátilo do obývacího pokoje. Kerry šel za ním a viděl, jak knihu ukládá zpět do police. Po chvíli se opět stáhl do ložnice, zamkl za sebou dveře a neklidně spal až do svítání.

V županu a v trepkách vrávoravě vylezl ven a šel se podívat na hudební skřín. Stála už zase na svém předchozím místě a vypadala, jako by se nikdy nepohnula. Kerry, který trpěl mírnou kocovinou, si připravil snídani.

Bylo mu povoleno vypít pouze jeden šálek kávy. Pak se objevilo rádio, vyčítavě mu vzalo druhý šálek z ruky a vylilo ho do dřezu.

To už toho měl Kerry Westerfield plné zuby. Našel klobouk a svrchník a z domu na ulici téměř vyběhl. Zmocnil se ho děsivý strach, aby ho snad rádio nepronásledovalo, naštěstí pro jeho duševní zdraví však nic takového neudělalo. Začínal mít vážné obavy.

Během dopoledne si našel čas a zatelefonoval firmě Mideastern. Prodejce nic nevěděl. Byl to prostě standardní nejnovější model gramorádia. Pokud s ním Kerry není spokojen, samozřejmě mu velice rád...

"O to nejde," zarazil ho Kerry. "Kdo ale tu skřín vyrobil? To je to, co chci zjistit."

"Okamžik, pane." Chvíli bylo ticho. "Přišla z dílny pana Lloyda. To je jeden z našich předáků."

"Přepojte mě na něj, prosím."

Lloyd mu však nijak zvlášť nepomohl. Po dlouhém přemýšlení si vzpomněl, že zmíněné gramorádio bylo do skladiště uloženo bez výrobního čísla. To mu bylo přiděleno dodatečně.

"Kdo ho ale vyráběl?"

"To prostě nevím. Jestli chcete, asi bych to mohl zjistit. Mám vám zavolat zpátky?"

"Nezapomeňte," poprosil ho Kerry a vrátil se do své třídy. Přednáška o Ctíhodném Bedovi nebyla z nejúspěšnějších.

* * *

U oběda se viděl s Fitzgeraldem, který vypadal, jako by se mu ulevilo, když Kerry přišel k jeho stolu.

"Zjistils o tom svém domácím robotovi něco nového?" zajímal se profesor psychologie.

Na doslech nebyl nikdo jiný. Kerry se s povzdechem posadil a zapálil si cigaretu. "Vůbec nic. Je to radost, když si můžu zapálit sám." Natáhl kouř do plic. "Telefonoval jsem té firmě."

"Noa?"

"Nic o tom nevědí. Až na to, že tenhle kus neměl výrobní číslo."

"To by mohlo něco znamenat," prohlásil Fitzgerald.

Kerry kolegovi vylíčil incidenty s knihou a kávou a Fitzgerald zamyšleně hleděl do svého mléka. "Kdysi jsem ti dával nějaké psychologické testy a v těch vyšlo, že přílišná stimulace ti nesvědčí."

"Vždyť to byla jen detektivka!"

"Přiznávám, že to dovádí tak trochu do krajnosti. Dokážu ovšem pochopit, proč si ten robot takhle počínal, i když nevím, jak to vlastně dokázal." Na okamžik zaváhal. "Chci říct bez inteligence."

"Inteligence?" Kerry si olízl rty. "Nejsem si tak docela jistý, že je to jen obyčejný stroj. A blázen taky nejsem."

"Ne, nejsi blázen. Říkáš ale, že robot byl vepředu v obývacím pokoji. Jak tedy věděl, co čteš?"

"Pokud nemá schopnosti rentgenového vidění a superrychlého pozorování a asimilace, nedokážu si to představit. Třeba chce, abych nečetl vůbec nic."

"Taky zajímavý nápad," zabručel Fitzgerald. "Kolik toho teoreticky víš o strojích tohoto typu?"

"O robotech?"

"Čistě teoreticky. Víš přece, že tvůj mozek je koloidní orgán. Kompaktní, komplikovaný - ale pomalý.

Takže předpokládejme, že někdo vymyslí přístroj s mnoha miliony rádioatomovými jednotkami uloženými v nějakém izolačním materiálu. Výsledkem bude také mozek, Kerry. Mozek s obrovským množstvím jednotek, vzájemně komunikujících rychlostí světla. Elektronka rádiového přijímače, je-li zapnutá, upravuje tok elektrického proudu rychlostí čtyřiceti milionů jednotlivých signálů za sekundu. A rádioatomový mozek toho druhu, o jakém jsem mluvil, by teoreticky měl zvládnout percepci, poznání, zvážení, reakci a úpravu za pouhou stotisícinu sekundy."

"To je teorie."

"To si zatím myslím i já. Stejně bych ale rád zjistil, odkud se to rádio vzalo."

Zamířil k nim poslíček. "Pan Westerfield má telefon."

Kerry se omluvil a odešel. Když se vrátil, bylo jeho tmavé obočí stažené zamračeným překvapením. Fitzgerald na něj tázavě pohlédl.

"To byl jistý Lloyd, z továrny Mideastern. Mluvil jsem s ním o tom rádiu."

"Dozvěděl ses něco?"

Kerry zavrtěl hlavou. "Ne. Nebo alespoň nic moc. Nevěděl, kdo ten krám vyrobil."

"Vyrobili ho ale v jeho továrně?"

"To ano. Asi před dvěma týdny - nemají ale žádné záznamy o tom, kdo na něm konkrétně pracoval.

Lloyd to očividně považoval za něco naprosto neobvyklého. Pokud se v továrně vyrobí nějaké rádio, vždycky jsou schopni určit, kdo ho smontoval."

"Takže?"

"Takže nic. Když jsem se ho zeptal, jak se ta skříň dá otevřít, prohlásil, že je to jednoduché. Stačí odšroubovat zadní panel."

"Žádné šrouby tam nejsou," připomněl Fitzgerald.

"Já vím."

Podívali se na sebe.

"Dal bych padesát babek za to," prohlásil Fitzgerald, "kdybych dokázal zjistit, jestli toho robota skutečně vyrobili teprve před dvěma týdny."

"Proč?"

"Protože rádioatomový mozek by potřeboval vyškolit. A to i v takových prkotinách, jako je zapalování cigarety."

"Viděl mě, jak si ji zapaluju."

"A řídil se tvým příkladem. To mytí nádobí... hmmm. Nejspíš logická indukce. Jestli je ten přístroj vycvičený, je to robot. A jestli není..." Fitzgerald se zarazil.

"Ano?" zamrkal Kerry.

"Pak tedy nevím, co to k čertu je. Je robotovi příbuzný asi tak stejně, jako jsme my příbuzní pravěkým předchůdcům koní. Jedno vím jistě, Kerry: je velice pravděpodobné, že dnes na světě neexistuje vědec, který by měl dostatečné znalosti k vyrobení... něčeho takového."

"To jsme pořád tam, kde jsme byli," namítl Kerry. "Někdo to přece vyrobil."

"Jo, já vím. Jenže jak... kdy... a kdo? To je to, co mi dělá starosti."

"No, já mám za pět minut přednášku. Co kdybys ke mně večer zase zašel?"

"Dnes ne. Přednáším ve velké posluchárně. Ale až skončím, zavolám ti."

Kerry přikývl a vyšel z jídelny; snažil se přitom přestat na celou tu věc myslet. Docela slušně se mu to podařilo. Když však později téhož dne seděl sám v restauraci u večeře, začal pocítovat příznaky celkové neochoty vrátit se domů. Čekalo tam na něj strašidlo.

"Brandy," poručil číšníkovi. "Dvojitě."

O dvě hodiny později vyložil Kerryho u jeho dveří taxík. Byl pozoruhodně opilý a před očima mu všechno splývalo. Nejistým krokem došel k verandě, s přehnanou opatrností vystoupil po schodech nahoru a otevřel si domovní dveře.

Rozsvítil lampu.

Rádio mu vykročilo naproti. Tenká, ale jako kov pevná chapadélka se mu jemně omotala kolem těla a držela ho tak, že se nemohl ani pohnout. Celé jeho tělo zalila náhlá vlna intenzivního strachu. Zoufale sebou házel a snažil se křičet, v ústech měl však příliš vyprahlo.

Z ovládacího panelu rádia vyšlehl paprsek žlutého světla a zcela ho oslepil. Pak světlo sklouzlo níž a zamířilo mu na prsa. Kerry náhle pod jazykem zcela zřetelně ucítil jakousi podivnou chuť.

Asi tak po jedné minutě paprsek zhasl, chapadélka prosvištěla vzduchem a ztratila se mu z dohledu a hudební skříň se vrátila do svého kouta. Zesláblý Kerry vrávoravě doklopýtal ke křeslu, uvolnil se a naprázdno polykal.

Byl střízlivý. Což bylo absolutně nemožné. Čtrnáct panáků brandy člověku do těla vpraví jednoznačně dané množství alkoholu. Nelze jen tak mávnout kouzelnou hůlkou a okamžitě se vrátit do střízlivého stavu. Přesně to se však skutečně stalo.

Ten... robot se mu snažil pomoci. Až na to, že Kerry by byl mnohem raději zůstal opilý.

Opatrně se postavil na nohy a nenápadně se kolem rádia prosmekl k regálu s knihami. Jedním okem přístroj sledoval a vytáhl si detektivní román, který se pokoušel číst předchozí noci. Podle očekávání mu ho rádio vzalo z ruky a uložilo ho zpět do regálu. Kerry si vzpomněl na Fitzgeraldova slova a podíval se na hodinky. Doba reakce čtyři sekundy.

Sundal z regálu jedno z Chaucerových děl a čekal, rádio se však ani nepohnulo. Když si však vybral jakési historické pojednání, rádio mu je jemně odebralo. Doba reakce šest sekund. Kerry našel dvojnásobně dlouhé historické dílo. Doba reakce deset sekund.

Aha. Robot tedy ty knihy četl. Což ovšem znamenalo, že musí mít rentgenové vidění a superrychlé reakce. Panenko skákavá!

Kerry vyzkoušel několik dalších knih a snažil se určit, jakým kritériem se robot řídí. Alenku v říši divů mu vytrhl z ruky, zatímco Millayovy básně mu ponechal. Pro budoucí použití si sepsal seznam o dvou sloupcích.

To ovšem znamenalo, že robot není pouhý služebník. Funguje zároveň jako cenzor. Jaký ale používá srovnávací standard?

Po chvíli se rozpomněl na svou zítřejší přednášku a rychle si prolistoval připravené poznámky. Několik věcí si ještě potřeboval ověřit. Poněkud váhavě našel příslušný referenční svazek - a robot mu ho odebral.

"Tak moment," ohradil se Kerry. "Tuhle knížku potřebuju." Pokusil se vytrhnout svazek ze sevření chapadélka, avšak bezúspěšně. Gramorádio mu nevěnovalo sebemenší pozornost. Klidně knihu vrátilo do regálu.

Kerry stál se rtem skousnutým mezi zuby. Tohle už bylo trochu moc. Ten zatracený robot ho vysloveně terorizoval. Nenápadně se přitočil ke knize, popadl ji, a než se rádio stačilo pohnout, byl už venku v předsíni.

Ta věc ho pronásledovala. Slyšel za sebou měkké t'apkání jejích... jejích nohou. Spěšně vběhl do ložnice a zamkl za sebou dveře. S bušícím srdcem čekal a viděl, jak opatrně zkouší knoflík dveří.

Štěrbinou ve dveřích se dovnitř protáhl jako drátek tenoučký bičík a začal se potýkat s klíčem. Kerry se náhle vrhl kupředu a zastrčil na místo přídavnou petlici. Ani to však nebylo nic platné. Robotovy jemné

nástroje - jakási specializovaná tykadla - jí vystrčily zpět. Pak gramorádio otevřelo dveře, vešlo do ložnice a zamířilo směrem ke Kerrymu.

Pocítil záchvěv paniky. S tichým zasípěním knihu po té věci mrštil, a ta ji obratně chytla. To bylo evidentně všechno, o co jí šlo, protože následně se obrátila a vyšla ven. Neobratně se kolébala na gumovitých nohou a odnášela si zakázanou knihu. Kerry tiše zaklel.

* * *

Zazvonil telefon; byl to Fitzgerald.

"Tak co? Jak to šlo?"

"Nemáš náhodou výtisk Cassenovy Sociální literatury v průběhu věků?"

"Ne, to nemám. Proč?"

"Tak si ji zítra půjčím v univerzitní knihovně." Kerry vysvětlil, k čemu došlo. Fitzgerald tiše zahvízdal.

"Strká nos, do čeho nemá, co? Hmmm. Zajímalo by mě..."

"Mám z toho krámu strach."

"Nemyslím, že by ti chtěl nějak ublížit. Říkáš, že tě přinutil vystřízlivět?"

"Jo. Světelným paprskem. To mi nepřipadá zrovna logické."

"Ale to by mohlo jít. Nejspíš to byl vibrační ekvivalent chloridu tiaminu."

"Ve světle?"

"Tak abys věděl, sluneční světlo obsahuje vitaminy. To ale není důležité. Cenzuruje tvou četbu - a očividně ty knihy čte nějakou superrychlou metodou. Ať je ta věc cokoli, není to obyčejný robot."

"To mi povídej," souhlasil našťavaně Kerry. "Je to Hitler."

Fitzgeralda to nerozesmálo. "Co kdybys přijel přespat ke mně?" navrhl naprosto střízlivým hlasem.

"Ne," odsekl paličatě Kerry. "Žádné pitomé rádio mě nevystřnadí z mého domu. To ho spíš půjdu vypnout sekerou."

"Nooo, nejspíš bys měl sám nejlíp vědět, co děláš. Kdyby... kdyby se něco stalo, zavolej mi."

"Jasně," přisvědčil Kerry a zavěsil. Zamířil do obývacího pokoje a změřil si rádio chladným pohledem. Co ta věc k čertu byla zač a o co jí vlastně šlo? Určitě to nebyl jen obyčejný robot. A stejně určitě to nebyl živý tvor v tom smyslu, v jakém je naživu koloidní mozek.

Se rty staženými do úzké čárky přistoupil k přístroji a začal si hrát s knoflíky a spínači. Z hudební skříně se ozval pulzující, nepravidelný rytmus swingového orchestru. Zkusil krátkovlnné pásmo - ani tam nebylo nic neobvyklého. Tak co tedy?

Nic. Žádnou odpověď nenašel.

Po chvíli si šel lehnout.

Následujícího dne s sebou na oběd přinesl Cassenovu Sociální literaturu a ukázal ji Fitzgeraldovi.

"A co má být?"

"Podívej se sem." Kerry otočil několik listů a ukázal na jeden odstavec. "Říká ti to něco?"

Fitzgerald si přečetl text. "Jo. Autor se zřejmě snaží říct, že individualismus je nezbytnou podmínkou vzniku literatury. Je to tak?"

"Já nevím," pohlédl na něj Kerry.

"Cože?"

"Vůbec mi to nemyslí."

Fitzgerald si prohrábl šedivé vlasy, zúžil oči a pozorně se na svého společníka zadíval. "Mohl bys mi to zopakovat? Asi ti nějak..."

Kerry se se stěží potlačovaným vztekem dal do vysvětlování: "Šel jsem dnes ráno do knihovny a našel jsem si tam tuhle svou referenci. Sice jsem si ji přečetl, ale vůbec nic mi to neříkalo. Byla to jen slova. Víš asi, jak si člověk připadá, když je k smrti utahaný a má toho za poslední dobu spoustu přečteného? Narazíš na nějakou větu se spoustou podmínkových vedlejších vět a vůbec nepochopíš, co se tím chce říct. Tohle bylo úplně stejné."

"Tak si to přečti teď," vybídl ho tiše Fitzgerald a přistrčil mu knihu přes stůl.

Kerry poslechl a za okamžik vzhlédl s ironickým úsměvem. "Pořád nic."

"Přečti to nahlas. Projdu to s tebou krok po kroku."

Ani to však nepomohlo. Zdálo se, že Kerry je naprosto neschopen postihnout smysl příslušného odstavce.

"Třeba je to sémantický blok," navrhl Fitzgerald a poškrábal a uchu. "To je poprvé, co se ti něco takového stalo?"

"Ano... ne. Já nevím."

"Máš dnes odpoledne nějaké přednášky? Fajn. Zajedeme k tobě domů."

Kerry odstrčil talíř. "Tak dobře. Stejně nemám hlad. Až budeš chtít..."

O půl hodiny později už si prohlíželi rádio. Zdálo se být naprosto neškodné. Fitzgerald promarnil trochu času tím, že se snažil vypáčit některý z jeho panelů, nakonec to však vzdal jako něco neproveditelného. Našel si tužku a papír, posadil se proti Kerrymu a začal se vyptávat.

V jednom okamžiku se zarazil. "O tomhle ses předtím nezmiňoval."

"Asi jsem na to zapomněl."

Fitzgerald si poklepal tužkou na zuby. "Hmmm. Prvním neobvyklým počinem toho rádia bylo..."

"Když mi posvítilo do oka tím modrým světlem."

"To ne. Mám na mysli to, co řeklo."

Kerry zamrkal. "Co řeklo?" Zaváhal. "Psychologický profil ověřen a zaznamenán, nebo něco v tom smyslu. Domníval jsem se, že jsem se naladil na nějakou stanici a chytil jsem část jakéhosi kvizu nebo něčeho podobného. Chceš říct..."

"Byla ta slova jasně srozumitelná? Vyslovená správnou angličtinou?"

"Když si teď na to vzpomínám, tak vlastně ne," zamračil se Kerry. "Byla jakoby slitá dohromady. Se zvýrazněnými samohláskami."

"Hmmm. Dobrá, pojďme dál." Zkusil dát Kerrymu test slovních asociací.

Konečně se zaklonil do opěradla křesla a zamračil se. "Chci si tohle porovnat s výsledky posledních testů, co jsem ti dával před několika měsíci. Celé se mi to zdá nějaké divné - zatraceně divné. Cítil bych se mnohem líp, kdybych přesně věděl, co vlastně je to paměť. Značně už jsme pokročili v práci na mnemonice - to znamená na pokusech s umělou pamětí. Jenže tady možná jde o něco úplně jiného."

"Ano?"

"Ten... ten stroj. Buď má umělou paměť, která je dokonale vyškolená, nebo je uzpůsoben odlišnému prostředí a kultuře. Zapůsobil na tebe - hodně na tebe zapůsobil."

Kerry si olízl vyprahlé rty. "Jak?"

"Implantoval ti do mozku různé bloky. Zutím jsem ještě neprovedl jejich korelaci. Až to udělám, možná se nám podaří najít nějakou odpověď. Ne, ta věc není robot. Je mnohem víc než jen robot."

Kerry vytáhl cigaretu; přístroj přešel obývacím pokojem a zapálil mu ji. Oba muži ho pozorovali s lehkým pocitem ochromující hrůzy.

"Dnes v noci bys měl raději přespat u mě," navrhl Fitzgerald.

"Ne," odmítl Kerry. Otrásl se.

Druhý den se Fitzgerald u oběda rozhlížel po Kerrym, jeho mladší kolega se však neobjevil. Zavolal mu domů a telefon zdvihla Marta.

"Ahoj! Kdy ses vrátila?"

"Ahoj, Fitzi. Asi před hodinou. Sestřička si pospíšila a porodila děťátko beze mne - tak jsem jela zpátky." Zarazila se a Fitzgeralda šokoval tón jejího hlasu.

"Kde je Kerry?"

"Tady. Mohl bys sem přijet, Fitzi? Dělá mi starosti."

"Co je s ním?"

"Já... já nevím. Přijed' hned teď'."

"Dobrá," souhlasil Fitzgerald, zavěsil a skousl si ret. Také jemu to dělalo starosti. Když o chvilíčku později mačkal zvonek Westerfieldových, uvědomil si, že má ošklivě otřesené nervy. Pohled na Martu ho

však uklidnil.

Šel za ní do obývacího pokoje. Jakmile vešel dovnitř, pohlédl nejprve na gramorádio, které se nijak nezměnilo, a potom na Kerryho, nehybně sedícího u okna. V Kerryho obličeji byl prázdný, nechápavý výraz. Zornice očí měl rozšířené a zdálo se, že Fitzgeralda jen pomalu poznává.

"Ahoj, Fitzi," pozdravil.

"Jak se cítíš?"

"Co s ním je, Fitzi?" skočila jim do řeči Marta. "Je nemocný? Mám zavolat doktora?"

Fitzgerald se posadil. "Nevšimla sis něčeho divného ohledně toho rádia?"

"Ne. Proč?"

"Tak poslouchej." Vypověděl jí úplně všechno a sledoval, jak se v Martině obličeji sváří nevěřícnost s neochotným přesvědčením. Po chvíli prohlásila: "Já prostě nedokážu..."

"Jestli Kerry vytáhne cigaretu, ta věc mu ji zapálí. Chceš vidět, jak to funguje?"

"N-ne. Vlastně ano. Asi ano." Martiny oči se rozšířily.

Fitzgerald podal Kerrymu cigaretu. Očekávané se doopravdy uskutečnilo.

Marta neřekla ani slovo. Když se hrací skříň vrátila na místo, otřásla se a přešla ke Kerrymu. Ten na ni mdle pohlédl.

"Potřebuje doktora, Fitzi."

"Ano." Fitzgerald raději neřekl, že doktor pravděpodobně nebude vůbec k ničemu.

"Co je to za věc?"

"Je to něco víc než robot. A provedla v Kerryu určité změny. Řekl jsem ti přece, co se stalo. Když jsem zkontroloval Kerryho psychologické profily, zjistil jsem, že se změnily. Ztratil většinu své iniciativy."

"Nikdo na světě nemohl dokázat něco takového..."

Fitzgerald se zamračil. "Přemýšlel jsem o tom. Zdá se, že je to produkt nějaké vysoce vyvinuté civilizace, zcela odlišné od naší. Možná mart'anské. Je to natolik specializovaná věc, že přirozeně zapadá do kontextu komplikované kultury. Nechápu ale, jak je možné, že vypadá přesně jako rádio firmy Mideastern."

Marta se dotkla Kerryho ruky. "Kamufláž?"

"Ale proč? Tys byla na psychologii jednou z mých nejlepších žaček, Marto. Podívej se na to logicky. Představ si civilizaci, kde má přístroj tohohle typu svoje místo. Použij indukčního uzavazování."

"Snažím se, nějak mi to ale nemyslí. Mám strach o Kerryho, Fitzi."

"Já jsem v pořádku," ujistil ji Kerry.

Fitzgerald k sobě přiložil konečky prstů. "Není to ani tak rádio, jako spíš monitor. V té cizí civilizaci má možná podobný monitor každý, nebo třeba jen několik vybraných jedinců - ti, kteří ho potřebují.

Nedovolí jim vybočit z řady."

"Tím, že je zbaví iniciativy?"

Fitzgerald bezmocně rozhodil rukama. "Já nevím! V Kerryho případě to tak fungovalo. U jiných... prostě nevím."

Marta vstala. "Myslím, že bychom neměli ztrácet čas mluvením. Kerry potřebuje doktora. Pak se můžeme rozhodnout, co s tímhle." Ukázala na hudební skříň.

"Byla by vcelku škoda to rozbít," mínil váhavě Fitzgerald, "ale..." Jeho pohled byl výmluvný.

Skříň se pohnula. Bočním kolébavým krokem se odlepila ze svého kouta a zamířila k Fitzgeraldovi. Když ten vyskočil na nohy, bičíkovitá chapadélka vystřelila kupředu a chopila se ho. Do očí se mu zabodl bledý paprsek.

Téměř okamžitě zmizel, chapadélka se stáhla a rádio se vrátilo na místo. Fitzgerald zůstal nehybně stát. Marta také stála a jednu ruku měla přiloženou k ústům.

"Fitzi!" Hlas se jí třásl.

Fitzgerald zaváhal. "Ano? Co se děje?"

"Stalo se ti něco? Co ti ta věc udělala?"

Fitzgerald se nepatrně zamračil. "Cože? Jestli se mi něco stalo? Já ne..."

"To rádio. Co ti udělalo?"

Podíval se na gramorádio. "Něco s ním není v pořádku? Lituji, ale jako opravář zrovna nevynikám,

Marto."

"Fitzi." Přistoupila k němu a popadla ho za paži. "Poslouchej mě." Z úst se jí vyřinul překotný proud slov. Rádio. Kerry. Jejich rozhovor.

Fitzgerald na ni hleděl prázdným pohledem, jako by docela nechápal, o čem mluví. "Asi mám dneska nějaké dlouhé vedení. Není mi úplně jasné, co mi to vlastně vykládáš."

"To rádio - vždyť víš! Říkal jsi, že Kerryho změnilo..." Marta se zarazila a upřeně na něj hleděla.

Ted' už byl Fitzgerald doopravdy zmaten. Marta si počínala tak divně. Zvláštní! Odjakživa ji považoval za naprosto vyrovnané děvče, ted' ale blábolila naprosté nesmysly. Nebo se mu alespoň nedařilo postihnout podstatu toho, co říká; její slova nedávala žádný smysl.

A proč pořád mluví o tom rádiu? Není s ním snad spokojená? Kerry říkal, že to byla dobrá koupě, že má báječný zvuk a všechny nejnovější vymoženosti. Na zlomek sekundy ho napadlo, jestli se Marta nezbláznila.

Každopádně mu bylo jasné, že přijde pozdě na přednášku, a také jito řekl. Když odcházel, nesnažila se ho zadržet. Byla bílá jako křída.

Kerry vytáhl cigaretu. Rádio k němu přešlo a přidrželo u ní zápalku.

"Kerry!"

"Ano, Marto?" odpověděl mrtvým hlasem.

Dívala se na... rádio. Z Marsu? Z jiného světa - z jiné civilizace? Co je to zač? Co to chce? O co mu vlastně jde?

Marta vyšla ven z domu a zamířila do garáže. Když se vrátila, pevně v ruce svírala malou sekerku.

Kerry přihlížel. Viděl, jak Marta přistoupila k rádiu a zdvihla sekerku nad hlavu. Pak vystřelil světelný paprsek a Marta zmizela. Ve světle odpoledního slunce zavířil ve vzduchu obláček prachu.

"Destrukce životní formy, která hrozila útokem," pravilo rádio a jeho slova se slévala dohromady.

Kerryho mozek nabral obrátky. Cítil se hrozně - omámeně a děsivě prázdně. Marta...

V jeho mysli to kypělo jako v kotli. Instinkt a emoce bojovaly s něčím, co se je snažilo zadusit. Náhle se všechny přehrady prolomily, zátarasy zmizely a zdi se zhroutily. Kerry chraptivě a neartikulovaně vykřikl a vyskočil na nohy.

"Marto!" zařval.

Byla pryč. Kerry se rozhlédl kolem sebe. Kde...

Co se stalo? Nevzpomínal si.

Posadil se znovu do křesla a promnul si čelo. Volnou rukou zdvihl k ústům cigaretu - bylo to automatické gesto, které vyvolalo okamžitou reakci. Rádio vykročilo kupředu a přidrželo mu zapálenou sirku.

Kerry vyrazil dávivý zoufalý výkřik a vymrštil se z křesla. Ted' už si vzpomínal. Zdvihl sekerku a přiskočil k hudební skřini; zuby měl vyceněné v nelíostném šklebu.

Znovu vystřelil světelný paprsek.

Kerry zmizel. Sekerka s tupým nárazem dopadla na podlahu.

Rádio se vrátilo na své místo a zůstalo znovu nehybně stát. Z jeho rádioatomového mozku se ozývalo nezřetelné tikání.

"Subjekt zásadně nevhodný," ozvalo se po chvíli. "Eliminování nezbytné." Cvak! "Příprava na další subjekt dokončena."

Cvak.

"Bereme to," prohlásil mladík.

"Určitě neděláte chybu," usmál se realitní agent. "Je to tu tiché, izolované a cena velice rozumná."

"Ne tak docela," namítla dívka. "Jenže je to přesně to, co jsme hledali."

Agent pokrčil rameny. "Samozřejmě, nezařízený dům by přišel levněji. Jenže..."

"Nejsme ještě svoji tak dlouho, abychom měli vlastní nábytek," ušklíbl se mladík. Objal manželku kolem pasu. "Líbí se ti tu, zlato?"

"Hmmm. Kdo tu bydlel před námi?"

Agent se poškrábal na tváři. "Momentíček. Mám dojem, že nějakí Westerfieldovi. Připsali mi to na

seznam asi tak před týdnem. Je tu pěkně. Nebýt toho, že už dům mám, skočil bych po tom sám."
"Hezké rádio," poznamenal mladík. "Poslední model, co?" Přesl k hudební skříni a prohlížel si ji.
"Tak pojd'," pobídla ho dívka. "Podíváme se ještě jednou do kuchyně."
"Jistě, zlato."

Vyšli z obývacího pokoje. Z předsíně sem zaléhal zvuk agentova sametového hlasu, který pomalu slábl. Okny šikmo pronikaly teplé paprsky odpoledního slunce.

Chvilí bylo ticho. A potom...

Cvak!

Chrudošiví jsou borolové

Pokus popsat Unthahorstena nebo jeho okolí by byl mařením času, jednak proto, že od roku 1952 uplynulo hezkých pár milionů let, a také proto, že přísně vzato nebyl Unthahorsten na Zemi. Obýval nahoře cosi jako stanici v něčem, co se podobalo laboratoři. Chystal se vyzkoušet svůj stroj času. Když jej Unthahorsten spustil, uvědomil si pojednou, že pouzdro stroje je prázdné. A to nebylo v pořádku. Potřeboval pro svůj stroj svědka, trojrozměrné těleso, které by mohlo reagovat na podmínky jiného věku. Jinak nebude Unthahorsten po návratu stroje moci říct, kam a do jakého údobí se přístroj přenesl. Naproti tomu bude těleso v pouzdře automaticky vystaveno působení entropie a bombardování kosmických částic jiné éry a Unthahorsten bude po návratu stroje moci provést měření kvalitativních a kvantitativních změn, jimiž prošel. Pak se dají do práce počítačové automaty a ty Unthahorstenovi oznámí, že pouzdro se v krátké době ocitlo v roce 1 000 000, 1000 nebo v roce 1, popřípadě v kterémkoli jiném.

Ovšem, to nemohlo být důležité pro nikoho jiného kromě Unthahorstena. Jenže on byl v mnoha ohledech tak trochu dítě.

Nesměl ztrácet čas. Pouzdro začínalo svítit a probíhalo jím chvění. Unthahorsten se zmateně rozhlédl okolo sebe, vpadl sousedního kabinetu a hrábl do jakéhosi regálu. Vytáhl z něho kousky podivně vyhlížející hmoty. Bylo to několik starých hraček jeho syna Snowena, které si chlapec přivezl s sebou při návratu ze Země, když si tam osvojil potřebné znalosti techniky. Nu, Snowden už tohle haraburdí potřebovat nebude. Jeho mysl je správně uzpůsobena, a tak se docela dobře obejde bez takových dětských hraček. Unthahorstenova žena sice ty věci uchovávala ze sentimentálních důvodů, ale jeho pokus je daleko důležitější.

Unthahorsten opustil kabinet a hodil všechno do pouzdra a zaklapl víko těsně před zábleskem světelného signálu k odletu. Pouzdro zmizelo. Až ho z toho zabolely oči.

Čekal.

A zase čekal.

Konečně se vzdal a sestrojil druhý stroj času s týměž výsledkem. Ztráta starých hraček se nedotkla Snowena ani jeho matky, a tak Unthahorsten vyklidil celou zásuvku a naházal zbytek památek na synovo dětství na jednu hromadu do pouzdra druhého stroje. Vypočetl, že se tenhle poslední stroj musí na Zemi objevit někdy ke konci devatenáctého století. Jestliže se tak skutečně stalo, tedy tam předmět zůstal. Znechucený Unthahorsten se rozhodl, že stroje času přestane stavět. Avšak neštěstí už bylo hotovo. Existovaly dva - a ten první...

Ten první našel Scott Paradine jednoho dne, kdy se vyhnul škole v Glendalu. Toho dne měli totiž písemku ze zeměpisu a Scott nechápal, proč by si měl pamatovat jména různých míst. což v roce 1952 znamenalo úctyhodné teoretické znalosti. Kromě toho byl právě jeden z oněch vlahých jarních dnů, kdy vánek dýchá novou svěžestí a přímo chlapce svádí, aby se natáhl na louku a hleděl na míjející oblaka, než se zavřou oči. Zemák ať táhne k čertu. Scott trávil svou siestu.

K polednímu dostal hlad, a tak ho jeho buclaté nožky přivedly k blízkému stánku. Sem uložil rozvážně a skrblicky své skromné kapesné, povzneseně přitom přehlížeje potřeby žaludečních šťáv. Sestoupil k potoku, aby nabral nových sil. Když spořádal zásoby sýra, čokolády a zákusků a vyprázdnil až do dna láhev sodovky, nachytil si pulce a studoval je s jistou dávkou vědeckého zájmu. Nevytrval však při tom. Cosi se skulilo ke břehu a přistálo s přidušeným žuchnutím v prohlubince na okraji vody a Scott si k tomu pospíšil, pozorně se rozhlédnuv po okolí.

Bylo to pouzdro. Ve skutečnosti právě ono Pouzdro. Přidatné mechanismy sice Scottovi nic neříkaly, překvapilo ho však, proč jsou úplně roztavené a spálené. Zamyslel se. Vsunul koneček jazyka do koutku úst a zkoušel se v tom vrtat kapesním nožem. Hm... Nikdo tu. Odkudpak se tady to pouzdro vzalo? Asi je někdo pohodil a ono se dostalo pohybem povolující půdy z původního místa až sem.

"Je to vrtule," rozhodl naprosto mylně Scott. Trochu to tak vypadalo, ale vrtule to nebyla, už vzhledem k prostorovému natočení závitů nikoli. Být to sebesložitější model letadélka, znamenala by ta věc pro Scotta jen nepatrné tajemství. Takto však před ním vyvstal problém. Cosi mu říkalo, že tenhle přístroj je mnohem složitější než strojek na péro, který v pátek tak obratně rozebral. Avšak ještě žádný chlapec na světě nezanechal nějaké pouzdro neotevřeno, ledaže by mu v tom zabránili násilím. Scott se činil ze všech sil. Ten přístroj měl prapodivné hrany. Bezpochyby kratás. A proto - au... Nůž mu sjel. Scott si sál palec a vychrlil ze sebe několik odborných kleteb.

Že by hudební skříňka?

Scott ovšem neměl důvod ke skleslosti. Nad tímhle přístrojem by rozbolela hlava i Einsteina a Steinmetz by se docela pomátl. Svízel byla v tom, že pouzdro ještě nezaujalo své místo ve Scottově časoprostorovém kontinuu, a proto se nedalo otevřít. Alespoň ne dříve, než Scott začal bušit vhodným oblázkem do té vrtulové věci, která nebyla vrtulí, aby ji donutil zaujmout vhodnější postoj. Ve skutečnosti ji oddělil v bodě, kde se dotýkala čtvrtého prostoru, a přerušil tak otáčivou složku prostoročasu, kterou si ještě zachovávala. Ozvalo se krátké zapraskání. Pouzdro se lehce zachvělo a znehybnělo, přestávajíc existovat pouze částečně. Nyní se dalo snadno otevřít.

Scottovi nejprve utkvěl zrak na přílbici z tkaniva podobného sametu, ale protože ho nezajímala, odsunul ji stranou. Obyčejná čepice. Vespod byla průhledná křišťálová krychle, dosti malá, aby ji ukryl v dlani - a dost velká, aby v sobě obsahovala celé bludiště přístrojů. Tento problém Scott rozřešil v okamžiku. Krystal byl lupou, a do značné míry zvětšoval ty věcičky uvnitř. Podivné věcičky. Například ti malí lidičkové...

Hýbali se. Jako mechanické automaty, jenže mnohem vláčněji. Vypadalo to spíše jako hra na divadle. Jejich obleky Scotta zaujaly, ale jejich chování ho zcela uchvátilo. Ti malí dobráci stavěli obratně domek. Scott projevil přání, aby dům začal hořet, chtěl vidět, jak to budou hasit.

Podél napolo dokončené stavby vyskočily plameny. Automaty uhasily požár pomocí podivných přístrojů. Netrvalo dlouho a Scott byl u vytržení. Ale trochu ho to mrzelo, ti panáčci poslouchali jeho myšlenky. Když si to uvědomil, dostal strach a krychli zahodil.

Téměř na odchodu si to rozmyslel a vrátil se. Krystal ležel napůl ve vodě a leskl se v slunci. Byla to hračka, to Scott postřehl neomylným pudem dětí. Ale nesebral ji hned. Raději se vrátil k pouzdru a prohlížel si zbytek jeho obsahu.

Objevil několik vskutku pozoruhodných věcí. Odpoledne uběhlo až příliš rychle. Ke konci Scott znovu naskládal hračky do pouzdra a dopravil je - s hekáním a funěním - domů. Když došel ke kuchyňským dveřím, měl pěkně červený obličej.

Ukryl objev nahoře ve svém pokojíku na dně skříně. Křišťálovou krychli vsunul do kapsy, nacpané již motouzem, závitem železného drátu, dvěma drobnými mincemi, kuličkou staniolového papíru, známkou a kouskem živce.

Dvouletá Scottova sestřička Emma se poněkud nejistě vypořádala z předsíně a pozdravila ho.

"Ahoj, Švestičko," řekl Scott z výše svých sedmi let a několika měsíců. Choval se k ní urážlivě protektorsky, ale ona to nepozorovala. Byl to malý cvalík s velkýma očima a teď se skulila na koberec a litoštivě si prohlížela botičky.

"Zavaž je, Scotty, jo?"

"Trdýlko," řekl Scott láskyplně a zavázal jí tkaničky. "Je už večeře?"

Emma přikývla.

"Ukaž ruce."

K jeho úžasu byly dost čisté, třebaže jistě ne aseptické. Scott se zamyšleně zadíval na vlastní packy, ušklíbl se a odešel do koupelny, kde provedl náznak omývání.

Pulci na něm zanechali své stopy.

V obývacím pokoji v přízemku byli právě Dennis Paradine a jeho žena Jane při koktejlu před večeří. On, ještě mladý muž se stopami šedin ve vlasech, měl drobnou tvář s ironickými rty; učil filozofii na univerzitě. Jane byla malá, půvabná, snědá a velice hezká. Ochutnala své martini a řekla:

"Líbí se ti moje nové lodičky?"

"Ať žije hřích..." zamumlal roztržitě Paradine. "Cože? Lodičky? Ještě jsem se na ně ani nepodíval. Počkej, až budu hotov tady s tím. Mám za sebou těžký den."

"Zkoušky?"

"Ano. Rozpálená mládež, toužící po zralosti. Doufám, že pomřou. Po patřičné agónii. Inšalláh."

"Dej mi svou olivu," požádala ho Jane.

"Já vím," řekl sklíčeně Paradine. "Už jsou to léta, co jsem ji měl naposledy. Myslím v martini. I kdybych ti jich dal do sklenice šest, nebudeš mít dost."

"Já chci tu tvoji. Pokrevní bratrství. Symbolismus. Jenom proto."

Paradine se divoce podíval na ženu a zkřížil dlouhé nohy. "Jako bych slyšel některého ze svých studentů."

"Třeba tu strašnou Betty Dawsonovou, že? Pořád se tak vyzývavě šklebí?"

"Ano. To děvče představuje pořádný psychologický problém. Naštěstí není moje. Kdyby byla mou dcerou..."

Paradine významně pokýval hlavou. "Puberta a přemíra biografu. Patrně se domnívá, že projde, když mi ukáže kolena - ostatně a mezi námi - příliš kostnatá."

Jana si zálibně pyšným pohybem upravila sukni. Paradine sjel z křesla a namíchal nové martini.

"Na mou čest, učit tyhle opice filozofii mě přestává bavit. Nemají na to ten pravý věk. Jejich zvyky a způsob myšlení jsou již vžit. Třebaže to nechtějí přiznat, jsou příšerně konzervativní. Jen dospělí nebo malé děti jako Emma a Scotty mohou chápat filozofii."

"Nu, ušetři těch svých přednášek aspoň Scottyho," řekla důrazně Jane. "Není ještě zralý pro přijímací zkoušku. Pro zázračné děti nemám pochopení, tím méně, jsou-li to mé vlastní."

"Myslím, že by Scotty obstál lépe než Betty Dawsonová," zavrčel Paradine.

"Zemřel jako paralytik ve věku pěti let," citovala Jane zasněně. "Já chci tvou olivu."

"Tady máš. A propos, ty lodičky se mi líbí."

"Děkuji. Tady je Rosalie. Večeře?"

"Už je na stole, paní Paradinová," řekla Rosalie mohutným hlasem. "Zavolám slečnu Emmu a pana Scottyho."

"Zavolám je sám."

Paradine strčil hlavu do sousední místnosti a zařval:

"Děti! Ke stolu!"

Na schodišti se ozval dupot malých nožek. Scott vyrazil první, vymydlený a zářící jako vzpurný klas, trčící proti nadhlavníku. Emma se usměvavě a moudře spouštěla ze schodu na schod. Uprostřed schodiště se vzdala pokusu o vzpřímený sestup a obrátila se, aby dokonala cestu jako opička, přičemž působil její zadeček zázračně čilým dojmem. Úder synova těla vrhl Paradina, uchváceně přihlížejícího té podívané, nazad.

"Ahoj, tati," vyštěkl Scott.

Paradine se vzpamatoval a důstojně se na Scotta zadíval.

"Nazdar. A teď mě podepřeš v chůzi. Vykloubil jsi mi nejmíň kyčel."

Ale Scott se již řítí do jídelny, kde v láskyplném rozčilení podupal Jane nové lodičky, zabrebtal omluvu a odběhl na své místo. Paradine, který šel za ním, vytáhl obočí, buclatá Emmina ručka mu zoufale visela na ukazováku.

"Jsem zvědav, co to dnes ten dareba prováděl."

"Petrně nic dobrého," povzdychla Jane. "To jsi ty, miláčku? Ukaž ouška..."

"Jsou čistá, Mickey je olízal."

"No, jazyk toho psa je jistě čistší než tvoje uši," odhadla Jane po zběžné prohlídce. "Celkem vzato, pokud slyšíš, nehraje to velkou roli."

"Bolí?"

"To znamená, že na tom nezáleží."

Jane dcerku zvedla a posadila ji nohama napřed do vysoké židle. Emma teprve docela nedávno povýšila tak, že směla jíst společně s ostatními členy rodiny, a její pýcha neznala mezí, toho si Paradine dobře všiml. Bylo jí řečeno, že jen docela malé děti převracejí své misky s jídlem. Z toho důvodu vedla lžici k ústům s tak úzkostlivou péčí, že se Paradine pokaždé, když se na ni podíval, zachvěl.

"Emma by potřebovala transportér," prohodil, když postavoval židli Jane. "...s celou řadou kyblíčků plných špenátu, aby k ní přijížděly v pravidelných intervalech."

Večeře probíhala bez příhod až do chvíle, kdy náhodou Paradine zavadil pohledem o Scottův talíř.

"No tohle! Jsi snad nemocný? To ses při obědě tak nacpal?"

Scott zamyšleně prohlížel zbytky jídla před sebou.

"Snědl jsem všechno, co potřebuju, tati," vysvětlil.

"Obyčejně spořádáš, co se do tebe vejde, a mnohem víc," řekl Paradine. "Vím dobře, že hoši v růstu spotřebují celé tuny výživných látek denně, ale ty jsi dnes večer zůstal pod průměrem. Není ti dobře?"

"Ale ano. Opravdu, tati, co potřebuju, to mám."

"Všecko, co chceš?"

"Ano, ano. Já jím jinak."

"To tě zase něco naučili ve škole?" vyptávala se Jane.

Scott slavnostně zavrtěl hlavou.

"Nikdo mě to nenaučil. Přišel jsem na to sám. Stačí mi vlastní flusance."

"Ale podívejme se," prohodil Paradine, "co kdyby ses pokusil najít jiné slovo?"

"Hm... šli... sliny. Je to tak?"

"Ovšem. Je tam, víc pepsinu? Je ve slinách pepsin, Jane?"

"V mých je jed," poznamenala Jane. "Rosalie nechala v pyré pecky."

Ale Paradine byl příliš zaujat.

"Chceš říct, že z potravy zužitkuješ beze zbytku všechno, co se zužitkovat dá - a že jíš méně?"

Scott se nad tím zamyslel.

"Myslím, že ano. Není to jenom tím flu... těmi slinami. Já si jako odměřím to, co dám najednou do pusy a co je tam třeba dát. Nevím. Ale právě tak to dělám."

"Hmmm..." zamručel Paradine a v duchu si udělal poznámku, že si to ověří později. "Trochu převratný nápad."

"Děti mají často prapodivné nápady, ale tenhle ten snad není tak daleko od pravdy." Pohládl si ret.

"Myslím, že jednou budou lidé jíst docela jinak. Myslím totiž, že jejich způsob jídla se bude lišit podle toho, co budou jíst. Jane, náš syn projevuje známky předčasné geniality."

"Jistě?"

"Stanovisko, které právě zaujal v oblasti dietetiky, není tak zlé. A to jsi na to přišel docela sám. Scotte?"

"Ano," ujistilo ho dítě, které tomu doopravdy věřilo.

"Odkud máš ten nápad?"

"Ale já..." Scott se zavrtěl. "Nevím. Myslím, že to není nic důležitého."

Paradine pocítil mimořádné zklamání.

"Ale stejně..."

"Ffflusy..." zařvala Emma, kterou popadl náhlý záchvat "divokosti". "Flusy."

Pokusila se je předvést, ale podařilo se jí jen poplivat bryndáček.

Jane rezignovaně přispěla dceři na pomoc, zatímco Paradine pozoroval Scotta s poněkud znepokojeným zájmem. Avšak teprve po večeři se v obývacím pokoji stalo něco zcela jiného.

"Nemáš úkol?"

"Ne... ne," řekl Scott a provinile se začervenal.

Aby zakryl rozpaky, vytáhl z kapsy přístroj nalezený v pouzdře a začal jej rozkládat. Konečný výsledek budil dojem síťoviny zdobené perlami. Paradine si toho zprvu nevšiml, zato Emma ano. Chtěla si hrát.

"Nech toho, Švestičko," rozkázal jí Scott, "smíš se jen dívat."

Pustil se do perel a tiše si se zaujetím pobrukoval. Emma k němu natáhla jelítkovitý ukazováček a vykřikla.

"Scotty," napomenul ho Paradine.

"Nic jsem jí neudělal."

"Ono mě to kouslo. Ano. Ano," kňourala Emma.

Paradine vzhlédl. Vyvalil oči s výrazem úžasu. "Co to sakra..."

"To je nějaké počítadlo?" zeptal se. "Ukaž, ať se na to trochu podívám."

Scott s mírnou lítostí podal přístroj otcí. Paradine povytáhl obočí. Rozložené počítadlo měřilo přes čtyřicet centimetrů na každé straně a tvořily je tenké a pevné nitě, které se tu a tam křížily. Na nitích byly navlečeny barevné perličky. Dalo se jimi posunovat dopředu a dozadu z vlákna na vlákno, a to i na místech, kde se křížovala. Ale provrtnaná perla přece nemůže projít zkřížením dvou vláken...

Však také perly zřejmě nebyly provrtnané. Paradine si je prohlédl zblízka. Každá kulička měla na obvodu hluboký zářez, probíhající polovinou koule, takže se mohla otáčet a současně klouzat po niti. Paradine se pokusil jednu z nich uvolnit. Držela jako zmagnetizovaná. Železo? Spíš se to podobalo plastické hmotě.

A rám - Paradine nebyl matematik. Ale úhly tvořené nitěmi zarážely až směšným nedostatkem euklidovské logiky. Bylo to opravdové bludiště. Možná že je to... nějaký hlavolam.

"Kdes k tomu přišel?"

"Dal mi to strýček Harry," řekl Scott, osvětlen okamžitým nápadem. "Minulou neděli, když tu byl."

Strýc Harry nebyl ve městě, to Scott dobře věděl. V sedmi letech poznává chlapec rychle, že výstřednosti dospělých se pohybují v hranicích přesně vymezených pravidel a že jsou poněkud malicherní, jde-li o to, zjistit původ dárků. Kromě toho tu strýc Harry několik týdnů nebude - Scott si ani nedovedl představit, kdy ta lhůta vyprší - nebo aspoň neodvratné pozdější odhalení jeho lži pro něho nebude znamenat tolik jako výhoda, že si zatím bude smět hračku nechat.

Paradine zaplavil pocit lehkého zmatku, když se pokusil pohybovat perlami. Úhly byly trochu nelogické. Jako hlavolam. Tahle červená perla se musí dostat sem, jestliže s ní člověk pohybuje směrem k tomu zkřížení - ale ona se octla jinde. Bylo to bludiště - podivné, ale bezpochyby poučné. Paradine cítil naprostou jistotu, že on sám by neměl trpělivost zabývat se tím předmětem.

Scott se však uchýlil do rohu a dál posunoval perly po drážkách, s mnoha tápavými pokusy a bručením. Perly skutečně píchaly, jestliže se Scott dotkl nepravé nebo když se jimi pokoušel pohybovat chybným směrem. Konečně jásavě zakokřhal.

"Tati, už to mám."

"Co? Copak? Ukaž?"

Paradine na přístroji neviděl žádné změny, ale rozradostnělý Scott ukázal na jeden bod bludiště.

"Nechal jsem ji zmizet."

"Ale vždyť tam ještě je."

"Tu modrou perlu. Už je pryč."

Paradine tomu nevěřil, a omezil se tedy na zabručení. Scott se znovu pustil do pletiva. Získal zkušenost. Tentokrát již ho nic nebrnělo ani nepíchalo. Počítadlo mu ukázalo správnou metodu. Podivné úhly nití ho teď máty méně.

Byla to hračka nanejvýš poučná.

"Vypadá to trochu jako křišťálová koule," uvažoval Scott. To mu ji připomnělo. Vytáhl krychli z kapsy a počítadlo přenechal Emmě, která oněměla radostí. Jala se posunovat kuličkami, tentokrát bez námitek proti ráhám - ostatně velice slabým -, a protože byla obdařena napodobovacím pudem, podařilo se jí vymazat jednu perlu téměř tak rychle jako Scottovi. Modrá perla se objevila znovu, ale Scott si toho nevšiml. Uchýlil se předvídavě do rohu mezi pohovkou a silně vycpaným křeslem a hrál si s krychlí. Byli v ní ti čtvičkové, drobní panáčci, značně zvětšení zvětšovací schopností krystalu, a neustále se pohybovali. Stavěli dům. Dům se vznal vskutku přesvědčivými plameny a stále hořel. Scott silně naléhal: "Uhas to!"

Ale nic se nedělo. Kdepak je ta divná stříkačka s otáčivými rameny jako poslední? Aha, tamhle. Vjela na scénu a zastavila se. Scott ji uvedl do pohybu. No to je ale legrace! Jako na divadle, jenže mnohem opravdovější. Ti malí dělali, co jim Scott v myšlenkách prikazoval. Dokonce ho stavěli před nové problémy.

Krychle byla rovněž velmi poučným přístrojem. Učila Scotta až znepokojivě rychle - a velice zábavně.

Ve skutečnosti však ještě nové vědomosti nedávala. Nebyl na ně připraven. Později... později...

* * *

Emmu omrzelo počítaadlo a začala se shánět po Scottovi. Nemohla ho najít, ani ve svém pokoji nebyl, ale když se tam už dostala, zaujal ji obsah skříně. Objevila pouzdro. A to obsahovalo skutečný poklad - panenku, které si sice Scott všiml, ale vzápětí s pohrdáním odhodil. Zalykajíc se radostí, snesla Emma panenku dolů, posadila se na podlahu a začala ji rozebírat.

"Copak to máš, miláčku?"

"Pana Medvídka."

Na první pohled bylo jasné, že nejde o pana Medvídka, nebohého bezduchého slepce, jehož měkce kulaté tvary působily tak konejšivě. Pro Emmu se však všechny loutky nazývaly pan Medvídek. Jane Paradinová zaváhala.

"Že jsi ho vzala nějaké jiné holčičce?"

"Ne, ne. Tenhle je můj." Scott vyšel z úkrytu a vsunul krychli do kapsy.

"Jú - to je od strýce Harryho!"

"Dal ti to strýček Harry, Emmo?"

"Dal to mně, abych jí to předal," dodal Scott spěšně, a přidal tak další kámen ke své ochranné stavbě.

"Minulou neděli."

"Vždyť ji rozbiješ, miláčku."

Emma přinesla panenku matce.

"Ona se dá rozdělat, vidíš?"

"Ach, ona... Panebože!"

Jane potlačila povzdech. Paradine již zavětil.

"Co se děje?"

Nesla mu loutku, ale rozmyslela si to a prošla do jídelny s významným pohledem směrem k Paradinovi. Vyšel za ní a zavřel dveře. Jane už panenku položila na uklizený stůl.

"Na pohled to nevypadá příliš pěkně, Denny, řekni sám..."

"No tohle..."

První pohled skutečně nebyl vábný. Na lékařské fakultě by se člověk nebál kůže, která se dá sejmout, ale u loutky pro děti... Dalo se to rozebrat po částech - kůže, svaly, orgány - všecko maličké, ale naprosto dokonalé, alespoň pokud to mohl Paradine posoudit. Zaujalo ho to.

"Nevím. Dítě na takové věci hledí jinak."

"Podívej se na ta játra. Jsou to játra, ne?"

"Určitě... No řekni... Není to legrační?"

"Co?"

"Po anatomické stránce to vlastně nesedí."

Paradine si přitáhl židli.

"Zažívací trubice je příliš krátká. Chybí tlusté střevo a apendix."

"Smí si Emma takovou věc nechat?"

"Nemrzelo by mě, kdybych ji měl sám," řekl Paradine. "Kde to jen ten zatracený Harry sebral? Ne... nevidím v tom žádné nebezpečí. Dospělí jsou uzpůsobeni tak, že jim je jejich 'vnitřek' nepříjemný. Děti ne. Myslí si, že jsou zevnitř jednolitě jako brambory. Emma se na té panně může dovědět hodně o anatomii."

"Ale co je tohle? Nervy?"

"Ne, nervy jsou toto. Tohle jsou tepny a tadyto žíly. Divná je ta srdečnice."

Paradine vypadal zmateně.

"Tohle... Jaké je latinské slovo pro síť... ale co na tom? Rita... rata..."

"Larynx," prohodila Jane nazdařbůh.

"Ale ne, ten patří k dýchacímu ústrojí. Tohle," řekl Paradine rozhodným tónem. "Nenapadá mě, coby to světélkující pletivo mohlo znamenat. Prochází to celým tělem jako nervy."

"Krev?"

"Ne, tohle nepatří ani k oběhu, ani k nervům... Je to divné... Zdá se, že to nějak souvisí s plícemi."

Upadli v zamyšlení, zaujati podivnou panenkou. Byla zhotovena podivuhodně věrně i v podrobnostech a to samo bylo zvláštní vzhledem k fyziologickým úchylkám od normálu. "Počkej, podívám se do starého Goulda," zvedl se Paradine.

Porovnal loutku s anatomickými obrázky, ale dozvěděl se jen málo... právě tolik, aby byl ještě více zmaten.

Ale bylo to zajímavější než partie pasiánsu.

V sousedním pokoji mezitím Emma přemísťovala perly na počítadle. Jejich pohyby jí už nepřipadaly tak podivné. Třebaže se jí ztrácely před očima, začínala už skoro vidět nový směr, skoro...

Scott namáhavě upíral zrak do křišťálové krychle a s mnoha omyly duševně řídil stavbu ještě složitější budovy, než byla ta, kterou zničil požár. Také on se učil... uzpůsoboval se krok za krokem...

Pohlížíme-li na věc z čistě lidského hlediska, spočíval Paradinův omyl v tom, že se hraček nezbavil okamžitě. Neuvědomoval si, co znamenají, a když to pochopil, vše již značně pokročilo. Protože se strýc Harry dosud nevrátil, nemohl si Paradine synovo tvrzení ověřit. Kromě toho začaly závěrečné zkoušky, což znamenalo těžkou duševní námahu a večer naprosté vyčerpání; a Jane byla téměř týden nemocná.

Emma a Scott měli s hračkami volné pole působnosti.

"Co je to dálnice?" zeptal se Scott jednou večer otce.

"Silnice?"

Zaváhal.

"Já... myslím, že ne. Dálnice... to nebude ono."

"Dálnice je široká silnice. Je to tak!"

"Nevím. Nezdá se mi, že by to mohlo být ono," zamumlal Scott a odebral se se zamračeným čelem k počítadlu. Ovládal je teď dost obratně. Ale jak on, tak i Emma se hračkami zabývali, jen když byli o samotě, vedeni dětským pudem, který je nabádal, aby svým zploditelům šli z cesty. Přirozeně že beze vší okázalosti - vždyť nejsložitější zkušenosti nikdo nezískal pod dohledem dospělých.

Scott se učil rychle. To, co nyní viděl v křišťálové krychli, mělo jen málo společného s prostými začátky. Ale bylo to okouzlující zařízení. Kdyby si Scott byl vědom, že jeho výchova je vedena a řízena - třeba čistě mechanicky -, přestalo by ho to bezpochyby zajímat. V tomhle výjimečném případě jeho iniciativě nestálo nic v cestě.

Počítadlo, loutka, krychle a jiné hračky, které děti objevily v pouzdře...

Paradine ani Jane nebyli s to odhadnout, jak důležitý vliv vykonává na jejich děti obsah stroje času. A jak by také mohli? Mláděta jsou rozenými herci - už kvůli své vlastní ochraně. Ještě se nepřizpůsobila požadavkům světa dospělých - ostatně pro ně částečně nepochopitelným. A co víc, lidské vrtochy jim znesnadňují život. Někdo dětem řekne, že si smějí hrát s blátem, jen aby netrhaly květiny a keře. Přijde jiný dospělý a zakáže jim to. Desatero příkázání není vytesáno do skály; jsou to proměnlivé příkazy a děti jsou bez odvolání vydány na pospas rozmarům těch, kdo je přivedli na svět a kdo je živí a oblékají. A tyranizují. Mládě tou blahovolnou tyranii netrpí proto, že ona je podstatnou součástí přírody. Je však individualistou a zachovává si neodvislost důvtipným pasivním zápolením.

Pod dohledem dospělých se přizpůsobuje. Jakmile si to uvědomí, snaží se zalíbit a upoutat na sebe pozornost jako herec na scéně. Takové snahy nejsou ovšem cizí ani věku zralosti. Jenže dospělí jsou - pro jiné dospělé - méně průhlední.

Neradi připouštíme, že by dětem chyběla bystrost. Děti se od dospělého liší, protože myslí jinak. My více méně snadno pronikáme pláštěm jejich vnějškového zdání - ale ony jednají stejně vůči nám. Dítě strhne nemilosrdně dospělému masku. Jeho výsadou je obrazoborectví.

Například lev salonů. Je přívětivý ve společenském styku, nezřídka až nesmyslně. Gigolo...

"Je okouzlující. A jak je dobře vychován!"

Na bohaté vdovy a mladé plavovlasé loutky často udělá dojem. Mužská kritika je méně přívětivá. Dítě však jde k jádru věci.

"Ty jsi blbec."

Jak by mohl nedospělý človíček chápat složitou soustavu společenských vztahů? Nemůže. Pro něho je přehánění přirozené zdvořilosti hloupost. Jeho funkční stavbě a životním pochodům se to jeví jako rokoko. Dítě je sobecké zvířátko, které se svou představivostí nedovede vmyslet do postavení druhého - a zvláště ne dospělého. A jelikož dítě představuje neodvislou, téměř dokonale s přírodou spjatou jednotku, jejíž tužby ukájejí jiní, podobá se jednobuněčnému organismu v proudu krve, která mu dodává potravu a odvádí jeho výměšky.

Z čistě logického hlediska je dítě až děsivě dokonalé. Malé děčko snad ještě víc, ale to je také dospělému tak cizí, že tu můžeme použít jen povrchních srovnávacích měřítek. Duševní pochody novorozeněte jsou nám zcela nepředstavitelné. Avšak nemluvnata myslí, dokonce ještě předtím, než se narodila. V děloze se pohybuje a spí, nejsou však ovlivňováni pouhými pudy. Jsme uzpůsobeni tak, že poněkud zvláštním způsobem reagujeme na myšlenku, že by mohl přemýšlet zárodek, který není schopen života. Zaráží nás to, je nám to k smíchu a připadá nám to nechutné. Jenže nic na člověku není podivné. A malé děťátko není člověk. Tím méně pak zárodek. Snad právě proto poučovaly hračky Emmu více než Scotta. On ovšem své myšlenky dovedl sdělovat. Emma nikoli, nanejvýš v tajuplných úryvcích. Například čmáranicemi. Dejte dítěti tužku a papír a ono vám nakreslí něco, co se mu bude jevit jinak než dospělým. Taková směšná mazanice se podobá hasičskému autu jen vzdáleně, ale pro dítě je to hasičsky vůz. Možná dokonce, že má tři rozměry. Dítě myslí a vidí jinak.

Paradine nad tím vším uvažoval jednou večer při četbě novin, když se občas zadíval na Scotta, jak se dorozumívá s Emmou. Někdy anglicky, ale častěji se uchyloval k neartikulované hatmatilce a posunkům. Emma se pokoušela o odpověď, ale byla v příliš velké nevýhodě.

Nakonec Scott došel pro papír a tužku. Emma to uvítala. Vyboulila jazykem tvář a pracně nadrápala své poselství. Scott papír vzal, prohlédl jej a sraštil čelo.

"To není ono, Emmo."

Emma živě přikývla hlavou. Opět vzala tužku a připojila několik klikyháků. Scotta to na okamžik zmátlo. Konečně se usmál, jakoby trochu nerozhodně, a vstal. Zmizel v chodbě. Emma se vrátila k počítadlu.

Paradine se zvedl a zadíval se na papír. Posedla ho bláznivá myšlenka, že Emma znenadání a zničehonic objevila krasopis. Nebylo tomu tak. Papír pokrývala nepopsatelná čmáranice, jaké znají všichni rodiče. Paradine si pohladil rty.

Tahle křivka mohla docela dobře zobrazovat změny v náladě schizofrenického švába... Přece však pro Emmu má nějaký význam. Možná že to bludiště představuje pana Medvídka.

Objevil se Scott a měl ve tváři výraz okouzlení. Setkal se pohledem s Emmou a přikývl. Paradine to zvědavostí nemohl vydržet.

"Jaképak to máte tajnosti?"

"Ale nic. To po mně jen Emma něco chtěla."

"Aha."

Paradine si vzpomněl na případy, kdy batolata začala k úžasu jazykovědců hovořit neznámými jazyky; udělal si v duchu poznámku, že papír strčí do kapsy, až děti odejdou spát. Den nato ukázal tu čmáranici Elkinsovi na univerzitě. Elkins ovládal slovem i písmem mnoho známých jazyků, ale nad Emminým literárním pokusem se dal do smíchu.

"Tady je volný překlad, Dennisi: Uvozovky dole: 'Nevím, co to je, ale pošlu s tím tatínka na kolo.' Uvozovky nahoře."

Oba muži se zasmáli a odebrali se do svých tříd. Později si však Paradine na tuto příhodu vzpomněl, zejména po setkání s Hollowayem.

Paradine s Jane snad projeví o hračky příliš mnoho zájmu. Emma a Scott si je uvykli schovávat a hráli si s nimi jen o samotě. Nijak se na tom nedomluví - postupovali s diskrétní prozíravostí. Jane to nicméně trápilo.

Zavedla o tom jednou večer hovor s Paradinem.

"Ta loutka, kterou dal Harry Emmě..."

"Ano?"

"Byla jsem dnes ve městě a pokoušela se zjistit, odkud ji má. Nepořídila jsem."

"Možná ji Harry koupil v New Yorku."

Jane to nijak nepřesvědčilo.

"Žádala jsem po nich také jiné věci. Ukazovali mi všechno, co mají na skladě. Je to ten velký obchodní dům, víš, Johnson, ale nebylo tam nic podobného Emminu počítadlu."

"Hmmm..."

Paradina to příliš nezajímalo. Měli na ten večer lístky do divadla a bylo už pozdě. A tak pro tu chvíli již o tom nemluvili.

Přišlo to na přetřes později, když sousedka telefonovala Jane.

"Dennisi, Scotty nikdy takový nebyl. Paní Burnsová mi právě řekla, že hrozně poděsil jejího Francise."

"Francis? Není to ten malý tlustý darebák? Jako jeho otec. Kdysi ještě za studií jsem Burnsovi dal přes hubu."

"Nechvástej se a poslouvej," řekla Jane a připravovala whisky se sodou. "Scott ukázal Francisovi něco, co mu nahnalo strach. "Snad abys..."

"Myslím, že ano."

Paradine nastražil uši. Zvuky ze sousední místnosti mu udaly zeměpisnou polohu jeho syna.

"Scotty!"

"Bum," řekl Scott, sotva se objevil. "Pobil jsem je všechny Piráty z éteru. Hledal jsi mě, tati?"

"Ano. Snad ti nebude zatěžko ponechat na několik minut piráty z éteru bez pohřbu. Co jsi to provedl Francis Burnsovi?"

Modré Scottyho oči zrcadlily neuvěřitelnou nevinnost.

"Já?"

"Pátřej v paměti. Vím jistě, že si vzpomeneš."

"A jo... No tohle... Nic jsem mu neud'ál."

"Nic jsem mu neudělal," roztržitě ho opravila Jane.

"Nic jsem mu neudělal. Na mou duši. Jen jsem ho nechal nakouknout do mojí televize a... to... to... toho se polekal."

"Do tvé televize?"

Scott vytáhl kříšťálovou krychli.

"Ona to vlastně není televize, víš"

Paradine si prohlížel předmět a byl překvapen jeho zvětšovací schopností. Zatím tam viděl jen nesmyslný labyrint barev.

"Strýc Harry..."

Paradine sejmul sluchátko telefonu. Scott polkl naprázdno.

"Jú... Tak strýc Harry se vrátil?"

"Ano..."

"Myslím, že půjdu do koupelny," řekl Scott a zamířil ke dveřím.

Paradine se setkal s Janiným pohledem a významně pokýval hlavou.

Harry byl doma, ale popřel, že by cokoli věděl o těch podivných hračkách. Rozzuřený Paradine nařídil Scottovi, aby všechny předměty ze svého pokoje snesl dolů. Ted' tu ležely na stole, krychle, počítaadlo, panenka, čapka připomínající přílbu a mnoho jiných tajuplných mechanismů. Scott byl podroben křížovému výslechu. Zprvu statečně lhal, ale nakonec se zhroutil a rozplynul v slzách, koktaje přerývané doznání.

"Dojdi pro pouzdro, ve kterém ty věci byly," nařídil Paradine. "A spát."

"Po... škyt... potrestáš mě, tati?"

"Ano, za to, že jsi byl za školou, a za lhaní. Znáš pravidla. Čtrnáct dní nebude kino a limonáda."

Scott polkl slzy.

"Necháš si moje hračky?"

"To ještě nevím."

"Tak..., dobrou noc, tati... dobrou noc, mami."

Jakmile postavička zmizela v prvním poschodí, přitáhl si Paradine židli a začal pečlivě zkoumat pouzdro. Zamyšleně se hrabal v roztavených částech přístroje. Jane ho pozorovala.

"Co je to, Denny?"

"Nevím. Kdo by zahodil u potoka pouzdro s hračkami?"

"Snad vypadlo z nějakého vozu."

"Tam těžko. Na sever od železničního viaduktu se silnice potoka nedotýká. Pusto a prázdno - nic jiného tam není."

Paradine si zapálil cigaretu.

"Neměla bys skleničku, drahoušku?"

"Hned ti něco naleju."

Jane se dala do práce, ale v očích měla neklid. Přinesla Paradinovi sklenku, zůstala stát za ním a hladila ho po vlasech.

"Není něco v pořádku?"

"Ale ne... Jen mi vrtá hlavou, odkud se vzaly ty hračky."

"U Johnsonů to nevěděli a ti si objednávají až z New Yorku..."

"Taky jsem si to ověřil," přiznal mrzutě Paradine. "Bude to asi práce na zakázku - ale rád bych znal výrobce."

"Snad nějaký psychiatr? To počítadlo... Ale s takovými testy se přece u lidí zkoušky neprovádějí?"

Paradine luskl prsty.

"To je pravda. A poslyš... Příští týden bude na univerzitě přednášet nějaký chlapík, jakýsi Holloway, specialista na dětskou psychologii... Je to jedna z těch kapacit... má slušnou pověst. Možná by něco mohl vědět."

"Holloway. Já..."

"Rex Holloway. On... počkej... bydlí nedaleko od města. Myslíš, že by mohl ty přístroje zhotovit sám?"

Jane si prohlížela počítadlo. Ušklíbala se a nechala toho.

"I kdyby, nelíbí se mi to. Ale zkus si to ověřit, Denny."

Paradine přikývl.

"Nezapomenu na to."

Se svraštělým čelem vypil svou sklenici. Byl trochu zneklidněn. Ale strach neměl. Ještě ne.

Rex Holloway byl zářící holohlavý tloušťák a nosil silné brýle, nad nimiž se černé chumáče obočí svíjely jako chlupaté housenky. Paradine ho o týden později pozval na večeři. Zdálo se, že si Holloway děti vůbec nevšimá, ale nic z toho, co řekly nebo udělaly, mu neuniklo. Jeho šedým pronikavým a jasným očím ušlo jen málo věcí.

Hračky ho uchvátily. Všichni tři dospělí se shromáždili v obývacím pokoji okolo stolu, na kterém hračky ležely. Holloway si je pečlivě prohlížel a poslouchal, co měli Jane s Paradinem na srdci. Konečně přerušil mlčení.

"Jsem šťastný, že jsem dnes večer přišel. Ale ne docela. Je to velmi mrzutá záležitost, víte?"

"Cože?"

Paradine vyvalil oči a Janin obličej prozrazoval zmatek. A to, co Holloway řekl dále, ji vůbec neuklidnilo.

"Máme co dělat se šílenstvím."

Usmál se zdrceným pohledům obou svých společníků.

"Všechny děti jsou z hlediska dospělého šílené. Nečetli jste Cyklon na Jamajce od Hughese?"

"Mám to," řekl Paradine a vzal z poličky malou knížku.

Holloway natáhl ruku, uchopil knížku a zalistoval, až našel hledané místo. Četl nahlas:

"Malé děti přirozeně nejsou lidé - jsou to zvířata a mají starodávnou rozvitou kulturu jako kočky, ryby nebo dokonce hadi; je téhož druhu, ale mnohem složitější a barvitější, protože malé děti jsou koneckonců nejvyvinutějším druhem mezi nižšími obratlovci. Zkrátka a dobře, dětská mentalita pracuje podle vlastních pojmů a měřítek, které nelze převádět na pojmy a měřítka lidského ducha."

Jane se pokusila zachovat klid, ale nepodařilo se jí to.

"Snad nechcete říct, že Emma..."

"Dovedete se snad vžít do myšlenkových pochodů své dcery?" otázal se Holloway. "Poslouchejte:

Člověk se nemůže dětskému myšlení přiblížit o nic víc než myšlení včel."

Paradine míchal koktejly. "To je tak trochu vaše teorie, ne?" prohodil přitom přes rameno. "Rozumím-li vám dobře, chcete nám dát na srozuměnou, že malé děti mají svou vlastní kulturu, a dokonce vysoký stupeň inteligence."

"To z toho nutně nevyplývá. Víte, není tu měřítko pro srovnání. Já jen tvrdím, že malé děti myslí jiným způsobem než my. Tím není řečeno, že lépe; to je relativní. Ale v odlišném rozsahu..."

Šklebil se, hledaje slova.

"Je to ztřeštěné," řekl trochu hrubě Paradine, avšak myšlenka na Emmu ho trápila. "Svémi smysly se od nás děti neliší."

"Kdo to říká?" podivil se Holloway. "To jejich mysl pracuje odlišně, nic víc. Ale to stačí."

"Snažím se tomu porozumět..." řekla pomalu Jane. "Jako příklad mě napadá jen můj mixer. Udělá šlehačku nebo protlak z mrkve, ale dovede také vymačkat pomeranče."

"Něco takového. Mozek je koloidní masa a velmi složitý stroj. O jeho možnostech toho mnoho nevíme. Neznáme ani jeho... tkáň. Víme však, že se lidský duch zdokonaluje tou měrou, jak lidský živočich dospívá. Drží se určitých a známých pouček a v důsledku toho se myšlení uzpůsobuje naprosto přesně vymezeným drahám. Podívejte se na tohle." (Holloway se dotkl počítadla.) "Zkoušeli jste to?"

"Trochu," přiznal Paradine.

"Ale ne moc, že?"

"No, víte..."

"Pročpak ne?"

"Nedává to smysl," bránil se Paradine. "I hlavolam zachovává jistou logiku. Ale tyhle nepravděpodobné úhly..."

"Váš duch je uzpůsoben podle Euklida," řekl Holloway. "A tak tahle... tahle věc nás zneklidňuje a zdá se nám nesmyslná. Ale dítě neví z Euklida nic. Geometrie zcela odlišná od naší by mu nepřipadala nelogická. Věřící tomu, co vidí."

"Pokoušíte se mi tu namluvit, že tenhle přístroj zasahuje do čtvrtého rozměru?" zamračil se Paradine.

"V žádném případě," popřel Holloway. "Říkám jen tolik, že náš duch, uzpůsobený podle Euklida, může v tom vidět jen nelogickou spleteninu nití. Dítě však - a malé tím spíš - v tom možná vidí víc. Ne hned. Jeví se mu to zřejmě jako hlavolam. Avšak dítě nebude bržděno nadměrným množstvím předpojatých myšlenek."

"Arterioskleróza myšlení," přerušila ho Jane. Paradine nebyl přesvědčen.

"Že by malé dítě mohlo být v počtech silnější než Einstein? Ne, tak to si nemyslím. Chápu více méně jasně vaše stanovisko. Jenže..."

"Poslyšte. Předpokládejme, že jsou dva druhy geometrie... omezíme se pro tenhle příklad jen na dva. Naše euklidovská a ta druhá, kterou pojmenujeme x. X nemá s euklidovskou nic společného. Je založena na odlišných poučkách. Dvě a dvě nemusí být nutně čtyři. To by mohlo být y nebo dokonce vůbec nic. Dětský duch ještě není nijak uzpůsoben, nanejvýš jen jistými, málo známými činiteli dědičnosti a okolí. Dejme tomu, že dítě začne s Euklidem..."

"Nebožátko," dodala Jane.

Holloway na ni vrhl rychlý pohled.

"Jen se základy Euklida. S krychlí. Matematika, geometrie, algebra - to přijde značně později. Tenhle vývoj známe. Na druhé straně vychovávejte dítě podle základních principů naší logiky x."

"Jak budou ty krychle vypadat?"

Holloway se zahleděl na počítadlo.

"Nám by toho moc neřekly. Ale my jsme byli uzpůsobeni podle Euklida..."

Paradine si nalil důkladnou dávku whisky.

"To je dost strašlivé. Ale vy se neomezujete na matematiku..."

"Správně. Neomezují se vůbec na nic. Jak bych mohl? Nejsem uzpůsoben podle logiky x."

"No, a tady máte odpověď," řekla Jane a oddychla si úlevou. "Kdopak je takový? Museli by existovat takoví lidé, aby byli schopni zhotovit hračky, které podle vás patří k takovému druhu."

Holloway přikývl a zamrkal za silnými skly.

"Takoví lidé snad existují."

"Kde?"

"Možná že raději zůstávají skryti."

"Nadlidé?"

"To bych rád věděl. Rozumíte, Paradine, tohle je také otázka měřítka. Podle našich norem by se ti lidé mohli jevit jako vrcholní hlupáči. Podle jiných by to byli možná idioti. Není to kvantitativní, ale spíše kvalitativní problém. Oni myslí jinak. A jsem si jist, že my dokážeme věci, které by oni nesvedli."

"Možná že by ani neměli zájem," řekla Jane.

Paradine poklepal na roztavené přístroje pouzdra.

"A tohle? Budí to dojem..."

"Účelnosti, jistě."

"Nějaký transport?"

"To člověka napadne nejdřív. Jestliže tomu tak je, pak mohlo to pouzdro přijít odkudkoli."

"Kde jsou věci... odlišné?" zeptal se pomalu Paradine.

"Správně. V prostoru nebo i v čase. Nevím. Jsem psycholog. A na neštěstí také uzpůsoben podle Euklida."

"Je to asi podivné místo," řekla Jane. "Denny, zbav se těch hraček."

"To mám také v úmyslu."

Holloway uchopil křišťálovou kouli.

"Vyptávali jste se dětí dlouho?"

"Ano," odpověděl Paradine. "Scott mi řekl, že když se do krychle napoprvé zadíval, byli tam lidé. Ptal jsem se ho, co tam vidí teď."

"Co říkal?"

Psychologovy oči se rozšířily.

"Řekl, že stavěli nějaké místo. To jsou jeho vlastní slova. Ptal jsem se ho - jací lidé. Nedovedl mi to vysvětlit."

"Ne, to bych řekl, že ne," zabručel Holloway. "Musí to mít nějaký postup. Jak dlouho děti ty hračky mají?"

"Myslím, že asi tři měsíce..."

"To stačí. Dokonalá hračka, současně poučná i mechanická. Může vykonávat různé věci, aby dítě beze vší okázalosti zaujala a poučila. Z počátku jednoduché problémy. Později..."

"Logika x..." Jane zbledla.

Paradine potichu zaklel.

"Emma a Scott jsou naprosto normální."

"Víte, jak právě teď pracuje jejich mozek?" Holloway pustil krychli. Hrabal se v panence. "Bylo by zajímavé znát místo, odkud ty předměty přišly. Indukční metoda nám tu moc nepomůže. Chybí příliš mnoho činitelů. Nedovedeme si představit svět založený na činiteli x, prostředí přizpůsobené myslím, které jednají podle jeho pojmů. Ta zářící síť ovina uvnitř panenky - ta může znamenat cokoli. Třeba existuje v našem těle a nebyla ještě objevena. Až se nalezne vhodné barvivo..."

Pokrčil rameny.

"Co říkáte tomuhle?"

Ukázal na šarlatovou kouli o průměru pěti centimetrů, na jejímž povrchu vystupoval jakýsi hrbolek.

"Co se s tím dá dělat?"

"Myslíte Scotta? Nebo Emmu?"

"Všiml jsem si tohohle přístroje teprve před třemi týdny, když si s ním Emma začala hrát."

Paradine se kousl do rtů.

"Potom o to projevil zájem Scott."

"Co s tím dělají?"

"Drží to před sebou a otáčejí tím zepředu dozadu. Nic určitého."

"Nic euklidovského," opravil ho Holloway. "Zprvu nechápali, k čemu předmět slouží. Bylo třeba, aby byli dostatečně poučeni, než na to přišli."

"To je strašné," vydechla Jane.

"Pro ně nikoli. Emma patrně chápe x rychleji než Scott, protože ještě není uzpůsobena podle jeho prostředí."

Paradine namítl: "Já si ale vzpomínám na hromady věcí, které jsem dělal, když jsem byl malý. Dokonce i jako docela malé dítě."

"No a?"

"No, byl jsem... byl jsem tehdy šílený?"

"Měřítkem vašeho šílenství jsou věci, které jste zapomněl," odpověděl Holloway. "Já ovšem užívám slova 'šílenství' jen proto, že je to symbol, který pohodlně vyjadřuje úchylku od známých lidských norem a od jakékoli rozumové úrovně."

Jane postavila sklenku na stůl.

"Řekl jste, pane Hollowayi, že indukční metoda tu selhává. Ale zdá se, že jste v ní téměř po krk tím, že vycházíte od nicotností. Koneckonců ty hračky..."

"Jsem psycholog a dětský specialista. Nejsem první, kdo na to přišel. Ty hračky pro mne mají nesmírný význam, tím spíše, že dávají tak málo smyslu."

"Snad se mýlíte."

"Nu... spíše v to doufám. Rád bych si vyšetřil děti."

Jane útočně vstala.

"Cože?"

Když jí to Holloway vysvětlil, dala svůj souhlas, ale stále ještě váhala.

"Dobrá... souhlasím. Ale nejsou to morčata."

Psycholog mávl buclatou rukou do vzduchu. "Dítě drahé, nejsem přece Frankenstein! Pro mne je jedinec na prvním místě a je to přirozené, vždyť se zabývám duší člověka. Nemají-li to ti malí v hlavě v pořádku, rád bych je toho zbavil."

Paradine odložil cigaretu a zadíval se na modrý dým, stoupající v pomalých spirálách, které se chvěly v neznatelném průvanu.

"Mohl byste stanovit prognózu?"

"Pokusím se. To je vše, co mohu říct. Jestliže se ty dosud nevyvinuté dušičky zatoulaly po cestě x, musíme je přivést zpátky. Netvrdím, že je to nejmoudřejší řešení, ale z čistě lidského hlediska tomu tak je. Koneckonců musí Scott i Emma žít na této zemi."

"Ano, ovšem... Nemohu uvěřit, že by tolik zabloudili. Vypadají opravdu docela normálně."

"Na povrchu snad. Nemají důvod, aby se chovali nenormálně, že? A jak byste poznali, že... myslí jinak?"

"Zavolám je," řekl Paradine.

"Tvařte se jakoby nic. Nerad bych, aby byli ostražití."

Jane ukázala na hračky.

"Nechte je tady," řekl Holloway.

Ale když zavolali Emmu a Scotta, nesnažil se jich psycholog přímo vyptávat. Zařídil to tak, že Scotta nenápadně zatáhl do rozhovoru, když tu a tam utrousil nějaké slovo jako vnadidlo. Bylo to mnohem nenásilnější než zkouška sdružování představ, protože k té je zapotřebí, aby zkoušený spolupracoval. K nejzajímavějším výsledkům dospěli, když Holloway uchopil počítadlo.

"Ukázal bys mi, jak se s tím zachází?"

Scott zaváhal.

"Ano, pane. Takhle."

Perla v bludišti proklouzla pod jeho prsty po dokonalé dráze, a to tak rychle, že se nedalo říci, zda nakonec zmizela nebo ne. Vypadalo to jako eskamotérský kousek. Přece však...

Holloway se pokusil sám. Scott se na něho díval a vraštil čelo.

"Je to tak?"

"Hmmm... Ta patří sem."

"Sem? A proč?"

"No, jinak to nejde."

Ale Holloway byl uzpůsoben podle Euklida. Nebylo zjevného důvodu, proč by perla musela klouzat z

těhle niti na tamtu. Zdálo se mu to čistě náhodné. Ale pojednou si všiml, že to není dráha, po které perla klouzala předtím, když s hlavolamem zacházel Scott. Alespoň se mu to tak zdálo.

"Ukázal bys mi to ještě jednou?"

Scott poslechl a učinil tak ještě dvakrát. Holloway pomrkal za svými brýlemi. Náhoda, ano... a proměnlivá. Scott vedl perlu pokaždé po jiné dráze.

Nikdo z dospělých nebyl s to povědět, jestli zmizela nebo ne. Kdyby byli její zmizení očekávali, snad by reagovali odlišně. Ani ke konci však nepadlo rozhodné slovo. Při loučení nebyl Holloway ve své kůži.

"Směl bych ještě přijít?"

"Velice by mě těšilo," řekla mu Jane. "Kdykoli budete chtít. Domníváte se ještě..."

Přikývl. "Ty děti nemyslí normálním způsobem. Ne že by byly hloupé, ani zdaleka ne, ale mám takový zvláštní dojem, že ke svým závěrům dospívají pro nás nepochopitelnými cestami. Jako kdyby pracovaly s algebrou a my s geometrií. Stejné závěry, ale dosažené odlišnými metodami."

"A hračky?" zeptal se náhle Paradine.

"Dejte pozor, aby je už nedostaly do rukou. Velice rád bych si je vypůjčil, dovolíte-li..."

Tu noc Paradine špatně spal. Holloway volil nepříjemná srovnání. Vedla ke znepokojivým teoriím. Činitel x... Děti myslí pomocí něčeho jako algebra, kdežto rodiče zůstávají u geometrie. Ovšem... to by nebylo tak špatné... Ale...

Algebrou lze dosáhnout výsledků, jakých geometrie nikdy nedocílí, protože jisté výrazy a znaky se nedají geometricky vyjádřit. A jestliže logika x dochází k závěrům, které jsou pro ducha dospělých nepochopitelné?

"Tak dost..." zamumlal Paradine.

Jane se vedle něho pohnula.

"Taky nemůžeš spát, drahoušku?"

"Ne."

Vstal a odešel do vedlejší místnosti. Emma spala mírumilovně jako andělíček a buclatýma ručkama objímala pana Medvídka. Otevřenými dveřmi zahlédl Paradine na polštáři nehybnou čern Scottovy hlavy. Jane k němu přistoupila. Objal ji jednou rukou.

"Jak jsou hodní," šeptala. "A ten Holloway nám chce namluvit, že jsou to šílenci. Myslím, že šílenci jsme my, Denny."

"Asi ano... Člověku to trochu vrtá hlavou..."

Scott se pohnul ve spánku. Aniž se probudil, prohodil cosi jako otázku, třebaže by se dala těžko vyjádřit v kterémkoli známém jazyce. Emma se ozvala slabým zamňoukáním, které rychle změnilo tóninu.

Neprobudila se však. Děti ležely bez hnutí. Paradine se ale zmocnil náhlý pocit nevolnosti v okolí žaludku, když ho napadlo, že to vypadá přesně tak, jako kdyby se Scott Emmy na něco zeptal a ona mu odpověděla. Copak se duchem změnili natolik, že pro ně je odlišný i spánek? Zapudil tuto myšlenku.

"Nachladíš se. Vraťme se do postele. Chtěla bys skleničku?"

"Myslím, že ano," řekla Jane a stále pozorovala Emmu.

Aniž si to uvědomila, napřáhla k dítěti ruku; vzpamatovala se.

"Pojd', nebo vzbudíme děti."

Napili se spolu koňaku, ale nepromluvili ani slovo. Jane později ve spánku plakala.

Scott se neprobudil, ale jeho vědomí pracovalo zvolna, zato úporně.

"Vezmou hračky... Ten tlustý pán... Možná nebezpečný hbitomrsk... Ale oni neuvidí divišlenu..."

Nemají zmiznodar... Vnitrohled..., zářivý a jasný... Emma. Ona je teď víc dalvizdána než... Já vždycky nevím, jak... vědoušit..."

Části Scottových myšlenek se ještě dalo porozumět. Emma se však uzpůsobila podle x daleko rychleji. Také ona přemýšlela.

Ne jako dospělý člověk, a také ne jako dítě. Snad ani ne jako lidská bytost. Nemíníme-li ovšem typ nesmírně se lišící od lidského rodu.

Mnohdy ji Scott sám sledoval jen s obtížemi.

Bez Hollowaye by se snad byl život opět dostal do téměř normálních kolejí. Nebyly tu již hračky, které by jim sloužily k čínorodému výzkumu. Emma si hrála s panenkami a na hromádce písku a nacházela v tom naprosto pochopitelné potěšení. Scott se omezoval na baseball a na svou hračku - chemickou laboratoř pro děti. V ničem se nelišili od jiných dětí a ve skutečnosti se u nich objevovalo jen málo nenormálních příznaků. Holloway se však choval jako panikář. Dal hračky přezkoušet a výsledky byly tak trochu hloupé. Kreslil nekonečné grafy a diagramy, dopisoval si s matematiky, inženýry a s jinými psychology a pomalu, ale jistě ho snaha nalézt v sestrojení hraček nějaký smysl připravovala o rozum, samotné pouzdro a jeho záhadné mechanismy neprozradily nic. Žárem se roztavilo příliš mnoho základních prvků a změnilo se v strusku. Ale ty hračky...

Právě tento náhodný prvek se vysmíval jeho úsilí. Rovněž tak tomu bylo se sémantikou. Neboť Holloway byl přesvědčen, že tu vlastně nejde o náhodu. Jen potřebný počet známých činitelů chybí. Žádný dospělý člověk například nedovedl přijít na kloub počítadlu. A Holloway měl dost rozumu, aby tu věc nesvěřil do dětských rukou.

Křišťálová krychle zůstávala rovněž záhadou. Viděli jste v ní jen neuspořádanou motanici barev, které se čas od času pohybovaly. Až potud se to podobalo kaleidoskopu. Změna polohy nebo otáčení na něj neměly vliv. Stále ten činitel Nejistota.

Nebo spíš Neznámo. Činitel x...

Paradine a Jane konečně našli jakýsi klid v pocitu, že se děti ze svého duševního poblouznění uzdravily, jakmile původní příčina přestala existovat. Některé Emminy a Scottovy činy jim braly veškeré důvody k znepokojení.

Neboť děti se nadšeně koupaly, chodily na procházky, do kina a hrály si s normálními pohyblivými hračkami, které byly součástí toho úseku časoprostoru, ve kterém žijeme. Je pravda, že se jim nepodařilo přijít na kloub některým obtížnějším mechanickým soustavám, které vyžadovaly jisté propočty. Tak například malý rozebíratelný hlavolam kulovitěho tvaru, na který přišel Paradine. Ale sám to považoval za dost obtížné. Tu a tam se stará nemoc vracela. Jednoho krásného sobotního odpoledne si Scott vyšel s otcem na procházku a oba odpočívali na vrcholku kopce. Pod nimi se rozkládalo pěkné údolí.

"Není to špatné, že?" poznamenal Paradine.

Scott zadumaně pohlížel na krajinu pod sebou.

"Je to úplně popletené," řekl.

"Co?"

"Nevím."

"Co je tam dole popletené?"

"Ale..."

Scott se zaraženě odmlčel.

"Nevím."

Hračky dětem chyběly, ale ne dlouho. Emma se vzpamatovala první, kdežto Scott setrval v zasněném a náměsíčném stavu. Vedl se sestrou nesrozumitelné rozhovory a studoval její nestvůrné čmáranice na papíře, který jí přinášel. Vypadalo to, jako kdyby se s ní radil o složitých otázkách, na které sám nestačí. Jestliže byla Emma chápavější, měl Scott více opravdové inteligence a současně obratné ruce. Pomocí své mechanické stavebnice sestrojil jakýsi předmět, ale nebyl s ním spokojen. Zjevnou příčinou této nespokojenosti bylo právě to, nad čím Paradine pocítil ulehčení, když prohlížel jeho výtvar. Ten kluk totiž sestavil věc, která vzdáleně připomínala kubisticky pojatou loď. Snad byla příliš normální, než aby s ní byl Scott spokojen. Položil Emmě nové otázky, nikoli ovšem před ostatními. Chvilí přemýšlela a udělala neobratně drženou tužkou nové klikyháky.

"Ty to umíš přečíst?" zeptala se Jane syna jednou ráno.

"Číst zrovna ne... Můžu jen říct, co chce. Ne vždycky, ale skoro..."

"Je to písmo?"

"N... ne. Neznamená to to, čemu se to podobá."

"Symbolismus," nadhodil Paradine přes šálek kávy.

Jane na něho vytřeštila oči.

"Denny..."

Mrknul na ni a zavrtěl hlavou. Později, když byli sami, řekl:

"Nesmíš se dát ovlivnit Hollowayem. Netvrdím, že si děti dopisují v nějakém neznámém jazyku. Pokud nakreslí Emma osmičku a řekne, že je to květina, je to zcela libovolné pravidlo a Scott si na ně vzpomene, a když pak příště nakreslí - nebo se o to pokusí - tutéž osmičku, už to je!"

"Ano," řekla Jane nejistě. "Všiml sis, že Scott teď přestává číst?"

"Ano, všiml. Ale to není nic neobvyklého a on není Kant ani Spinoza."

"Hrubne, v tom to vězí."

"No, já jsem v jeho věku nebyl jiný," podotkl Paradine.

A odešel na dopolední přednášky. Obědval s Hollowayem, což se mu stalo denním zvykem, a rozhovořil se s ním o Emminých literárních pokusech.

"Měl jsem pravdu, když jsem mluvil o symbolismu, Rexi?"

Psycholog přikývl.

"Naprosto. Naše řeč je také jen náhodným symbolismem. Aspoň ve způsobu použití. Podívejte."

Nakreslil na ubrousek velice úzkou elipsu.

"Copak je to?"

"Myslíte, co to má představovat?"

"Ano. Jaký dojem to ve vás budí? Mohl by to být zvětšený obraz - čeho?"

"Hromady věcí," řekl Paradine. "Okraj sklenice. Vejce na talíři. Chléb. Doutník."

Holloway připojil ke svému nákresu malý trojúhelník, jehož špička se dotýkala jednoho konce elipsy. Zadíval se na Paradina.

"Ryba," řekl okamžitě Paradine.

"Je to náš známý symbol ryby. Bez ploutví, bez očí, bez úst, ale je srozumitelný, protože jsme byli uzpůsobeni tak, abychom ztotožnili tento zvláštní tvar se svou duševní představou ryby. To je základ rébusu. Symbol pro nás znamená mnohem víc než to, co skutečně vidíme na papíře. Co se vám v mysli vybaví, když se zahledíte na tenhle nákres?"

"Nu... ryba."

"A dále. Co vidíte...? Jen do toho..."

"Šupiny..." řekl pomalu Paradine. "Oko v neurčitu. Vodu. Pěnu. Rybí oko. Ploutve. Barvy."

"Takže ten symbol představuje mnohem víc než pojem ryby. Všimněte si, že jde o podstatné jméno, nikoli o sloveso. Konání se totiž hůř vyjadřuje pomocí symbolů, víte? Ať je tomu jakkoli, nyní ten pochod obrátíme. Předpokládejme, že byste rád symbolizoval nějaké konkrétní podstatné jméno... Řekněme ptáka. Nakreslete jej."

Paradine nakreslil dva spojené oblouky s výdutí dolů.

"Společný jmenovatel," přikývl souhlasně Holloway. "Přirozený sklon k zjednodušování. Zejména pokud dítě vidí nějakou věc poprvé a má k dispozici jen málo modelů k porovnání. Pokouší se ztotožnit novou věc s tím, co je mu již běžné. Všiml jste si, jak děti kreslí moře?"

Aniž vyčkal, pokračoval:

"Řadou ostrých špiček. Jako vlnovka na seismografu. Když jsem poprvé spatřil Tichý oceán, byly mi asi tři roky. Pamatuji se na to velmi jasně. Bylo to... jakoby nakloněné. Plochá nakloněná pláň. Vlny tvořily pravidelné trojúhelníky se špičkou ve vzduchu. To jest, já jsem je neviděl takhle stylizované, ale později, když jsem si na ně vzpomněl, musel jsem nalézt nějaký standard pro porovnání. A jediné tak lze vytvořit pojem pro zcela novou věc. Průměrné dítě se snaží nakreslit pravidelné trojúhelníky, ale chybí mu usměrnění. Dostává seismogram."

"A co to vše znamená?"

"Dítě vidí moře. Stylizuje je. Nakreslí jistý obraz, symbol, který pro ně znamená moře. Emminy čmáranice jsou možná také symboly. Nechci tvrdit, že by se jí svět jevil odlišně - jasněji, s větším odstupňováním protiv, živěji, nebo že by vnímala slaběji to, co je nad jejím zrakovým obzorem. Chci však říct, že její duševní pochody jsou odlišné a že to, co vidí, převádí do nenormálních symbolů."

"Vy si stále myslíte..."

"Ano, myslím. Její duch byl uzpůsoben nezvyklými prostředky. Možná že si rozkládá to, co vidí, na prosté, zřejmé prvky a nalézá v nich význam, který my nejsme schopni pochopit. Jako to počítadlo. Ona postřehla tu správnou vodící nit, kdežto nám to připadá jako čirá náhoda."

Paradine se náhle rozhodl, že ty obědy v Hollowayově společnosti přeruší. Ten člověk byl panikář. Jeho teorie začaly hýřit větší fantazií než kdykoli předtím a Holloway se chápal všeho, co by je podepřelo, ať se to dalo použít nebo ne.

Řekl trochu sarkasticky:

"Chcete snad říct, že se Emma se Scottem dorozumívají v nějakém neznámém jazyce?"

"Pomocí symbolů, pro které jim chybí slova. Jsem si jist, že Scott těm čmáranicím z valné části rozumí. Rovnoramenný trojúhelník pro něho může představovat cokoli, nepochybně však nějaký konkrétní předmět. Pochopil by člověk, který nemá o chemii ani zdání, co znamená H₂O? Dovedl by si uvědomit že ten symbol může vyvolat představu moře?"

Paradine neodpověděl. Raději Hollowayovi vyprávěl o podivné Scottově poznámce, že se mu krajina z pahorku jeví docela popletená. Vzápětí toho litoval, protože psycholog se rozpovídal s ještě větší vervou. "Scottovy duševní pochody směřují k celku, který neodpovídá tomuto světu. Možná podvědomě čeká, že uvidí svět, odkud pocházejí ty hračky."

Paradine přestal poslouchat. Dost, to stačí. Děti jsou zdravé jako buk a jediným zdrojem starostí je Holloway sám. Toho večera však Scott projevil zájem o úhoře. Význam jeho otázek se ukázal později. Na přírodopisu zřejmě není nic škodlivého. Paradine mu vysvětlil život úhořů.

"Ale kde kladou vajíčka? Kladou je vůbec?"

"To je ještě tajemství. Neznáme místa, kde se množí. Možná v Sargassovém moři, nebo v hlubinách, kde jim snad vyšší tlak pomáhá vytlačovat mláďata."

"To je psina," poznamenal Scott se zaujetím.

"S lososy je to víceméně stejné. Plují proti proudu řek a tam se třou."

Paradine zacházel do podrobností. Scotta to uchvátilo.

"Ale to je správné, tati. Narodili se v řece, a když umějí dobře plavat, plují do moře. A zase se vracejí klást vajíčka, žejo?"

"Ano."

"Jenomže by se neměli vracet," rozvažoval Scott. "Mohli by zkrátka poslat vajíčka..."

"K tomu by potřebovali hodně dlouhé vejcovody," řekl Paradine a pronesl několik případných poznámek o vejcorodosti. Jeho syna to zcela neuspokojilo.

"Květiny," řekl, "posílají svoje pylová zrnka hodně daleko."

"Ale neřídí je. A ta jen zřídka najdou úrodnou půdu."

"Jenže květiny nemají mozek. Tati, pročpak lidé žijí tady?"

"V Glendalu?"

"Ne... tady... vůbec dohromady. Sázím se, že to není všechno co je."

"Chceš říct, na jiných planetách?"

Scott zaváhal.

"Tohle, to je jenom kousek... všeho dohromady. Je to jako ta řeka, proti které pluje losos. Proč lidé, když vyrostou, neodejdou dolů, jako do moře?"

Paradine si uvědomil, že Scott hovoří obrazně. Na okamžik ho ovanul chlad. Oceán?

Mláďata nejsou uzpůsobena k životu v dokonalejším světě svých rodičů. Když se dostatečně vyvinula, pronikají do světa. Později se rozplozují. Oplovněná vajíčka leží zahrabána v písku na horním toku řeky, kde se později vylíhnou.

A učí se. Samotný pud je osudně pomalý. Obzvláště u výjimečného druhu, který se nedokáže přizpůsobit tomuto světu, jíst, pít nebo přežívat, jestliže se někdo jiný předvídavě o tyto jejich potřeby nepostará. Mláďata, která jsou živena a o něž je postaráno, přežijí. K tomu jsou umělé líhně a roboti. Přežijí, ale nenaučí se plout po proudu řeky až do velkého světa - do oceánu...

Také ona se musí učit. Někdo je musí vést. Uzpůsobit je rozličnými způsoby.

Bezbolestně, jemně, nenápadně. Děti milují hračky, které něco dělají. A jestliže ty hračky zároveň

poučují...

Na sklonku druhé poloviny devatenáctého století odpočíval jakýsi Angličan na travnatém břehu vodního toku. Blízko něho ležela malá holčička a hleděla do nebe. Upustila zvláštní hračku, se kterou si před chvílí hrála a pobroukávala si písničku, které muž roztržitě naslouchal.

"Copak je to, miláčku?" zeptal se konečně.

"To jsem si sama vymyslela, strýčku Charlesi."

"Zazpívej to ještě jednou, ano?"

Vytáhl z kapsy zápisník. Dívinka poslechla.

"Znamená to něco?"

Přikývla.

"Ó ano. Jako ty pohádky, které ti vyprávím, víš?"

"Jsou to podivuhodné pohádky, miláčku."

"A ty je jednou napíšeš do knihy?"

"Ano, jenže je budu muset důkladně změnit, jinak jim nikdo nebude rozumět. Myslím si ale, že tuhle tvou písničku měnit nebudu."

"Není třeba. Kdybys ji změnil, přestala by něco znamenat."

"V žádném případě nezměním tuhle sloku," slíbil. "Co znamená?"

"To je, myslím, začátek cesty," řekla dívka vážně. "Nevím to ještě jistě. Mé kouzelné hračky mi to pověděly."

"Rád bych znal ten obchod v Londýně, kde takové kouzelné hračky prodávají."

"Koupila mi je maminka. Ona umřela. Tatínek se jim směje."

Lhala. Našla kdysi ty hračky v jakémsi pouzdře, když si hrála na břehu Temže. A byly to doopravdy zázračné hračky.

Ta její písnička... Strýček Charles si myslí, že nic neznamena. (Vlastně to není můj opravdový strýček, řekla si mimochodem. Ale je hodný.) Ta písnička znamená hromadu věcí. Je to cesta. Udělá, co písnička říká, a potom...

Ale byla už příliš stará. Nikdy tu cestu nenašla.

Paradine nechal Hollowaye být. Jane byla proti němu zaujatá, ostatně docela přirozeně, neboť si především přála, aby někdo rozptýlil její obavy. Protože se Scott i Emma teď chovali normálně, byla Jane spokojena. Také se trochu těšila naději - a s tím Paradine docela nesouhlasil.

Scott stále předkládal Emmě své stroje ke schválení. Obyčejně zavrtěla hlavou. Někdy se tvářila pochybovačně. Velmi zřídka dávala svůj souhlas. Tu nastávaly chvíle namáhavého a bláznivého čmárání na útržcích papíru a Scott, když prostudoval tyhle poznámky, přerovnával znovu a znovu kaménky, části strojů, kousky svíc a jiné harampádí. Chůva to každodenně uklízela a Scott začínal každý den znovu. Snížil se tak dalece, že podal částečné vysvětlení usouzenému otci, který v jejich hře nespatoval žádný smysl.

"Ale proč je ten kamínek zrovna tady?"

"Je tvrdý a kulatý, tati. Musí tudy být."

"Tamten je taky tvrdý a kulatý."

"Ano, ale tenhle je vespod mastný. Když už je člověk tak daleko, nemůže na věci vidět jenom to, že je tvrdá a kulatá."

"Co přijde pak? Svíčka?"

Scott se zatvářil znechuceně.

"Ta až nakonec. Ted' železný prstýnek."

Vypadá to, pomyslel si Paradine, jako skautská stezka v lese nebo poznávací značky v bludišti. Ale i tu je hlavním činitelem náhoda. Logika - ta známá logika - ustoupila důvodům, podle nichž Scott urovnával své haraburdí.

Paradine vyšel ven. Ve dveřích se obrátil a spatřil Scotta, jak vytahuje z kapsy zmačkaný papírek a tužku a míří k Emmě, zamyšleně se krčící v koutě.

No dobře...

Bylo žhavé nedělní odpoledne, Jane obědvala se strýcem Harrym, a tak nezbývalo než si sednout k novinám. Paradine se usadil s Collinsovým magazínem v ruce na nejchladnějším místě, které mohl nalézt, a ponořil se do prohlížení ilustrací.

Asi za hodinu ho z dřímoty vytrhlo dupání v prvním poschodí. Scott volal rozjásaným hlasem:

"Už to mám, Švestičko. Pojd'..."

Paradine se s vrásky na čele jedním skokem vymrštil. Když procházel halou, začal zvonit telefon. Jane mu předtím řekla, že zavolá. Držel ruku na sluchátku, když Emma zakvokala rozkoší. Paradine se zašklebil. Co se to ksakru tam nahoře děje?

Scott zaječel "Podívej se, tudy je to..."

Paradine naprázdno polkl. Nechal telefon telefonem a pádil nahoru ve směšném nervovém vypětí. Dveře od Scottova pokoje byly otevřeny.

Děti pomalu mizely ve vzduchu.

Ztrácely se v útržcích jako hustý dým ve větru, jako pohyb v křivém zrcadle. Ruku v ruce odcházely směrem, který by Paradine nemohl pochopit, až zmizely úplně, zatímco on tam na prahu stál a třesl na ně oči.

"Emmo..." řekl vyschlým hrdlem. "Scotty!"

Na koberci ležely značky páté přes deváté - kamínky, železný prstýnek... haraburdí. Nesmyslná motanice. K Paradinovi zalétl lístek zmačkaného papíru.

"Děti, kde jste? Neschovávejte se... Emmo! SCOTTY!"

Dole ustalo jednotvárné pronikavé řinčení telefonu. Paradine se zadíval na papír v ruce.

Byla to stránka vytržená z knihy. Na okrajích a mezi řádky Emmino smyslu zbavené písmo. Jedna sloka veršů byla tak proškrtána a naditá čmáranicemi, že byla téměř nečitelná, ale Paradine dobře znal Alenku a její cestu za zrcadlo. Paměť mu dodala slova...

Je smažno, lepě svíhlí tlové
se batoumají v dálnici,
chrudošiví jsou borolové
na mamné krsy žárnici...

Řekl si, úplně popleten: Hupity Dupity to vysvětlil. Dálnice, to je pruh trávy okolo slunečních hodin. Sluneční hodiny. Čas... mělo to co dělat s časem. Jak je to dlouho, co se mě Scotty ptal, co je to dálnice? Symbolismus.

"Je smažno..."

Dokonalý matematický tvar, udávající všechny žádané podmínky v podobě symbolů, kterým děti nakonec porozuměly. Tlové musejí být svíhlí - mastnota - a rozmístění v určitém pořádku, tak aby se batoumali... Šílenství!

Ale ne... Pro Scottyho ani pro Emmu to šílené nebylo. Ti mysleli jinak. Uvažovali podle logiky x. Ty Emminy poznámky, nadržované na stránce knihy... přeložila si slova Lewise Carrolla do řeči, které rozuměla jen ona a Scott.

Činitel Náhoda tedy pro děti něco znamenal. Splnily podmínky rovnice časoprostorového kontinua... Na mamné krsy žárnici...

Paradinovi se v hrdle ozval podivný zvuk. Zadíval se na bláznivě rozhozené věci na koberci. Kdyby se jen podle nich mohl řídit jako děti... ale ne. Ten východ neměl žádný smysl. Činitel Náhoda mu jej zatarasil. On byl uzpůsoben podle Euklida. Nemohl by, ani kdyby se snad zbláznil. Nebyl by to ten pravý druh šílenství.

Jeho myšlení se pojednou zastavilo. Ale okamžik nechápavé hrůzy ustoupil čemusi...

"Emmo...! Scotty..." řekl zmrtvěle, jako kdyby nemohl čekat na odpověď.

Slunce klouzalo dovnitř otevřenými okny a třpytilo se na zlatavém kožíšku pana Medvídka. Dole začal znovu zvonit telefon.

Železný standard

Mimozemské rasy nemusely být výhradně přátelské anebo nepřátelské; mohly také být jen zatvrzele lhostejné - s vážnými následky.

"Takže duch se neobjeví ještě další rok - venušského času," konstatoval Thirkell a se znechuceným výrazem si nabral lžici studených fazolí.

Kapitán Rufus Munn krátce vzhlédl od svého úkolu, který spočíval v odstraňování švábů z polévky. "Vážně nevím, proč jsme sem museli dovézt tyhle potvory. Rok a čtyři týdny navíc, Steve. Měsíc strávíme v kosmu, než zase dorazíme zpátky na Zemi."

Thirkellova kulatá masitá tvář zvažovala. "A co si počneme do té doby? Budeme držet hladovku se studenými fazolemi?"

Munn si povzdechl a pohlédl ven plentou v otevřených vstupních dveřích kosmické lodi Dobrá vůle na matně viditelné postavy pohybující se v okolních mlžných závojích. Nijak však neodpověděl. Barton Underhill, který měl na starosti náklad a údržbářské práce a který své místo mezi posádkou získal díky otcově bohatství, se nevlídně ušklíbl. "A co čekáš?" zeptal se. "Palivo k ohřívání použít nemůžeme, máme ho sotva dost na to, abychom se dostali domů. Takže si můžeš vybrat mezi studenými fazolemi a ničím." "Brzy už nebudou ani ty fazole," postěžoval si vážně Thirkell. "Byli jsme moc marnotratní. Vyplýtvali jsme to, co jsme měli, na rozmařilé živobyty."

"Rozmařilé živobyty!" zavrčel Munn. "Většinu proviantu jsme přece dali Venušanům."

"Však nás taky krmili," zamumlal Underhill, "jeden měsíc."

"Jenže to skončilo. Vyhlásili embargo. Co proti nám vlastně mají?"

Munn náhlým rozhodným pohybem odstrčil stoličku, na které seděl. "To je přesně to, co musíme zjistit. Takhle by to dál nešlo. Na to, abychom vydrželi rok, prostě nemáme dost jídla. A z přírodních zdrojů se tady neuživíme..." Zarazil se, když někdo otevřel zip na vzduchotěsné plentě a vešel dovnitř; byl to podsaditý muž s vysedlými lícními kostmi a skobovitým nosem v bronzově rudé tváři.

"Našel jsi něco, rudochu?" zajímal se Underhill.

Mike Kroužící Orel hodil na stůl plastický sáček. "Šest hub. Nemí divu, že Venušané používají hydroponické farmy. Nic jiného jim ani nezbyvá. Na tomhle provlhlém světě rostou jen houby a většina z nich je navíc jedovatá. Nemá to smysl, kapitáne."

Munn pevně stiskl ústa. "Rozumím. Kde je Bronson?"

"Zkouší žebrot. Jenže nevyžebra ani fal." Navaho ukázal ke dveřím. "Ostatně už jde."

Po chvíli i ostatní zaslechli Bronsonovy pomalé kroky. Hlavní inženýr vešel dovnitř a tvář měl stejně rudou jako vlasy. "Neptejte se mě," zamumlal varovně. "Nechci od nikoho slyšet ani slovo. Já, rodák z Kerry, se tady snažím vymámit ubohý fal z potvory se šagrénovou kůží, co má v nose železný kruh jako nějaký divoch z kmene Ubangi. Jen si to představte! Do smrti budu mít z ostudy kabát!"

"Cítím s tebou," ubezpečil ho Thirkell. "Vyžebra jsi ale nějaké faly?"

Bronson ho zpražil vzteklym pohledem. "Myslíš, že bych si vzal jejich špinavou minci, i kdyby mi ji nabízeli?" zahulákal a oči se mu podlily krví. "Byl bych mu jí mrštil zpátky do toho slizovitého ksichtu. To si piš, že bych to udělal. Já že bych se měl dotknout jejich prohnitých peněz? Dejte mi trochu fazolí."

Popadl talíř a s nerudnou tváří se dal do jídla.

Thirkell si vyměnil pohled s Underhillem. "Žádné peníze nepřinesl," poznamenal Underhill.

Bronson se s hlasitým odfrknutím prudce napřímil. "Ptal se mě, jestli patřím k cechu žebrotů! Na téhle planetě musí být i vandrák v odborech!"

Kapitán Munn se přemýšlivě zamračil. "Ne, tohle nejsou odbory, Bronsone, a dokonce se to ani moc nepodobá středověkým cechům. Jejich tarkomary jsou podstatně mocnější a podstatně méně zásadové. Odbory vyrostly z konkrétního sociálního a ekonomického prostředí a plní určitou roli - kontrolují a udržují v rovnováze systém, který se neustále rozvíjí. Tady nemluvíme o odborech... Na Zemi jsou některé z nich užitečné - jako v případě letecké přepravy - a jiné jsou zase prolezlé korupcí, jako je tomu v případě podmořského bagrování. Tarkomary jsou něco jiného. Neplní žádnou produktivní funkci. Prostě jen udržují venušský systém v zaostalosti."

"Přesně tak," přikývl Thirkell, "a pokud nejsme jejich členy, nesmíme pracovat - v žádném oboru. A členy se nemůžeme stát, dokud nezaplatíme vstupní poplatek - tisíc sofalů."

"Kroťte se s těmi fazolemi," ozval se Underhill, "máme už jen deset plechovek."

Zavládlo ticho. Po chvíli Munn všem rozdál cigarety.

"Něco musíme udělat, o tom není pochyb," rozhovořil se. "Jídlo si nemůžeme sehnat nikde jinde než u Venušanů a ti nám ho odmítají dát. Je jen jediná věc, která nám hraje do noty: zákony jsou tak nekompromisní, že nám nemůžou odmítnout potraviny prodat - odmítnout legálně platnou měnu je nezákonné."

Mike Kroužící Orel se melancholicky přebíral svými šesti houbami. "Jo. Pokud se nám ovšem podaří nějakou legálně platnou měnu schrastit. Jsme švorc - švorc na Venuši - a brzy nám začne hrozit smrt hladem. Jestli někdo dokáže vykoupit odpověď na tenhle problém..."

To vše se odehrálo roku 1964, tři roky po prvním úspěšném letu na Mars a pět let poté, co Dooley a Hastings přistáli se svou lodí v oblasti Mare Imbrium. Měsíc byl samozřejmě neobydlený; našly se na něm pouze aktivní, ale neinteligentní řasy. Rozložiti bystří Marťané se svým rychlým metabolismem a vynikajícími, byť nespolehlivými mozky vystupovali přátelsky, takže bylo zřejmé, že mezi kulturami Marsu a Země k žádnému konfliktu nedojde. Pokud šlo o Venuši, žádná loď tam dosud nepřistála. Prvním velvyslancem Země se stala Dobrá vůle. Stejně jako v případě předchozí cesty na Mars šlo o experiment, protože nikdo nevěděl, zda na Venuši je či není inteligentní život. Na palubu byly naloženy zásoby na více než rok, čítající dehydrované potraviny, plastické baňky s nápoji, koncentráty a vitaminové výtažky, všichni členové posádky však byli v hloubi duše přesvědčeni, že s potravou nebude na Venuši problém.

Jejich tušení se potvrdilo - potraviny tam bylo víc než dost. Venušané ji pěstovali v hydroponických nádržích pod svými městy. Na povrchu planety však nerostly absolutně žádné jedlé plodiny. Zvířecí a ptačí fauna byla minimální, takže lov nepřipadal v úvahu ani v případě, že by si Pozemšťané směli ponechat své zbraně. A na samotném začátku se jim zdálo, že po náročném letu kosmem budou následovat báječné prázdniny - roční piknik a karneval v prostředí fascinující cizí civilizace.

Byla to civilizace doopravdy cizí. Venušané byli konzervativní; co stačilo jejich vzdáleným předkům, bylo naprosto postačující i pro ně samotné. Zdálo se, že žádné změny nechtějí. Jejich současný systém fungoval bez problémů už celá staletí, tak proč by ho teď měli měnit?

Pozemšťané znamenali změnu - to bylo očividné.

Výsledek: bojkot Pozemšťanů.

Všechno to proběhlo absolutně pasivně. První měsíc nepřinesl žádné potíže; kapitánu Munnovi byly slavnostně předány symbolické klíče od hlavního města Vyringu, na jehož okraji teď Dobrá vůle spočívala, a Venušané přinášeli obrovské spousty jídla - nezvyklé, ale chutné pokrmy z hydroponických farem. Výměnou za ně se Pozemšťané více než ochotně dělili o vlastní zásoby, až jejich stav nebezpečně klesl.

A venušské potraviny se rychle kazily. Nebylo třeba nijak dlouho je uchovávat, protože hydroponické nádrže zabezpečovaly jejich stálý a nevyčerpatelný přísun. Nakonec Pozemšťané zjistili, že z jídla, které si přivezli s sebou, jim zbývají zásoby na pouhých několik týdnů, doplněné obrovskou hromadou odpadků, nad nimiž se ještě před několika dny sbíhaly sliny v ústech.

V tom okamžiku přestali Venušané přinášet své rychle se kazící ovoce, zeleninu a masové houby a vyhlásili všeobecné embargo. Piknik skončil. Venušané neměli ani v nejmenším v úmyslu nějak Pozemšťanům ublížit, a i nadále se k nim chovali úzkostlivě zdvořile. Za všechno se však od nynějška

muselo platit - a to pěkně na dřevo, šeky se nepřijímaly. Velká masová houba, dostatečná k nasycení čtyř hladových mužů, stála deset falů.

Protože Pozemšťané neměli jediný fal, nedostali jedinou masovou houbu - ani nic jiného.

Zpočátku se to nezdálo být nijak důležité. Tak dlouho, dokud o své situaci nezačali vážně uvažovat a nepoložili si otázku, odkud vlastně budou jídlo brát.

Nezbyla jim jediná možnost.

A tak teď seděli v Dobré vůli, polykali studené fazole a vypadali jako pět ze sedmi trpaslíků - pětice menších, rozložitých a robustně stavěných mužů s pevnými kostmi a vyvinutými svaly, kteří byli speciálně vybráni, protože jejich tělesná konstituce nejlépe odpovídala náročným podmínkám kosmického letu. A jejich inteligence, která byla rovněž předmětem speciálního výběru, jim momentálně nebyla nic platná. Byl to prostý problém - prostý až primitivní. Byli tu jako představitelé nejmocnější pozemské kultury a měli hlad. Brzy měli být ještě hladovější.

A neměli v kapse ani fal - neměli nic než bezcenné zlato, stříbro a papírové peníze. V lodi sice nějaký ten kov byl, nebyla tam však ani trocha čistého kovu, který potřebovali; nacházel se pouze ve slitinách, z nichž jej nedokázali získat.

Ekonomika Venuše byla totiž založena na železném standardu.

"...nějaká odpověď přece musí existovat," opakoval paličatě Munn s vážným výrazem v neústupném, ostře řezaném obličejí. Vzteklym gestem od sebe odstrčil talíř. "Půjdu si ještě jednou promluvit s Radou." "K čemu nám to bude?" chtěl vědět Thirkell. "Jsme prostě v rejži, o tom není třeba diskutovat.

Potřebujeme peníze."

"Přesto si půjdu promluvit s Jorust," zavrčel kapitán. "Není to žádná hlupačka."

"No právě," utrousil tajemně Thirkell.

Munn na něj chvíli upřeně hleděl, pak pokynul Mikovi Kroužícímu Orlovi a obrátil se ke vzduchotěsným dveřím. Underhill dychtivě vyskočil.

"Můžu jít s vámi?"

Bronson se zamyšleně prohraboval ve svých fazolích. "Proč chceš jít zrovna ty? Nedokázal bys ani hrát na hracím automatu v chudinské čtvrti Vyringu - kdyby tam totiž nějaké automaty byly. Myslíš si snad, že když jim povíš, že tvůj táta je magnát a prezident Amalgamated Ores, padnou ti k nohám a začnou rozdávat potravinové lístky?"

Přes obsah svých slov však mluvil docela přátelským tónem, takže se Underhill místo odpovědi jen ušklíbl. "Jestli chceš, tak pojď," přikývl kapitán Munn, "ale pospěš si." Všichni tři vyšli ven do pářící se mlhy a s čvachtáním se brodili lepivým bahnem.

Nebylo nijak zvlášť nepříjemné vedro. Čerstvý vítr, který na Venuši vál, zabezpečoval rychlé odpařování potu a fungoval jako přirozená klimatizace, která lidem pomáhala vyrovnat se s účinky vlhkosti. Munn pohlédl na kompas. Předměstí Vyringu bylo vzdálené asi půl míle, mlha však byla jako obvykle hustá jako mléko. Na Venuši jiné než mlžné počasí neexistuje. Všichni tři se brodili dál.

"Myslel jsem, že indiáni se vyznají v tom, jak se uživit z přírodních zdrojů," poznamenal po chvíli Underhill směrem k Navahovi. Mike Kroužící Orel po něm střelil udiveným pohledem.

"Já nejsem indián z Venuše," vysvětloval. "Možná bych dokázal vyrobit luk a šípy a zastřelit nějakého Venušana - jenže to by nám k ničemu nebylo, pokud by v peněžence neměl hromadu sofalů."

"Mohli bychom ho sníst," zabručel Underhill. "Docela by mě zajímalo, jak by taková pečené z Venušana chutnala."

"Tak si to zjisti a můžeš o tom napsat bestseller, až se vrátíš domů," ozval se Munn. "Totiž jestli se vrátíš. Ve Vyringu je taky policie, kamaráde."

"No dobře," přikývl Underhill a dál to nerozváděl. "Tady je Vodní brána. Ach bože - někdo si vaří večeři!"

"Já to taky cítím," zahučel Navaho, "doufal jsem ale, že o tom nikdo nebude mluvit. Drž klapačku a šlapej."

Zed' kolem Vyringu byla vybudována jako vodní hráz, nikoli jako pevnostní hradba. Venuše byla civilizovaná a sjednocená; zjevně na ní neexistovaly války ani cla, což jsou přirozené podmínky pro

rozvoj celosvětového státu. Ztraceny z dohledu jim v mlze nad hlavami se svištivými zvukovými efekty přelétaly letecké transportéry. Také ulice halila mlha, místy roztrhaná na menší chomáče obrovskými ventilátory. Vyring, chráněný před větry, byl nepříjemně dusný s výjimkou vnitřních prostor domů, kde bylo možno použít umělé klimatizace.

Underhillovi to připomínalo Benátky: místo ulic tu byly kanály. Všude kolem se nechávala unášet proudem, plachtila nebo uháněla s umělým pohonem plavidla nejrůznějších tvarů a velikostí. Dokonce i žebráci se přesunovali po vodě. Podél kanálů byly rozbahněné pěší stezky, ale nikdo, kdo měl alespoň jediný fal v kapse, pěšky nechodil.

Pozemšťané pěšky šli a nešetřili hlasitými nadávkami, když se museli brodit kalnou špínou. Venušané si jich většinou nevšíмали.

Ke břehu náhle zamířil jeden z vodních taxíků a jeho řidič s modrým odznakem svého tarkomaru je pozdravil. "Můžu vás někam svést?" zeptal se.

Underhill vytáhl z kapsy stříbrný dolar. "Pokud berete tohle, tak jistě." Všichni Pozemšťané se rychle naučili řeč Venušanů. Byli jazykově nadaní a jazyková obratnost byla spolu s dalšími transplanetárními schopnostmi jedním z předpokladů jejich výběru. Fonetický venušský jazyk nebyl nijak obtížný.

Bez problémů proto také porozuměli, že taxikář jejich nabídku odmítl.

"Tak si hodíme," navrhl Underhill s nadějí v hlase. "Dvojnásobek nebo nic."

Venušané však neměli zálibu v sázkách. "Dvojnásobek čeho?" zeptal se taxikář. "Téhle mince? Vždyť je to stříbro." Ukázal na filigránsky tepaný rokokový stříbrný motiv na přídi své lodi. "To k ničemu není."

"Tohle by bylo skvělé místo pro Benjamina Franklina," poznamenal Mike Kroužící Orel. "Ten měl přece falešné zuby ze železa, ne?"

"Pokud ano, tak měl v ústech na venušské poměry poklad," zahučel Underhill.

"Poklad zase ne."

"Pokud to stačí k zaplacení pořádné večeře, je to poklad," trval na svém Underhill.

Taxikář zpražil Pozemšťany posledním pohrdlivým pohledem a zamířil pryč najít si bohatší pasažéry.

Munn, který se umíněně prodíral kupředu, si setřel pot z čela. Báječné město, tenhle Vyring, pomyslel si. Báječné město pro smrt hladem.

Půl hodiny namáhavé pěší chůze v Munnovi vzedmulo vlnu tupého, pomalu se šířícího vzteku. Jestli ho Jorust odmítne přijmout, pomyslel si, může počítat s velkými problémy, a to i přesto, že mu sebrali všechny střelné zbraně. Měl dojem, že by byl schopen rozbořit Vyring vlastními zuby. A jeho stravitelnější části sníst.

Jorust byla naštěstí volná. Pozemšťané byli uvedeni do její kanceláře, velké luxusně zařízené místnosti vysoko nad městem, jejíž otevřená okna dovnitř vpouštěla chladivý vánek. Jorust přejížděla po místnosti sem a tam ve vysokém křesle vybaveném kolečky a jakýmsi motorkem. Podél stěn se táhla nepatrně nakloněná police, která trochu připomínala psací stůl a pravděpodobně sloužila témuž účelu. Byla ve výši ramen, ale Jorustino křeslo ji zdvihalo až na její úroveň. Nejspíš ráno začíná v jednom rohu, pomyslel si Munn, a během dne postupně obkrouží celou kancelář.

Jorust byla štíhlá šedovlasá Venušanka s pletí připomínající svou texturou jemnou šagrénovou kůži a s černými očima, které je nyní ostražitě pozorovaly. Slezla dolů z křesla, gestem muže vyzvala, aby se usadili na židle, a sama si pak jednu zabrala pro sebe. Zapálila si dýmku, která připomínala nadměrné cigaretové pouzdro, když do ní předtím nacípala váleček lisovaných žlutých bylin. Ke stropu začal stoupat aromatický kouř. Underhill toužebně nasál vzduch.

"Kéž jste hodni jména svých otců," pozdravila je zdvořile Jorust a vztáhla k nim na přivítanou ruku se šesti prsty. "Co vás přivádí?"

"Hlad," odpověděl přímočaře Munn. "Myslím, že je na čase, abychom ten problém konečně vyřešili."

Jorust ho sledovala neproniknutelným pohledem. "Ano?"

"Nelíbí se nám, jak s námi manipulujete."

"Ubližujeme vám snad?" zeptala se předsedkyně Rady.

Munn na ni pohlédl. "Vyložte si prosím karty na stůl. Jsme terčem vašeho vydírání. Vy jste tady velká šéfka, takže jste to buď přímo nařídila, nebo alespoň znáte důvody. Co mi na to řeknete?"

"Ne," odpověděla po chvíli Jorust, "tak to není. Nemám takovou moc, jak si zřejmě myslíte. Jsem jen jedna z administrativních správkyní. Já zákony nevytvářím, dohlížím jen na to, aby se dodržovaly. Nejsme nepřátelé."

"K tomu by ještě mohlo dojít," odsekl zamračeně Munn. "Jestli sem ze Země přiletí další expedice a najde tady naše mrtvoly..."

"My vás přece nezabijeme. Odporovalo by to našim tradicím."

"Můžete nás ale nechat umřít hladu."

Jorust přimhouřila oči. "Tak si kupte jídlo. To může udělat každý, bez ohledu na svou rasu."

"A kde na to asi vezmeme peníze?" zeptal se Munn. "Naši měnu nejste ochotni akceptovat. A vaši měnu nemáme."

"Vaše měna je tu bezcenná," vysvětlovala Jorust. "Zlata a stříbra máme, kolik ho stačíme vytěžit - jsou to tady zcela běžné kovy. Zato za jeden dífal - dvanáct falů - si koupíte docela slušné množství jídla. A za jeden sofal si ho koupíte ještě mnohem víc."

Měla samozřejmě pravdu a Munn to věděl. Jeden sofal měl hodnotu jednoho tisíce sedmi set a dvaceti osmi falů. Přesně tak!

"A jak si představujete, že nějaké ty vaše železné peníze získáme?" vyštěkl.

"Musíte si je vydělat prací, zrovna jako naši vlastní lidé. Skutečnost, že jste přišli z jiného světa, vás nezabývá všeobecné povinnosti vytvářet svou práci hodnoty."

"Dobrá," pokračoval Munn, "jsme ochotní pracovat. Sežeňte nám práci."

"Jakou?"

"Čištění kanálů! Cokoli!"

"Jste členem tarkpmaru čističů kanálů?"

"Nejsem," ujistil ji Munn. "Jak jsem jen mohl zapomenout do něj vstoupit?"

Jorust jeho ironii ignorovala. "Tak do něj vstupte. Všechna zdejší řemesla mají svoje tarkomary."

"Půjčte mi tisíc sofalů a já do nějakého vstoupím."

"Tohle už jste na mě jednou zkoušel," připomněla mu Jorust. "Naše úvěrové instituce mě informovaly, že nemůžete složit jakoukoli spolehlivou záruku."

"Záruku! Chcete říct, že na naší lodi nemáme nic, co by pro vaši rasu nemělo hodnotu tisíce sofalů? Je to vyděračská hra a vy to moc dobře víte. Jen naše čistička vody by pro vás měla šestkrát větší cenu."

Jorust se zatvářila uraženě. "Celých tisíc let už vodu čistíme pomocí dřevěného uhlí. Kdybychom na tom teď něco změnili, bylo by to, jako bychom své předky nazvali hlupáky. Jenže oni nebyli hlupáci, byli velcí a moudří."

"A co pokrok?"

"Nevidím žádnou nutnost pokroku," prohlásila Jorust. "Naše civilizace je ve své současné podobě dokonalým uceleným systémem. Dokonce i o žebráky je dobře postaráno. Na Venuši neexistují nešťastní lidé. Ověřili jsme životní principy svých předků a usoudili jsme, že jsou dobré. Tak proč je měnit?"

"Ale..."

"Kdybychom změnili stávající rovnováhu, pouze bychom narušili status quo" dodala rozhodně Jorust a vstala. "Kéž jste hodni jména svých otců."

"Poslyšte..." začal Munn.

Jorust už však znovu seděla ve svém křesle a neposlouchala ho.

Tři Pozemšťané na sebe pohlédli, pokrčili rameny a vyšli ven. Odpověď byla jednoznačně záporná.

"A tímhle nám to dala naprosto jasně najevo," rozčiloval se Munn, když sjížděli výtahem dolů. "Jorust má v úmyslu nechat nás umřít hladu. Všichni už to vědí."

Underhill s jeho názorem zjevně nesouhlasil. "Jorust za to nemůže. Jak říkala, je jen administrativní pracovnice. Tou skutečnou nátlakovou skupinou jsou tarkomary. Ty tvoří mocný blok."

"Já vím, rozhodují na Venuši o všem," ušklíbl se Munn. "Není snadné pochopit psychologii zdejších obyvatel. Vypadá to, že na všechny změny se dívají zcela negativně. My jsme představitelé změn, a tak si říkají, že nás budou prostě ignorovat."

"Tím si nepomůžou," prohlásil Underhill. "I kdybychom skutečně zemřeli hladem, dorazí sem později ze

Země další lodě."

"Třeba na ně vytáhnou stejný trik jako na nás."

"Že by je nechali vyhladovět? Ale..."

"Pasivní rezistenci. Neexistuje žádný zákon, který by Venušanům přikazoval vyjednávat s Pozemšťany. Mohou jednoduše aplikovat politiku zavřených dveří a my s tím absolutně nic nenaděláme. Na Venuši nás žádný kobereček na uvítanou nečeká."

Mike Kroužící Orel prolomil dlouhé ticho v okamžiku, kdy dorazili ke břehu kanálu. "Jejich psychologie je určitou obdobou zbožňování předků. Snad něco jako přenesený egotismus - rasový komplex méněcennosti."

Munn zavrtěl hlavou. "Řekl bych, že to už je trochu přehnané."

"Dobrá, možná máš pravdu. U kořene toho všeho je ale zbožňování minulosti. A strach. Jejich současná sociální kultura už funguje celá staletí, takže nechť jí, aby ji něco narušilo. To je logické. Kdybys ty měl stroj, který naprosto perfektně plní funkci, pro kterou byl zkonstruován, chtěl bys na něm něco zlepšovat?"

"Proč ne?" podivil se Munn. "Samozřejmě že bych chtěl."

"Proč?"

"No, přece abych ušetřil čas. Kdyby nějaké nové příslušenství stroji pomohlo ke zdvojnásobení produkce, měl bych o to zájem."

Navaho se zatvářil zamyšleně. "Předpokládejme, že by ten stroj vyráběl... třeba ledničky. Mělo by to další dopad. Potřeboval bys méně pracovních sil, což by narušilo ekonomickou strukturu."

"Jen mikroskopicky."

"V tomhle případě. Jenže by to vyvolalo změny i ze spotřebitelského hlediska. Ledničku by si mohlo dovolit víc lidí. Víc lidí by si podomácku vyrábělo zmrzlinu. Prodej zmrzliny by klesl - to by se projevilo na maloobchodní úrovni. Velkoobchodníci by vykupovali méně mléka. Zemědělci by..."

"Já vím," přikývl Munn. "Kvůli jednomu hřebíku by se zhroutilo celé království. Mluvíš ale o mikrosmech. A i kdyby ne, existují určité mechanismy automatické kompenzace - to platí ve všech případech."

"Experimentální, rozvíjející se civilizace je ochotná se s takovými kompenzačními mechanismy smířit," konstatoval Mike Kroužící Orel. "Venušané jsou ultrakonzervativní. Domnívají se, že už se nepotřebují dál rozrůstat nebo měnit. Jejich systém perfektně funguje celá staletí. Je dokonale integrovaný. Kdyby do něj vnesli cokoli nového, mohlo by to narušit stávající rovnováhu. Tarfomary mají moc a hodlají si ji udržet."

"Takže my umřeme hladem," vložil se do hovoru Underhill.

Indián se na něj ušklíbl. "Vypadá to tak. Pokud nevymyslíme nějaký způsob, jak přijít k penězům."

"Měli bychom něco vymyslet," prohlásil Munn, "mimo jiné jsme byli vybráni pro svůj IQ."

"Tady pro svoje vlohy moc velké uplatnění nenajdeme," poznamenal Mike Kroužící Orel a skopl kámen do kanálu. "Ty jsi fyzik, já jsem přírodovědec. Bronson je strojní inženýr a Steve Thirkell felčar. A ty, můj zbytečný mladý příteli, jsi boháčův synek."

Underhill se rozpačitě usmál. "No, táta začínal od ničeho. Věděl, jak vydělat prachy. A to je přesně to, co teď potřebujeme, ne?"

"Jak se k těm prachům dostal?"

"Na burze."

"To nám tady hodně pomůže," povzdechl si Munn. "Myslím že nejlepší plán je najít nějaký výrobní proces, který Venušané doopravdy potřebují, a pak jim ho prodat."

"Kdybychom mohli poslat rádiovou zprávu na Zemi a požádat o pomoc..." začal Underhill.

"... tak bychom si nemuseli dělat žádné starosti," dokončil za něj Navaho. "Jenže kolem Venuše je bohužel silná ionosférická vrstva, takže rádiové zprávy odesílat nemůžeme. Asi byste měl zkusit něco vynalézt, kapitáne. Jenže jestli o to pak budou mít Venušané zájem, to doopravdy nevím."

"Není přece možné," uvažoval Munn, "aby současný stav zůstal zachován navěky. To nemá logiku, jak říkával můj dědeček prakticky o všem. Vždycky přece existují nějakí vynálezci. Objevují se nové procesy, které je třeba začlenit do současné sociální struktury. Měl bych být schopen vymyslet nějakou

hračku. Dokonce i dobrý konzervační prostředek pro potraviny by mohl stačit."

"Ne při tom tempu, jakým vše produkují jejich hydroponické zahrady."

"Hmmm. Potřebujeme lepší past na myši - něco zbytečného, ale zajímavého. Třeba hrací automat..."

"Proti tomu by se chránili zákonem."

"Tak navrhně něco jiného."

"Vypadá to, že se Venušané nijak zvlášť nevyznaří v genetice. Kdyby se mi křížením podařilo vyprodukovat nějaké neobvyklé potraviny... co ty na to?"

"Možná," povzdechl si Munn, "možná."

* * *

V okně se objevila obtloustlá tvář Steva Thirkella. Ostatní členové posádky seděli u stolu, čmárali si do notesů a pili slabou kávu.

"Mám nápad," ozval se Thirkell.

"Já už ty tvoje nápady znám," zabručel Munn. "Copak je to tentokrát?"

"Je to hrozně jednoduché. Venušany postihne smrtící epidemie a já najdu sérum, které je zachrání. Budou nám vděční..."

"... a ty se oženíš s Jorust a budeš vládnout planetě," dokončil za něj Munn. "Skvělé."

"Ne tak docela," pokračoval nevzrušeně Thirkell. "Pokud nám neprojeví vděčnost, prostě si sérum necháme pro sebe, dokud nezaplatí."

"Jediné, co mi na tomhle geniálním nápadu vadí," ozval se Mike Kroužící Orel, "je to, že Venušané očividně žádnou epidemií netrpí. Jinak je to perfektní."

Thirkell si povzdechl. "Obával jsem se, že s tím přijdeš. Snad bychom se mohli zachovat neeticky - jen tak trošičku, rozumíš - a tu epidemií vyvolat sami. Třeba tyfus nebo něco podobného."

"Tomu říkám chlapecký nápad!" ocenil ho obdivně Navaho. "Byl by z tebe báječný vrah, Steve."

"To už mě napadlo mockrát. Neměl jsem ale v úmyslu uchylovat se až k vraždě. Jen nějaká bolestivá choroba, která tě vyřadí z normálního života..."

"Jako třeba?" zajímal se Munn.

"Záškrť?" navrhl lékařský adept na vraha s nadějí v hlase.

"Radostná perspektiva," zamumlal Mike Kroužící Orel. "Mluvíš jako Apač."

"Záškrť, beri-beri, lepra, dýmějový mor," vyhrkl vztekle Pat Bronson. "Hlasuju pro všechny najednou."

"Dejte těm ohavným žabákům přičichnout k jejich vlastní medicíně. Pořádně jim to nandejte."

"Předpokládejme, že bychom tě nechali rozpoutat mírnou epidemií," uvažoval Munn, "něco, co by v žádném případě nemohlo mít smrtící účinky - jak bys to chtěl zařídit?"

"Nakazil bych zdroj pitné vody nebo něco takového... co ty na to?"

"Čím?"

Thirkell se náhle zatvářil zlomeně. "No ano! No ano!"

Munn přikývl. "Dobrá vůle prostě na něco takového není vybavená. Je zbavená všech choroboplodných zárodků. Antiseptická zevnitř i zvenčí. Zapomněli jste snad, co všechno s námi prováděli před odletem?" Bronson zaklel. "Na to se nedá zapomenout - každou hodinu jsem dostával nějakou injekci! Antitoxiny, séra, ultrafialové paprsky, až mi i kosti zezelenaly!"

"Přesně tak," přikývl Munn. "Jsme prakticky sterilní. Je to preventivní opatření, kterému jsme se museli podrobit, abychom na Venuši nezanesli nějakou epidemií."

"Jenže my sem chceme zanést epidemií," zaprotestoval ublíženým tónem Thirkell.

"Nedokázal bys Venušana nakazit ani rýmou," opáčil Munn. "Takže tahle alternativa nepřipadá v úvahu. Co takhle místní anestetika? Jsou stejně dobrá jako ta naše?"

"Lepší," přiznal lékař. "Ne že by je potřebovali, alespoň s výjimkou dětí ne. Mají zvláštní synaptické schopnosti. Naučili se zvládat autohypnózu, takže v případě nutnosti jsou schopni zablokovat bolest."

"Co sulfonamidy?"

"Už jsem na ně myslel. Mají je taky."

"Já," vpádl jim do řeči Bronson, "bych navrhoval vodní energii. Nebo přehradu. Kdykoli tady zaprší,

následují záplavy."

"Jenže mají dobrý odvodňovací systém," upozornil Munn. "Jejich kanály to zvládají."

"Nech mě domluvit! Ti mizerové s rybí kůží sice mají vodní energii, ale strašně neefektivní. Tahle planeta je tak přeplněná rychle tekoucí vodou, že stavějí elektrárny všude, kde jim to připadne jako nejlepší. Mají jich tisíce - a všechny jsou polovinu doby naprosto k ničemu, když se deště soustředí do jiné oblasti. Polovina jejich elektráren je v kterémkoli okamžiku mimo provoz. A to stojí peníze. Kdyby začali stavět přehrady, měli by stálý zdroj energie bez těch úděsných režijních nákladů."

"Na tom něco je," připustil Munn.

"Já se budu držet svého křížení v hydroponických zahradách," prohlásil Mike Kroužící Orel. "Třeba vypěstuju biftekové houby, co budou chutnat po worcestershirske omáče, nebo něco podobného. Víte, co myslím, něco, na čem by si doopravdy smlsli..."

"Souhlasím. Steve?"

Thirkell si rukou prohrábl vlasy. "Však já na něco přijdu. Nespěchej na mě."

Munn pohlédl na Underhilla. "Co takhle nějaký záblesk geniality, kamaráde?"

Mladík se ušklíbl. "Momentálně nic. Jediné, co mě napadá, je zmanipulovat jejich burzu."

"Bez peněz?"

"To je ten problém."

Munn přikývl. "Dobrá, já sám to zkusím s reklamou. Jako fyzik to mám ve své branži."

"Co chceš dělat?" zajímal se Bronson. "Názorně jim předvést rozbití atomu? Pohrozit jim silou?"

"Jen se neboj. I když Venušané něco vědí o obchodu, reklamu neznají. Což je zvláštní. Řekl bych, že maloobchodníci po takové šanci skočí."

"Mají reklamy v rozhlase."

"Stylizované a víceméně rituální. Jejich televizory jsou jako dělané pro agresivní reklamu. Vizuální reklamní spoty... jasně. Trikové efekty, kterých by se dalo použít k propagaci jejich výrobků. Proč ne?"

"Myslím, že postavím rentgenový přístroj," ozval se náhle Thirkell, "pokud mi s tím pomůžeš, šéfe."

"Samozřejmě," ujistil ho Munn. "Potřebné vybavení máme a výkresy taky. Dáme se do toho zítra. Dnes už je asi dost pozdě."

Skutečně bylo pozdě, přestože slunce na Venuši nezapadalo. Všech pět členů posádky se uložilo k spánku, v němž je čekaly sny o večeri o čtyřech chodech - s výjimkou Thirkella, jemuž se zdálo, že jí pečené kuře, které se náhle proměnilo ve Venušana a začalo naopak od nohou polykat jeho. Probudil se celý zpocený, s hlasitými kletbami si vzal několik nembutalů a konečně znovu usnul.

Druhý den ráno se rozešli každý po svém. Mike Kroužící Orel vzal mikroskop a několik dalších přístrojů, zamířil k nejbližšímu hydroponickému středisku a dal se do práce. Neměl sice povolení, aby si směl nějaké výtrusy odnést zpět do Dobré vůle, nikdo však nic nenamítal proti tomu, aby experimentoval v samotném Vyringu. Přípravoval různé kultury, aplikoval na ně vitamínové komplexy urychlující růst a doufal v co nejlepší výsledky.

Pat Bronson si šel promluvit se Skotterem, ředitelem firmy Vodní energie. Skottery byl vysoký, nevrle se tvářící Venušan, který se dobře vyznal v technických aspektech své práce a trval na tom, že než usednou k jednání, předvede Bronsonovi modely ve své kanceláři.

"Kolik máte elektráren?" zeptal se Bronson.

"Dvanáct na třetí krát čtyři tucety. Dvaatřicet tucetů v tomhle okrese."

To byl celkem téměř milion, jak si Bronson spočítal. "Kolik z nich je zrovna v provozu?" vyptával se dál.

"Asi sedmnáct tucetů."

"To znamená, že tři stovky jsou odstavené - chci říct pětadvacet tucetů. Není jejich údržba nákladná?"

"Velice nákladná," připustil Skottery. "A to nemluvím o skutečnosti, že některé z těch elektráren jsou dnes permanentně neschopné provozu. Terén se hrozně rychle mění. Eroze, znáte to. Jeden rok postavíme elektrárnu na řece v horské strži a následující rok teče voda úplně jinou trasou. Stavíme asi tucet elektráren denně. Samozřejmě ale využijeme některé zařízení z těch starých."

Bronson úporně přemýšlel. "A co vodní předěly?"

"Prosím?"

Pozemšťan vysvětlil, co má na mysli. Skottery odmítavě pokrčil rameny.

"Máme tady vegetaci jiného typu. Je tu tolik vody, že není třeba, aby kořeny šly do příliš velké hloubky."

"Potřebují ale půdu?"

"Ne. Prvky, které potřebují, jsou rozptýlené ve vodě."

Bronson vysvětlil princip vodních předělů. "Předpokládejme, že byste dovezli pozemské rostliny a stromy a zalesnili svoje hory. A postavili byste přehradu, které by zadržovaly vodu. Měli byste nepřetržitý zdroj energie a potřebovali byste jen pár velkých elektráren. A byly by to permanentní elektrárny."

Skottery se nad tím zamyslel. "Máme veškerou energii, kterou potřebujeme."

"Ale podívejte se na ty náklady!"

"Naše sazby je pokrývají."

"Mohli byste vydělávat víc - difaly a sofaly..."

"Už tři sta let vykazujeme stále stejný zisk," vysvětloval Skottery. "Náš čistý výdělek zůstává konstantní. Funguje to naprosto dokonale. Vidím, že prostě nerozumíte našemu ekonomickému systému. Protože máme všechno, co potřebujeme, nemá smysl vydělávat víc peněz - ani o jediný fal."

"Vaši konkurenti..."

"Máme jen tři a ti jsou se svými zisky také spokojení."

"A co když je získám pro svůj plán?"

"Ale to je přece nemožné," vysvětloval trpělivě Skottery. "Nebudou o něj mít o nic větší zájem než já. Jsem rád, že jste se tu zastavil. Kéž jste hoden jména svého otce."

"Ty bezduchá rybo!" zařval Bronson, který se konečně přestal ovládat. "Copak v té tvé mršině potažené zelenou kůží nekoluje rudá krev? Neví snad nikdo na celém tomhle světě, co znamená bojovat?" Udeřil se pěstí do dlaně. "Nebyl bych hoden jména starého Seamuse Bronsona, kdybych ti hned teď nevrazil jednu do toho tvého hnusného rypáku..."

Skottery zmáčkl jakési tlačítko. Objevili se dva urostlí Venušané. Šéf firmy Vodní energie ukázal na Bronsona.

"Dejte to pryč," přikázal.

Kapitán Rufus Munn byl spolu s Bartem Underhillem v jednom z televizních nahrávacích studií. Seděli tu spolu s Hakkapuyem, majitelem firmy Veetsy - což lze volně přeložit jako Mokré vzrušení. Na obrazovce, která byla umístěna na stěně vysoko nad nimi, sledovali televizní reklamu na Hakkapuyův produkt.

Na obrazovce se objevil Venušan s nohama široce rozkročenýma a pažemi visícími podél těla. Zdvihl ruku s široce roztaženými šesti prsty.

"Všichni lidé pijí vodu. Voda je dobrá. Život je závislý na vodě. Veetsy je také dobrá. Za čtyři faly můžete mít baňku Veetsy. To je vše."

Venušan zmizel. Obrazovka se rozvlnila barvami a na okamžik zazněla hudba nepravidelného rytmu. Munn se otočil k Hakkapuyovi.

"Tohle není reklama. Tím žádné zákazníky nezískáte."

"No, tradičně to děláme takhle," bránil se chabě Hakkapuy.

Munn otevřel balíček, který mu ležel u nohou, vytáhl z něj vysokou sklenici a požádal o baňku Veetsy. Když mu ji podali, přelil zelenou tekutinu do své sklenice. Poté do ní vsypal půltucet barevných kuliček a přidal velký kus suchého ledu, který okamžitě klesl ke dnu. Kuličky vesele poskakovaly nahoru a dolů.

"Vidíte?" ukázal Munn. "Tomu se říká vizuální efekt. Ty kuličky jsou jen o maličko těžší než Veetsy. Je to vizuální ekvivalent Mokrého vzrušení. Ukažte tohle v televizi, doprovod'te to vhodným propagačním komentářem a uvidíte, jak vám křivka prodeje vyskočí nahoru."

Zdálo se, že to Hakkapuye zaujalo. "Nejsem si jistý..."

Munn vytáhl složku s několika papíry a ze všech sil se snažil využít získané momentální výhody. Po chvíli do místnosti vešel tlustý Venušan a pozdravil: "Kéž jste hodni jména svých otců." Hakkapuy ho představil jako Lorishe.

"Říkal jsem si, že by to Lorish měl vidět. Mohl byste to laskavě zopakovat?"

"Samozřejmě," přisvědčil Munn. "Tak tedy, podle principu výkladní skříně..."

Když skončil, Hakkapuy pohlédl na Lorishe, který pomalu pokrčil rameny.

"Ne," usoudil.

Hakkapuy našpulil rty. "Prodalo by to víc Veetsy."

"A narušilo by to ekonomické grafy," dodal Lorish. "Ne."

Munn na něj zamračeně pohlédl. "Proč ne? Hakkapuy je přece majitelem Veetsy, nemám pravdu? A kdo jste vlastně vy - cenzor?"

"Zastupuji tu tarkomar reklamních agentur," vysvětloval Lorish. "Abyste rozuměl, reklama má na Venuši silně rituální charakter. Nikdy se nemění. Proč by se také měla měnit? Kdybychom Hakkapuyovi dovolili, aby využil vašich nápadů, bylo by to nefér vůči ostatním výrobcům nealkoholických nápojů."

"Ti přece mohli udělat totéž," argumentoval Munn.

"Pyramidová konkurence vedoucí k neodvratnému kolapsu. Hakkapuy i bez toho vydělává dost.

Nemám pravdu, Hakkapuyi?"

"Asi ano."

"Chcete snad zpochybnit motivy tarkomarů?"

Hakkapuy polkl. "To ne!" vyhrkl spěšně. "Ne, kdepak! Máte naprostou pravdu."

Lorish na něj pohlédl. "No prosím. A pokud jde o vás, Pozemšťane, uděláte lépe, když na tenhle... projekt... nebudete dál plýtvat časem."

Munn zrudl. "Vyhrožujete mi?"

"Samozřejmě že ne. Chci prostě říct, že žádný inzerent nemůže vašich nápadů využít, aniž by předem konzultoval můj tarkomar, a my to nepovolíme."

"Jasně," přikývl Munn. "Tak dobře. Pojď, Barte, vypadneme odtud."

Odešli, ubírali se pěšky podél břehu jednoho z kanálů a radili se. Underhill usilovně přemýšlel.

"Vypadá to, že tyhle tarkomary tady už dlouhou dobu udržují stabilní rovnováhu sil. Chtějí, aby se na současném stavu nic nezměnilo. To je evidentní."

Munn něco zavrčel.

"Pokud chceme něco dokázat," pokračoval Underhill, "budeme muset celý systém postavit na hlavu. Je tu ale jedna věc, která nám nahrává."

"Jaká?"

"Zákony."

"Jak jsi na tohle přišel?" zajímal se Munn. "Ty jsou přece všechny proti nám."

"Jistě - zatím. Jsou ale tradičně zkosnatělé a nepřizpůsobivé. Na rozhodnutí, které bylo přijato před třemi sty lety, nelze nic změnit bez dlouhého soudního procesu. Najdeme-li v těch zákonech nějakou skulinku, nemůžou proti nám nic podniknout."

"Dobrá, tak tu skulinku najdi," zabručel nakvašeně Munn. "Já se vracím na loď a pomůžu Stevovi dát dohromady ten rentgen."

"Myslím, že já se zatím vypravím na burzu a trochu to tam okouknu," přemítal nahlas Underhill. "Není tak úplně vyloučeno..."

* * *

Po týdně byl rentgenový přístroj hotov. Munn a Thirkell prošli celou právníkovou knihovnu ve Vyringu a zjistili, že přístroj, který sami vyrobili, mohou prodávat, aniž by byli členy nějakého tarkomaru, za předpokladu, že dodrží několik zcela triviálních omezení. Natiskli si letáčky, které roznesli po celém městě, a Venušané se skutečně přišli podívat, jak Munn s Thirkellem názorně předvádějí výhody rentgenových paprsků.

Mike Kroužící Orel pro ten den přerušil práci a neuváženě vykouřil tučnou cigaretu ze svých skrovných zásob; zatímco je šlukoval, nechal se unášet bezmocným vztekem. Narazil se svými hydroponickými kulturami na problémy.

"Je to k zbláznění," vykládal právě Bronsonovi. "Z toho by přeskočilo i Lutheru Burbankovi - jako že už ani já k tomu nemám daleko. Jak mám k čertu tyhle neklasifikovatelné zástupce Venušiny flóry intuitivně opylovat?"

"Pravda, nezdá se to být tak úplně fěr," konejšil ho Bronson, "Říkal jsi osmnáct pohlaví?"

"Zatím osmnáct. Plus čtyři další variety, které očividně vůbec žádné pohlaví nemají. Jak můžeš tyhle perverzní houby křížit? Vždyť bys pak výsledky musel předvádět v nějakém panoptiku."

"Takže jsi zatím k ničemu nedospěl?"

"Ale ano, jsem už docela daleko," zavrtěl hořce hlavou Mike Kroužící Orel. "Mám naopak všechny možné výsledky. Problém je v tom, že nic si neuchovává konstantní vlastnosti. Jeden den se mi podaří vypěstovat houbu s rumovou příchutí, ale při dalším rozmnožování si tu příchut' neuchová - z jejích výtrusů vyroste něco, co chutná jako terpentýn. Tak vidíš, jak na tom jsem."

Bronson se zatvářil soucitně. "Nemůžeš aspoň štípnout trochu jídla, když se zrovna nedívají? Aspoň by ta tvoje snaha nevyšla úplně nadarmo."

"Prohledávají mě," vysvětloval Navaho.

"Hajzlové smradlaví!" zaklel Bronson. "Za co nás vlastně mají? Za zloděje?"

"Hmm. Venku se něco děje. Pojd'me se tam podívat."

Vyšli z Dobré vůle a narazili tam na Munna, jak se vášnivě hádá s Jorust, která osobně přišla na inspekci rentgenového přístroje. Hádcе se zájmem přihlíželi shromáždění Venušané. Munn měl obličež zrudlý vztekem.

"Našel jsem si to," říkal právě. "Tentokrát mi v tom nemůžete zabránit, Jorust. Je zcela legální zkonstruovat nějaký stroj a prodávat ho za hranicemi městských pozemků."

"Samozřejmě," přisvědčila Jorust. "Na to si také nestěžuji."

"Tak na co? Neporušujeme žádný zákon."

Jorust kývla a dopředu se kolébavě prodrala jakási tlustá Venušanka. "Patent číslo tři veletucty plus čtrnáctkrát dva tucty, zaregistrován na Metzi-Stanga z Myloshe roku dvanáct na čtvrtou. Předmět: zcitlivělé destičky."

"Co to má znamenat?" vyptával se Munn.

"Jde o patent," vysvětlovala Jorust. "Byl před nějakou dobou zaregistrován na venušského vynálezce jménem Metzi-Stang. Jeden z tarkomarů jeho proces koupil a potlačil, stále je však nezákonné ho používat bez povolení."

"Chcete říct, že někdo na Venuši už rentgenový přístroj vynalezl?"

"Ne. Pouze velmi citlivý film. Ten je ovšem součástí vašeho přístroje, takže ho nemůžete prodávat."

Thirkell se protlačil dopředu. "Nepotřebuji film..."

"Vibrační patent," ozvala se znovu tlustá Venušanka, "číslo tři veletucty, dva tucty a sedm..."

"Co zase je?" přerušil ji Munn.

Jorust se usmála. "Stroje pracující na principu vibrací nesmějí tato patentová práva narušit."

"Tohle je rentgenový přístroj!" vyštěkl Thirkell.

"Světlo je také vibrace," vysvětlovala mu Jorust. "Nemůžete ten přístroj prodat, nekoupíte-li si souhlas od tarkomaru, který je dnes držitelem toho patentu. Měl by přijít - počkejte chvíličku - asi tak na pět tisíc sofálů."

* * *

Thirkell se náhle otočil a zmizel v lodi, kde si namíchal whisky se sodou a toužebně přemýšlel o bakteriích záškrtu. Po nějaké chvíli se objevili všichni ostatní se sklíčenými výrazy ve tváři.

"Může to udělat?" zeptal se Thirkell.

"To tedy může, kamaráde," přikývl Munn. "Už to dokonce udělala."

"My přece ta jejich patentová práva nijak nenarušujeme."

"Nejsme na Zemi. Tady jsou patentová práva koncipovaná tak široce, že když někdo vynalezne pušku, nikdo jiný nebude smět vyrábět teleskopické hledí. Už zase nás dostali."

"To jsou ty jejich všivé tarkomary," prohlásil Underhill. "Jakmile narazí na nějaký nový proces nebo vynález, který by mohl znamenat změnu, koupí ho a uloží někam k ledu. Nedokážu si představit jediný nový produkt, který bychom mohli vyrobit a který by nebyl narušením toho či onoho venušského patentu."

"Drží se v mezích zákona," konstatoval Munn. "Svého zákona. Takže je ani nemůžeme právně napadnout. Dokud jsme na Venuši, platí pro nás jejich výklad práva."

"Začínají nám docházet fazole," poznamenal truchlivě Thirkell.

"Začíná nám docházet všechno," opravil ho kapitán. "Má někdo nějaký nápad, pánové?"

Nikdo se neozval. Po chvíli Underhill vytáhl baňku Veetsy a postavil ji na stůl.

"Kde jsi to vzal?" zeptal se Bronson. "Tohle stojí čtyři faly."

"Je prázdná," ukázal na ni Underhill. "Našel jsem ji v popelnici. Tak trochu jsem se zajímal o glasit - to je ta hmota, z které se dělají tyhle věci."

"No a?"

"Zjistil jsem, jak se vyrábí. Je to náročný a nákladný proces. Výsledek není o nic lepší než naše flexisklo a výroba jako taková je podstatně složitější. Kdybychom tu měli vlastní továrnu na flexisklo..."

"No?"

"Glasit Amalgamated by přišla na buben."

"Já to nechápu," stěžoval si Bronson. "Co to má znamenat?"

"Už jsi někdy slyšel o cílené šeptandě?" zeptal se Underhill. "Můj táta, syčák jeden stará, její pomocí zvrátil výsledky nejedné voleb. Předpokládejme, že bychom vypustili neoficiální zprávu, že byl objeven nový proces výroby levnější a lepší náhražky glasu? Nemyslíte, že by akcie Amalgamated klesly?"

"Nejspíš ano," přikývl Munn.

"A my bychom shráblí balík."

"S čím?"

"No jo." Underhill se odmlčel. "Musíš mít prachy, abys nadělal další prachy."

"Vždycky."

"Tak moment. Ještě jeden nápad. Na Venuši platí železný standard. Železo je na Zemi laciné.

Předpokládejme, že bychom rozšířili zprávy o tom, že sem začneme železo dovážet - že bychom je dostali do zdejších médií. To by vyvolalo paniku, nemyslíš?"

"Ne bez trochy železa, které bychom vypustili do oběhu," usoudil Munn. "Média by okamžitě zahájila opačnou propagandistickou kampaň, které bychom nemohli konkurovat. Naše šeptanda by byla potlačena dřív, než bychom ji pořádně rozjeli. Vláda Venuše - tarkomary - by prostě popřela, že Země má neomezené zásoby železa. Každopádně bychom na tom nic nevydělali."

"Musí přece existovat nějaká cesta, jak z toho ven," vztekal se Underhill. "Prostě musí. Podívejme se na to. Co je základem venušského systému?"

"Neexistující konkurence," odpověděl Mike Kroužící Orel.

"Každý má všechno, co chce."

"Možná. Na nejvyšších postech snad ano. Jenže konkurenční instinkt je příliš silný na to, aby se dal takhle potlačit. Vsadím se, že spousta Venušanů by si ráda vydělala pár falů navíc."

"A jak nám to pomůže?" zajímal se Munn.

"Musíme na to jít stejně jako můj táta. ...Hmmm. Ten všemi manipuloval, tahal za provázky, vedl lidi k tomu, aby se na něj sami obraceli. Má ekonomika Venuše nějakou slabinu?"

Munn zaváhal. "Žádnou, kterou bychom mohli otevřeně napadnout - na to jsme příliš v nevýhodě."

Underhill zavřel oči. "Základem ekonomického a sociálního systému je co?"

"Peníze," odpověděl Bronson.

"Ne. Na Zemi je dnes standardem radium. Před lety to bývalo zlato nebo stříbro. Na Venuši je to železo. A funguje tu taky systém výměnného obchodu. Peníze jsou kolísavé."

"Peníze představují přírodní zdroje..." začal Thirkell.

"Odpracované hodiny," doplnil ho tiše Munn.

"To je ono!" vyskočil Underhill. "No pochopitelně - odpracované hodiny! To je ta konstanta. Množství zboží, které je jedna osoba schopna vyprodukovat za hodinu, představuje absolutní konstantu - dva dolary, tucet difalů, ať už je vyjádřena jakkoli. To je základ každého ekonomického systému. A to je základ, který musíme napadnout. Uctívání předků, moc tarkomarů - to všechno je ve skutečnosti jen povrchní slupka. Jakmile rozložíme základní systém, slupka splaskne."

"Nechápu, co je nám to platné," postěžoval si Thirkell.

"Musíme vyvolat variabilitu počtu odpracovaných hodin," vysvětloval Underhill. "Pokud se nám to podaří, může se stát cokoli."

"Něco by se rozhodně stát mělo," zavrčel Bronson, "a to rychle. Moc jídla už nám nezbyvá."

"Drž klapačku," napomenul ho Munn. "Řekl bych, že ten kluk na to jde správně od lesa. Změnit konstantu odpracovaných hodin, říkáš? Jak to uděláme? Specializovaným školením? Vycvičíme pár Venušanů tak, že za stejnou dobu zvládnou dvojnásobnou produkci? Kvalifikovanou prací?"

"Oni kvalifikované pracovní síly mají," poučil ho Underhill.

"Kdyby se nám podařilo je přimět, aby pracovali rychleji, nebo kdybychom zvýšili jejich energii..."

"Něco jako lepší benzedrin," skočil mu do řeči Thirkell. "Musí v tom být dost kofeinu, vitaminový komplex a riboflavin... Nějaký takový superbudič bych namíchat dokázal, to ano."

Munn rozvážně přikývl. "Pilulky, ne injekce. Pokud se to osvědčí, budeme to brzy muset dělat potají."

"Co nám to k čertu přinese, když Venušany přimějeme, aby zrychlili pracovní tempo?" zajímal se Bronson.

Underhill luskl prsty. "Copak to nechápeš? Venuše je ultrakonzervativní planeta. Její ekonomický systém ustrnul na jednom místě. Neumí se přizpůsobovat změnám. Budou se tu dít strašné věci."

"Nejdřív ze všeho budeme potřebovat reklamu," uvažoval Munn, "abychom k tomu přilákali zájem veřejnosti. Praktickou ukázkou." Rozhlédl se kolem stolu a spočinul pohledem na Mikovi Kroužícím Orlovi. "Jak to tak vypadá, bude to na tobě, rudochu. Podle těch testů, co jsme dělali na Zemi, máš větší páru než my všichni ostatní."

"No jasně," přikývl Navaho. "Co mám dělat?"

"Pracovat," prohlásil Underhill. "Pracovat, dokud nepadneš."

Začalo to časně ráno následujícího dne na hlavním náměstí Vyringu. Munn si všechno pečlivě prověřil, odhodlán nedopustit se sebemenší chybičky, a dozvěděl se, že na jedné stavební parcele zmíněného náměstí se má budovat zábavní komplex. "Práce ale ještě několik týdnů nezačnou," oznámila mu Jorust. "Proč?"

"Chceme tam vykopat jámu," vysvětloval Munn. "Smí se to?"

"Ale ano," usmála se Venušanka, "samozřejmě. Je to veřejné prostranství - alespoň dokud nezačnou stavební práce. Obávám se ale, že praktická ukáзка síly vašich svalů vám nijak nepomůže."

"Prosím?"

"Nejsem hloupá. Snažíte se sehnat práci a doufáte, že se vám to podaří, když veřejně předvedete svoje schopnosti. Proč to ale děláte zrovna takhle? Vykopat jámu přece umí každý. Není to specializovaná práce."

Munn něco zabručel. Pokud si to Jorust chtěla vykládat takhle, absolutně mu to vyhovovalo. "Reklama se vždycky vyplatí," prohlásil. "Když u nás na Zemi nasadíte na práci parní rypadlo, vždycky se sejde houf lidí a kouká na to. My tady parní rypadlo nemáme, ale..."

"No, dělejte si, co chcete. Z právního hlediska vám nemůžu nic vytknout. Práci ale stejně nedostanete, pokud se nestanete členy některého tarkomaru."

"Občas mám dojem, že bez tarkomarů by na tom vaše planeta byla mnohem líp," odsekl bez okolků Munn.

Jorust pokrčila rameny. "Mezi námi, totéž už mnohokrát napadlo i mě. Jenže já jsem jen administrativní pracovnice. Nemám žádnou skutečnou pravomoc. Dělán jen to, co mi nadřízení přikážou dělat. Kdybych směla, ráda bych vám půjčila ty peníze, co potřebujete..."

"Cože?" pohlédl na ni Munn. "Myslel jsem..."

Žena ztuhla. "Jenže to se nesmí. Tradice nejsou vždycky totéž jako moudrost, ale s tím já sama nic nenadělám. Vzepřít se vůli tarkomarů by bylo nemyslitelné a navíc zbytečné. Je mi líto."

Z nějakého důvodu se Munn po těchto slovech cítil o něco líp. Všichni Venušané přece jen nebyli nepřátelé. Tuhle šlamastyku měly na svědomí všemocné tarkomary, žárlivé na svoji moc, fanaticky upnuté na to, aby zachovaly status quo.

Když se dostal zpátky na náměstí, ostatní už na něj čekali, Bronson tam postavil improvizovanou výsledkovou tabuli ve fonetickém jazyce Venušanů a rozložil na zemi krumpáč, špičák, lopatu, kolečko a

prkna - pomůcky pro navažského indiána, který teď svlečený do pasu stál v chladném větru a vystavoval kolemjdoucím na odiv svou svalnatou, bronzově rudou postavu. Několik členů v kanálu zastavilo a jejich cestující přihlíželi.

Munn pohlédl na hodinky. "No prosím, rudochu, jdeme na to. Steve může začít s..."

Underhill začal bušit do bubnu. Bronson zapsal na tabuli číselné údaje: 4:03:00 venušského vyrinského času. Thirkell přešel k nedalekému skládacímu stolku posetému lahvičkami a zdravotnickými potřebami, vytřepal z lékovky jednu ze stimulačních pilulek, které namíchal, a podal ji Mikovi Kroužícímu Orlovi.

Indián ji spolkl, chopil se krumpáče a dal se do práce.

To bylo všechno.

Jeden muž kopající jámu. Nikdo dosud nepřišel na to, proč tahle podívaná všechny ostatní tak fascinuje. Princip zůstává stejný bez ohledu na to, zda jde o parní rypadlo, které jediným záběrem zdvihne půl tuny zeminy, nebo o zpoceného svalnatého navažského indiána, který se ohání lopatou a špičákem. Člunů začalo přibývat.

Mike Kroužící Orel pokračoval v práci. Uplynula hodina, pak další. Práce byla proložena pravidelnými krátkými přestávkami na odpočinek, při nichž Mike pokaždé prostřídal náradí, aby přihlížejícím předvedl všechny svoje svaly. Nejprve chvíli krumpáčem rozbíjel tvrdou zem, pak nakopanou hlínu naložil lopatou do kolečka, vyjel se svým nákladem nahoru po položeném prkně a vysypal ho na neustále rostoucí hromadu opodál. Tři hodiny. Čtyři. Mike přerušil práci na rychlý oběd. Bronson na tabuli zaznamenával čas.

Thirkell dal Navahovi další pilulku. "Jak to jde?"

"V pohodě. Síly mám dost."

"Já vím, ale tahle stimulativa ti pomůžou."

Underhill seděl za psacím strojem. Popsal už obrovskou spoustu listů, protože začal pracovat ve stejnou dobu jako Mike Kroužící Orel. Bronson si připomněl dávno zapomenuté nadání a žongloval improvizovaně vyrobenými kužely a barevnými koulemi. Také on už svoje umění předváděl poměrně dlouho. Kapitán Rufus Munn pracoval u šicího stroje. Jeho úkol ho nijak zvlášť netěšil, byla to ale práce, která vyžadovala preciznost, a napomáhala tudíž jejich záměru. Celá posádka s výjimkou Thirkella vyvíjela nějakou činnost. Lékař zatím důležitě rozdělil pilulky a snažil se působit dojmem alchymisty. Čas od času zašel k Munnovi a Underhillovi, sebral od nich štosy papíru a pečlivě sešité kousky látky a roznášel je do několika různých krabic rozložených na okraji kanálu a označených nápisem "Poslužte si". Na látce byl venušským písmem strojně vyšitý nápis "Suvenýr ze Země". Shromážděný dav houstl. Pozemšťané pokračovali v práci. Bronson dál žongloval s kratičkými přestávkami na občerstvení. Po nějaké době začal experimentálně předvádět různé triky s kartami a mincemi. Mike Kroužící Orel vytrvale kopal. Munn šil. Underhill bez ustání bušil do psacího stroje - a Venušané četli, co jeho hbitě poletující prsty napsaly.

"Zdarma! Zdarma! Zdarma!" hlásaly letáčky. "Povlaky na polštáře jako suvenýry ze Země! Bezplatná podívaná! Sledujte Pozemšťany, jak čtyřmi různými způsoby názorně předvádějí svou vytrvalost, obratnost a přesnost. Jak dlouho to mohou vydržet? S pomocí ENERGOPILULEK - neomezeně! ENERGOPILULKY zdvojnásobí jejich výkonnost a zvýší jejich preciznost - dají vám sílu! Tento pozemský farmaceutický přípravek každému pomůže k tomu, aby měl hodnotu dvojnásobku své tělesné váhy v sofalech!"

A takhle to šlo pořád dál. V podstatě to byla jen obdoba jisté staré vojenské hry. A Venušané nedokázali odolat. Zprávy o představení se šířily a shromáždění houstlo. Jak dlouho Pozemšťané to tempo vydrží?

Udržovali ho bez přestání. Thirkellovy stimulační pilulky - v kombinaci s injekcemi, které svým společníkům toho dne ráno dal - zjevně fungovaly. Mike Kroužící Orel se ryl v zemi jako neúnavný krtek. Z jeho lesklého bronzově rudého těla stékal pot. Hodně pil a polykal tablety soli.

Munn pokračoval v šití a nikdy nepokazil ani jediný steh. Věděl, že Venušané si jeho výrobky pozorně prohlížejí a hledají na nich známky lajdáckého zpracování. Bronson žongloval a předváděl další triky s mincemi, které mu do jednoho vycházely. Underhill tloukl bolavými prsty do psacího stroje.

Pět hodin. Šest hodin. I s přestávkami na odpočinek to začínalo být vyčerpávající. Přinesli si z Dobré

vůle jídlo, které jim ovšem nijak zvlášť nechutnalo. Thirkell ho však pečlivě vybral pro jeho kalorickou hodnotu.

Sedm hodin. Osm hodin. Kolem už se shromáždilo tolik lidí, že kanály byly neprůjezdné. Objevil se policista a začal se hádat s Thirkellem, který mu doporučil, aby si to šel vyřídit s Jorust. Ta mu zřejmě musela pořádně umýt hlavu, protože se vrátil a dál je sledoval, nijak už však do jejich počínání nezasahoval.

Devět hodin. Deset hodin. Deset hodin herkulovského úsilí. Všichni už byli vyčerpaní - ale pokračovali v práci.

Tou dobou už se jim však podařilo dosáhnout zamýšleného efektu, protože několik Venušanů přistoupilo k Thirkellovi a začalo se vyptávat na energopilulky. Co je to vlastně zač? Doopravdy člověku umožňují pracovat rychleji? Jak by si jich pár mohli koupit...

Znovu se objevil policista a postavil se vedle Thirkella. "Mám pro vás vzkaz od lékařského tarfomaru," oznámil. "Jestli se pokusíte jen jedinou z těch pilulek prodat, půjdete do vězení."

"To by nás v životě nenapadlo," ujistil ho Thirkell. "My tady jen zdarma rozdáváme vzorky. Tu máš, kamaráde." Zalovil v jednom ze sáčků a hodil energopilulku nejbližšímu Venušanovi. "V té tabletce jsou dva dny práce místo tvého obvyklého jednoho. Zítra si můžeš přijít pro další. Chceš taky jednu, hochu? Tu máš. A ty taky. Chytej."

"Tak moment..." nadechl se policista.

"Běžte si sehnat zatykač," odbyl ho Thirkell. "Rozdávání dárků žádný zákon nezakazuje."

Objevila se Jorust se zavalitým, nepřístupně vyhlížejícím Venušanem. Svého společníka představila jako nejvyššího představitele vyrinských tarkomarů.

"Přišel jsem vám nařídit, abyste s tím přestali," prohlásil Venušan.

Thirkell měl odpověď připravenou. Jeho společníci pokračovali v práci, věděl však, že ho sledují a poslouchají.

"Podle jakého zákona mi to chcete zakázat?"

"No... to je přece pokoutní prodej."

"Já ale nic neprodávám. Tohle je veřejné prostranství a my tu pořádáme bezplatnou prezentaci."

"Ty vaše... no... energopilulky."

"Rozdáváme je zdarma," ujistil ho Thirkell. "Poslyšte, kamaráde. Stěžovali jste si snad, vy lumpové venuští, když jsme vám rozdávali všechno svoje jídlo? Ne, klidně jste si ho brali. A potom jste nás najednou zmáčkli. Když jsme chtěli svoji menáž zpátky, prostě jste nám oznámili, že na ni nemáme žádný právní nárok. Vlastnictví je devadesát procent zákona a my jsme měli absolutní právo rozdávat zdarma dary. A teď děláme přesně totéž - rozdáváme dary. Tak o co jde?"

Jorustiny oči vesele zajiskřily, rychle si je však zakryla. "Obávám se, že má pravdu. Zákon je na jeho straně. Nepáchá žádné vážné škody."

Thirkell ji se zájmem pozoroval. Že by Jorust připadla na správnou odpověď? Že by snad byla na jejich straně? Předák tarkomarů zlostí sytě zezelenal, na okamžik zaváhal, pak se na patě otočil a zamířil pryč. Jorust si Pozemšťana změřila dlouhým nevyzpytatelným pohledem, pokrčila rameny a následovala ho.

* * *

"Pořád ještě jsem celý rozlámaný," stěžoval si Mike Kroužící Orel o týden později v Dobré vůli. "A taky mám hlad. Kdy konečně dostaneme něco k jídlu?"

Thirkell právě u dveří podával jakémusi Venušanovi energopilulku. Když se vrátil, usmíval se a radostně si mnul ruce. "Jen trpělivost. Ještě chvilku počkej. Co je nového, kapitáne?"

Munn kývl směrem k Underhillovi. "Zeptej se tady našeho nejmladšího. Je to sotva pár minut, co se vrátil z Vyringu."

Underhill se spokojeně uchechtl. "Všechno je tam vzhůru nohama. A to za jediný týden. Skutečně jsme se trefili do jejich ekonomické základny. Každý Venušan, který je placený úkolovou mzdou, chce naše pilulky, aby mohl svůj výkon zvýšit a vydělat tak víc falů. Žene je konkurenční instinkt - a to je univerzální jev."

"A co dál?" zeptal se Bronson. "Jak se to zamlouvá těm ještěřím papalášům?"

"Vůbec se jim to nezamlouvá. Vykolejilo to ekonomický systém, který udržovali v chodu po celá staletí. Až do dnešního dne každý Venušan vydělával přesně deset sofalů týdně za to, že vyrobil řekněme pět tisíc uzávěrů na láhve. S těmi pilulkami, co Steve připravil, jich teď vyrábí osm nebo deset tisíc a o to víc taky vydělává peněz. Chlápek, co sedí vedle něj, si řekne, že takhle by to dál nešlo, a dojde si k nám pro vlastní energopilulku. A tak to jde pořád dál. A nejkrásnější na tom všem je, že ne všechnu práci můžeš platit od kusu. To prostě nejde. Úkolová mzda vyžaduje hmatatelné výsledky. Obsluha stroje na řízení počasí musí být placená od hodiny - ne podle toho, kolik dešťových kapek vyprodukuje za den." Munn přikývl. "Takže závist, co?"

"No, podívejte se na to takhle," vysvětloval Underhill. "Operátor stroje na řízení počasí dosud vydělával deset sofalů týdně stejně jako výrobce uzávěrů na láhve v akordu. Ted' výrobce uzávěrů vydělává dvacet sofalů. Operátor počasí to nepovažuje za spravedlivé. Taky by byl ochoten brát energopilulky, jenže to by jeho výkon nijak nezvýšilo. Takže požádá o zvýšení platu, pokud ho dostane, celou ekonomiku to naruší ještě víc. Pokud ho nedostane, spojí se s dalšími operátory počasí a společně dojdou k závěru, že je to nespravedlivá diskriminace. Naštvoou se na tarkomary a vyhlásí stávkou!"

"Tarkomary," ozval se Mike Kroužící Orel, "zakázaly zaměstnávat všechny Venušany, co berou energopilulky."

"A přesto je po nás Venušané pořád chtějí. Tak o co jde? Jak někomu dokážeš, že je doopravdy bere? Jeho výkon se zvýší, to je pravda, ale tarkomary nemůžou zasáhnout proti všem, co vykazují vysokou produkci. Už to dokonce zkusily a naštvaly tím pěknou řádku lidí, co v životě nevzali jedinou energopilulku. Jsou prostě výkonnější než ostatní."

"Ta prezentace, kterou jsme uspořádali, to byl dobrý nápad," poznamenal Thirkell. "Byla to přesvědčivá podívaná. Musel jsem už těm práškům ubrat na síle - začínají nám docházet suroviny - ale pomáhá nám síla autosugesce."

"Takže základ ekonomiky," ušklíbl se Underhill, "to znamená jednotka odpracované hodiny, je teď úplně postavený na hlavu. Stačilo nasypat do soukolí trochu písku tam, kde nadělal největší škodu. A šíří se to dál. Rozneslo se to už po celé Venuši a zaměstnanci v jiných městech se ptají, z jakého důvodu by měla polovina dělníků ve Vyringu brát vyšší mzdu. V tomhle směru nám přišel vhod stejný měnový standard - jeden peněžní systém na celé Venuši. Nic už tady po celá staletí nenarušilo existující rovnováhu. Zatímco teď..."

"Ted' se celý systém hroutí," doplnil ho Munn. "To je přirozený nedostatek každého dokonale integrovaného, zkosnatělého řádu. Pro jeden chybějící hřebík se pod tarkomary začíná kymáčet židle. Zapomněly už, jak se přizpůsobit."

"A bude se to stupňovat," přikývl přesvědčeně Underhill. "Bude se to stupňovat. Hej, Steve, tady ti jde další zákazník."

Underhill se mýlil. Dovnitř vešli Jorust a předák vyrinských tarkomarů. "Kéž jste hodni jména svých předků," pozdravil je zdvořile Munn. "Přitáhněte si židli a nalijte si něco k pití. Ještě nám zbývá pár baněk piva."

Jorust se zařídila podle jeho rady, Venušan však zůstal stát a rozčileně se kolébal sem a tam. "Malsi je rozrušený," vysvětlovala žena. "Ty energopilulky vyvolávají velké problémy."

"Nechápu proč," podivil se Munn. "Zvyšují přece produktivitu, ne?"

Malsi se zmačtil. "To je špinavý trik! Úskok! Zneužíváte naší pohostinnosti!"

"Jaké pohostinnosti?" chtěl vědět Bronson.

"Ohrozili jste celý systém," pokračoval zarputile Malsi. "Na Venuši se nic nemění. Nic se nesmí měnit!"

"Proč ne?" zajímal se Underhill. "Existuje jen jeden skutečný důvod, a vy ho dobře znáte. Jakýkoli pokrok by mohl narušit nadvládu tarkomarů - ohrozit jejich moc. Vy hochštapleři už si celá staletí hraje na diktátory. Potlačujete nové vynálezy, udržujete Venuši v zaostalosti, snažíte se v celé rase zlikvidovat iniciativu jen proto, abyste si uchovali svoje mocenské postavení. Jenže to není možné. Změny jsou nevyhnutelné, vždycky se dřív nebo později dostaví. Kdybychom sem nepřišli my, jednoho dne by stejně došlo k vnitřní explozi."

Malsi na něj zlostně zíral. "Nařizuji, abyste ty energopilulky přestali vyrábět."

"To je právní problém," upozornil ho klidně Thirkell. "Uved'te precedens."

"Právo obdarovávat ostatní je jedním z nejstarších práv na Venuši," ozvala se Jorust. "Mohli bychom ho sice změnit, Malsi, ale nemyslím, že by se to lidem líbilo."

"Ne," ušklíbl se Munn. "Nelíbilo by se jim to. To by byla poslední kapka. Venušané zjistili, že je možné vydělávat víc peněz. Připravte je o tu možnost a tarkomary už nebudou těmi benevolentními vládci jako dosud."

Malsi ještě víc zezelenal. "Jsme dost silní."

"Jorust, vy jste členkou planetární administrativy. Jsme pod ochranou vašich zákonů?" zeptal se Underhill. Jorust pokrčila rameny. "Ano, to jste. Zákony jsou posvátné. Možná právě proto, že byly vždy formulovány tak, aby chránily zájmy tarkomarů."

Malsi se k ní prudce otočil. "Chcete snad stranit Pozemšťanům?"

"Ale prosím vás, Malsi, to samozřejmě ne. Jen hájím právo, jak jsem přísahala při převzetí svého úřadu. To znamená nestranně - nemám pravdu?"

"Jestli chcete," pokračoval Munn, "přestaneme energopilulky vyrábět, musím vás ale varovat, že to bude jen dočasný odklad. Pokrok nezastavíte."

Malsi se netvářil zrovna přesvědčeně. "Přestanete?"

"Samozřejmě. Když nám zaplatíte."

"Nemůžeme vám zaplatit," prohlásil tvrdohlavě Malsi. "Nejste členy žádného tarkomarů. Bylo by to nelegální."

"Mohli byste jim dát bezplatný dar," zamumlala Jorust, "řekněme... takových deset tisíc sofalů."

"Deset tisíc!" vyjekl Malsi. "To je směšné!"

"Taky bych řekl," přikývl Underhill. "Spíš to vidím tak na padesát tisíc. Za to tady můžeme rok slušně žít."

"Ne."

Ke dveřím došel nějaký Venušan, nahlédl dovnitř a řekl: "Dnes jsem vydělal dvakrát víc difalů. Mohu prosím dostat další energopilulku?" Spatřil Malsiho a s přidušeným výkřikem zmizel.

Munn pokrčil rameny. "Jak chcete. Buď zaplatíte, nebo budeme dál rozdávat energopilulky - a vy budete muset přizpůsobit svou zkorumpovanou sociální ekonomiku. Osobně si nemyslím, že to dokážete."

Jorust se dotkla Malsiho paže. "Jinak to nepůjde."

"Já..." Venušan teď už byl téměř černý bezmocným vztekem. "Tak dobrá," kapituloval a drtil svá slova mezi zaťatými zuby. "Tohle vám nezapomenu, Jorust."

"Já ale musím dohlížet na dodržování zákonů," bránila se žena. "No tak, Malsi! Heslem tarkomarů je přece odjakživa neochvějná poctivost."

Malsi neodpověděl. Spěšně vyplnil šek na padesát tisíc sofalů, podepsal ho a podal Munnovi. Pak přešel kajutu posledním zamračeným pohledem a se vzteklým dusotem vyšel ven.

"No vida!" hvízdal Bronson. "Padesát táců! Dnes večer se najíme!"

"Kéž jste hodni jména svých otců," zamumlala Jorust. U dveří se otočila. "Obávám se, že jste Malsiho rozčilili."

"To je ovšem neštěstí," utrousil pokrytecky Munn.

Jorust lehce pokrčila rameny. "Ano. Rozčilili jste Malsiho a Malsi je představitelem tarkomarů..."

"Co s tím může dělat?" zajímal se Underhill.

"Nic. Zákony mu to nedovolí. Ale - je dobré vědět, že ani tarkomary nejsou neomylné. Myslím, že se to mezi lidmi roznese."

Jorust s vážnou tváří mrkla na Munna a odešla; vypadala nevinně jako kočka a právě tak nebezpečně.

"No tohle!" zahuhlal Munn. "Co to má znamenat? Že by snad konec nadvlády tarkomarů?"

"Možná," odpověděl Bronson. "Ale je mi to úplně jedno. Mám hlad a chci biftekovou houbu. Kde si můžeme nechat proplatit šek na padesát táců?"

Až se ucho utrhne

Vzhledem k všeobecně vysokým nájům a různým dodatkovým, drobným písmem psaným klauzulím v nájemních smlouvách je překvapilo, že byt sehnali, a Joe Calderon považoval za báječné, že to má

metrem na univerzitu pouhých deset minut. Jeho manželka Myra si nevědomky načechrala zrzavé vlasy a prohlásila, že majitelé bytů se nejspíš domnívají, že se jejich nájemníci budou množit partenogenezí, jestli je to to správné slovo. V každém případě je to ten způsob, kdy se organismus rozdělí na dvě poloviny a výsledkem jsou dva noví zralí jedinci. "To je buněčné dělení, moulo," ušklíbl se Calderon a sledoval, jak mladý Alexandr - stáří osmnáct měsíců - leze po čtyřech pozpátku po koberci a připravuje se zaujmout na svých tlustých křivých nožkách polohu vestoje.

Musel uznat, že je to příjemný byt. Tu a tam do něj dokonce zasvitlo slunce a bylo v něm víc místností, než měli nárok za tu cenu čekat. Sousedka odvedle, kyprá plavovláska, která nedokázala mluvit prakticky o ničem jiném než o své migréně, jim sdělila, že v bytě 4 D je dost těžké udržet nájemníky. Ne že by tam snad doopravdy strašilo, ale navštěvovaly ho nějaké velice podivné existence. Poslední nájemník, pojišťovací agent, který hodně pil, se jednoho dne odstěhoval a mumlal přitom něco o pidimužících, kteří u něj v různé nelidské hodiny zvoní a chtějí mluvit s panem Pottem nebo jak že se jmenuje. Teprve o něco později Joeovi došlo, že slova "pot" a "cauldron" - tedy Calderon - obě v angličtině znamenají "kotlík".

Seděli na pohovce, cítili se spokojeně a pozorovali Alexandra. A že bylo co pozorovat. Jako všechna nemluvíata měl Alexandr v týle váleček tuku a jeho nožky, jak říkal Calderon vypadaly jako dva obrovské kamenné špalky - nebo alespoň tím dojmem působily. Fascinovaně sledovali jejich neuvěřitelnou růžovou buclatost. Alexandr se zahihňal jako blázen, potom se postavil na nohy, opile vrávorál ke svým rodičům a něco přitom nesrozumitelně drmolil. "Je to šílenec," poznamenala shovívavě Myra a hodila mu hebké plyšové prasátko, které nesmírně miloval.

"Takže na zimu jsme kompletně připravení," konstatoval Calderon. Byl to vysoký a hubený, utrápeně vyhlížející chlapík, vynikající výzkumný fyzik, který byl zcela ponořený do své práce na univerzitě. Myra byla poněkud křehce působící rudovláska s nakrčeným nosíkem a ironickými rudohnědými očima. Pohrdlivě si odfrkla.

"Pokud seženeme služku. Jinak budu otročit já."

"To zní jako výkřik ztracené duše," ušklíbl se Calderon. "Co tím myslíš, otročit?"

"Posluhovat. Zametat, vařit, utírat prach. S dětmi je to těžké. Ale stojí to za to."

"To před Alexandrem neříkej. Ještě nám zpychne." Zazvonil zvonek. Calderon se zdvihl z pohovky, s nepřítomným výrazem přešel místnost a otevřel dveře. Zamrkal do prázdna. Pak padl pohledem o něco níž a to, co spatřil, ho přinutilo vyvalit oči.

Na chodbě stáli čtyři drobní mužičci. Tedy přesněji řečeno byli drobní od obočí dolů. Lebky měli obrovské, velké a kulaté jako melouny, pokud ovšem neměli na hlavách abnormálně masivní helmy z nějakého lesklého kovu. Obličejové tváře tvořily scvrklé, hrbolaté maličké masky rozryté sítí rýh a vrásek. Šaty, které na sobě měli, byly křiklavě pestrobarevné a zdálo se, že jsou z papíru.

"Prosím?" vyhrkl nechápavě Calderon.

Čtyři pidimužici si vyměnili letmé pohledy. "Jste Joseph Calderon?" zeptal se jeden z nich.

"Jo."

"My jsme potomci vašeho syna," oznámil ten nejvrásčitější ze všech čtyř. "Je to superdítě a my jsme mu sem přišli poskytnout vzdělání."

"Ano," přikývl Calderon. "Jistě, samozřejmě. Hned... poslyšte!"

"Co máme poslouchat?"

"Super..."

"Tamhle je!" vykřikl další trpaslík. "Je to Alexandr! Konečně jsme se trefili do správného času!" Proběhl kolem Calderonových nohou a řítit se do pokoje. Calderon učinil několik neúspěšných pokusů je zastavit, ale pidimužici se mu snadno vyhnuli. Když se otočil, byli už všichni shromáždění kolem Alexandra. Myra stáhla nohy pod sebe a s užaslým výrazem je pozorovala.

"Podívejte se na něj," rozplýval se jeden z trpaslíků. "Vidíte jeho tefetický potenciál?" Nebo to alespoň znělo jako "tefetický".

"Koukni ale na jeho lebku, Bordente," přidal se další. "Ta je ze všeho nejdůležitější. Viringy má prakticky dokonale koblastní."

"Nádhera," přisvědčil Bordent. Naklonil se kupředu. Alexandr natáhl ruku, sáhl do onoho hnízda vrásek,

popadl Bordenta za nos a bolestivě mu s ním zakroutil. Bordent svůj úděl stoicky snášel, dokud ho dítě nepustilo.

"Ještě není vyvinutý," poznamenal tolerantně. "Však my se o to postaráme."

Myra vyskočila z pohovky, zdvihla dítě do náruče a zůstala opatrně stát stranou čelem k pidimužíkům.

"Joe," obrátila se k manželovi, "ty jim tohleto strpíš? Co je to za nevychované skřety?"

"Bůh ví," odpověděl Calderon. Olízl si rty. "Co je tohle za vtip? Kdo vás sem poslal?"

"Alexandr," vysvětloval Bordent. "Z roku... hmm... Zhruba někdy z roku dva tisíce čtyři sta padesát. Je prakticky nesmrtelný. Příslušníka superrasy lze zabít pouze násilím a v roce dva tisíce čtyři sta padesát žádné násilí neexistuje."

Calderon si povzdechl. "Ne, myslím to vážně. Vtip je vtip, ale..."

"Zkoušeli jsme to pořád dokola. Byli jsme tu ve čtyřicátém, ve čtyřiačtyřicátém, v sedmačtyřicátém - zkoumali jsme celou tuhle epochu. Vždycky jsme přišli buď příliš brzo nebo příliš pozdě. Teď jsme ale konečně narazili na správný časový sektor. Naším úkolem je poskytnout Alexandrovi vzdělání. Měli byste být hrdí na to, že jste jeho rodiče. Abyste věděli, my vás přímo uctíváme. Otec a matka nové rasy."

"Sakra!" zaklel Calderon. "Nechte už toho!"

"Potřebují nějaký důkaz, Dobishi," prohlásil některý z trpaslíků. "Nezapomínej, že tohle je poprvé, co se dozvídají, že Alexandr je homo superior."

"Homo cvok," odsekla Myra. "Alexandr je absolutně normální dítě."

"Je absolutně supernormální," opravil ji Dobish. "A my jsme jeho potomci."

"A to znamená, že jste supermani," zahučel skepticky Calderon a prohlížel si pidimužíka.

"Ne tak docela. Neexistuje mnoho jedinců typu X univerzál. Biologickou normou je specializace. Je jen několik málo opravdových supertypů. Někteří se specializují na logiku, jiní na vervanistiku, a ještě jiní - jako my - dělají průvodce. Kdybychom byli supertypy X uni, nemohli byste tady stát a mluvit s námi. Ani se na nás dívat. Jsme jen části. Pouze lidé jako Alexandr jsou báječně komplexní."

"Pošli je pryč, prosím tě," požádala Myra, kterou už to unavovalo. "Připadám si jako ta ženská u Thurbera."

Calderon přikývl. "Jasně. Tak zmizte, pánové. Vypadnete. Myslím to vážně."

"Ano" souhlasil Dobish, "opravdu potřebují důkaz. Co uděláme? Předvedeme nebekinezi?"

"To je na ně moc složité," namítl Bordent. "Tak názornou lekci, co? Utišovač."

"Utišovač?" opakovala po něm Myra.

Bordent vytáhl ze svých papírových šatů nějaký předmět a roztočil ho v rukou. Všechny jeho prsty měly jen dva články. Calderon cítil, jak mu tělem projel malý elektrický šok.

"Joe," zbledla Myra. "Nemůžu se hýbat."

"Já taky ne. Neboj se. Tohle je... jeto..." Zadrhl a pak úplně zmlkl.

"Posaďte se," poručil jim Bordent a nepřestával točit předmětem. Calderon s Myrou ustoupili k pohovce a sedli si. Jazyky jim zdřevněly stejně jako celé tělo.

Dobish k nim přistoupil, vyšplhal se na pohovku a vyprostil Alexandra z matčiny náruče. V Myřiných očích se zrcadlila hrůza.

"Neublížíme mu," uklidňoval ji Dobish. "Jen mu chceme dát jeho první lekci. Máš základní soupravu, Finne?"

"V tašce." Finn zpod svých šatů vytáhl asi třiceticentimetrovou tašku a začal z ní vyndávat neuvěřitelné množství různých věcí. Brzy jimi byl posetý celý koberec - předměty problematickými svou konstrukcí, povahou i použitím. Calderon mezi nimi rozeznal tesařský.

Čtvrtý trpaslík, jehož jméno se ukázalo být Quat, věnoval rozrušeným rodičům uklidňující úsměv.

"Dívejte se. Vy sami se to naučit nemůžete, protože nemáte potřebný potenciál. Jste homo sapové. Zato Alexandr..."

Alexandr měl zrovna jednu ze svých špatných chvilek. Vyváděl jako pomatený. S onou ďábelskou posedlostí, která je vlastní všem malým dětem, odmítal spolupracovat. Rychle pozadu lezl pryč a pak propukl v hlasité ječivé vzlyky. S užaslým potěšením si prohlížel vlastní nohy. Nacpal si do úst sevřenou pěstičku a nad výsledkem se hořce rozplakal. Jakousi tichou monotónní šifrou mluvil o neviditelných věcech. Praštil Dobishe do oka.

Pidimužici s ním měli nevyčerpatelnou trpělivost. O dvě hodiny později byli hotoví. Calderonovi nepřípadalo, že by se Alexandr něco zvláštního naučil.

Bordent znovu zatočil oním předmětem. Přivětivě kývl na pozdrav a jako první zamířil ke dveřím. Čtyři pidimužici vyšli z bytu a o chvíličku později se Calderon s Myrou znovu mohli hýbat.

Myra vyskočila, zavrávala na zdřevěnělých nohou, popadla Alexandra a zhroutila se s ním na pohovku. Calderon se rozběhl ke dveřím a rozrazil je dokořán. Na chodbě nikdo nebyl.

"Joe..." ozvala se Myra zakřiknutým a vystrašeným hláskem. Calderon se k ní vrátil a pohladil ji po vlasech. Podíval se na Alexandrovu jemně ochmýřenou hlavičku.

"Joe. Musíme... musíme něco udělat."

"Já nevím," zabručel. "Jestli se to stalo..."

"Stalo se to. Ty věci si odnesli s sebou. No tak, Alexandře. Au."

"Nesnažili se mu ublížit," pokračoval váhavě Calderon.

"Naše děťátko! Není to žádné superdítě."

"No," prohlásil Calderon, "přinesu si svůj revolver. Co jiného můžu dělat?"

"Já něco udělám," slibovala Myra. "Ohavní malí skřetové! Já už na něco přijdu, jen počkej!"

Přitom však nebylo mnoho, co by mohli udělat.

Následujícího dne se tomuto tématu mlčky taktně vyhýbali. Ve čtyři hodiny odpoledne, tedy v době první návštěvy, však byli i s Alexandrem v kině a sledovali nejnovější barevný film. Tady je ti čtyři pidimužici sotva mohli najít...

Calderon cítil, jak Myra ztuhla, a už když se k ní otáčel, obával se toho nejhoršího. Myra vyskočila a lapala po dechu. Zaryla prsty do jeho paže.

"Je pryč!"

"P-pryč?"

"Prostě zmizel. Držela jsem ho v náručí a... pojďme odtud."

"Třeba jsi ho upustila," vyhrkl stupidně Calderon a rozškrtl zápalku. Zezadu se ozvaly rozčilené hlasy.

Myra už se prodírala mezi sedadly k uličce. Pod sedadlem žádné dítě nebylo a Calderon ve vstupní hale manželku dostihl.

"Zmizel," vzlykala Myra. "Prostě jen tak zmizel. Možná je někde v budoucnosti. Co budeme dělat, Joe?"

Calderonovi se nějakým zázrakem podařilo přivolat taxíka. "Pojedeme domů. To je to nejpravděpodobnější místo. Aspoň doufám."

"Máš pravdu. Samozřejmě. Dej mi cigaretu."

"Bude u nás doma..."

Byl tam, dřepěl na bobku a očividně se velmi zajímal o přístroj, který mu Quat předváděl. Byl to pestrobarevný šlehač vajec se čtyřrozměrným příslušenstvím, který navíc mluvil tenkým, vysokým hláskem. Nikoli anglicky.

Bordent vytáhl z kapsy utišovač a začal jím točit v okamžiku, kdy se objevili ve dveřích. Calderon popadl Myru za obě paže a zadržel ji. "Počkejte," vyhrkl naléhavě. "To nebude třeba. O nic se nepokusíme."

"Joe!" Myra se snažila vytrhnout z jeho sevření. "Ty je snad necháš..."

"Bud' zticha!" napomenul ji. "Položte tu věc, Bordente. Chceme si s vámi promluvit."

"No... jestli slíbíte, že nebudete přerušovat..."

"Slibujeme." Calderon násilím odvedl Myru k pohovce a přidržel ji tam. "Poslyš, miláčku. Alexandr je v pořádku. Neublížíj mu."

"Ublížovat mu, co vás to napadá!" podivil se Finn. "Stáhl by z nás v budoucnosti kůži zaživa, kdybychom mu v minulosti nějak ublížili."

"Bud' zticha!" poručil mu Bordent. Vypadalo to, že ve čtveřici plní funkci vůdce. "Jsem rád, že s námi spolupracujete, Josephe Calderone. Příčí se mé povaze používat násilí proti polobohovi. Koneckonců jste Alexandrův otec."

Alexandr natáhl buclatou ručku a pokusil se sáhnout na vířící duhově zbarvený šlehač. Zdálo se, že ho přístroj fascinuje. "Kyveláž trochu jiskří," konstatoval Quat. "Neměl bych vstinovat?"

"Ne moc rychle," krotl ho Bordent. "Za týden už bude racionální, a pak budeme moci celý proces

urychlit. A vy se uvolněte, Calderone. Chcete něco?"

"Drink."

"Tím mají na mysli alkohol," vysvětloval Finn. "Rubajáta se o tom zmiňuje, vzpomínáš?"

"Rubajáta?"

"Zpívající rudý dým ve Dvanácté knihovně."

"Ach tak," přikývl Bordent, "tahle Rubajáta. Já měl na mysli Jahveho desku, tu s těmi hromovými efekty. Vyrobil bys trochu alkoholu, Finne?"

Calderon polkl. "Není třeba. Mám nějaký v támhle té skřínce. Mohl bych. . ."

"Nejste přece zajatci," ujistil ho Bordent šokovaně. "Jde jen o to, že vás musíme přimět, abyste si nechali pár věcí vysvětlit a pak... no, pak se budete na všechno dívat úplně jinak."

Mary zavrtěla hlavou, když jí Calderon podával skleničku, ten se na ni však významně zašklebil. "Vůbec to nebudeš cítit. Tak dělej, napij se."

Myra ani na jediný okamžik neodtrhla oči od Alexandra. Dítě momentálně napodobovalo pisklavý zvuk šlehače. Z jakéhosi nepostizitelného důvodu to bylo nepříjemné.

"Paprasek už funguje," hlásil Quat. "Monitor ale ukazuje nepatrný kortikální odpor."

"Stoč energii stranou," poradil mu Bordent.

"Močevaba?" ozval se Alexandr.

"Co to mělo znamenat?" zeptala se nervózně Myra. "To byl nějaký superjazyk?"

"Kdepak, jen obyčejné dětské blábolení," usmál se na ni Bordent.

Alexandr propukl v pláč. "Ať je to superdítě nebo ne," prohlásila Myra, "když takhle brečí, má k tomu dobrý důvod. Počítají vaše učební metody i s touhle eventualitou?"

"Samozřejmě," ujistil ji suše Quat. Odnesli spolu s Finnem Alexandra z pokoje. Bordent se znovu usmál.

"Už začínáte věřit," konstatoval. "To nám pomůže."

Calderon se napil a cítil, jak ho palčivé výpary whisky hladí po vnitřní straně tváří. Žaludek se mu svíral chladnou nejistotou.

"Kdybyste byli lidé..." začal pochybovačně.

"Kdybychom byli lidé, nebyli bychom tady. Starý řád se mění. Jednou to přece přijít muselo. Alexandr je první homo superior."

"Proč ale my?" zajímala se Myra.

"O tom rozhodly genetické předpoklady. Oba jste pracovali s radioaktivitou a s krátkovlnným zářením jisté frekvence, které ovlivnilo zárodečnou plazmu. K mutaci došlo náhodně, v budoucnosti se však tato náhoda bude opakovat. Vy jste ovšem shodou okolností první. Sami sice zemřete, ale Alexandr bude žít dál. Dožije se možná tisíce let."

"To, jak tvrdíte, že jste přišli z budoucnosti..." vyptával se Calderon, "říkáte, že vás poslal Alexandr?"

"Dospělý Alexandr. Zralý superman. Je to samozřejmě úplně jiná kultura - nedokázali byste ji pochopit.

Alexandr je jedním z příslušníků typu X uni. Řekl mi, samozřejmě prostřednictvím překladatelského stroje: „Bordente, moje okolí si uvědomilo, že patřím k superrase, teprve když mi bylo třicet. Až do té doby jsem procházel vývojem obyčejného homo sapa. Sám nevím, jaký je můj plný potenciál. To je škoda.“ A to doopravdy škoda je, abyste věděli," odbočil Bordent od tématu. "Organismus nemůže plně projevit veškeré své schopnosti, nedostane-li neomezenou možnost expanze od samého narození.

Nebo při nejmenším od kojeneckého věku. Alexandr mi řekl: „Narodil jsem se před nějakými pěti sty lety. Vezmi si pár dalších průvodců a vydejte se do minulosti. Najděte mě jako kojence. Poskytněte mi specializovanou výuku od samého začátku. Myslím, že to rozšíří mé obzory."

"Minulost," přerušil ho Calderon. "Chcete říct, že je plastická?"

"No, ovlivňuje samozřejmě budoucnost. Nemůžete změnit minulost, aniž byste zároveň nezměnili i budoucnost. Všechno však má tendenci vracet se zpět k původnímu stavu. Na obecné úrovni existuje jakási časová norma. V původním časovém sektoru jsme Alexandra nenavštívili. To se teď změnilo a to znamená, že se změní i budoucnost. Nezmění se ale nijak převratně. Neovlivnilo žádné životně důležité časové mezníky, žádné klíčové události. Jediným výsledkem bude, že dospělý Alexandr bude moci plněji realizovat veškerý svůj potenciál."

Alexandr byl přinesen zpět do pokoje a zářil spokojeností. Quat se znovu chopil šlehače a pokračoval ve

výkladu.

"Neexistuje prakticky nic, co byste s tím mohli udělat," pokračoval Bordent. "Myslím ale, že to už si nejspíš uvědomujete."

"Bude Alexandr vypadat jako vy?" zeptala se Myra příškrčeným hlasem.

"Ale kdepak. Je to tělesně dokonale vyvinutý jedinec. Samozřejmě jsem ho nikdy neviděl na vlastní oči, ale..."

"Dědic všech příštích věků," mudroval Calderon. "Už ti to začíná docházet, Myro?"

"Ano. Je to superman. Je to ale zároveň naše dítě."

"A vaším dítětem taky zůstane," ujistil ji spěšně Bordent. "Nechceme ho připravit o blahodárné působení domovské a rodičovské atmosféry. To potřebuje každé malé dítě. Popravdě řečeno, tolerantnost vůči mladé generaci je evolučním rysem, jehož cílem je umožnit zrození supermana, stejně jako je podobným přípravným krokem mizící slepé střevo. V určitých historických epochách je lidstvo schopno kladně reagovat na přípravu příchodu nové rasy. Zatím ještě nikdy nebylo zcela úspěšné - dalo by se říct, že šlo o jakési antropologické potraty. Přesto je to ale nesmírně důležité, vážení! Děti nám dokážou strašně lézt na nervy. Jsou hrozně dlouho bezmocné a maximálně zkoušejí trpělivost svých rodičů - čím níž se zvíře nachází na vývojovém žebříčku, tím rychleji jeho mláďata dospívají. U lidí trvá celá léta, než jejich mladí dosáhnou samostatnosti. Proporcionálně k tomu se tedy zvyšuje i rodičovská tolerantnost. A superdítě dosáhne zralosti až někdy ve dvaceti letech."

"To znamená, že Alexandr zůstane malým dítětem?" zeptala se Myra.

"Fyzicky bude na standardní úrovni přibližně osmiletého homo sap. Duševně... no, můžete tomu říkat iracionalita. Neustálí se na žádné intelektuální ani emocionální normě. Nebude normální o nic víc, než je normální kterýkoli jiné dítě. K vývoji selektivity je zapotřebí poměrně dlouhá doba. Jeho vrcholný výkon však bude nepoměrně převyšovat vrcholný výkon dejme tomu vás jako dítěte."

"Díky," ucedil Calderon.

"Bude mít širší obzory. Jeho mysl je schopna pochopit a asimilovat mnohem víc informací než vaše. Svět mu bude doopravdy ležet u nohou. Nic ho nebude omezovat. Bude ale chvíli trvat, než se jeho mysl, jeho osobnost, od všeho oprostí."

"Chci ještě skleničku," prohlásila Myra.

Calderon jí nalil. Alexandr zajel Quatovi palcem do oka a pokoušel se je vydloubnout. Quat své utrpení pasivně snášel.

"Alexandře!" pokárala syna Myra.

"Jen klidně sed'te," zarazil ji Bordent. "Quatova tolerantnost je v tomto ohledu přirozeně vyvinutější než ta vaše."

"Jestli Quatovi vydlobne oko," poznamenal Calderon, "bude to prostě smůla."

"Quat není v porovnání s Alexandrem důležitý. A sám to také dobře ví."

Naštěstí pro Quatovo prostorové vidění Alexandr náhle přestal mít o svou novou hračku zájem a znovu se upřeně zadíval na šlehač. Dobish s Finnem se k děcku naklonili a prohlíželi si je. Calderon však měl pocit, že se v jejich počínání skrývá ještě něco víc.

"Indukovaná telepatie," vysvětloval Bordent. "Její vývoj vyžaduje poměrně dlouhou dobu, ale začínáme už teď. Řeknu vám, byla to úleva, když jsme se konečně trefili do správného času. Musel jsem ten zvonek mačkat přinejmenším stokrát. Až do nynějška jsem ale..."

"Dělej," ozval se zřetelně Alexandr. "Vážně. Dělej."

"To by pro dnešek stačilo," přikývl Bordent. "Zítra zase přijdeme. Budete připravení?"

"Tak připravení," přikývla Myra, "jak to jen jde, řekla bych." Dopila obsah své skleničky.

Toho večera se trochu přiopili a celé to prohovořili. Jejich argumenty byly ovlivněny tím, že si uvědomovali, jaké prostředky mají ti čtyři pidimužáci k dispozici. Ani jeden z nich už nepochyboval. Věděli jistě, že Bordent a jeho společníci přišli z pět set let vzdálené budoucnosti na rozkaz budoucího Alexandra, který dospěl v dokonalý exemplář supermana.

"Je to úžasné, co říkáš?" usmívala se Myra. "Že z té tlusté malé hroudy v naší ložnici se jednou stane zázračné dítě na dvanáctou."

"No, jak nám vysvětlil Bordent, jednou to přece začít muselo."

"Hlavně že nebude vypadat jako ti strašliví skřeti. Fuj!"

"Bude z něj superman. Deukalión a... jakže se to jmenovala - to jsme my. Rodiče nové rasy."

"Cítím se tak divně," postěžovala si Myra. "Jako bych porodila losa."

"Něco takového by se nikdy nemohlo stát," uklidňoval ji Calderon. "Dej si ještě panáka."

"Klidně se to stát mohlo. Alexandr je hros."

"Hros?"

"Já taky umím mluvit tou skřetí hatmatilkou. Vestární výdromy v tanečním sále. Vidiš."

"Je to jejich jazyk," upozornil ji Calderon.

"Alexandr bude mluvit anglicky. Zná své práva."

"No, nevypadalo to, že by tě v nich chtěl Bordent omezovat. Říkal, že Alexandr potřebuje domácí prostředí."

"To je taky jediný důvod, proč jsem se ještě nezbláznila," přiznala Myra. "Dokud ho... dokud nám... dokud nám naše děťátko nevezmou..."

O týden později už bylo naprosto jasné, že Bordent ani v nejmenším nemá v úmyslu připravit je o jejich rodičovská práva - přinejmenším o nic víc, než bylo nezbytně nutné, tedy o dvě hodiny denně. Během těchto dvou hodin čtyři pidimužáci plnili svoje instrukce a cpali Alexandra všemi znalostmi, které byl jeho dětský, avšak supervyvinutý mozek schopen udržet. Nepomáhali si přitom stavebními kostkami, dětskými říkankami ani počítačem. Zbraně, jichž ve své bitvě používali, byly tajemné, futuristické, ale účinné. A že Alexandra skutečně učili, o tom nemohlo být pochyb. Stejně jako vitamin B1 nalitý na kořeny rostliny podporuje růst, vstřebával Alexandr vitaminy trpasličího učení a jeho potenciálně superlidský mozek reagoval a rozvíjel se geniálně, byť nepravidelnou rychlostí.

Čtvrtého dne začal s prvními srozumitelnými slovy. Sedmého dne už byl snadno schopen vést souvislou konverzaci, i když jeho dětské svaly, které ještě nepřivykly mluvení, se snadno unavily. Jeho tvářičky dosud plnily hlavní úkol sacích kotoučů; až na chvilkové výjimky nebyl ještě doopravdy člověkem.

Zmíněné chvilky však teď přicházely častěji a v kratších intervalech.

Na koberci byl strašlivý nepořádek. Pidimužáci už si s sebou svoje vybavení neodnášeli; nechávali ho k dispozici Alexandrovi. Dítě lezlo po zemi - chozením už se příliš často neunavovalo, protože lezení bylo efektivnější - mezi různými předměty, vybíralo některé z nich a skládalo je dohromady. Myra odešla na nákup a pidimužáci se měli objevit až za půl hodiny. Calderon, unavený celodenní prací na univerzitě, držel v ruce sklenici s koktejlem a pozoroval, jak se jeho potomek činí.

"Alexandře," oslovil ho.

Alexandr neodpověděl. Spojil jakousi Hračku s nějakou Věcí, celé to zvláštním způsobem zastrčil do Něčeho Jiného a se spokojeným výrazem se posadil. A pak... "Ano?" zeptal se. Nebyla to sice perfektní výslovnost, ale nemohli jste si to s ničím splést. Jeho mluva trochu připomínala huhlání bezzubého starce.

"Co to děláš?" zeptal se Calderon.

"Ne."

"Co je to?"

"Ne."

"Ne?"

"Já tomu rozumím," podotkl Alexandr. "A to stačí."

"Chápu." Calderon se na syna díval s lehkým pocitem nejistoty. "Nechceš mi to říct."

"Ne."

"Jak myslíš."

"Dones mi něco k pití," požádal Alexandr. Calderona se na okamžik zmocnilo šílené přesvědčení, že batole chce, aby mu přinesl koktejl. Pak si povzdechl, vstal a po chvíli se vrátil s lahví.

"Mléko," upřesnil Alexandr a odmítl nabízenou láhev.

"Říkals, že chceš něco k pití. Voda je něco k pití, nebo ne?" Bože můj, pomyslel si, já se tady s tím děckem dohaduju. Chovám se k němu jako... jako k dospělému. On ale není dospělý. Je to tlustý malý kluk, který tu sedí na zadku na koberci a hraje si s nějakou hloupou hračkou.

Hračka něco tenkým hláskem řekla. "Opakuj," zamumlal Alexandr. Hračka poslechla.

"Co to bylo?" zajímal se Calderon.

"Ne."

"Zatraceně." Calderon zamířil do kuchyně pro mléko. Sám si nalil ještě jednoho panáka. To byla situace, jako když k vám bez ohlášení přijedou příbuzní - příbuzní, které jste deset let neviděli. Jak se má k čertu člověk vyrovnat se superdítětem?

Když dal Alexandrovi mléko, zůstal v kuchyni. Po chvíli se v zámku dveří otočil Myřin klíč. Zaslechl její výkřik a pospíšil za ní.

Alexandr zvrátil a tvářil se přitom jako výzkumník zaujatý nějakým fascinujícím úkazem.

"Alexandře!" vyjekla Myra. "Drahoušku, je ti špatně?"

"Ne," ujistil ji Alexandr, "testuji svoje dávicí procesy. Musím se naučit ovládat své trávicí orgány."

Calderon se opřel o dveře a pokřiveně se ušklíbl. "To jistě. A měl bys s tím začít hned teď."

"Už jsem skončil," prohlásil Alexandr. "Uklid'te to."

O tři dny později dospěl drobeček k závěru, že potřebuje urychlit vývoj svých plic. Plakal. Plakal v kteroukoli denní i noční dobu a zajímavě střídal různé druhy pláče - sípavě se dával, vřeštěl, kvílel a pronikavě ječel. A nikdy nepřestal, dokud sám neměl dost. Začali si k nim chodit stěžovat sousedé.

"Drahoušku, nepíchá tě někde nějaký špendlík?" vyptávala se Myra. "Dovol, abych se podívala."

"Jdi pryč," odsekl Alexandr. "Jsi hrozně teplá. Otevři okno, chci čerstvý vzduch."

"Jistě, d-drahoušku. Samozřejmě." Vrátila se do postele a Calderon jí ovinul ruku kolem těla. Věděl, že ráno bude mít pod očima temné kruhy. Alexandr v kolébce dál hlasitě plakal.

A tak to šlo den za dnem. Denně přicházeli všichni čtyři pidimužáci, aby Alexandrovi dali další lekci. S jeho pokroky byli spokojeni. Nestěžovali si, když Alexandr povoloval průchod svým idiosynkrasiím, tloukl je tvrdými předměty do nosu nebo trhal jejich papírové oblečení na cáry. Bordent si poklepal na svou kovovou helmu a triumfálně se na Calderona usmál.

"Jde mu to dobře. Dělá pokroky."

"Tím si nejsem tak jistý. Co takhle trocha disciplíny?"

Alexandr vzhlédl od svého myšlenkového splynutí s Quatem. "Disciplínu, která platí pro homo sapa, na mě nemůžeš aplikovat, Josephe Calderone."

"Neříkej mi Joseph Calderon. Ať chceš nebo nechceš, jsem tvůj táta."

"To je otázka primitivní biologické nutnosti. Nejsi dostatečně vyvinutý na to, abys mě mohl podřídít disciplíně, kterou vyžaduješ. Tvým úkolem je poskytovat mi rodičovskou péči."

"Což mě staví na úroveň inkubátoru," zamumlal Calderon.

"Ale glorifikovaného inkubátoru," utěšoval ho Bordent. "Prakticky boha. Otce nové rasy."

"Připadám si spíš jako Prométheus," poznamenal kysele otec nové rasy. "Ten to taky myslel dobře. A skončil tak, že mu orel kloval játra."

"Od Alexandra se toho hodně naučíte."

"Říká, že tomu nejsem schopen porozumět."

„A není tomu tak?"

"Jistě že je. Jsem jenom pták, co ho vynesl," postěžoval si Calderon a upadl ve smutné mlčení.

Sledoval, jak Alexandr pod dohledem Quatova instruktorského zraku sestavuje jakousi vymyšlenost z blikotavého skla a pokrouceného kovu. "Quate!" vyštěkl náhle Bordent. "Dávej pozor na to vejce!" A Finn popadl namodralý ovoid těsně předtím, než se ho stačila zmocnit Alexandrova buclatá ručka.

"Nehrozí žádné nebezpečí," uklidňoval je Quat. "Není ještě připojené."

"Mohl by ho připojit sám."

"Já to chci," prohlásil Alexandr. "Dejte mi to."

"Ještě ne, Alexandře," odmítl Bordent. "Nejdřív se musíš naučit, jak se to správně připojuje. Jinak by ti to mohlo ublížit."

"Zvládl bych to."

"Nejsi ještě vybaven dostatečnou logickou vazbou, která by ti umožnila najít rovnováhu mezi tvými schopnostmi a nedostatky. Později už to bude bezpečné. Ted' by myslím neškodila trocha filozofie. Co říkáš, Dobishi?"

Dobish přidržel a navázal s Alexandrem mentální spojení. Myra vyšla z kuchyně, přelétla scénu kolem sebe rychlým pohledem a zase zmizela. Calderon ji následoval.

"Na tohle si nezvyknu, i kdybych žila tisíc let," prohlásila pomalu a důrazně, zatímco nožem odkrajovala těstovitý okraj koláče. "Je moje děťátko jen tehdy, když spí."

"My se tisíce let nedožijeme," ujistil ji Calderon. "Alexandr ale ano. Jen kdybychom už sehnali tu služku."

"Dnes jsem to zase zkoušela," sdělila mu Myra unaveným hlasem. "Je to marné. Všechny pracují ve zbrojních továrnách. A když řeknu, že mám dítě..."

"Na tohle všechno sama nestačíš."

"Pomáháš mi přece," usmála se, "když můžeš. Sám se ale taky moc dřeš, hochu. Věčně to tak nepůjde."

"Napadlo mě, že kdybychom si pořídili ještě jedno dítě... kdybychom..."

Pohlédla na něj střízlivými očima. "Taky už mě to napadlo. Jenže bych řekla, že k mutacím člověk nepřijde takhle lacino. To se stává jednou za život. Jistě to ovšem nevíme."

"No, momentálně na tom stejně nezáleží. Jedno malé děcko je teď víc než dost."

Myra pohlédla ke dveřím. "Myslíš, že je tam všechno v pořádku? Podívej se. Mám strach."

"Všechno je v pořádku."

"Já vím, ale to modré vajíčko... Vždyť víš, Bordent říkal, že je nebezpečné. Slyšela jsem to."

Calderon nepatrně pootevřel dveře a vyhlédl ven. Čtyři trpaslíci seděli čelem k Alexandrovi, který měl zavřené oči. Teď je otevřel a zlostně se na Calderona zamračil.

"Nechod' sem," požádal ho. "Přerušil jsi naše mentální spojení."

"To je mi hrozně líto," omlouval se Calderon a vrátil se do kuchyně. "Nic mu není, Myro. Pořád je to ten stejný malý diktátor."

"No, je to přece superman," prohlásila s pochybami v hlase.

"Ne, je to superdítě. A v tom je obrovský rozdíl."

"Jeho nejnovější fintou," pokračovala Myra a harašila něčím v troubě, "jsou hádanky. Nebo spíš něco jako hádanky. Připadám si strašně uboze, když neznám odpověď, on ale tvrdí, že je to dobré pro jeho sebevědomí. Kompenzuje to jeho tělesnou slabost."

"Tak hádanky, říkáš? Taky jich pár znám."

"Na Alexandra si s nimi nepřijdeš," ujistila ho Myra chmurně přesvědčeným tónem.

A měla pravdu. Hádance "leze, leze po železe, nedá pokoj, až tam vleze" se dostalo zaslouženého pohrdání; Alexandr každou z otcových hádanek podrobil důkladnému přezkoumání, zvážil ji svou logickou myslí, analyzoval ji z hlediska sémantických a logických nedostatků a zavrhl ji jako nesmyslnou. V jiných případech na hádanky odpovídal s tak vybroušenou přesností, že se Calderon neopovážil uvést správnou odpověď. Nezbylo mu nic jiného než zeptat se, proč se havran podobá psacímu stolu, a protože ani Šílený kloboučník nedokázal svou vlastní hádanku zodpovědět, lehce vyděšeně pak naslouchal rozvleklému pojednání na téma srovnávací ornitologie. Poté už Alexandra nechal, aby ho popichoval dětinskými vtípky o vztahu gama paprsků k fotonům, a snažil se hledět na věc filozoficky. Na světě je málo tak rozčilujících věcí, jako jsou dětské hádanky. Posměšný triumf dítěte se rozpadá v prach, v němž se před ním plazíte.

"No tak, dej přece tatínkovi pokoj," napomenula Alexandra Myra, která vešla do pokoje s rozčuchanými vlasy. "Chtěl by si přečíst noviny."

"Zprávy nejsou důležité."

"Já si čtu komiksy," podotkl Calderon. "Chci vědět, jestli se Katzenjammerové pomstili kapitánovi za to, že je pověsil pod vodopád."

"Recept na humorné vyznění protismyslné situace," spustil Alexandr učeným tónem, Calderon se však znechuceně stáhl do ložnice a Myra se tam k němu připojila. "Už mi zase dává hádanky," oznámila. "Tak se podívejme, co Katzenjammerové udělali."

"Vypadáš nějak přešle. Nemáš rýmu?"

"Nejsem nalíčená. Alexandr tvrdí, že se mu z toho pachu zvedá žaludek."

"No a co? Není žádná křehká květinka."

"Když on doopravdy zvrací," postěžovala si Myra. "To ale samozřejmě dělá schválně."

"Poslouchej. Už zase začíná. Co teď?"

Alexandr však pouze vyžadoval publikum. Před nedávném objevil nový způsob, jak pomocí prstů a rtů vydávat idiotské zvuky. Občas měli dojem, že jeho normální dětské fáze jsou náročnější než jeho intervaly superinteligence. Když však uplynul celý měsíc, začal se Calderon obávat, že to nejhorší teprve přijde. Alexandr přesel na studium oborů, k nimž se homo sapiens dosud vůbec nedostal, a zvykl si jako pijavice vysávat z otcova mozku každou drobnou střepinku vědomostí, kterou tam ten ubožák měl uloženou.

S Myrou to bylo naprosto stejné. Svět skutečně ležel Alexandrovi u nohou. Všechno v něm vyvolávalo nenasytnou zvědavost a v bytě přestalo existovat jakékoli soukromí. Calderon si zvykl chránit se v noci před synem tím, že zamykal dveře ložnice - Alexandrova dětská postýlka teď byla přestěhovaná do jiné místnosti - musel však počítat s tím, že ho zuřivý řev může probudit v kteroukoli hodinu.

Uprostřed přípravy večeře byla například Myra nucena přerušit vaření a jít Alexandrovi vysvětlit kalorické záhady jejich sporáku. Vytáhl z ní všechno, co věděla, pak rázem přeskočil k abstraktně nepochopitelným aspektům celého procesu a začal se jí vysmívat pro její nevědomost. Zjistil také, že Calderon je fyzik, což byla věc, kterou před ním otec do té doby pečlivě tajil, a následně z něj vyzdímal veškeré jeho vědomosti. Vypytoval se na geodetické a geopolitické problémy. Zajímal se o ptakořitné savce i ptačí zob. Zaujaly ho birémy i biologie. A choval se skepticky, jako by pochyboval o hloubce otcových znalostí. "Jenže," připouštěl blahosklonně, "ty a Myra Calderonová jste zatím mými nejužšími kontakty s homo sapem a jde o pouhý začátek. Zamáčkni tu cigaretu, nesvědčí mým plícím."

"Jistě," přikývl Calderon. Unaveně se zdvihl na nohy, zaplaven obvyklým pocitem posledních dnů, že je ve vlastním bytě štván z místnosti do místnosti, a šel najít Myru. "Za chvíličku přijde Bordent. Mohli bychom si někam vyjít, co říkáš?"

"To by bylo báječné." Stála před zrcadlem a upravovala si vlasy. "Za chvíličku. Potřebovala bych trvalou. Kdybych jen měla čas..."

"Vezmu si zítra volno a zůstanu tady. Potřebuješ si odpočinout."

"To ne, drahoušku. Za pár dnů začínají zkoušky. To si prostě nemůžeš dovolit."

Alexandr začal hulákat. Ukázalo se, že chce, aby mu matka zpívala. Chtěl se poučit o tónovém rozpětí homo sapa a o pravděpodobných emocionálních a uspávacích efektech ukolébavek. Calderon si namíchal drink, posadil se do kuchyně, pokuřoval a přemýšlel o báječné budoucnosti svého syna. Když Myra dozpívala, čekal, že uslyší Alexandrův žalostný nářek, neozvalo se však vůbec nic, dokud k němu do kuchyně nevrátila lehce hysterická Myra s roztřesenými koleny a vyvalenými očima.

"Joe!" Schoulila se do Calderonovy náruče. "Dej mi honem napít, nebo... nebo mě pevně drž, nebo se mnou prostě něco dělej."

"Co se stalo?" Strčil jí do ruky láhev, přešel ke dveřím a vyhlédl ven. "Něco s Alexandrem? Je úplně klidný a jí nějaké cukroví."

Myra se neobtěžovala se skleničkou. Hrdlo láhve jí hlasitě zacvakalo o zuby. "Podívej se na mě. Jen se na mě podívej. Vypadám hrozně."

"Co se stalo?"

"Ale nic. Vůbec nic. Jenom se nám Alexandr proměnil v černokněžníka, to je všechno." Zhroutila se na židli a přejela si dlaní po čele. "Víš, co ten náš geniální synáček zrovna provedl?"

"Kousl tě," hádal Calderon a ani na okamžik nezapochoyboval, že by toho byl Alexandr schopen.

"Něco horšího, mnohem horšího. Začal žebrotit o něco sladkého. Řekla jsem mu, že doma nic nemáme. Požádal mě, abych seběhla dolů do koloniálu a něco přinesla. Řekla jsem, že bych se nejdřív musela obléct a že jsem na to příliš unavená."

"Proč jsi nepožádala mě, abych tam zašel?"

"Už jsem neměla šanci. Než jsem stačila říct jediné slovo, ten náš dětský Merlin mávl kouzelnou hůlkou nebo co. Najednou... najednou jsem stála dole v koloniálu. U pultu s cukrovinkami."

Calderon zamrkal. "Indukovaná ztráta paměti?"

"Nezaznamenala jsem žádnou časovou ztrátu. Prostě pššc - a už jsem tam byla. V těchhle hadrovitých šatech, úplně nenalíčená a vlasy na mně visí jako na strašákově. Ještě ke všemu tam byla paní Bushermanová - ta kočička, co bydlí přes chodbu - a kupovala si kuře. Byla tak laskavá, že mi poradila, že bych o sebe měla trochu víc dbát. Mňau!" skončila vztekle Myra.

"Bože můj!"

"Teleportace. Tak se tomu aspoň podle Alexandra říká. Nějaká novinka, kterou se zrovna naučil. Já mu tohle ale trpět nebudu, Joe. Nejsem přece žádná hadrová panenka." Byla napůl hysterická.

Calderon vešel do vedlejší místnosti, zůstal stát a prohlížel si svého synka. Alexandr měl pusku upatlanou od čokolády.

"Tak poslyš, ty chytráku," oslovil ho. "Nech maminku na pokoji, rozumíš?"

"Nic jsem jí neudělal," bránil se jeho potomek huhňavým hlasem. "Prostě jsem byl efektivní."

"No tak tedy nebud' tak efektivní. Kde ses vůbec tenhle trik naučil?"

"Teleportaci? Quat mi to ukázal včera večer. Sám nic teleportovat nedokáže, já jsem ale X uni super, takže to dovedu. Ještě jsem tu sílu stoprocentně nezvládl. Kdybych se pokusil Myru Calderonovou teleportovat například do Jersey, mohlo by se stát, že bych ji omylem upustil třeba do Hudsonu."

Calderon zamumlal něco neuctivého.

"To je anglosaského původu?" zajímal se Alexandr.

"Toho si nevšímej. A mimochodem, takhle by ses tou čokoládou neměl cpát. Bude ti špatně. Mamince už z tebe špatně je a mně se taky zvedá žaludek."

"Běž pryč," vyzval ho Alexandr. "Chci se soustředit na tu chuť."

"Ne. Říkal jsem, že by ti bylo špatně. Čokoláda je pro tebe moc těžká. Dej ji sem. Už jsi jí snědl dost."

Calderon se natáhl po papírovém sáčku a Alexandr zmizel. Myra v kuchyni zaječela.

Calderon malomyslně zasténal a otočil se. Přesně jak předpokládal, Alexandr byl v kuchyni, seděl na sporáku a nenasytně si cpal do úst cukroví. Myra se soustředila na láhev.

"To je ovšem domácnost," poznamenal Calderon. "Dítě se teleportuje sem tam po bytě, ty do sebe v kuchyni liješ kořalku a já jsem na nejlepší cestě k nervovému zhroucení." Rozesmál se. "Tak dobře, Alexandře, můžeš si to cukroví nechat. Poznám, kdy je na čase, abych obraně zavelel ke strategickému ústupu."

"Myro Calderonová," zavelel Alexandr, "chci se vrátit do svého pokoje."

"Tak si tam doleť," vybídl ho Calderon. "Ukaž, já tě tam odnesu."

"Ty ne. Ať mě odnese ona. Má vyrovnanější rytmus chůze než ty."

"Chceš říct vrávorání," opravila ho Myra, poslušně však odložila láhev stranou, vstala a uchopila Alexandra do náruče. Vyšla z kuchyně. Calderona nijak zvlášť nepřekvapilo, když ji o chvíli později znovu slyšel zaječet. Když se ke své šťastné rodině připojil, seděla Myra na podlaze, masírovala si paže a kousala se do rtů. Alexandr se hlasitě chechtal.

"Co se zase stalo?"

"On-on mě... dal mi elektrický šok," žalovala Myra dětským hláskem. "Je jako elektrický úhoř. A udělal to schválně. Ztraceně, Alexandře, přestaň se konečně hihňat!"

"Tys upadla," řehťalo se vítězoslavně děcko. "Zaječela jsi a upadla."

Calderon pohlédl na Myru a pevně stiskl rty. "Tos udělal schválně?" zeptal se.

"Jasně. A ona upadla. To byl pohled!"

"Na tebe bude za chvíli pohled ještě legračnější. X uni super nebo ne, potřebuješ, aby ti někdo pořádně vyprášil zadek."

"Joe..." nadechla se Myra.

"Jen mě nech. Musí se naučit brát ohledy na práva ostatních lidí."

"Já jsem homo superior," prohlásil Alexandr a tvářil se, jako by na to neexistoval protiargument.

"A ten, se kterým si to vyřídím, je homo posterior," zavrčel Calderon a pokusil se svého syna chytit.

Pocítil horece pálivou vlnu ochromující nervové energie, která jako blesk zasáhla jeho synapse; potupně odlétl dozadu, narazil zády do zdi a tvrdě do ní udeřil hlavou. Alexandr se rozchechtal jako blázen.

"Tak tys taky upadl," zajíkal se pobaveným smíchem. "Vypadáš legračně."

"Joe," zašeptala bázlivě Myra. "Joe, nejsi zraněný?"

Calderon ji podrážděně ujistil, že to nejspíš přežije. Dodal však, že by pravděpodobně bylo rozumné pořídit si domů i pár dlah a zásobu krevní plazmy. "Jen pro případ, že by se začal zajímat o vivisekci."

"Doufám, že to si děláš jen legraci," zadívala se Myra na Alexandra s pochybami v očích.

"Já taky doufám."

"No - už je tady Bordent. Pojďme si s ním promluvit."

Calderon šel otevřít dveře a do bytu důstojným krokem vešli čtyři pidimužáci. Nemámili čas, okamžitě se shromáždili kolem Alexandra, ze záhybů papírových oděvů vytáhli nové přístroje a dali se do práce.

"Teleportoval jsem ji na vzdálenost asi osmi tisíc stop," oznámilo jim batole.

"Páni, na takovou dálku?" vydechl uznale Quat. "Neunavilo tě to moc?"

"Vůbec ne."

Calderon odtáhl Bordenta stranou. "Musím si s vámi promluvit. Myslím, že by Alexandr potřeboval pořádný výprask."

"Výprask!" opakoval šokovaně trpaslík. "Ale to je přece Alexandr! Je to typ X uni super!"

"Ještě ne. Zatím je pořád dítě."

"Ale superdítě. Ne, ne, Josephe Calderone. Musím vám znovu opakovat, že disciplinární opatření mu mohou ukládat pouze orgány s dostatečnou inteligencí."

"Vy?"

"Ne, zatím ještě ne," zavrtěl hlavou Bordent. "Nechceme, aby se přepracoval. I supervýkonná mozková kapacita má svoje limity, zejména v období raného formování osobnosti. Má toho už tak dost na práci a jeho postoj ke společenským kontaktům ještě nějakou dobu nebude třeba formovat."

Připojila se k nim i Myra. "V tomhle ohledu s vámi nesouhlasím. Stejně jako všechny malé děti je antispoločensky založený. Má možná nadlidské schopnosti, ale pokud jde o mentální a emocionální rovnováhu, je na tom hůř než obyčejný člověk."

"To je pravda," přikývl Calderon. "To, jak nám dával elektrické šoky..."

"Jenom si hrál. Je to ještě dítě."

"Co ale bude s námi?"

"Máte v sobě zděděné charakteristiky rodičovské tolerantnosti," vysvětloval Bordent. "Jak jsem vám už říkal, Alexandr a jeho rasa jsou důvodem, proč vůbec byla tato tolerantnost kdy vytvořena. Homo sapiens totiž nijak zvlášť nepotřebuje. Chci říct, že je obrovský rozdíl mezi normální tolerantností a normální provokací. Obyčejné dítě může rodičům vždy jednou za čas připravit pár horkých chviliek, tím to ale končí. Provokace není ani zdaleka tak velká, aby vyžadovala to obrovské množství tolerantnosti, které v sobě rodiče mají. V případě typu X uni je ovšem situace úplně jiná."

"I tolerance má svoje meze," poznamenal Calderon. "Uvažuji o tom, že ho dáme do jeslí."

Bordent zavrtěl lesklou hlavou, podobnou kovem potažené helmě. "Potřebuje vás."

"Jenže," zajíkla se Myra, "jenže takhle to dál nejde. Nemůžete ho trochu ukáznit?"

"Ale ne, to není třeba. Jeho mysl je ještě nevyzrálá, takže se musí soustředit na důležitější věci. Budete ho muset tolerovat."

"Už mi vůbec nepřipadá, že je to naše dítě," zamumlala Myra. "Už to není Alexandr."

"Ale ano. A o to právě jde. Je to Alexandr!"

"Poslyšte, je přece normální, když se matka chce pomazlit se svým děťátkem. Jak to ale má udělat, když může čekat, že ji přehodí přes polovinu pokoje?"

Calderon zamračeně přemýšlel. "Bude si v průběhu dalšího učení osvojovat nové... nové superschopnosti?"

"No jistě. Samozřejmě."

"Každou chvíli nás může zmrzačit nebo zabít. Trvám na tom, že potřebuje disciplinární zákrok. Příště si navléknu gumové rukavice."

"Ty vám nebudou nic platné," stáhl obočí Bordent. "A kromě toho, musím trvat na tom, že... ne, Josephe Calderone, to by nešlo. Nesmíte do jeho vývoje zasahovat. Nejste schopni vstřípit mu disciplínu správného typu - disciplínu, kterou stejně zatím nepotřebuje."

"Jen jeden výprask," naléhal dychtivě Calderon. "Ne proto abychom se mu pomstili. Jen abychom mu ukázali, že musí brát ohled na práva druhých."

"Naučí se brát ohled na práva druhých typu X uni super. Vy se o nic podobného nesmíte pokoušet. Výprask - i kdyby se vám podařilo mu ho uštvít, což ani zdaleka není pravděpodobné - by ho mohl psychologicky narušit. My jsme jeho učitelé, jeho mentoři a musíme ho chránit. Rozumíte?"

"Myslím, že ano," odpověděl rozvážně Calderon. "Beru to jako výhrůžku."

"Jste Alexandrovi rodiče, pro nás je ale důležitý pouze Alexandr. Budu-li proti vám muset použít disciplinárních opatření, udělám to."

"Tak už toho nechte," povzdechla si Myra. "Joe, pojd'me se projít do parku, dokud je Bordent tady."

"Vraťte se za dvě hodiny," rozloučil se s nimi pidi mužik. "Sbohem."

Jak ubíhal čas, nebyl se Calderon schopen rozhodnout, jestli mu víc na nervy lezou Alexandrovy idiotské fáze nebo jeho intervaly pronikavé inteligence. Jeho potomek si osvojil nové schopnosti; nejhorší ze všeho bylo, že si Calderon nikdy nemohl být jistý, co může čekat nebo kdy se stane obětí nějakého dalšího překvapivého triku, jako tehdy, když se mu v posteli náhle objevila hrouda rozpatlaného lepkavého nugátu, ukradená ze sousedního koloniálu pomocí obratné teleportace. Alexandr to považoval za nesmírně komické a smál se tomu.

Nebo jako tehdy, když Calderon odmítl jít do krámu nakoupit cukroví a vymlouval se, že nemá peníze - "Ani mě tam nezkoušej teleportovat. Jsem švorc." Alexandr využil své mentální energie a šokujícím způsobem popřehazoval gravitační siločáry. Calderon zjistil, že visí hlavou dolů ve vzduchu, otrásá se a z kapsy mu padají na zem drobné mince. Pak došel pro cukroví.

Smysl pro humor je jedním z rozvinutějších smyslů, vychází však v zásadě z krutosti. Čím primitivnější mysl, tím menší selektivita. Lidojeda by pravděpodobně obrovsky pobavilo, kdyby viděl, že sebou jeho oběť ještě hází v roztopeném kotli. Někdo uklouzne po banánové slupce a zlomí si páteř. Dospělí se v tomto okamžiku přestanou smát, dítě se však směje dál. A civilizovaná mysl považuje trapnou situaci za stejně akutně nepříjemnou jako tělesnou bolest. Kojenec, dítě či idiot nejsou schopní skutečné empatie. Nedokážou se vcítit do postavení druhého. Jsou zoufale autističtí, sami rozhodují o svých vlastních pravidlech - a odpadky rozházené po celé ložnici nepřipadaly Myře ani Calderonovi nijak směšné. Měli doma malého cizince. Nikdo z toho nebyl nadšený, s výjimkou Alexandra. Ten se báječně bavil. "Nemáme žádné soukromí," stěžoval si Calderon. "Zhmotní se kdekoli a v kteroukoli dobu. Měla bys zajít k doktorovi, drahoušku."

"A co by mi asi poradil?" odsekla Myra. "Abych si odpočinula, to je všechno. Uvědomuješ si, že už jsou to dva měsíce, co se Bordent objevil?"

"A dosáhli jsme za tu dobu báječného pokroku," navázal na její slova Bordent a zamířil k nim. Quat byl na koberci v duševním spojení s Alexandrem, zatímco zbývající dva trpaslíci připravovali propriety pro novou hračku. "Nebo spíš Alexandr dosáhl báječného pokroku."

"Potřebujeme si odpočinout," zavrčel Calderon. "Jestli přijdu o zaměstnání, kdo bude toho vašeho génia živit?" Myra po manželovi střelila rychlým pohledem; dobře si všimla přivlastňovacího zájmena, kterého použil.

"Máte nějaké problémy?" zeptal se znepokojeně Bordent.

"Děkan si mě už jednou nebo dvakrát pozval na kobereček. Nezvládám svoje hodiny, protože mám sklon příliš snadno se rozčítit."

"Není třeba, abyste plýtvat tolerantností na své studenty. A pokud jde o peníze, ty vám můžeme dodat. Postarám se o to, abych vám sehnal nějaké použitelné oběživo."

"Já ale chci pracovat. Mám svou práci rád."

"Vaše práce je Alexandr."

"Potřebuju služku," vyjela na něj s výrazem zoufalství ve tváři Myra. "Nemůžete mi udělat robota nebo něco takového? Alexandr vyděsil všechny služby, které se mi podařilo sehnat. Nezůstanou v tomhle blázinci ani den."

"Mechanická inteligence by na Alexandra měla špatný vliv," usoudil Bordent. "Ne."

"Chtěla bych, abychom si sem jednou za čas mohli pozvat hosty. Nebo si sami mohli vyjít někam na návštěvu. Nebo být prostě sami," povzdechla si Myra.

"Jednoho dne Alexandr dospěje a vy se dočkáte své zasloužené odměny. Alexandrovi rodiče. Už jsem vám říkal, že máme vaše podobizny ve velké slavnostní síni?"

"Musíme na nich vypadat hrozně," poznamenal Calderon. "Ted' totiž opravdu vypadáme hrozně."

"Buďte trpěliví. Pomyslete na poslání svého syna."

"Já na ně myslím. Často. Jenže on je občas tak trochu únavný. A to jsem se ještě vyjádřil velice mírně."

"A právě tady musí nastoupit tolerance," přikývl Bordent. "Příroda svou novou rasu dobře naplánovala."
"Hmmm."

"Momentálně pracuje na šestirozměrných abstrakcích. Všechno jde úplně báječně."

"Jo," souhlasil Calderon. Když odcházel za Myrou do kuchyně, něco si pro sebe mumlal.

Alexandr si se všemi svými hračkami snadno poradil, protože jeho buclaté prsty už byly silnější a jistější. Stále ještě toužil po zakázaném modrém ovidu, ale pod dohledem Bordentových pozorných očí ho mohl používat jen k jasně vymezeným úkonům, schváleným jeho mentory. Když výuka skončila, vybral Quat několik předmětů a zamkl je do jedné ze skříní, jak bylo jeho zvykem. Ostatní nechal ležet na koberci, aby si na nich Alexandr mohl procvičovat svou vynalézavost.

"Dělá pokroky," konstatoval Bordent. "Dnes jsme zvládli významný krok."

Myra s Calderonem vešli právě včas, aby to slyšeli. "Jaký krok?" zeptal se Calderon.

"Odstranili jsme jistý psychický blok. Alexandr už nebude potřebovat spánek."

"Cože?" užasla Myra.

"Nebude už potřebovat spánek. Stejně je to jen umělý návyk. Superrasa se obejde bez něj."

"Takže už nebude spát, ano?" ujíšťoval se Calderon. Trochu zbledl.

"Správně. Bude se teď vyvíjet ještě rychleji, dvojnásobným tempem."

O půl čtvrté ráno leželi Calderon s Myrou v posteli, na spánek neměli ani pomyšlení a otevřenými dveřmi hleděli do jasně osvětleného pokoje, kde si Alexandr hrál. Viděli ho tak zřetelně jako pod jevištními reflektory a připadalo jim, že už se tak docela nepodobá sám sobě. Rozdíl byl sice téměř nepostřehnutelný, ale byl tam. Hlava pod zlatým chmýřím nepatrně změnila tvar a v naducaných rysech jeho tváře se objevil výraz inteligence a cílevědomosti. Nebyl to výraz nijak přitažlivý; dodával Alexandrovi spíše vzhled vilného starce než superdítěte. Alexandr si zaujatě hrál s bloky tuhých krystalů, které do sebe zasunoval jako díly Čínského hlavolamu, a v obličeji se mu zrcadlila veškerá normální dětská krutost a sobeckost - pro vyvíjející se batole zcela zdravé a přirozené vlastnosti. Sledovat ten obličej bylo dost šokující.

Calderon slyšel, jak si Myra vedle něj povzdechla.

"Tohle už není náš Alexandr," prohlásila. "Ani trochu se mu nepodobá."

Alexandr vzhlédl a jeho obličej se náhle zalil červení. Onen výraz paradoxního stáří a degenerace, který v něm ještě před okamžikem byl, zmizel, když otevřel ústa a vztekle se rozplakal; kostky přitom rozhazoval všude kolem sebe. Calderon sledoval, jak se jedna z nich prokutálela dveřmi ložnice, zůstala ležet na koberci a z jejího tuhého nitra se vyřinula kaskáda menších a menších kostek, které se blyštivě rozběhly směrem k němu. Alexandrův pláč se rozléhal celým bytem. Za chvíli se k nim zvenčí ze dvora donesly úderý přibuchovaných oken a nakonec zazvonil telefon. Calderon se s povzdechem natáhl po sluchátku. Když zavěsil, pohlédl na Myru a ušklíbl se. "No, právě jsme dostali výpověď," oznámil jí přes neutichající řev.

"Jistě, no jistě," hlesla Myra.

"To už je tedy vrchol."

Chvíli oba mlčeli. Pak se Calderon ozval: "A takhle to půjde dalších devatenáct let. Asi s takovou dobou musíme nejspíš ještě počítat. Říkali přece, že dospěje ve dvaceti letech, ne?"

"Dávno předtím už z něj bude sirotek," zasténala Myra. "Ach, moje hlava! Myslím, že jsem chytila rýmu, jak nás před večerí teleportoval na střechnu. Joe, myslíš, že jsme první rodiče, kteří se... kteří se kdy dostali do takovéhle situace?"

"Jak to myslíš?"

"Ráda bych věděla, jestli už před Alexandrem existovalo nějaké jiné superdítě. Připadá mi to jako strašlivé plýtvání tolerantností, jestli jsme doopravdy první, kdo ji potřebujeme."

"Hodila by se nám ještě spousta navíc. Budeme jí potřebovat pořádnou dávku." Chvíli neřekl nic dalšího, jen tam ležel, přemýšlel a snažil se neposlouchat rytmické vytí svého supersyna. Tolerance. Každý rodič ji potřebuje vrchovatou měrou, protože každé dítě je čas od času nesnesitelné. Rasa jako taková nepochybně potřebuje obrovské množství rodičovské lásky, chce-li, aby její děti přežily. Ještě nikdy však žádní rodiče nebyli vystaveni nepřetržité zkoušce, v níž by byli nuceni prokázat tolerantnost nejvyššího stupně. Ještě nikdy nečekalo žádné rodiče dvacet let takové zkoušky, maximálního vypětí

dnem i nocí. Rodičovská láska je krásný a všeobjímající cit, ale...

"To by mě tedy zajímalo," pronesl zamyšleně, "to by mě zajímalo, jestli opravdu jsme první."

Myriny úvahy se stočily jiným směrem. "Nejspíš je to jako s nosními mandlemi a se slepým střevem," zamumlala. "Ty také přežily svou užitečnost, ale pořád je máme. Tahle tolerantnost je něco jako opačný atavismus. Celá ta tisíciletí se v nás udržovala a čekala na Alexandra."

"Možná. Rád bych věděl... Jenže, kdyby se byl někdo podobný vyskytl už před Alexandrem, určitě bychom se o něm doslechli. Takže..."

Myra se nadzdvihla na jednom lokti a zadívala se na manžela. "Myslíš?" zeptala se tiše. "Já bych si nebyla tak jistá. Řekla bych, že už se to někdy stát mohlo."

Alexandr se náhle zklidnil a byl se chvíli těšil milosrdnému tichu. Pak jim oběma současně v mozku beze slov promluvil známý hlas.

"Přineste mi ještě trochu mléka. A chci ho jen vlažné, ne horké."

Joe a Myra na sebe znovu pohlédli, neschopni slova. Myra si povzdechla a vyhrabala se zpod příkrývky.

"Tentokrát půjdu já," prohlásila. "Další novinka, co? To je..."

"Tak už dělej," pobídl ji hlas beze slov a Myra nadskočila a tiše vykřikla. Ložnicí se rozlehlo jasně slyšitelné zapraskání elektřiny a otevřenými dveřmi slyšeli Alexandrův hlasitý smích.

"Řekl bych, že v téhle fázi je asi tak civilizovaný jako dobře vycvičená opice," poznamenal Joe a vylezl z postele. "Já to zařídím. Ty si zalez zpátky do postele. A za další rok se možná dostane na úroveň křováka. Potom, pokud ovšem ještě budeme naživu, budeme mít to potěšení žít se supernadaným kanibalem. Nakonec se možná vypracuje až na kanadského vtipálka. To by mělo být zajímavé." Když odcházel z ložnice, něco si pro sebe mumlal.

Když se o deset minut později vracel do postele, našel Myru, jak si rukama objímá kolena a hledí do prázdna.

"Nejsme první, Joe," prohlásila, aniž by na něj pohlédla. "Už o tom nějakou dobu přemýšlím a jsem si docela jistá, že nejsme."

"V životě jsme ale neslyšeli o tom, že by někde někdo vychoval supermana..."

Otočila hlavu a věnovala mu dlouhý zamyšlený pohled. "To ne," přisvědčila.

Chvilí bylo ticho. "Ach tak, chápu, jak to myslíš," přikývl pak Joe.

V obývacím pokoji se něco s lomozem zřítilo. Alexandr se pobaveně rozchechtal a nočním tichem se hlasitě nesl zvuk tříštěného dřeva. Někde venku se ozvalo prásknutí dalšího přibuchovaného okna.

"Všechno přece má svůj práh únosnosti," prohlásila tiše Myra. "Musí mít."

"Bod nasycení," zamumlal Joe. "Nasycení té tolerantnosti - nebo něco podobného. To se mohlo stát."

Alexandr se převálil do jejich zorného pole a v rukou svíral něco modrého. Usadil se a začal si hrát s pestrobarevnými dráty. Myra se náhle zdvihla.

"Joe, má to modré vajíčko! Musel se násilím dostat do té skříňky!"

"Quat mu ale říkal..." vyjekl Calderon.

"Že je to nebezpečné!"

Alexandr na ně pohlédl, ušklíbl se a zkroutil dráty do tvaru kolébky o velikosti vajíčka.

Calderon si uvědomil, že vyskočil z postele a je na poloviční cestě ke dveřím. Zarazil se dřív, než k nim stačil dojít. "Poslyš," pronesl rozvážně, "ta věc by mu mohla ublížit."

"Musíme mu ji vzít," souhlasila Myra a s unavenou neochotou namáhavě vstala.

"Podívej se na něj," vybídl ji Calderon. "No jen se podívej."

Alexandr s dráty zacházel jako s dobře známou hračkou a jeho ruce se objevovaly a znovu jim mizely z očí, jak se snažil pod kolébkou přidržet tesařský. Ten zvláštní závoj znalostí dodával jeho buclatému obličejí onen výraz vyžilé senility, který už tak důvěrně znali.

"Je ti jasné, že tohle bude pokračovat dál a dál," zamumlal Calderon. "Zítra se bude sám sobě podobat ještě o něco míň než dnes. Příští týden... příští měsíc... jak asi bude vypadat za rok?"

"Já vím." Myrin hlas byl ozvěnou jeho vlastního. "Přesto ovšem nejspíš musíme..." pomalu se odmlčela. Stála na bosých nohou vedle manžela a dívala se.

"Ten přístroj bude pravděpodobně hotový," ozvala se pak, "až připojí ten poslední drát. Měli bychom mu ho odebrat."

"Myslíš, že bychom to dokázali?"

"Měli bychom to aspoň zkusit."

Podívali se na sebe. "Vypadá to jako velikonoční vajíčko," poznamenal Calderon. "V životě jsem neslyšel, že by velikonoční vajíčko někomu ublížilo."

"Nejspíš mu tím vlastně prokazujeme laskavost," meditovala tiše Myra. "Dítě, které se spálí, se bojí ohně. Když se jednou popálí zápalkou, už nikdy jiné zápalky nevezme do ruky."

V tichosti seděli a dívali se.

Alexandrovi trvalo přibližně tři další minuty, než se mu podařilo udělat to, o co usiloval, ať už to bylo cokoli. Výsledek byl neobyčejně efektní. Vyšlehl prudký záblesk bílého světla, ozvalo se zarachocení rozštěpeného vzduchu a Alexandr v oné oslepující záři zmizel; zanechal po sobě pouze nezřetelný pach spáleniny.

Když se jim oběma vrátil zrak, nedůvěřivě pomrkávali a dívali se na prázdný prostor. "Teleportace?" zašeptala ohromené Myra.

"Půjdu se přesvědčit." Calderon přešel podlahu, zůstal stát a díval se na vlhkou skvrnu na koberci, v níž ještě ležely Alexandrovy botky. "Ne," zavrtěl hlavou, "teleportace to nebyla." Pak se zhluboka nadechl. "Je definitivně pryč. To znamená, že vůbec nedospěl a neposlal Bordenta zpátky časem, aby se na nás nalepil. Vůbec se to nestalo."

"Nebyli jsme první," vydechla Myra nejistým a zadumaným hlasem. "Prostě existuje práh únosnosti, to je všechno. Je mi opravdu líto prvních rodičů, kteří k němu nedospějí!"

Náhle se od něj odvrátila, ne však tak rychle, aby si nevšiml, že pláče. Zaváhal a díval se na dveře, v nichž zmizela. Řekl si, že raději chvíli počká, než půjde za ní.

Krysařův syn

Zelený šplhal po skleněných horách a chlupaté skřeti tváře po něm pomžourávaly z rozsedlin. Byl to jen další krok v nekonečné, vzrušující odyseji Zeleného, smaragdově se lesknoucího tvora s nádherně vyvinutými svaly, krásného jako bůh a bez jediného chloupku od hlavy až k patě. Už měl za sebou mnoho dobrodružství - v Zemi plamenů, mezi Rozměroměnci, s Městskými opy, kteří se mu neustále posmívali, zatímco jejich krátké, nešikovné prsty se potýkaly s paprsky smrti. Trollové ovšem byli mistry magie a pokoušeli se zastavit Zeleného kouzly. U země se roztáčely malé silové víry a snažily se Zelenému podrazit nohy. Víry vytvářely fascinující obrazce. Když poutník dokázal najít nejistou stezku mezi nimi - a vyhýbat se především těm světle žlutým -, pak prošel.

A chlupatí skřeti ho zlomyslně, žárlivě sledovali ze skulin ve skleněných skaliscích.

Al Burkhalter, který nedávno dosáhl zralého věku osmi let, se povaloval pod stromem a žvýkal stéblo trávy. Byl tak zabrán do svého snění, že ho jeho otec musel zlehka pošťouchnout, aby se v jeho přivřených očích objevila jiskra pochopení. Dnes byl vůbec vhodný den na snění - slunce páliło a od východu z bílých vrcholů Sierry vál chladný vítr. Bojíněk posílal po vzdušných proudech svou lehece pižmovou vůni, a Ed Burkhalter byl rád, že jeho syn už patří ke druhé generaci po Výbuchu. On sám se narodil deset let po tom, co byla shozena poslední bomba, ale vyprávěné vzpomínky mohou být právě tak strašné.

"Ahoj, Ale," řekl, a chlapec mu uštědřil blahosklonné tolerantní pohled zpod přivřených víček. "Ahoj, tati."

"Chceš jet se mnou do města?"

"Ne," zavrtěl hlavou Al a okamžitě se znovu ponořil do svého polobdění.

Burkhalter pozvedl obočí a napůl se odvrátil. Pak ale z náhlého popudu udělal něco, do čeho se pouštěl málokdy bez tichého souhlasu svého partnera; pomocí svých telepatických schopností nahlédl do Alovy mysli. Musel si přiznat, že tak činí poněkud váhavě, s podvědomou neochotou, i když Al už skoro vyrostl z té nepříjemné, nelidské beztvorosti mentálního miminkovství. Bývaly doby, kdy Alova mysl byla tak cizí, že to Burkhalter šokovalo. Vzpomněl si teď na několik neúspěšných experimentů, které provedl před Alovým narozením; jen málokterý z budoucích otců odolal pokušení experimentovat s mozkiem embrya, a Burkhalterovi to vyneslo noční můry, jaké nezažil od raného mládí. Našel obrovskou svíjející

se masu, šokující rozlehlost a jiné věci. Prenatální vzpomínky jsou choulostivé a nejlepší je přenechat je výhradně kvalifikovaným mnemonickým psychologům.

Ted' už však Al dozrával a jako obvykle snil v jasných barvách. Burkhalter, uklidněn, že splnil svou povinnost na syna dohlédnout, nechal chlapce, aby se krmil trávou a myslel si, na co chce.

I tak se mu ale nitro sevřelo náhlou něhou a bolestnou, zbytečnou lítostí, kterou často pociťoval vůči bezmocným tvorům, neschopným dosud bojovat s tím výjimečně složitým údělem života. Sřety a soupeření nezmizely ve chvíli, kdy přestala být možná válka. Konfliktem byl vlastně i proces adaptace na nejbližší okolí a soubojem každý rozhovor. Kromě toho u Ala to byl dvojnásobný problém. Ano, jazyk představoval vlastně hradbu, a každý Lysec si to uvědomoval víc než dobře, protože mezi Lysci tato hradba neexistovala.

Cestou po pružném chodníku vedoucím do centra se Burkhalter sám pro sebe ironicky usmál a štíhlými prsty si projel pečlivě upravenou paruku. Kdo ho neznal, byl velmi často překvapen zjištěním, že je Lysec, telepat. Zkoumavě ho pozorovali. Byli obvykle příliš zdvořilí, než aby se zeptali, jaké to je, být divný, ale bylo jasné, že je to fascinuje. Burkhalter, který o diplomacii věděl své, se podobným rozhovorům nevyhýbal. "Moje rodina bydlela po Výbuchu poblíž Chicaga. Tak se to stalo."

"Aha." Upřený pohled. "Slyšel jsem, že proto došlo k tolika -" Úlek, pauza.

"Deformacím nebo mutacím. Bylo tam obojí. Sám dodnes nevím, ke které té skupině vlastně patřím," dodal s odzbrojujícím úsměvem.

"Vy přece nejste deformovaný!" Nebyl to ale příliš upřímný protest.

"No, z těch zamořených oblastí kolem pumových epicenter vzešli dost podivní jedinci. Se zárodečnou hmotou se děly nejrůznější věci. Většina z nich vymřela, ztratili schopnost reprodukce, ale v ústavech se jich ještě dodnes pár najde. Dvě hlavy a tak."

I přesto byli všichni vždy nesví. "A to znamená, že můžete číst moje myšlenky - třeba teď?"

"Mohl bych, ale nedělám to. Ona je to dřina, pokud ten druhý není také telepat. A my Lysci - no, prostě to neděláme a tečka." Člověk s mimořádně vyvinutými svaly také nechodí po ulicích a nemlátí lidi na potkání. Aspoň pokud se chce vyhnout lynčování. Každý Lysec si neustále uvědomoval jedno skryté nebezpečí: hněv davu. A moudří Lysci raději ani nenaznačovali, že mají... smysl navíc. Říkali jen, že jsou jiní, a tím to končilo.

Ale jedna otázka vždy visela ve vzduchu, i když ne vždycky byla vyslovena. "Kdybych byl telepat, tak bych... kolik si ročně vyděláte?"

Odpověď je překvapila. Čtenář myšlenek by si samozřejmě mohl přijít na pěkné peníze. Proč tedy Ed Burkhalter zůstával sémantickým expertem ve Vydavatelském městečku Modoc, když by stačil krátký výlet do některého z vědeckých měst a mohl by se dozvědět tajemství, která by mu vynesla bohatství? Měl k tomu dobrý důvod. Do jisté míry v tom hrál roli pud sebezáchovy. Proto také Burkhalter a mnozí jemu podobní nosili paruku. I když bylo i mnoho Lysců, kteří to nedělali.

Modoc tvořil vlastně dvojměstí s Pueblem. Ležel za pohořím na jih od rozsáhlé pustiny, kde stával Denver. V Pueblu měli rotačky, fotosazbu a všechny stroje, které z rukopisu vytvořily knihu, sotva s ním Modoc skoncoval. V Pueblu také sídlila flotila distribučních helikoptér. Celý poslední týden už se Oldfield, ředitel toho všeho, dožadoval rukopisu Psychohistorie od jistého člověka z New Yale, který se ale příliš osobně zapletl do emocionálních problémů minulosti na úkor literární jasnosti svého díla. Pravda ovšem byla taková, že ten člověk choval k Burkhalterovi značnou nedůvěru. A Burkhalter, který nebyl ani kněz, ani psycholog, se musel stát obojím, aniž by to zmatenému autorovi Psychohistorie přiznal. Rozlehlé budovy nakladatelství ležely dole před ním a vypadaly spíš jako lázně než jako cokoli účelovějšího. Jinak to nešlo. Autoři byli zvláštní lidé a velmi často je bylo třeba nejdříve přimět k několika kúrám hydroterapie, než byli s to pracovat na svých knihách se sémantickými odborníky. Nikdo jim nehodlal ukousnout hlavu, ale oni si to obvykle neuvědomovali, a buď se vyděšeně choulili v koutech, nebo řádili, dělali scény a užívali jazyka, jemuž skoro nikdo nerozuměl. Jem Quayle, autor Psychohistorie, nepatřil ani do jedné z těchto skupin; samotného ho prostě vyváděla z míry intenzita vlastního výzkumu. Jeho osobní prožitky ho učinily mimořádně náchylným citově se zaangažovat do problémů minulosti - a to byl dost vážný problém, když šlo o vědeckou práci tohoto typu.

Dr. Moon, který byl členem ediční rady, sedel poblíž jižního vchodu a jedl jablko, které si pečlivě loupal

dýkou se stříbrným jílcem. Moon byl malý, tlustý a beztvářý; neměl mnoho vlasů, ale telepat nebyl - Lysci byli skutečně bez jediného chloupku. Polkl a zamával na Burkhalteru.

"Ede... potřebuju s tebou mluvit."

"Mhm?" zamručel Burkhalter, zastavil se a zhoupal se na patách. Hluboko zakořeněný zvyk ho přimel posadit se. Lysci ze zjevných důvodů nikdy nestáli, když netelepati seděli. Jejich oči teď byly ve stejné úrovni. "Co se děje?" zeptal se Burkhalter.

"V obchodě včera dostali vynikající jablka. Řekni Ethel, ať jich pár koupí, než se vyprodají. Dej si."

Moon sledoval, jak jeho společník nabídnutý kus žvýká a pokyvuje hlavou.

"Jsou dobrá. Řeknu jí, ať je vezme. Jenže helikoptéru máme dnes v servisu. Ethel zatáhla za špatnou páčku."

"A pak že prý je zvládne i dítě," ušklíbl se trpce Moon. "Huronu se teď v poslední době daří pěkné věci. Já jsem si tu novou radši objednal z Michiganu. Poslyš, ráno mi volali z Puebla kvůli té Quaylově knížce. "Oldfield?"

"Osobně," kývl Moon. "Prý jestli bys nemohl poslat aspoň pár kapitol."

Burkhalter zavrtěl hlavou. "Je mi líto, nemohl. Hned na začátku je pár abstraktních myšlenek, které je potřeba vyjasnit, a Quayle -" Zaváhal.

"Co je s ním?"

Burkhalter si vzpomněl na oidipovský komplex, který odhalil v Quaylově mysli, ale to bylo samozřejmě tabu, i když právě to byl důvod, který bránil Quaylovi vykládat Dariovu osobnost ve světle chladné logiky. "Sám v tom nemá moc jasno. Nemůžu to pustit; včera jsem to vyzkoušel na třech čtenářích a od každého z nich jsem dostal odlišnou reakci. Názory na psychohistorii pořád ještě nejsou úplně jednoznačné a kritici by nás roznesli na kopytech, kdybychom tu knihu vydali tak, jak je. Dokážeš Oldfielda ještě na chvíli uchlácholit?"

"Snad," pokývl pochybovačně Moon. "Mám jednu subjektivní novelu, kterou mu tam můžu poslat hned. Je to lehká erotika a ta je neškodná; kromě toho je to sémanticky schválené. Schovával jsem to pro nějakého dobrého výtvarníka, ale můžu to dát Dumanovi. Jo, udělám to tak. Rukopis pošlu do Puebla hned a ilustrace můžeme dodat později. Máme pestrý život, co, Ede?"

"Někdy až moc," kývl Burkhalter. Vstal, kývl na pozdrav a vydal se hledat Quayla, který odpočíval a slunil se na jedné z teras.

Quayle byl vysoký hubený muž s ustaraným výrazem a tak nejistým pohledem, že připomínal želvu bez krunýře. Ležel na svém flexisklovém lehátku, přímé sluneční světlo ho opékalo shora, kdežto odražené světlo se k němu kradlo zespoda přes průhledný materiál. Burkhalter si sundal košili a rozvalil se na vedlejší lehátko. Autor pohlédl na Burkhalterovu lysou hrud' a v jeho nitru se vzedmula vlna nejasného odporu: Lysec... žádné soukromí... co je mu do toho... falešné obočí a řasy, ale stejně je to - A dost ošklivý výraz.

Burkhalter diplomaticky stiskl tlačítko a na obrazovce nad jejich hlavami se objevila stránka Psychohistorie, zvětšená a snadno čitelná. Quayle si ji prohlížel. Byly na ní kódované značky od čtenářů, které si Burkhalter přeložil jako tři různé reakce na něco, co by bývalo mělo být přímočarým vysvětlením. Pokud tři čtenáři přikládali tomuto odstavci tři různé významy - co tím vlastně Quayle myslel doopravdy? Jemně sáhl do jeho mysli, narazil na neobratnou bariéru, samozřejmě neúčinnou - hliněné hradby, přes které se jeho duševní zrak přehoupl jako vánek. Žádný obyčejný člověk nemohl uzavřít svou mysl před Lyscem. Lysci ale dokázali chránit své soukromí před vpády jiných telepatů - přinejmenším dospělí. Existovalo určité pásmo psychického vyladění, a...

A tady to je. Ale trochu nejasné. Darius: nebylo to jen slovo, nebyl to ani obraz. Ve skutečnosti to byl druhý život. Roztříštěný, zlomkový. Útržky vůní a zvuků, vzpomínky, citové reakce. Obdiv a nenávisť. Palčivá bezmoc. Černé tornádo, vonící borovicemi, se hnalo po mapě Evropy a Asie. Borová vůně sílila, strašné ponížení, a vzpomínka na bolest... oči... Vypadni!

Burkhalter odložil mikrofon diktografu a jen hleděl vzhůru tmavými brýlemi, které si předtím nasadil.

"Vypadnul jsem hned, jak jste mě varoval," řekl. "A pořád jsem venku."

Quayle ležel a přerývaně dýchal. "Díky," řekl. "Omlouvám se. Proč mě nevyzve na souboj -"

"Nechci se s vámi bít," zavrtěl hlavou Burkhalter. "Nikdy v životě jsem si dýku nezkravil. Kromě toho to

vidím i z vašeho pohledu. Je to moje práce, pane Quayle, a dozvěděl jsem se při ní hodně věcí - které jsem zase zapomněl."

"Připadá mi to prostě jako dotěrnost. Pořád si říkám, že na tom nezáleží, ale moje soukromí - je pro mě důležité."

Burkhalter trpělivě kývl. "Můžeme to zkoušet z různých úhlů, než najdeme takový, který nebude moc osobní. Řekněme, že se vás zeptám, jestli Daria obdivujete."

Obdiv... a borová vůně... a Burkhalter rychle řekl: "Jsem venku, pamatujte!"

"Díky," zabručel Quayle. Překulil se na bok zády ke svému společníkovi. Po chvílce řekl: "To je ale hloupost - jak jsem se obrátil. Nemusíte mi vidět do tváře, abyste věděl, co si myslím."

"Budete mě muset pozvat, než vstoupím dovnitř, pane Quayle," ujistil ho Burkhalter.

"Asi vám to i věřím. Ale setkal jsem se s několika Lysci, kteří... kteří se mi nelíbili."

"Ano, takových je dost. Znáám ten typ. Obvykle nenosí paruky."

Quayle kývl. "Čtou vám myšlenky a pak vás ztrapní jen tak Pro zábavu. Měli by - někdo by je měl naučit chovat se slušně."

Burkhalter zamrkal do sluníčka. "Víte, pane Quayle, to je tak. I Lysci mají svoje problémy. Musí se zorientovat ve světě, který není telepatický. A myslím, že spousta Lysců má pocit, že jejich specializace vychází nazmar. Ona existují zaměstnání, pro která se hodí člověk jako já -" "Člověk" zachytil od Quayla útržek myšlenky. Ignoroval ji; jeho tvář byla jako vždycky jen pohyblivou maskou. Pokračoval:

"Sémantika byla vždycky problém, dokonce i v těch zemích, kde se mluvilo jen jedním jazykem.

Kvalifikovaný Lysec je vynikající tlumočník. A ačkoli přímo mezi detektivy žádní Lysci nejsou, často s policií spolupracují. Je to trochu, jako by byl člověk stroj, který dokáže provádět jen pár specializovaných úkolů."

"O pár úkolů víc, než dokáže člověk," opravil ho Quayle.

To by byla pravda, pomyslel si Burkhalter, kdybychom s netelepatickou populací mohli soupeřit za rovných podmínek. Ale copak by slepci věřili vidoucímu? Hráli by s ním poker? Burkhalter náhle zaplavila tak hluboká trpkost, až z toho měl pachut' v ústech. Jaká je odpověď? Izolace? Rezervace pro Lysce? A věřil by národ slepců vidoucím natolik, aby to dovolil? Nebo by je odstranil - jistě řešení v rámci systému kontroly a rovnováhy, který znemožnil válku?

Vzpomínal si ještě, jak byl odstraněn Red Bank - a snad i právem. To město začalo samo sobě přerůstat přes hlavu, a klíčovou roli hrály otázky osobní důstojnosti: dokud měl člověk za pasem dýku, nechtěl ztratit tvář. Stejně tak ty tisíce a tisíce malých městeček, rozestých po Americe, z nichž každé mělo svou specialitu - v Huronu a Michiganu výrobu helikoptér, v Conoy a Diegu pěstování zeleniny, jinde textil a vzdělání a umění a stroje; každé to malé městečko si dávalo dobrý pozor na všechna ostatní. Vědecká a výzkumná centra byla poněkud větší; proti tomu nikdo nic neměl, protože technici nikdy neválčili, leda pod silným tlakem. V málokterém městečku ale žilo víc než několik stovek rodin. Byl to ten nejučinnější možný systém kontroly a rovnováhy; kdykoli městečko začalo jevit známky snahy stát se městem - tudíž metropolí, imperialistickou říší -, bylo odstraněno. I když už dlouho se nic takového nestalo. A Red Bank byla možná chyba.

Geopoliticky to bylo dobré uspořádání; sociologicky to bylo přijatelné, ale vyvolalo to nezbytné změny. Kdekdo se nevědomky chlubil. Práva jedince se s decentralizací stávala stále důležitějšími. A lidé se učili. Naučili se používat monetární systém založený většinou na barterovém obchodu. Naučili se létat; v pozemních vozidlech už nikdo nejezdil. Naučili se nové věci, ale nezapomněli na Výbuch, a na tajných místech poblíž každého městečka byly ukryty bomby, které by mohly naprosto zlikvidovat jiné městečko, jako jiné podobné bomby likvidovaly velká města při Výbuchu.

A každý věděl, jak takové bomby vyrobit. Byly nádherně a strašlivě prosté. Jednotlivé součástky se sehnaly kdekoli a jejich sestavení bylo snadné. Pak stačilo odletět helikoptérou nad městečko, snést smrtící vejce - a odstranění bylo hotovo.

Kromě nespokojenců z divočiny, nepřizpůsobivých lidí, jací se najdou v každé populaci, se nikdo nevzpíral. A toulavé kmeny se varovaly plnění a nájezdů a nikdy se neshlukovaly do větších skupin - protože se bály odstranění.

Také umělci byli do jisté míry nepřizpůsobiví, ale nebyli asociální, takže žili, kde chtěli, a malovali, psali,

skládali a unikali do svých vlastních soukromých světů. Vědci, stejně nepřizpůsobiví, i když v jiném směru, se uzavírali do svých poněkud větších městeček, shlukovali se v malých univerzitách a dosahovali pozoruhodných technických úspěchů.

A Lysci - ti hledali práci, kde mohli.

Žádný netelepat by nemohl vidět svět tak, jak ho viděl Burkhalter. S nadprůměrnou intenzitou si uvědomoval lidský prvek a přikládal hlubší, závažnější význam lidským hodnotám, nepochybně proto, že viděl lidi jinak než v obvyklých dimenzích. A kromě toho svým způsobem - jak to ani jinak nemohlo být - viděl lidstvo zvenčí.

A přesto byl člověk. Telepatie postavila mezi ním a "normálními" lidmi hradby snad vyšší, než kdyby měl dvě hlavy. To by ho mohli litovat. Ale takhle...

Takhle posunul skener tak, až na obrazovce naskočily další stránky rukopisu. "Řekněte, až budeme moci začít," požádal Quayle.

Quayle si prohrábl šedé vlasy. "Připadám si hrozně rozcitlivělý," namítl. "Koneckonců při třídění a sestavování materiálu jsem byl pod značným tlakem."

"No, jestli chcete, můžeme vydání odložit," navrhl Burkhalter jakoby nic. Potěšilo ho, že Quayle na návnadu nezabral. Ani on neměl rád neúspěch.

"Ne. Ne, chci to dodělat hned."

"Duševní katarze -"

"S psychologem možná. Ale ne s -"

"S Lyscem. Mnoho psychologů má ale za pomocníky Lysce. A mají výborné výsledky."

Quayle si zapnul přívod tabákového kouře a pomalu vdechoval. "Nejspíš... jsem neměl s Lysci dost co dělat. Nebo naopak moc, ale bez výběru. Jednou jsem jich pár viděl v blázinci. Doufám, že vás to neuráží?"

"Ne," zavrtěl hlavou Burkhalter. "Každá mutace se může zvrtnout. Byla spousta neúspěšných. Tvrdá radiace vyvolala jednu skutečnou mutaci, lysé telepaty, ale ani ti se všichni nepovedli dokonale. Mysl je divná záležitost - to víte sám. Je to koloid balancující - obrazně řečeno - na špičce jehly. Pokud má jakýkoli nedostatek, je dost pravděpodobné, že ho telepatie vynese na světlo. Výbuch zkrátka způsobil spoustu šílenství. Nejen mezi Lysci, ale i mezi jinými mutacemi, k nimž tenkrát došlo. Jenže Lysci byli skoro vždycky paranoidní."

"Nebo předčasně dementní," připomněl Quayle, kterému se zjevně ulevilo, že pozornost se přenesla z něj na Burkhalteru.

"Nebo předčasně dementní. Když zmatená mysl získá telepatický instinkt - dědičně zatížená mysl -, všechno už to nezvládne. Dojde k dezorientaci. Paranoici se uchýlí do vlastního světa a dementní si prostě neuvědomují, že existuje tento svět. Jsou v tom samozřejmě rozdíly, ale řekl bych, že se to dá takhle zobecnit."

"Svým způsobem je to děsivé," podotkl Quayle. "Nevzpomínám si na žádnou historickou paralelu."

"Ne."

"Kde myslíte, že to všechno skončí?"

"Nevím," odpověděl zamyšleně Burkhalter. "Myslím, že nás lidstvo prostě asimiluje. Ještě na to nebylo dost času. Jsme jistým způsobem specializovaní a v jistých věcech užiteční."

"Pokud vám bude tohle postavení stačit. Ti Lysci, kteří nenosí paruky -"

"Ti jsou tak choleričtí, že se nakonec všichni vybijí v soubojích," usmál se Burkhalter. "Žádná velká ztráta. A my ostatní, my dostáváme to, oč nám jde: berou nás. Nemáme ani rohy, ani svatozář."

Quayle zavrtěl hlavou. "Stejně jsem rád, že nejsem telepat. Mozek je záhadná věc už sama o sobě, i bez těch nových dveří, které se v něm otevírají. Díky, že jste mě nechal vymluvit. Myslím, že aspoň částečně jsem to ze sebe dostal. Pustíme se znovu do toho rukopisu?"

"Jistě," kývl Burkhalter, a na obrazovce se znovu rozběhl sled stránek. Zdálo se, že je Quayle méně ostražitý. Jeho myšlenky byly jasnější a Burkhalter dokázal získat skutečný význam mnoha do té chvíle zmatených výroků. Pracovali lehce, telepat diktoval nové formulace do svého diktografu, a jen dvakrát museli překonat nějakou emocionální překážku. V poledne toho nechali, Burkhalter se pokývnutím rozloučil a vydal se do své kanceláře, kde našel na vizoru nějaké zaznamenané novoty. Přehrál si je a do

modrých očí se mu vkradl ustaraný pohled.

Obědval s dr. Moonem v boxu, aby si mohli v klidu popovídat. Rozhovor trval tak dlouho, že káva zůstala teplá jen díky indukčnímu šálku, ale Burkhalter musel probrat hned několik problémů. A dr. Moona znal už léta. Tlustý muž byl jedním z mála, kteří nepociťovali k Lyscům podvědomý odpor. "Nikdy v životě jsem neměl jediný souboj, doktore. Nemůžu si to dovolit."

"Nemůžeš si dovolit to neudělat. Nemůžeš tu výzvu nepřijmout, Ede. To se prostě nedělá."

"Ale vždyť toho Reillyho ani neznám."

"Slyšel jsem o něm," kývl Moon. "Je to dost cholerik. Už bil mockrát."

Burkhalter uhodil dlaní do stolu. "Ale vždyť je to směšné! Prostě to neudělám."

"No," namítl prakticky Moon, "tvoje žena se s ním bít nemůže. A jestli Ethel četla myšlenky paní Reillyové a pak roznášela klepy, tak na to má Reilly celkem právo."

"Nemyslíš, že moc dobře víme, jak jsou takové věci nebezpečné?" zeptal se Burkhalter tiše. "Ethel nechte jiným myšlenky o nic víc než já. Bylo by to osudné - pro nás. A pro každého jiného Lysce."

"Pro ty bez vlasů ne. Myslím ty bez paruk. Ti -"

"To jsou blázni. A kazí všem Lyscům pověst. Tak zaprvé. Ethel nechte druhým myšlenky. Paní Reillyové taky ne. A zadruhé, neroznáší drby."

"Ta Reillyová je zřejmě hysterka," souhlasil Moon. "Nejspíš se o tom skandálu něco proslechlo, i když sám nevím, o co šlo, a paní Reillyová si vzpomněla, že v poslední době se viděla s Ethel. Nejspíš se přerekla sama a pak to musela nějak zamluvit, aby manžel nevynadal jí."

"Já tu Reillyho výzvu prostě nepřijmu," prohlásil zatvrzele Burkhalter.

"Budeš muset."

"Koukej, doktore, co kdybych -"

"Co?"

"Nic. Takový nápad. Třeba to vyjde. Zapomeň na to; myslím, že jsem našel řešení. Ono ani jiné není. Souboj si prostě nemůžu dovolit a tím to končí."

"Nejsi zbabělec."

"Existuje jedna věc, z které mají hrůzu všichni Lysci," řekl Burkhalter, "a to je veřejné mínění. Já totiž náhodou vím, že bych Reillyho zabil. Proto jsem se taky nikdy v žádném souboji nebil."

Moon se napil kávy. "Hm-m-m. Myslím -"

"Nemysli. Mám ještě něco. Uvažuji o tom, jestli nemám Ala poslat do speciální školy."

"Co je s ním?"

"Začíná se z něj klubat mladistvý delikvent. Dneska dopoledne mě volala jeho učitelka. A měl jsi to slyšet, to stálo za to. Divně mluví, divně se chová. Tropí kruté žertíky svým kamarádům, pokud mu tedy vůbec ještě nějakí kamarádi zbyli."

"Všechny děti jsou kruté."

"Děti nevědí, co krutost znamená. Proto jsou kruté - nemají schopnost empatie. Al ovšem začíná -" Burkhalter bezmocně rozhodil ruce. "Stává se z něj malý tyran. Podle toho, co říkala ta učitelka, mu nezáleží vůbec na ničem."

"To pořád ještě není nic abnormálního."

"To ještě není to nejhorší. Začíná být hodně egoistický. Až příliš. Nechci, aby se z něj stal takový ten Lysec bez paruky, o jakých jsme před chvilkou mluvili." Burkhalter se nezmínil o dalších možnostech: paranoia, šílenství.

"Někde to musel pochytit. Doma? To těžko. Kam ještě chodí?"

"Na obvyklá místa. Žije v úplně normálním prostředí."

"Já myslel," podotkl Moon, "že Lysec má v dětství neobvyklé Možnosti vzdělávání. Duševní spojení - ne?"

"Jo. Ale - já nevím. Problém je v tom," dodal Burkhalter skoro neslyšně, "že si z hloubi duše přeji, abych nebyl jiný. My jsme nestáli o to být telepati. Z dlouhodobého hlediska je to asi všechno moc krásné, ale já jsem člověk a mám svůj vlastní mikrokosmos. Lidé, kteří se zabývají dlouhodobou sociologií, mají sklon na tohle zapomínat. Oni sice mají na všechno odpověď, ale každý jednotlivý člověk - nebo Lysec -

musí tu svou životní bitvu vybojovat sám. A navíc to není ani tak jednoznačné jako bitva. Je to horší: je potřeba hlídat sám sebe každou vteřinu, zapadnout do světa, který o tebe nestojí."

Moon vypadal poněkud nesvůj. "Nelituješ se trochu, Ede?"

Burkhalter se oťrásl. "Lituju, doktore. Ale budu na tom pracovat."

"To budeme oba," řekl Moon, ale Burkhalter od něj žádnou velkou pomoc nečekal. Moon by byl jistě ochotný, ale pro obyčejného člověka bylo strašně těžké si uvědomit, že Lysec je... stejný. Lidé hledají spíš rozdíly, a také je nacházejí.

No, ale bude muset ty potíže vyřešit dřív, než se setká s Ethel. Mohl by před ní snadno skrýt, co ví, ale ona by rozpoznala mentální bariéru a bylo by jí to divné. Jejich manželství bylo o to hezčí, že v něm existovalo toto duševní spojení, něco, co vyrovnávalo nevyhnutelný podvědomý pocit odcizení okolnímu světu.

"Jak pokračuje Psychohistorie?" zeptal se Moon po chvíli.

"Líp, než jsem čekal. Našel jsem nový způsob, jak na Quayla. Když mluvím o sobě, trochu se mi otevře. Zřejmě je pak jistější sám sebou. Možná pro Oldfielda přece jen stihneme dodělat ty první kapitoly."

"To je dobře. Ale stejně na nás nemůže tak spěchat. Když budeme muset knížky takhle honit, tak se stejně dobře můžeme vrátit do doby sémantických zmatků. Což nepřichází v úvahu!"

"No," vstal Burkhalter, "já poběžím. Ahoj!"

"A co Reilly?"

"Zapomeň na to." Burkhalter vyšel ven a zamířil na adresu, kterou mu sdělil vizor. Dotkl se dýky za pasem. Souboj si prostě žádný Lysec dovolit nemůže, ale...

Do mozku se mu vkradla pozdravná myšlenka a on se zastavil před branou do areálu a usmál se na Sama Shanea, Lysece z neworleanské oblasti, který nosil jasně rezavou paruku. S mluvením se neobtěžovali.

Hřejivá spokojenost. A ty, Burkhaltere?

Stín nepříjemností.

Vřelá, dychtivá ochota pomoci. Mezi Lysci existovala silná pouta.

Burkhalter si pomyslel: Ale ať už půjdu kamkoli, všude se setkám se stejnou podezřívavostí. Jsme divní. Jinde by to bylo ještě horší, myslel si Shane. V Modoku je nás hodně. Lidé jsou vždycky podezřívavější, když nejsou v každodenním kontaktu s... s Námi.

A ten kluk -

Taky mám tyhle problémy, myslel si Shane. Dělá mi to starost. Moje dvě dcery -

Výtržnictví?

Ano.

Společné rysy?

Nevím. Víc našich lidí má stejné potíže s dětmi.

Druhotná charakteristika mutace? Výskyt v druhé generaci?

Pochybuji, zamařil se v duchu Shane, ale svou představu zastřel nejistým otazníkem. To promyslíme později. Už musím jít.

Burkhalter si povzdechl a šel také. Obytné domy se paprscitě rozbíhaly do všech stran od hlavního pracoviště, a tak si cestu k cíli zkrátil parkem. Byla to rozlehlá zakřivená budova, ale nikdo nebyl doma, takže Burkhalter nechal Reillyho na potom, pohlédl na hodinky a zahrnul přes kopec ke škole. Jak očekával, byla přestávka a on uviděl Ala, jak se povaluje pod stromem, kus od ostatních, kteří se cele věnovali příjemně vražednické hře na Výbuch.

Vyslal napřed svou mysl.

Zelený byl už skoro na vrcholu hory. Chlupatí skřeti ho zákeřně ostřelovali syčivými blesky, ale Zelený byl dostatečně obratný, aby se jim vyhnul. Balvany se nakláněly -

"Ale."

- nad propast, jak je skřeti postrkovali a snažili se -

"Ale!" Burkhalter s tím slovem vyslal i svou myšlenku a zprudka probudil chlapcovu mysl. Byl to trik, který používal málokdy, protože děti byly proti podobnému vpádu fakticky bezmocné.

"Ahoj, tati," řekl Al neznepokojeně. "Co se děje?"

"Zpráva od tvé učitelky."

"Nic jsem neudělal."

"Všechno mi řekla. Poslouchej mě, Ale. Ne aby sis bral do hlavy nějaké divné myšlenky."

"Neberu."

"Myslíš si, že Lysec je lepší nebo horší než Nelysec?"

Al rozpačitě přešlápl. Neodpověděl.

"Odpověď' zní," řekl Burkhalter, "obojí a ani jedno. A řeknu ti taky proč. Lysec může komunikovat mentálně, ale žije ve světě, kde to většina lidí neumí."

"Jsou pitomí," prohlásil Al.

"Nemůžou být tak pitomí, když jsou lépe přizpůsobení světu než ty. To bys stejně tak mohl říct, že žába je lepší než ryba, protože je obojživelník." Burkhalter svá slova stručně mentálně zvýraznil a vysvětlil.

"No jo... už je mi to jasný."

"Možná," podotkl pomalu Burkhalter, "že bys potřeboval jenom pár přes zadek. Tahle myšlenka nebyla moc nadšená. Jakže to bylo?"

Al se snažil své myšlenky skrýt. Burkhalter začal onu hradbu zvedat, což pro něj nebylo nic těžkého, ale zarazil se. Al se na svého otce díval velmi nesynovsky - spíš jako na nějakou chrupavčitou rybu. O tom nebylo pochyb.

"Když jsi už tak sobecký," podotkl Burkhalter, "tak třeba to pochopíš takhle. Víš, proč v klíčových postaveních nejsou žádní Lysci?"

"Jasně že vím," neočekávaně prohlásil Al. "Protože se bojí."

":A čeho?"

"No -" Ten obraz byl velice podivný, směs prvků Burkhalterovi vágně povědomých. "Přece Nelysců."

"Víš, kdybychom zaujali taková postavení, kde bychom mohli využívat svých telepatických schopností, Nelysci by nám to hrozně záviděli - zvlášť' kdybychom byli úspěšní. Kdyby Lysec vynalezl třeba jen lepší pastičku na myši, spousta lidí by tvrdila, že ten nápad stejně ukradl z hlavy nějakému Nelysci. Chápeš?"

"Ano, tati." Nechápal ale nic. Burkhalter si smutně povzdechl a vzhlédl. Kousek odtud na kopečku uviděl jednu ze Shaneových dcer, jak sedí sama a opírá se o balvan. I na jiných místech bylo tu a tam vidět osamělou postavu. Zasněžené hradby Skalnatých hor vytvářely na nebi nepravidelné siluety.

"Ale," pokračoval Burkhalter, "nechci, abys začal být navztekaný. Tohle je skvělý svět, a lidi v něm jsou většinou slušní. Existuje zákon průměru. Není pro nás dobré získat příliš velké bohatství nebo moc, protože to by popudilo ostatní proti nám - a stejně to nepotřebujeme. Nikdo není chudý. Najdeme si práci, vykonáváme ji a jsme celkem šťastní. Máme některé výhody, které Nelysci nemají; třeba v manželství. Duševní důvěrnost je právě tak důležitá jako fyzická. Ale nechci, aby sis myslel, že když jsi Lysec, jsi Bůh. Není to pravda. A koneckonců," dodal zamyšleně, "pořád to z tebe můžu vytlout, kdybys náhodou chtěl opravdu uskutečnit to, na co teď' zrovna myslíš."

Al polkl a rychle couval. "Promiň. Už to neudělám."

"A taky si nech vlasy na hlavě. Nesundávej si ve třídě paruku. Používej tu lepicí hmotu, co je v koupelně ve skřínce."

"Ano, ale... pan Venner taky nenosí paruku."

"Připomeň mi, že s tebou chci provést menší historický výzkum o flákačích," řekl Burkhalter. "To, že pan Venner nenosí paruku, je patrně jediná jeho zásluha, pokud to za zásluhu považuješ."

"Vydělává peníze."

"V tom jeho obchodě by vydělal každý. Všimni si ale, že lidi u něj nenakupují, když mohou jít jinam. To jsem právě myslel tím navztekáním. On takový je. Jsou i Lysci jako Venner, Ale, ale mohl by ses ho třeba někdy zeptat, jestli je šťastný. Jen pro tvou informaci, já šťastný jsem. Aspoň víc než Venner. Jasně?"

"Ano, tati." Al se choval poslušně, ale nic víc. Stále znepokojený Burkhalter se s ním kývnutím rozloučil a odcházel. Když míjel balvan, u kterého seděla Shaneova dcera, zachytil útržek: - na vrcholu Skleněné hory a vrhal balvany zpátky na skřety, dokud -

Couvl; byl to podvědomý zvyk, dotýkat se myslí, které byly citlivé, ale u dětí to bylo nefér. U dospělých Lysců to bylo instinktivní gesto, podobné smeknutí klobouku. Člověk mohl a nemusel odpovědět. Dala

se postavit hradba; dalo se to vymazat; nebo se mohla objevit myšlenka tak soustředěná na jednu věc, že bylo nemyslitelné do ní zasahovat.

Od jihu přilétala helikoptéra s řádkou kluzáků: nákladní letoun s mraženými potravinami z Jižní Ameriky, soudě podle označení. Burkhalter si v duchu poznamenal, že musí koupit argentinský steak. Měl nový recept, který chtěl zkusit - steak grilovaný na dřevěném uhlí s ostrou omáčkou. Rajčata, chilli, hmmm - co ještě? Aha. Ten souboj s Reillym. Burkhalter se nepřítomně dotkl jílce své dýky a hrdelně, tiše se zasmál. Možná že je vnitřním založením pacifista. Bylo pro něj dost obtížné uvažovat vážně o duelu - ačkoli všichni ostatní to dělali - když se v mysli zabýval prozaickými detaily večeře.

Tak to chodí. Přílivy civilizace se převalují ve staletých intervalech přes kontinenty, a každá konkrétní vlna, ačkoli si je vědoma svého podílu na přílivu, se přesto víc zajímá o večeři. A je v tom snad nějaký rozdíl, pokud člověk není zrovna tři sta metrů vysoký, nemá mozek boha a také boží délku života? Lidé o hodně přicházejí - lidé jako Venner, což byl zjevně cvok, ne sice tolik, aby ho zavřeli do blázince, ale potenciální paranoik. Tím, že odmítal nosit paruku, na sebe prozrazoval, že je individualista, a také exhibicionista. Kdyby se nestyděl za to, že je lysý, proč by měl potřebu se s tím tak vytahovat? Kromě toho byl ten chlap vztekoun, a jestli si do něj lidé občas kopli, bylo to proto, že si sám začal.

Pokud však šlo o Ala, ten byl nebezpečně blízko k tomu stát se mladistvým zločincem. Tohle přece nemůže být normální vývoj dítěte, myslel si Burkhalter. Netvrdil, že je odborník, ale byl ještě dost mladý na to, aby si pamatoval na vlastní dětství, a to měl tenkrát větší handicap než Al teď. Lysci byli úplně nový jev a všechny děsili. Vzniklo dokonce několik hnutí, která chtěla všechny mutanty izolovat, sterilizovat nebo dokonce vyhladit.

Burkhalter si povzdechl. Kdyby se byl narodil před Výbuchem, mohlo by být všechno jiné. Těžko říct. Člověk si může o historii číst, ale nemůže ji prožít. V budoucnu třeba budou existovat telepatické knihovny, kde něco takového bude možné. Tolik příležitostí - a tak málo z nich byl svět zatím ochoten přijmout. Jednou okolí nebude na Lysce pohlížet jako na exoty, a to pak bude možný skutečný pokrok. Lidé ale netvoří historii, pomyslel si Burkhalter. Tu tvoří lidstvo. Ne jednotlivci.

Znova se zastavil u Reillyho domu, a tentokrát mu otevřel. Byl to mohutný pihovatý a šilhavý člověk s obrovskými rukama, a jak si Burkhalter povšiml, vynikající koordinací svalů. Tlapami se opřel o zárubně dveří a pokývl.

"Vy jste kdo, pane?"

"Jmenuji se Burkhalter."

V Reillyho očích se objevilo pochopení a ostražitost. "Aha. Chápu. Dostal jste můj vzkaz?"

"Ano," kývl Burkhalter. "Chci s vámi o tom mluvit. Můžu dál?"

"O. K." Reilly ustoupil a vedl ho halou do prostorného obývacího pokoje, kam mozaikovými stěnami pronikalo rozptýlené světlo. "Chcete stanovit čas?"

"Chci vám říct, že se mýlíte."

"Tak moment," zvedl ruku Reilly. "Moje žena tu teď není, ale všechno mi to řekla. Mně se nelíbí, že někdo může jenom tak vlézt jinému do hlavy; je to podraz. Měl jste svoji ženě říct ať se stará o sebe - nebo aspoň ať drží jazyk za zuby."

Burkhalter trpělivě řekl: "Dávám vám slovo, Reilly, že Ethel nečetla vaši ženě myšlenky."

"To vám řekla?"

"Já... ne, neptal jsem se jí."

"No tak," kývl triumfálně Reilly.

"Ani nemusím. Znáám ji dost dobře. A... no, já jsem taky Lysec."

"Já vím, že jste," řekl Reilly. "Co já vím, třeba mi zrovna teď čtete myšlenky." Zaváhal. "Vypadněte z mého domu. Mám rád svoje soukromí. Sejdeme se zítra za úsvitu, jestli vám to vyhovuje. A teď jděte." Zdálo se, že má v mysli něco, snad nějakou dávnou vzpomínku, o které nechce, aby se prozradila.

Burkhalter velkodušně odolal pokušení. "Žádný Lysec by nečetl -"

"No tak, řekl jsem jděte!"

"Poslouchejte mě! V souboji se mnou byste neměl nejmenší šanci!"

"Víte, kolik už mám zářezů?" odpověděl Reilly otázkou.

"Bil jste se někdy s Lyscem?"

"Zítří si ten zářez udělám hlubší. Tak zmizte, slyšel jste mě?"

Burkhalter se kousl do rtu a pak řekl: "Člověče, uvědomujete si, že při souboji bych vám mohl číst myšlenky?"

"Mně je jedno... cože?"

"Byl bych pořád půl kroku před vámi. Bez ohledu na to, jak instinktivně byste jednal, měl byste všechny svoje výpady o zlomeček vteřiny dřív v mysli. A taky bych znal všechny vaše triky a slabosti. Vaše technika by pro mě byla jako otevřená kniha. Ať by vás napadlo cokoli -"

"Ne," zavrtěl Reilly hlavou. "Ne, ne. Jste chytrý, ale na tenhle špek vám neskočím."

Burkhalter zaváhal, rozhodl se, otočil se a odstrčil z cesty židli. "Vytáhněte dýku," řekl. "Pochvu nechtě zacvaknutou na čepeli. Ukážu vám, jak to myslím."

Reilly vytřeštil oči. "Jestli chcete hned -"

"Nechci." Burkhalter odstrčil další židli. Odepnul svou dýku i s pochvou a přesvědčil se, že malá bezpečnostní pojistka je zapadlá. "Místa je tu dost. Pojd'te."

Reilly zamračeně vytáhl vlastní dýku, držel ji nešikovně v ruce, jak mu přišla divná ta pochva na ní, a pak náhle zaútočil. Burkhalter tam ale nebyl; výpad očekával a jeho vlastní kožená pochva přejela Reillymu po břiše.

"Tak," podotkl Burkhalter, "tím by boj skončil."

Místo odpovědi se Reilly tvrdě rozehnal dýkou shora dolů a na poslední chvíli změnil pohyb na seknutí přes hrdlo. Burkhalter si už volnou rukou chránil krk a druhou rukou, s krytou dýkou, Reillymu dvakrát poklepal na srdce. Pihy na pobledlé tváři mohutného muže byly teď ještě výraznější. Nehodlal se ale ještě vzdát. Zkusil několik dalších výpadů, chytrých, dobře nacvičených ran, ale neuspěl, protože Burkhalter je všechny očekával. Levou rukou pokaždé kryl právě to místo, na které Reilly mířil a které nikdy netrefil.

Reilly pomalu spustil ruku. Olízl si ústa a polkl. Burkhalter se vyhnul jeho pohledu tak, že si pečlivě připínal dýku zpět k opasku.

"Burkhaltere," řekl Reilly, "vy jste ďábel."

"Zdaleka ne. Jen se bojím riskovat. Skutečně si myslíte, že být Lysec je nějaká legrace?"

"Ale když umíte číst myšlenky -"

"Jak dlouho asi myslíte, že bych zůstal naživu, kdybych se přece jen rozhodl se někdy bít? Všechno by bylo předem rozhodnuté. A to by mi neprošlo. Nakonec by to stálo krk mě. Nemůžu se bít, protože by to byla vražda, a lidé by věděli, že to je vražda. Spolkl jsem spoustu vtípků a urážek jenom a jenom proto. Ted', jestli chcete, spolkněte ještě jednu a omluvím se. Připustím všechno, co řeknete. Ale nemůžu se s vámi bít, Reilly."

"Ne, to už taky vidím. A - jsem rád, že jste přišel." Reilly byl ještě bílý jako křída. "Byl bych napochodoval přímo do pastí."

"Ne do mojí," připomněl Burkhalter. "Já bych se s vámi nebil. Lyci nemají takové štěstí, víte. Mají své nevýhody - jako třeba tohle. Proto si nemůžou dovolit riskovat a znepřátelit si lidi, a proto taky nikdy nikomu nečteme myšlenky, pokud o to nejsme požádáni."

"Dává to smysl. Víceméně." Reilly zaváhal. "Poslyšte, tu výzvu беру zpátky. O. K.?"

"Díky," řekl Burkhalter a napřáhl ruku. Jeho společník ji přijal poněkud váhavě. "Zapomeneme na to, ano?"

"Jo." Ale Reilly se stejně pořád nemohl dočkat, až uvidí svému hostovi záda.

Burkhalter se vrátil do Vydavatelského centra a cestou si pohvizdoval. Ted' už to mohl říct Ethel; přesněji řečeno, dokonce musel, protože kdyby před sebou měli nějaké tajemství, narušilo by to dokonalost jejich mentální důvěrnosti. Ne že by před sebou nemohli nic skrývat, spíš to bylo tak, že ten druhý by každou bariéru vycítil a ta dokonalá shoda by už nebyla tak dokonalá. Bylo ovšem zvláštní, že i přes tuto absolutní intimitu manžel a manželka dokázali navzájem respektovat své soukromí.

Ethel to možná trochu vyděsí, ale bouřka už se přehnala, a krom toho, i ona je Lysec. Ne že by na to vypadala - měla vlnitou kaštanovou paruku a dlouhé zahnuté řasy. Ale její rodiče žili východně od Seattlu během Výbuchu a po něm, než byly účinky tvrdé radiace náležitě prozkoumány.

Chladný vítr vál přes Modoc dolů k jihu, do údolí Utahu. Burkhalter si přál, aby byl ve své helikoptěře, sám v modré prázdnotě oblohy. Tam nahoře byl zvláštní tichý klid, jehož žádný Lysec na zemi nikdy tak docela nedosáhl, leda snad v hloubi divočiny. Nesouvislé útržky myšlenek neustále poletovaly kolem, skoro pod prahem vnímání, podobné téměř neslyšitelnému šepotu jehly na staré gramofonové desce, nikdy neustávajícímu. Proto skoro všichni Lysci milovali létání a byli také vynikajícími piloty. Vysoké, rozlehlé pustiny vzduchu byly jejich modrou poustevnou.

Jenže on teď byl v Modoku a už teď šel pozdě na schůzku s Quaylem. Přidal tedy do kroku. V hlavní hale potkal dr. Moona, stručně mu sdělil, že s tím soubojem to už vyřídil, a šel dál, zatímco tlustý muž za ním nechápavě zíral. Jediný hovor na vizoru byl od Ethel; říkala, že jí dělá starosti Al a aby se Burkhalter zašel zeptat do školy. Tak to už udělal - jestli se ovšem chlapec od té doby nestačil zaplést ještě do něčeho. Burkhalter tam zavolal a ubezpečil se, že ne. Zatím se nic nezměnilo.

Našel Quayla ve stejném soukromém soláriu, a žiznivého. Burkhalter objednal dva koktejly, protože neměl nic proti tomu, aby Quayle trochu ztratil zábrany. Šedovlasý autor byl ponořen do historického atlasu světa, jehož mapy zobrazovaly postupně každou významnou epochu.

"Jen se podívejte," řekl a přešel rukou po řádce tlačítek. "Vidíte, jak se mění německá hranice?" Také se měnila a nakonec zmizela docela, když atlas došel k semimoderním dobám. "A Portugalsko. Vidíte tu zónu vlivu? Teď -" Zóna se neustále zmenšovala od roku 1600, kdežto ostatní země vysílaly své paprsky na všechny strany a budovaly si námořní sílu.

Burkhalter upil z koktejlu. "Z toho už moc nezbylo."

"Ne, od doby... Co se vám stalo?"

"Jak to myslíte?"

"Vypadáte v šoku."

"To jsem nevěděl, že to je vidět," poznamenal Burkhalter. "Zrovna jsem se jen taktak vykroutil ze souboje."

"Tenhle zvyk mi vždycky připadal nesmyslný," kývl Quayle. "Jak se to stalo? A odkdy se dá z něčeho takového vykroutit?"

Burkhalter mu to vysvětlil, spisovatel se napil a ušklíbl se. "To pro vás muselo být dost nepříjemné. Být Lysec není nakonec zase taková výhoda, co?"

"Občas to má dost zřetelné nevýhody." Z náhlého popudu se zmínil o svém synovi. "Chápete, jak to myslím, ne? Já vlastně nevím, jaká měřítko platí pro mladého Lysce. Koneckonců, je to mutace. A telepatická mutace se ještě nestačila ustálit. Nemůžeme nic vyzkoušet, protože mezi králíky a morčaty se telepati nerodí. I když i takové snahy byly. A - zkrátka dítě Lysec potřebuje dost speciální výcvik, aby si dokázalo poradit, až vyroste."

"Vy jste se myslím docela dobře přizpůsobil."

"Já jsem se - poučil. Jako většina rozumných Lysců. Proto nejsem boháč ani politik. Vlastně si kupujeme bezpečí pro svůj druh tím, že se vzdáváme určitých osobních výhod. Jsme rukojmí osudu - a osud nás ušetří. Ale svým způsobem taky dostáváme zapláceno. Máme méně budoucích výhod - nebo spíš negativních výhod, protože my chceme jen to, aby nás lidé nechali na pokoji a přijali - a musíme si tedy odpírat mnoho současných, pozitivních výhod. Úlitba osudu."

"Platíte krysaři, aby vám neodvedl místo myši děti," pokývl Quayle.

"My sami jsme ti krysaři. Myslím Lysci jako skupina. A naše děti. Takže vlastně platíme sami sobě.

Kdybych chtěl nečestně využít svých telepatických schopností - můj syn by dlouho naživu nebyl. Lysci by byli zlikvidováni. Al se to musí naučit, a teď začíná být dost antisociální."

"Všechny děti jsou antisociální," připomněl Quayle. "Jsou to naprostí individualisté. Myslím, že jediný důvod ke znepokojení by byl, kdyby odchylky vašeho chlapce od normy souvisely s jeho telepatickým smyslem."

"Na tom něco je." Burkhalter zlehka zapátral v Quaylove mysli a povšiml si, že jeho nepřátelství se podstatně zmírnilo. Sám pro sebe se usmál a pokračoval v líčení vlastních potíží. "Ale i tak, z chlapce vyroste muž. A dospělý Lysec musí být dobře přizpůsobený, jinak půjde ke dnu."

"Prostředí je stejně důležité jako dědičnost. Jedno doplňuje druhé. Pokud je dítě správně vychováno, nebude mít moc potíží - pokud v tom není dědičnost."

"Což možná je. O telepatické mutaci se ví strašně málo. Jestli je druhotnou charakteristikou lysost, kdo ví, co - dalšího - se objeví ve třetí nebo čtvrté generaci. Rád bych věděl, jestli telepatie skutečně prospívá myslí."

Quayle si odkašlal. "Hm. Když mluvíme osobně, já jsem z toho taky trochu nervózní -"

"Jako Reilly."

"Ano," řekl Quayle, ale to přirovnání se mu příliš nelíbilo. "Ale stejně - když je mutace neúspěšná, tak jako tak vyhyne. Nebude se přesně reprodukovat."

"A co hemofilie?"

"Kolik lidí má hemofilii?" zeptal se Quayle. "Já se na to snažím dívat z pohledu psychohistorika. Kdyby už v minulosti byli telepati, mohlo být všechno jinak."

"A jak víte, že nebyli?" zeptal se Burkhalter.

Quayle zamrkal. "Hm. No, vlastně ano. To je taky pravda. Ve středověku by jim říkali šarlatáni - nebo světcí. Určité experimenty - ale takové náhody nikam nevedly. Příroda si hraje a snaží se trefit... ehm... jackpot, ale vždycky se jí to nepovede napoprvé."

"Třeba se jí to nepovedlo ani teď." To řekl ze zvyku, z hluboce zakořeněné potřeby skromnosti.

"Telepatie je třeba jen napůl úspěšný pokus o něco nepředstavitelného. Třeba o nějaké čtyřrozměrné pojetí smyslů."

"To je pro mě moc abstraktní představa." Quayla to zajímalo a jeho vlastní váhání se skoro vytratilo. Tím, že přijal Burkhalter jako telepata, mlčky odložil i své námitky proti telepatii jako takové. "Starí Germáni si mysleli, že jsou jiní. Totéž platí i pro... ehm... jak se jmenovala ta orientální rasa? Žili na těch ostrovech u čínského pobřeží."

"Japonci," pomohl mu Burkhalter, který měl dobrou paměť na maličkosti.

"Ano. Ti zcela určitě věděli, že jsou nadřazená rasa, protože jsou přímými potomky bohů. Měli malou postavu. Tenhle dědičný rys způsobil, že byli nesví, když měli co do činění s rasami vyššího vzrůstu. Ale ani Číňané nejsou velcí, jižní Číňané, a tenhle handicap neměli."

"Takže prostředí?"

"Prostředí, které vyvolalo propagandu. Ti... ehm... ti Japonci přijali buddhismus a úplně si ho předělali na šintoismus, aby vyhovoval jejich vlastním potřebám. Samurajové, rytíři-válečníci, byli jejich ideálem, pojetí cti bylo neuvěřitelně pokřivené. Principem šintó bylo zbožňovat nadřazené a podrobovat si nižší. Viděl jste někdy japonské stromy klenotů?"

"Nevzpomínám si. Co je to?"

"Miniaturní repliky špalírových stromů vyrobené z drahokamů, kterým z větví visí různé ozdůbky. Včetně zrcadla - to nikdy nechybí. První takový strom byl vyroben proto, aby vylákal Měsíční bohyni z jeskyně, kde trucovala. Dámu zřejmě tak okouzly ozdůbky a její vlastní tvář v zrcadle, že vyšla ze svého úkrytu ven. Všechny japonské morální poučky byly ukryté v hezkých šatech; to byla návnada. Starí Germáni dělali skoro totéž. Poslední německý diktátor, chudák Hitler mu říkali - nevím už proč, ale nějaký důvod to mělo - oživil starou legendu o Siegfriedovi. To byla rasová paranoia. Němci zbožňovali tyrana, ne matku, a měli výjimečně silné rodinné vazby. To rozšířili i na stát. Chudák Hitler pro ně byl Velkým otcem, no a tak se stalo, že jsme časem měli i Výbuch. A nakonec mutace."

"Po potopě já," zabručel Burkhalter a dopil svůj koktejl. Quayle zíral do prázdna.

"Zvláštní," řekl po chvíli. "Ta záležitost s Velkým otcem -"

"Ano?"

"Nevím, jestli tušíte, jak silně to může člověka poznamenat?"

Burkhalter neřekl nic. Quayle se na něj pátravě zadíval.

"Ano," řekl spisovatel tiše. "Jste koneckonců přece jen člověk. Víte, dlužím vám omluvu."

Burkhalter se usmál. "Klidně na to zapomeňte."

"Radši ne," řekl Quayle. "Zrovna jsem si z ničeho nic uvědomil, že telepatický smysl není tak důležitý. Chci říct - nejste proto jiný. Povídal jsem si s vámi -"

"Občas trvá lidem celé roky, než přijdou na to, co teď zjišťujete vy," poznamenal Burkhalter. "Roky života a práce s někým, o kom vždycky uvažují jen jako o Lysci."

"Víte, co jsem to schovával v mysli?" zeptal se Quayle.

"Ne. Nevím."

"Lžete jako gentleman. Díky. No, je to takhle, a říkám vám to z vlastní vůle, protože chci. Nezáleží mi na tom, jestli tu informaci už znáte z mojí hlavy. Chci vám to prostě říct z vlastního svobodného rozhodnutí. Můj otec... nejspíš jsem ho nenáviděl... byl tyran, a vzpomínám si, že jednou, byl jsem kluk a byli jsme v horách, mě zpráskal a koukala na to spousta lidí. Hodně dlouho jsem se pokoušel na to zapomenout. Ted" - Quayle pokrčil rameny - "mi to už nepřipadá tak důležité."

"Nejsem psycholog," řekl Burkhalter. "Jestli chcete znát mou osobní reakci, já bych řekl, že na tom nezáleží. Už nejste kluk, a ten člověk, s kterým mluvím a pracuji, je dospělý Quayle."

"Hm-m-m. A-ano. Nejspíš jsem to věděl celou tu dobu - jak to je vlastně nedůležité. Byl to jen zásah do mého soukromí... myslím, že byste to měl vědět, Burkhaltere. Můžete - vstoupit."

"Bude se nám lépe pracovat," usmál se Burkhalter. "Obzvlášť na Dariovi."

Quayle kývl. "Snažím se odstranit v mysli všechny výhrady. Popravdě řečeno, nebude mi vadit říct vám - odpovědi. I když budou osobní."

"Tak to zkusíme. Chcete se teď pustit do Daria?"

"Dobře," kývl Quayle, a v jeho očích už nebyla ostražitost ani podezření. "Daria si spojuji se svým otcem _."

Šlo to hladce a úspěšně. Toho odpoledne dokázali víc než za celých uplynulých čtrnáct dní dohromady. Burkhalter, který měl hned několik důvodů ke spokojenosti, se zastavil u dr. Moona a řekl mu, že všechno postupuje dobře, a pak zamířil k domovu. Cestou si vyměnil myšlenky s několika dalšími Lysci, svými kolegy, kteří pro ten den také končili. Skalnaté hory byly v západním světle krvavé a chladný vítr, který od nich vál, ho cestou domů příjemně chladil na tváři.

Bylo pěkné být přijímán. Dokazovalo to, že je to možné. A Lysec často potřeboval ujištění, protože svět byl plný podezřívavých cizích lidí. Quayle byl tvrdý oříšek, ale... Burkhalter se usmál.

Ethel to potěší. Ona to má svým způsobem ještě těžší, než to kdy měl on sám. Muži se zoufale snažili chránit si své duševní soukromí před vpádem ženy, a "normální" ženy - to, že byla konečně přijata kluby a ženskými spolky Modoku, svědčilo o Ethelině obrovském osobním kouzle. Jen Burkhalter věděl, jak zoufalá je Ethel z toho, že je lysá, a dokonce ani její manžel ji nikdy neviděl bez paruky.

Poslal myšlenky napřed do nízkého dvojkrídleho domu na svahu a ty se spojily s jejími ve vřelé důvěrnosti. Bylo to jaksi víc než polibek. A jako vždycky pocítil vzrušující očekávání, které rostlo a rostlo, než se dveře konečně rozlétly a oni se fyzicky dotkli. Pro tohle stojí za to být Lysec, pomyslel si. Pro tohle by stálo za to ztratit třeba několik světů.

U večere se toto souznění rozšířilo i na Ala. Bylo to nerozluštitelné, hluboké cosi, co způsobovalo, že jídlo bylo lepší a voda chutnala jako víno. Slovo domov mělo pro Lysce význam, který žádný Nelysec nemohl tak docela pochopit, protože zahrnoval pouto jim neznámé. Byly to malé, neznatelné něžnosti. Zelený míří dolů Velkou červenou skluzavkou; huňatí skřeti se ho cestou pokoušejí harpunovat.

"Ale," řekla Ethel, "pořád ještě pracuješ na tom svém Zeleném?"

Pak se ve vzduchu tiše zachvělo cosi absolutně nenávidného a chladného a smrtícího, jako by ledový rampouch tříštil zlaté, křehké sklo. Burkhalter odložil ubrousek a šokovaně vzhlédl. Cítil, jak Etheliny myšlenky couvají, a rychle ji uklidnil krátkým mentálním dotekem. Ale na druhé straně stolu seděl mlčky a ostražitě malý chlapec, tváře dosud dětsky kulaté. Uvědomoval si, že udělal chybu, a hledal bezpečí v naprosté nehybnosti. Věděl, že jeho mysl je dosud příliš slabá na to, aby dokázala odolat zkoumání, a tak seděl zcela bez hnutí a čekal, zatímco ozvěny jeho myšlenek se šířily jako jed.

Burkhalter řekl: "Pojď se mnou, Ale." Vstal. Ethel začala něco říkat.

"Počkej, miláčku. Uzavři se. Neposlouchej." Dotkl se jemně, něžně její mysli, a pak vzal Ala za ruku a vytáhl ho s sebou na dvůr. Al sledoval otce ostražitýma, doširoka otevřenýma očima.

Burkhalter si sedl na lavici a přitáhl si chlapce vedle sebe. Zprvu mluvil slyšitelně, jednak kvůli jasnosti, ale i z jiného důvodu. Bylo mu velmi nepříjemné, že musí zlikvidovat chlapcovy chabé zábrany, ale jinak to nešlo.

"To byl dost divný způsob, jak uvažovat o své matce," řekl. "A je to divný způsob, jak uvažovat o mně." Pro telepatickou mysl je sprostota sprostější, hrubost hrubší, ale tohle nebylo ani jedno, ani druhé. Bylo

to - chladné a zlé.

A tohle je krev mé krve, pomyslel si Burkhalter. Pohlédl na chlapce a připomněl si těch osm let, kdy ho viděl růst. Mění se snad mutace v něco ďábelského?

Al mlčel.

Burkhalter sáhl do mladé mysli. Al se pokoušel vykroutit a utéct, ale silné ruce jeho otce mu to nedovolily. Z chlapcovy strany to byl instinkt, ne logika, protože myslí se mohou dotýkat na dlouhé vzdálenosti.

Dělal to nerad, protože se vzrůstající rozumností narůstala i citlivost, a vpád je vždycky vpád. Ale tady byla určitá bezohlednost nutná. Burkhalter pátral. Občas na Ala zprudka vystřel nějaké klíčové slovo a v odpověď se zvedly vzpomínky.

Nakonec Burkhalter nechal Ala jít a zůstal sám sedět na lavičce a díval se na rudý západ slunce nad horami. Bylo mu zle, zvedal se mu žaludek. Bílý sníh nesl krvavé skvrny. Ale ještě nebylo pozdě. Ten člověk je blázen, byl blázen od samého začátku, když si mohl myslet, že se mu může podařit něco takového.

Kondicionování teprve začalo. Ala bylo ještě možné přetvořit zpět. Burkhalterův pohled ztvrdl. A také se to stane. Stane. Ale ne hned, ne dřív, než okamžitý zuřivý vztek ustoupí soucitu a pochopení.

Ještě ne.

Vrátil se do domu, krátce promluvil s Ethel a pak se přes vizor spojil s tou asi desítkou Lysců, kteří s ním pracovali ve Vydavatelském centru. Ne všichni měli rodiny, ale nechyběl ani jediný, když se o půl hodiny později sešli v zadní místnosti hospody U pohana v centru města. Sam Shane zachytil útržek toho, co se Burkhalter dozvěděl, a všichni vycítili jeho emoce. Jejich telepatický smysl je všechny spojoval do solidárního bloku. Čekali, až bude Burkhalter připraven.

Pak jim to řekl. Myšlenkovým přenosem to netrvalo dlouho. Řekl jim o japonských stromech klenotů s lesklými cetkami, o zářícím vnadidle. Řekl jim o rasové paranoie a propagandě. A nejúčinnější propaganda že je ta s cukrovou polevou, skrytá tak, aby pravý motiv nebylo možné hned rozeznat. Zelený, heroická postava bez ochlupení - symbol Lysce.

A divoká, vzrušující dobrodružství, návnada, na kterou se měly chytit mladé ryby, jejichž tvárná mysl byla dost ovlivnitelná, aby se dala vést směrem k nebezpečnému šílenství. I dospělí Lysci mohli naslouchat, ale nedělali to. Mladí telepati měli vyšší práh mentální vnímavosti, a dospělí nečetli knihy svých dětí, leda proto, aby se přesvědčili, že v nich není nic závadného. A žádný dospělý se také neobtěžoval poslouchat ta stále stejná dobrodružství v mysli svého dítěte. Většinou to považovali za originální sen svého potomka.

"Já taky," kývl Shane. "Moje holky -"

"Jdi po tom pozpátku," doporučil Burkhalter. "Já jsem to udělal."

Tucet myslí se rozběhlo po vyšší frekvenci, po vlnové délce dětí, a něco před nimi couvlo, překvapeně a ostražitě.

"Je to on," kývl Shane.

Nemuseli mluvit. Vyšli z hospody U pohana v sevřené, zlověstné skupině a přešli ulici k obchodu. Dveře byly zamčené. Dva z mužů je vyrazili ramenem.

Prošli potměšlým obchodem do zadní místnosti, kde stál vedle povalené židle muž. Jeho holá lebka se ve světle lampy leskla. Otevíral a zavíral pusku jako kapr.

Myšlenkami je zapřísahal - ale narazil na neproniknutelnou smrtící zeď.

Burkhalter vytáhl svou dýku. I další stříbrné trny se zatřpytily -

A pak se pohroužily.

Vennerův křik už dávno ustal, ale jeho myšlenka v okamžiku smrtelné agónie zůstala Burkhalterovi v mysli, ještě když se vracel domů. Ten holohlavý Lysec nebyl šílený, ne. Ale trpěl paranoiou.

Co se nakonec pokoušel skrýt, bylo dost šokující. Obrovský, tyranský egoismus a zuřivou nenávist k netelepatům. Jen pocit, jímž sám sebe ospravedlňoval, patrně šílený byl. To my jsme Budoucnost! My Lysci! Bůh nás stvořil, abychom vládli nižším!

Burkhalter se nadechl a zachvěl. Mutace nebyla zcela úspěšná. Jedna skupina se přizpůsobila - to byli

Lysci, kteří nosili paruku a zapadli do svého okolí. Druhá skupina zešílela a skončila v blázinci. Ale prostřední skupina byli jen paranoici. Nebyli blázni a nebyli duševně zdraví. Nenosili paruky. Jako Venner.

A Venner si hledal učedníky. Jeho pokus byl odsouzen k nezdaru, ale to byl jen jediný člověk.

Jeden Lysec - paranoidní.

Ale byli i další, mnoho dalších.

Před ním, stulena na úpatí kopce, byla vidět černá skvrna - Burkakerův domov. Poslal napřed myšlenku, ta se dotkla Ethel a krátce ji uklidnila.

Pak pokračovala dál, do spící mysli malého chlapce, zmateného a nešťastného, který se konečně uplakal do spánku. V té mysli teď byly jen sny, trochu méně barevné, trochu poskvrněné, ale to se dá napravit.

A také se to stane.

Absolon

Za soumraku se Joel Locke vrátil domů z univerzity, kde byl profesorem psychonamiky. Byl to vysoký, zamlklý čtyřicátník, s poněkud ironickými ústy a chladnými šedými očima. Vešel tiše do domu postranním vchodem, zastavil se a naslouchal. Zasluchl hučení precipitronu. To znamenalo, že Abigail Schulerová, jeho hospodyně, se zabývá svými povinnostmi. Locke se pousmál a obrátil se k jedné desce na stěně, která se otevřela, když se k ní přiblížil.

Malý výtah ho bezhlučně dopravil do patra.

Tam se pohyboval podivně pokradmu. Sel přímo ke dveřím na druhém konci chodby a zastavil se před nimi s nakloněnou hlavou a rozostřeným pohledem. Neslyšel nic. Nakonec otevřel dveře a vešel.

Okamžitě se ho zmocnil prudký pocit nejistoty, takže zůstal stát na místě bez hnutí. Nedal na sobě nic znát, jen stiskl rty. Přinutil se zůstat zcela potichu a rozhlédl se.

Mohl to být klidně pokoj normálního dvacetiletého mladíka, ne osmiletého chlapce. O hromadu knižních záznamů se opírala ledabyle naházená kupa tenisových raket. Thiaminizer běžel a Locke ho automaticky vypnul. Prudce se otočil. Obrazovka vizoru byla prázdná, ale on by byl přísahal, že ho z ní někdo sledoval.

A nebylo to poprvé, co se to stalo.

Po chvíli se Locke obrátil zpátky a přidřep, aby viděl na knižní cívky. Vzal do ruky jednu, na níž byl nápis ZÁKLADY ENTROPICKÉ LOGIKY. Obracel ji v rukou a mračil se. Pak ji vrátil na místo a vyšel ven s posledním zkoumavým pohledem na vizor.

Dole seděla Abigail Schulerová u ovládacího panelu Dokonalé hospodyně. Na tváři měla výraz stejně upjatý jako drdůlek prošedivělých vlasů v zátylku.

"Dobrý večer," řekl Locke. "Kde je Absolon?"

"Hraje si venku, bratře Locku," odpověděla hospodyně. "Přišel jste brzo. Ještě nejsem hotová s obývacím pokojem."

"Tak na něj pusťte ionty," pobídl ji Locke. "Nepotrvá to dlouho. Stejně musím opravovat nějaké práce." Obrátil se k odchodu, ale Abigail významně zakašlala.

"Ano?"

"Vypadá nezdravě."

"V tom případě mu pohyb na čerstvém vzduchu jen prospěje," podotkl Locke stručně. "Pošlu ho na letní tábor."

"Bratře Locku," řekla Abigail, "já nechápu, proč mu nedovolíte odjet do Baja California. Strašně o to stojí. Zatím jste ho nechal studovat všechny těžké předměty, které studovat chtěl. Teď jste si postavil hlavu. Nic mi do toho není, ale vždyť on se ztrácí před očima."

"Ztrácel by se ještě hůř, kdybych mu to dovolil. Mám svoje důvody, proč nechci, aby studoval entropickou logiku. Víte, o co v ní jde?"

"Ne - víte dobře, že nevím. Nejsem vzdělaná, bratře Locku. Ale Absolon je chytrý jako opice."

Locke netrpělivě mávl rukou.

"To by bylo trochu málo," řekl. "Chytrý jako opice!"

Pak pokrčil rameny a přešel k oknu, odkud bylo vidět na hřiště, kde hrál jeho osmiletý syn házenou.

Absolon nevzhledl. Byl zřejmě zabraný do hry. Ale Locke, když se na něj díval, pocíťoval chladnou, plíživou hrůzu, která se mu vkrádala do mysli, a za zády pevně sepal ruce.

Chlapec vypadal na deset, duševně vyspělý byl jako dvacetiletý, ale přesto byl pořád osmiletým dítětem. S někým takovým není snadné zacházet. V současné době mělo vůbec mnoho rodičů stejný problém jako Locke - křivka zobrazující podíl geniálních dětí na celkové populaci v posledních letech výrazně rostla. V mysli přicházejících generací se pomalu, lenivě něco probíralo k životu; svým způsobem to znamenalo nástup nového živočišného druhu. Locke to dobře věděl. Svého času byl sám geniálním dítětem.

Jiní rodiče si s tím problémem možná poradí jinak, říkal si tvrdohlavě. On ne. On ví, co je pro Absolona nejlepší. Jiní rodiče ať si klidně posílají své geniální děti do některé z těch líhní, kde se mohou vyvíjet mezi sobě podobnými. Locke to neudělá.

"Absolonovo místo je tady," řekl nahlas. "Se mnou, abych mohl -" Zachytil pohled hospodyně a znovu podrážděně pokrčil rameny. Pak se vrátil ke konverzaci, kterou přerušil. "Samozřejmě že je chytrý. Ale ne tak chytrý, aby mohl jet do Baja California studovat entropickou logiku. Entropickou logiku! Je na toho chlapce ještě moc složitá. To byste měla pochopit dokonce i vy. To není něco jako lízátko, které můžete tomu dítěti dát - když se předem přesvědčíte, že máte v lékárně ricinový olej. Absolon je nezralý. Bylo by doslova nebezpečné poslat ho teď na univerzitu v Baja California studovat s muži třikrát tak starými, jako je on sám. Znamenalo by to pro něj psychický nápor, na který ještě není připravený. Nechci, aby se z něj stal psychopat."

Abigail kysele sevřela rty. "Kalkul jste mu studovat dovolil."

"Ale dejte mi pokoj." Locke pohlédl na chlapce na hřišti. "Myslím," řekl pomalu, "že je čas na další raport s Absolonem."

Hospodyně se na něj zle podívala, otevřela tenké rty, jako by chtěla něco říct, ale pak je zavřela s tak zjevným nesouhlasem, až to skoro nahlas cvaklo. Samozřejmě nechápala tak docela, co to ten raport je a co se jím dosahuje. Věděla jen, že dnes existují způsoby, jak někoho zhypnotizovat i proti jeho vůli, jak otevřít jeho mysl dokořán a hledat v ní propašované myšlenky. Zavrtěla hlavou, rty pevně stisknuté.

"Nesnažte se plést do věcí, kterým nerozumíte," řekl Locke. "Říkám vám, že vím, co je pro Absolona nejlepší. Je ve stejné situaci, v jaké jsem já byl před nějakými třiceti lety. Kdo by to mohl znát lépe? Zavolejte ho dovnitř, ano? Budu v pracovně."

Abigail se dívala na jeho odcházející záda se zachmuřeným čelem. Bylo těžké určit, co je nejlepší. Dnešní morálka si žádala přísně vzorné chování, ale člověk si občas těžko srovnával v hlavě, co je vlastně dobré. Za starých časů, po atomových válkách, kdy se všude vyznávala volnost a každý si mohl dělat, co chtěl, musel být život snazší. Dnes, v období prudkého návratu k puritánské kultuře, se od vás čekalo, že se dobře rozmyslíte a budete pátrat ve vlastní duši dřív, než uděláte něco pochybného.

Teď ale Abigail na vybranou neměla. Zapnula mikrofon na stěně a řekla do něj:

"Absolone?"

"Ano, sestro Schulerová?"

"Pojďte dovnitř. Otec s vámi chce mluvit."

V pracovně se Locke na chvíli zastavil a uvažoval. Pak sáhl po domácím mikrofonu.

"Sestro Schulerová, budu mluvit vizorem. Řekněte Absolonovi, ať počká."

Sedl si k svému soukromému vizoru. Jeho ruce se obratně rozběhly.

"Dejte mi dr. Ryana, Wyomingská líheň talentů. Volá Joel Locke."

Zatímco čekal, sáhl po staromódní v plátně vázané knize, odpočívající na polici se starými kuriozitami. Četl:

I poslal Absolon špehéře do všech pokolení Izraelských, aby řekli: Když uslyšíte zvuk trouby, rcete: Kralujte Absolon v Hebronu...

"Bratře Locku?" ozval se vizor.

Na obrazovce se objevila tvář příjemného bělovlasého muže. Locke vrátil knihu na místo a pozvedl ruku na pozdrav.

"Doktore Ryane. Omlouvám se, že vás zase obtěžuji."

"Nic se neděje," řekl Ryan. "Mám spoustu času. Mám být ředitelem Líhně, ale ty děti si ji řídí stejně

podle svého." Zasmál se. "Jak se daří Absolonovi?"

"Narazili jsme na hranici," prohlásil Locke kysele. "Nechal jsem chlapce, ať si dělá, co chce, umožnil jsem mu studovat širokou škálu předmětů, a on se teď chce pustit do entropické logiky. Jenže ten předmět se učí jen na dvou univerzitách, a nejbližší je Baja California."

"Mohl by dojíždět helikoptérou, ne?" zeptal se Ryan, ale Locke nesouhlasně zavrčel.

"To trvá moc dlouho. Kromě toho jedním z jejich požadavků je ubytování na koleji s dost přísným režimem. Ta mentální i fyzická disciplína prý je nezbytná, jinak se podle jejich názoru entropická logika zvládnout nedá. Což je nesmysl. Základy mám doma, i když jsem musel použít tri-disney, abych si to dokázal představit."

Ryan se zasmál.

"Ty děti tady to taky studují. Ehm - určitě jste to pochopil?"

"Celkem vzato ano. Aspoň natolik, abych věděl, že to není nic, co by mělo dítě studovat dřív, než si rozšíří obzory."

"Tady s tím žádné potíže nemáme," namítl doktor. "Nezapomínejte, že Absolon je génius, ne obyčejný kluk."

"Já vím. Taky vím, jakou mám zodpovědnost. Absolon musí mít normální domácí prostředí, aby mu dodalo pocit bezpečí - což je jeden z důvodů, proč nechci, aby už teď žil v Baja California. Chci mít možnost ho chránit."

"Tenhle bod jsme už probrali a nedohodli jsme se. Všechny tyhle děti se o sebe dokážou docela dobře postarat samy, Locku."

"Absolon je jednak génius a jednak dítě. Proto nemá smysl pro proporce. Musí se vyhnout spoustě nebezpečí. Myslím, že je vážná chyba nechat ty děti dělat si, co chtějí. Neposlal jsem Absolona do Líhně z dobrého důvodu. Nastrkat všechny ty geniální kluky do jednoho pytle a nechat je, ať si to mezi sebou rozdají. Naprosto nepřírozené prostředí."

"Já se s vámi nehádám," řekl Ryan. "Je to vaše věc. Zřejmě nejste ochoten připustit, že křivka geniality v poslední době prudce stoupá. Stabilně stoupá. V další generaci -"

"Já jsem byl sám taky geniální dítě, ale přežil jsem to," přerušil ho Locke podrážděně. "Už tak jsem měl dost potíží se svým otcem. Byl to tyran, a kdybych neměl štěstí, mohlo se mu povést mě psychologicky úplně pokrýt. Přizpůsobil jsem se, ale měl jsem dost potíží. Nechci, aby se Absolon dostal do stejné situace. Proto používám psychonamiku."

"Narkosyntézu? Nucenou hypnózu?"

"Není nucená," odsekl Locke. "Je to cenná duševní očista. V hypnóze mi řekne všechno, na co myslí, a já mu můžu pomoci."

"Nevěděl jsem, že to děláte," řekl Ryan pomalu. "A nejsem si moc jistý, že je to dobrý nápad."

"Já vám taky neříkám, jak máte řídit svou Líheň."

"Ne. Ale děti ano. Spousta je jich chytřejších než já."

"Nezralá inteligence je nebezpečná. Dítě bude klidně bruslit na tenkém ledě a nevyzkouší si ho předem. Nemyslete si, že Absolona brzdím. Jen za něj prostě věci předem zkouším. Ujistiť uji se, že ho led unese. Entropickou logiku dokážu pochopit, ale on ještě ne. Takže s ní bude muset počkat."

"Co tedy chcete ode mě?"

Locke zaváhal. "Ehm - nevíte, jestli vaši chlapci komunikují s Absolonem?"

"Nevím," zavrčel hlavou Ryan. "Nepletu se jim do života."

"No, já zase nechci, aby se oni pletli do života mně nebo Absolonovi. Rád bych, abyste zjistil, jestli se s ním stýkají."

Dlouho bylo ticho. Pak Ryan pomalu řekl:

"Zkusím to. Ale být vámi, bratře Locku, nechci, abych Absolona odejít do Baja California, jestli si to přeje."

"Já vím, co dělám," řekl Locke a přerušil spojení. Pohledem znovu zabloudil k bibli.

Entropická logika!

Až ten chlapec dosáhne dospělosti, jeho somatické a fyziologické příznaky se vrátí k normě, ale do té doby se bude kyvadlo pořád ještě divoce houpat. Absolon potřebuje přísnou kontrolu pro svoje vlastní

dobro.

A z nějakého důvodu se chlapec také v poslední době snažil vyhýbat hypnotickým raportům. Něco se děje.

Myšlenky vířily Lockovi zmateně hlavou. Zapomněl, že na něj Absolon čeká, a vzpomněl si na to teprve, když hlas Abigail z reproduktoru na stěně oznámil večerní jídlo.

U večeře seděla Abigail Schulerová jako Atropos mezi otcem a synem, připravená přestříhnout rozhovor, kdykoli se jí přestal líbit. Locke pocítil, jak se v něm zase vzrývá dávno podráždění nad tím, že Abigail se chová, jako by musela Absolona chránit před vlastním otcem. Snad právě proto nakonec Locke sám začal mluvit o Baja California.

"Studoval jsi základy entropické logiky, vid'?" Absolon nevypadal překvapeně. "Už ses přesvědčil, že je to na tebe moc složité?"

"Ne, tati," řekl Absolon. "Nepřesvědčil."

"Základy kalkulu ti možná mohou připadat snadné. Ale když jdeš hlouběji... Díval jsem se na tu entropickou logiku, chlapče, prošel jsem celou knihu, a bylo to dost těžké i pro mě. A to mám zralou mysl."

"Já vím. A taky vím, že já ji zatím nemám. Ale stejně si nemyslím, že by to na mě bylo moc."

"V tom je právě problém," namítl Locke. "Kdybys to studoval, mohly by se u tebe projevit psychotické symptomy a ani by sis jich nemusel všimnout. Kdybychom mohli během studia udělat raport každý večer, nebo každý druhý večer -"

"Ale vždyť je to v Baja California!"

"V tom je ten problém. Jestli chceš počkat na můj volný rok, mohl bych tam odjet s tebou. Nebo se to třeba začne učit na některé bližší univerzitě. Snažím se to brát rozumně. Uvažuj logicky a pochopíš mě."

"Ale já tě chápu," řekl Absolon. "Z tohoto hlediska je to jasné. Jediná potíž je neřešitelná, ne? Ty si myslíš, že můj mozek nedokáže entropickou logiku bezpečně přijmout, a já jsem přesvědčený, že ano."

"Přesně tak," kývl Locke. "Ty máš tu výhodu, že se znáš lépe, než tě kdy mohu poznat já. Ale na druhou stranu máš handicap ve své nezralosti a v tom, že ti chybí smysl pro proporce. A já mám zase výhodu větších zkušeností."

"Ale vlastních zkušeností, tati. Jak moc se tyhle hodnoty dají použít na mě?"

"To musím posoudit já, hochu."

"Možná," kývl Absolon. "Ale stejně bych byl radši, kdybych mohl jít do Líhně."

"Nejste tady šťastný?" zeptala se dotčeně Abigail, a chlapec se na ni krátce láskyplně usmál.

"Jistěže jsem, Abbie. To přece víte."

"S předčasnou demencí bys tak moc šťastný nebyl," podotkl Locke ironicky. "Například entropická logika předpokládá pochopení časových variací používaných pro řešení relativistických problémů."

"Tak z tohoto mě bolí hlava," vložila se do toho Abigail. "A jestli vám dělá takové starosti, že se Absolon duševně přepíná, tak byste s ním neměl mluvit takhle." Stiskla několik tlačítek a malované talíře sklouzly do mycí přihrádky. "Káva, bratr Locke... mléko, Absolon... a já si dám čaj."

Locke mrkl na syna, který se ale tvářil vážně. Abigail se zvedla se šálkem čaje v ruce a vykročila ke krbu. Vzala krbové košťátko, smetla několik uhlíků, pohodlně se usadila do polštářů a začala si u hořících polen nahřívát hubené kotníky. Locke zívl a zakryl si ústa.

"Než tenhle spor vyřešíme, chlapče, zůstane všechno tak, jak je. Nech tu knihu o entropické logice být. A cokoli jiného na to téma také. Jasné?"

Žádná odpověď.

"Jasné?" opakoval Locke.

"Nevím," odpověděl po pauze Absolon. "Abych pravdu řekl, po přečtení té knihy jsem už dostal pár nápadů."

Locke se podíval na syna přes stůl a znova ho zarazila nesourodost té neuvěřitelně vyspělé mysli a dětského těla.

"Jsi ještě mladý," řekl. "Na pár dnech navíc nezáleží. Nezapomínej, že z právního hlediska nad tebou vykonávám kontrolu já, i když bych to nikdy neudělal, kdybychom oba nebyli přesvědčení, že jednáme

spravedlivě."

"Co je spravedlivé pro tebe, nemusí být spravedlivé pro mě," řekl Absolon a maloval přitom nehtem obrázky na ubrusu.

Locke vstal a položil chlapci ruku na rameno.

"Přijď to znova probereme, dokud se na něčem neshodneme. A teď musím opravit nějaké práce." Vyšel ven.

"Chce pro vás jen to nejlepší, Absolone," řekla Abigail.

"Samozřejmě že ano, Abbie," souhlasil chlapec. Ale pořád byl zamyšlený.

Druhý den si Locke odbyl přednášky jako duchem nepřítomný a v poledne zavolal dr. Ryana do Wyomingské láně talentů. Ryan se tvářil nezávazně a skoro lhostejně. Říkal, že se malých géniů ptal, jestli komunikovali s Absolonem, a oni všichni tvrdí, že ne.

"Jenže oni budou klidně lhát, ani nemrknou, když to budou považovat za vhodné," dodal Ryan s nevysvětlitelným pobavením.

"Co je na tom tak k smíchu?" ptal se Locke.

"Já nevím," odpověděl Ryan. "Snad to, jak mě ty děti tolerují. Občas jsem jim užitečný, ale - původně jsem tu měl být ředitelem. Teď ti kluci řídí mě."

"To si děláte legraci?"

Ryan zvažněl.

"Já k těm geniálním dětem chovám obrovskou úctu. A myslím, že děláte hrubou chybu v tom, jak zacházíte se svým synem. Byl jsem jednou u vás doma, asi před rokem. Je to váš dům. Absolonovi patří jen jeden pokoj. Nikde jinde si nemůže nechat nic ze svých věcí. Tvrdě nad ním vládnete."

"Snažím se mu pomoci."

"Jste si jistý, že znáte správný způsob?"

"Samozřejmě," odsekl Locke. "A i jestli se mýlím, neznamená to, že páchám fil... filio..."

"Tohle je zajímavé," podotkl Ryan. "Taková matricida, patricida nebo fratricida by vás jistě napadla snadněji, ale: vlastního syna člověk zabije málokdy. Tohle slovo vám tak hned na jazyk nepřijde."

Locke se zamračil na obrazovku. "Co tím sakra chcete říct?"

"Zkrátka buďte opatrný," řekl Ryan. "Já po těch patnácti letech v čele Láňe věřím na teorii mutace."

"Já jsem byl sám také geniální dítě," opakoval Locke.

"Mhm," řekl Ryan s upřeným pohledem. "Nevím, jestli víte, že mutace je zřejmě kumulativní? Před třemi generacemi tvořily geniální děti dvě procenta populace. Před dvěma generacemi pět procent. V minulé generaci - je to sinusoida, bratře Locku. A IQ narůstá obdobně. Nebyl i váš otec génius?"

"Byl," připustil Locke. "Ale nepřizpůsobený."

"Já jsem si to myslel. Mutace chtějí čas. Teorie říká, že se právě nacházíme v přechodné době - na rozhraní mezi homo sapiens a homo superior."

"Já vím. Je to celkem logické. Každá generace mutace - aspoň téhle dominantní mutace - udělá další krok: vpřed, dokud nedospějeme k homo superior. Jaký ten bude -"

"To se asi nedozvíme," odpověděl Ryan tiše. "A nemyslím, že bychom mu rozuměli. Rád bych věděl, jak dlouho to potrvá. V příští generaci? To těžko. Ještě pět generací, nebo deset nebo dvacet? A každá z nich udělá další krok, realizuje další možnost z těch, které byly dosud v člověku skryté, až lidstvo dojde k vrcholu. K nadčlověku, Joeli."

"Absolon není nadčlověk," podotkl prakticky Locke. "A ani superdítě."

"Víte to jistě?"

"Bože dobrý! To myslíte, že neznám vlastního syna?"

"Na to vám neodpovím," řekl Ryan. "Já například o dětech ve své Láňi zdaleka nevím všechno. Beltram, ředitel Denverské láně, mi říkal totéž. Tyhle geniální děti jsou dalším krokem mutace. Vy a já jsme členy vymírajícího druhu, bratře Locku."

Lockova tvář se změnila. Beze slova vypnul vizor.

Zvonilo na další hodinu. Ale Locke seděl bez hnutí, tváře a čelo lehce zpocené.

Konečně se jeho tvář zkrivila v podivně nepříjemném úsměvu. Locke kývl a odvrátil se od vizoru...

Domů se vrátil v pět. Vešel tiše, postranním vchodem, a výtahem vyjel nahoru. Absolonovy dveře byly

zamčené, ale ozývaly se za nimi tiché hlasy. Locke chvíli poslouchal. Pak ostře zaklepal na dveře.

"Absolone. Přijď dolů. Chci s tebou mluvit."

V obývacím pokoji řekl Abigail, aby se chvíli držela stranou. Zády ke krbu čekal, až Absolon přijde.

Necht' jsou nepřátelé pána mého krále, i všichni, kteříž povstávají proti tobě ke zlému, jako tento mladý muž...

Chlapec vešel, ale nezdál se zahanbený. Došel k otci a postavil se proti němu, chlapeckou tvář měl klidnou a neznepokojenou. Vyrovnaný tedy je, konstatoval Locke, o tom není pochyb.

"Slyšel jsem něco z tvého rozhovoru, Absolone," řekl Locke.

"To je jen dobře," odpověděl Absolon chladně. "Stejně bych ti to večer řekl. Musím trochu pohnout s tím entropickým kurzem."

Locke pokračoval, jako by nic neslyšel. "Koho jsi to navštívil?"

"Jednoho svého známého. Malcolma Robertse z Denverké líhně talentů."

"Probíral jsi s ním entropickou logiku, co? Po tom všem, co jsem ti řekl?"

"Jistě si vzpomínáš, že jsem nesouhlasil."

Locke založil ruce za zády a propletl prsty.

"Pak si ty jistě zase vzpomeneš, že jsem ti říkal, že po právní stránce mám nad tebou kontrolu já."

"Po právní stránce ano," souhlasil Absolon. "Po morální ne."

"Tohle nemá nic společného s morálkou."

"Ale má. A s etikou. Mnoho dětí - kluků mladších než já - v líhních studuje entropickou logiku. Nijak jim to neublížilo. Musím buď odjet do Líhně, nebo do Baja California. Prostě musím."

Locke zamyšleně sklonil hlavu.

"Moment," řekl. "Promiň, synku. Na chvíli jsem se do toho trochu citově zapletl. Vrátime se do roviny čisté logiky."

"Dobře," kývl Absolon s tichým, téměř nepostřehnutelným odstupem.

"Jsem přesvědčený, že tohle konkrétní studium by pro tebe mohlo být nebezpečné. Nechci, aby sis ublížil. Chci, abys měl všechny možnosti, především ty, které jsem já nikdy neměl."

"Ne," řekl Absolon tak, že jeho vysoký hlas zněl skoro dospěle. "To nebyl nedostatek příležitosti. To byla neschopnost."

"Cože?" zeptal se Locke.

"Nemůžeš si dovolit nechat se přesvědčit, že můžu bez nebezpečí studovat entropickou logiku. To jsem už zjistil. Mluvil jsem s ostatními geniálními dětmi."

"O soukromých otázkách?"

"Ty děti jsou ze stejného rodu jako já," odpověděl Absolon. "Ty ne. A nemluv prosím o synovské lásce. Ty jsi kdysi dávno ten zákon taky porušil."

"Mluv dál," procedil Locke mezi zuby. "Ale musí to mít logiku."

"Vždyť má. Dlouho jsem si myslel, že něco takového nebudu nikdy nucený udělat, ale teď to jinak nejde. Bráníš mi v tom, co musím udělat."

"Další krok mutace. Kumulativní. Aha."

Oheň přilíh hřál. Locke poodstoupil o krok od krbu. Absolon ucouvl. Locke se na něj upřeně zadíval.

"Ona to je mutace," řekl chlapec. "Ne ještě úplná, ale dědeček byl jedním z prvních kroků. Ty taky - dostal ses dál než on. A já jsem dál než ty. Moje děti budou ještě blíže ke konečné mutaci. Jediní psychonamičtí odborníci, kteří za něco stojí, jsou geniální děti tvé generace."

"Díky."

"Máš ze mě strach," řekl Absolon. "Bojíš se mě a žárlíš na mě."

Locke se rozesmál: "A kde je teď logika?"

Chlapec polkl. "To je logika. Jakmile jsi uvěřil tomu, že mutace se kumuluje, nedokázal jsi snést myšlenku, že tě nahradím. Je to tvoje základní psychologická vada. Totéž jsi prožil i ty s dědečkem, i když trochu jinak. Proto ses taky vrhnul na psychonamiku, kde jsi byl takový malý bůh, kde jsi mohl vytahovat na světlo skryté myšlenky svých studentů a hníst jejich mozek tak, jak Bůh hnětl Adama. Bojíš

se, že tě překonám. A taky překonám."

"Takže proto jsem tě asi nechal studovat všechno, co jsi chtěl?" ptal se Locke. "S touhle výjimkou?"

"Ano, proto. Spousta geniálních dětí dře tak, že se zničí a docela ztratí své mentální schopnosti. Nemluvil bys tak ze široka o těch nebezpečích, kdyby to - za těchto okolností - ne bylo to hlavní, na co jsi myslel. Jistěže jsi mi nechal volnou ruku. A podvědomě jsi doufal, že se skutečně zničím, abych už pro tebe nemohl být soupeřem..."

"Aha."

"Nechal jsi mě studovat matematiku, plošnou geometrii, kalkulus, neeuklidovskou geometrii, ale pořád jsi se mnou držel krok. Pokud jsi ten předmět už neznal, určitě jsi ho aspoň stručně prošel, aby ses ujistil, že je to něco, co dokážeš pochopit. Ujišťoval ses, že tě nemůžu předběhnout, že nebudu mít žádné znalosti, které nemáš také. Proto mi taky nedovolíš entropickou logiku."

Lockova tvář byla bezvýrazná. "Proč?" zeptal se chladně.

"Protože sám bys ji nepochopil," řekl Absolon. "Pokoušel ses o to, ale bylo to na tebe moc. Nejsi pružný. Tvoje logika není pružná. Je založená na faktu, že vteřinová ručička ukazuje vždycky šedesát vteřin. Ztratil jsi schopnost žasnout. Příliš mnoho si překládáš z abstraktního do konkrétního. Já dokážu pochopit entropickou logiku. Já ji dokážu pochopit!"

"Tohle jsi pochytil za poslední týden."

"Ne. Ty myslíš raporty. Už dávno jsem se naučil ovládat část své mysli, aby se ukryla před tvým zkoumáním."

"To není možné!" vykřikl polekaně Locke.

"Pro tebe ne. Já jsem další krok mutace. Mám spoustu schopností, o nichž nic nevíš. A já vím jedno. Nejsem tak vzdělaný, jak bych ve svém věku měl. Kluci v Líhních jsou přede mnou. Jejich rodiče se řídili přírodním zákonem - úlohou každého rodiče je chránit své mladé. Jen nezralí rodiče se vzpírají - jako ty." Locke se pořád ještě nehýbal.

"Já jsem nezralý? A nenávidím tě? Žárlím na tebe? Tím jsi si úplně jistý?"

"Je to pravda nebo ne?"

Locke neodpověděl. "Pořád jsi ještě na nižší mentální úrovni než já," řekl, "a ještě pár let budeš. Řekněme, jestli to chceš brát takhle, že tvoje nadřazenost spočívá ve tvé - pružnosti - a ve tvých schopnostech homo superior. Ať už jsou jakékoli. Proti tomu můžeš postavit fakt, že jsem fyzicky zralý dospělý a že ty vážíš ani ne polovinu toho, co já. Jsem tvým zákonným zástupcem. A jsem silnější než ty." Absolon znovu polkl, ale neřekl nic. Locke se trochu narovnal a podíval se na chlapce svrchu. Zabloudil rukou k pasu, ale našel jen lehký zip.

Došel ke dveřím. Obrátil se.

"Já ti dokážu, že jsi mě zatím nedorostl," řekl tiše a chladně. "A ty mi to přiznáš."

Absolon neřekl nic.

Locke šel nahoru. Dotkl se tlačítka na svém prádelníku, sáhl do zásuvky a vytáhl elastický lucitový pásek. Když ho protáhl mezi prsty, byl hladký a chladný. Pak se znovu vrátil k výtahu.

Rty měl teď bledé a bezkrevné.

U dveří do obývacího pokoje se zastavil s páskem v ruce. Absolon se nepohnul, ale vedle něj teď stála Abigail Schulerová.

"Jděte pryč, sestro Schulerová," přikázal Locke.

"Vy ho nebudete bít," řekla Abigail. Hlavu držela vysoko, rty měla stisknuté do tenké čárky.

"Vypadněte."

"Nikam nejdu. Slyšela jsem každé slovo. A je to pravda, všechno."

"Vypadněte, povídám!" zařval Locke.

Rozběhl se vpřed, zamával páskem. Absolonovi konečně povolily nervy. V panice vyjekl a prchal, slepě hledal cestu k úniku tam, kde žádná nebyla.

Locke se vrhl za ním.

Abigail popadla krbové košťátko a ohnala se jím po Lockových nohou. Ztratil rovnováhu a něco nesrozumitelného vykřikl. Těžce se svalil na podlahu a snažil se zmírnit pád napraženými rukama. Hlavou udeřil o hranu židle. Zůstal bez hnutí ležet.

Přes jeho nehybné tělo se Absolon a Abigail na sebe podívali. Žena náhle padla na kolena a začala vzlykat.

"Zabila jsem ho," vypravila ze sebe bolestně. "Zabila jsem ho - ale nemohla jsem dovolit, aby vás bil, Absolone! Nemohla!"

Chlapec zachytil dolní ret mezi zuby. Pomalu šel a svého otce prohlédl.

"Není mrtvý."

Abigail si dlouze, přerývaně vzdychla.

"Běžte nahoru, Abbie," trochu se zamračil Absolon. "Ošetřím ho. Umím první pomoc."

"Nemůžu vás nechat -"

"Prosím, Abbie," vemlouval se. "Ještě byste omdlela nebo něco. Lehněte si na chvíli. To bude dobré, vážně."

Konečně si dala říct a odjela výtahem nahoru. Absolon se zamyšleně podíval na otce a šel k vizoru.

Zavolal do Denverské líhně. Stručně objasnil situaci.

"Co bude lepší udělat, Malcolme?"

"Počkej moment." Chvilku bylo ticho. Pak se na obrazovce objevila další mladá tvář. "Udělej to takhle," řekl sebejistý vysoký hlásek. A pak následovala série složitých instrukcí. "Je ti to jasné, Absolone?"

"Mám to. Neublíží mu to?"

"On to přežije. Stejně už má psychotickou vadu. Tohle ji jen obrátí jinam, takovým směrem, který je pro tebe bezpečný. Je to projekce. Bude si externalizovat všechna svá přání, pocity a tak dál. Na tobě. Bude mít radost jen z toho, co budeš dělat ty, ale nebude schopen tě ovládat. Znáš psychonamický klíč k jeho mozku. Pracuj hlavně s předním lalokem. Na Brocovu oblast si dej pozor. Afázii nemůžeme potřebovat. Musíme ho zneškodnit, to je všechno. S každým zabitím by byly jen komplikace. Kromě toho myslím, že bys to ani nechtěl."

"Ne," zavrtěl hlavou Absolon. "Je... je to můj otec."

"Dobře," řekl mladý hlas. "Nech obrazovku zapnutou. Budu se dívat a pomůžu ti." Absolon se obrátil k nehybné postavě na zemi.

Už nějakou dobu byl svět samý stín. Locke si už na to zvykl. Mohl pořád ještě plnit své každodenní povinnosti, takže nebyl v žádném smyslu toho slova šílený.

Pravdu nemohl říct nikomu. Vytvořili mu psychický blok. Den po dni chodil na univerzitu a učil psychonamiku, a pak chodil domů a jedl a čekal v naději, že ho Absolon zavolá vizorem.

A Absolon, když zavolal, se občas snížil natolik, že utrousil pár slov o tom, co dělá v Baja California. Co dokázal. Čeho dosáhl. Protože na těchhle věcech teď záleželo. Na nich a na ničem jiném. Projekce byla dokonalá.

Absolon málokdy zapomněl. Byl to hodný syn. Volal skoro každý den, i když někdy, když měl moc práce, musel rozhovor zkrátit. Ale Joel Locke vždycky mohl pracovat na svých knihách s výstřižky, článků o Absolonovi a plných jeho fotografií. Také začal psát Absolonův životopis.

Jinak se pohyboval ve světě stínů, a existence z masa a kostí i skutečně uvědomělé štěstí se mu vracely jen tehdy, když se Absolonova tvář objevila na obrazovce. Ale nezapomněl na nic. Nenáviděl Absolona a nenáviděl to strašné, nezlomitelné pouto, které ho navěky vázalo k jeho krvi - ke krvi, která není tak docela jeho, ale je o krok dál na žebříčku nové mutace.

Joel Locke seděl v soumraku neskutečnosti, výstřižkové knihy rozložené po stole; vizor nepoužíval nikdy kromě doby, kdy volal Absolon, ale i tak ho měl pořád před sebou. Pěstoval si svou nenávist a pomalu se ho zmocňovalo tajné uspokojení.

Jednou bude mít Absolon syna. Jednou. Jednou.

Byl to démon

1. Kapitola

Nepravý strýček

Po delší době se Jana Larkinová vracela do Los Angeles a cestou projížděla kolem domu babičky Keatonové. Dům vypadal stále stejně, jenže to, co její dětské oči v roce 1920 vnímaly jako elegantní

panské sídlo, byla teď velká dřevěná barabizna, šedá pod oprýskávajícím nátěrem.

Po dvaceti pěti letech už necítila tu nejistotu, ale stále v ní doznívala chmurná, nevysvětlitelná a z paměti nemizející tíseň, ozvěna času, který strávila v tomto domě jako devítiletá hubená holčička s velkýma očima a hnědou, tehdy tak módní ofinou.

Když v myšlenkách zalétla zpět, něco si pamatovala až příliš dobře, na jiné věci už skoro vůbec nevzpomínala. Dětská mysl se pozoruhodně odlišuje od mysli dospělých. Onoho červnového dne roku 1920 vešla Jana do obývacího pokoje se zeleným křišťálovým lustrem a jako slušně vychovaná dívka všechny členy rodiny pozdravila a políbila. Babičku Keatonovou a mrzoutskou tetu Bessii a čtyři strýčky. Pak přistoupila k novému strýci a vůbec nezapochybovala - byl jiný.

Druhé děti ji lhostejně pozorovaly. Věděly. A poznaly, že to ví. Jenže tehdy prostě nic neřekly. Jana si uvědomila, že ani ona se o té - zvláštnosti - nesmí zmínit dřív, dokud ostatní o tom něco neřeknou. Patřilo to k mlčky uznávanému mravnímu kodexu dětství. Ale dům byl celý prosáknut tísní. Dospělí jenom cítili, že tu něco není v pořádku, že tu snad něco neklape. Děti, jak Jana poznala, to věděly.

Později se sešly na dvorku pod velkým datlovníkem. Jana ostentativně ohmatávala nový náhrdelník a čekala. Zhlédla pohledy, které si ostatní děti vyměnily - pohledy, které říkaly: Myslíš, že si toho opravdu všimla?

Nakonec navrhla nejstarší z nich, Beatrice, aby si hrály na schovávanou.

"Měli bychom jí to říct, Beo," řekl Karlík.

Beatrice na něj ani nepohlédla.

"Co říct? Ty ses zbláznil, Karlíku!"

Karlík trval na svém, ale nevyjádřil se.

"Víš přece."

"Jen si nechte to své pitomé tajemství pro sebe," řekla Jana. "Stejně vím, oč jde. On není žádný můj strýček."

"Vidíte?" vyhrkla Emilka. "Taky si toho všimla. Řekla jsem vám, že si toho všimne."

"Je to vlastně legrace," řekla Jana. Velmi dobře věděla, že muž v obývacím pokoji není a nikdy nebyl jejím strýcem, a on to předstíral dost usilovně - natolik usilovně, aby přesvědčil dospělé, že je tu odjakživa. Jasným, nepředpojatým pohledem dětství Jana rozpoznala, že to není žádný obyčejný dospělý. Byl jaksi - prázdný.

"Přijel nedávno," řekla Emilka. "Asi před třemi týdny."

"Před třemi dny," opravil ji Karlík ve snaze něčím přispět, ale jeho pojetí času nijak nepodléhalo kalendáři. Měřil čas metrem událostí a dny pro něj neměly stejný rozměr. Byly delší, když byl nemocen nebo když pršelo, a byly příliš krátké, když jezdil na kolotoči v lunaparku nebo si hrál na dvorku.

"Bylo to před třemi týdny," řekla Beatrice.

"Odkud přijel?" zeptala se Jana.

Děti na sebe významně pohlédly.

"Nevím," řekla Beatrice zdráhavě.

"Vylezl z velké kulaté díry, která se pořád otáčela," řekl Karlík. "Vypadalo to jako vánoční stromek, celé to zářilo."

"Kdybys nelhal," pokárala ho Emilka. "Opravdu jsi to viděl Karlíku?"

"Ne. Jen si myslím, že to tak vypadalo."

"Oni si toho nevšimli?" Jana myslela dospělé.

"Kdepak," ujistila ji Beatrice a všechny děti pohlédly k domu a hloubaly o nevyzpytatelném chování dospělých.

"Dělají, jako by tu byl odjakživa. I babička. Teta Bessie řekla, že přijel přede mnou. Jenže já věděla, že to není pravda."

"Před třemi týdny," rozmyslil si to Karlík.

"Všichni se z něj úplně rozstoli," řekla Emilka. "Teta Bessie bere celou dobu aspirin."

Jana přemítala. Na první pohled vypadá situace trochu hloupě. Tři týdny starý strýček? Snad to ti velcí jen tak předstírají, jak to občas dělávají z těch svých tajných pohnutek. Jenže tím se to přece jen nedá

vysvětlit. Něco takového nelze dětem moc dlouho věšet na nos.

Ted', když už byl led prolomen a Jana patřila do party, začal Karlík rozčileně breptat.

"Řekni jí to, Beo! To opravdické tajemství - víš. Smím jí ukázat Silnici ze žlutých cihel? Prosím, Beo? Ano?"

A opět ticho. Karlík toho moc vybreptal. Jana ovšem Silnici ze žlutých cihel znala. Vedla přímo přes zemi Oz z Pouště smrti do Smaragdového města.*

Po delší chvíli Emilka přikývla.

"Stejně jí to musíme říct, víte," řekla. "Mohla by se ale bát. Je tam taková tma."

"Ty ses bála," řekl Bobby. "Poprvé jsi brečela."

"Nebrečela. Stejně - stejně je to jenom hra."

"To ne!" namítl Karlík. "Posledně jsem napráhl ruku a dotkl se koruny."

"To není koruna," řekla Emilka. "To je on, Drsoul."

Jana myslila na strýčka, který není opravdovým strýčkem. "Je on Drsoul?" zeptala se.

Děti pochopily.

"Kdepak," řekl Karlík. "Drsoul žije ve sklepe. Dáváme mu maso. Krvavě červené a šťavnaté. Hrozně mu chutná. Nam, nam!"

Beatrice pohlédla na Janu. Kývla směrem ke klubovně, bedně od piána s opravdovým tajným zámekem. Pak velmi obratně převedla hovor jinam. Děti si začaly hrát na kovboje a indiány a Bobby se hnál se strašným řevem v čele jízdního oddílu kolem domu.

Štěrbinami pronikala do bedny příjemná vůně akátů. Beatrice a Jana, tisknouce se k sobě v teplém přišeu, slyšely indiánské pokřiky zanikající v dálce. Beatrice teď vypadala nezvykle dospěle.

"Já ti jsem tak ráda, žeš přijela, Janičko," řekla. "Děcka tomu vůbec nerozumějí. Je to moc ošklivé."

"Kdo je to vlastně?"

Beatrice se zachvěla. "Nevím. Myslím, že žije ve sklepe." Zaváhala. "Jenže aby ses k němu dostala, musíš projít půdou. Sama bych se strašně bála, kdyby děcka nebyla tak - tak - jako by jim to vůbec nevadilo."

"Dobře, Beo. Jenže kdo je to?"

Beatrice otočila hlavu a pohlédla na Janu a bylo zcela zřejmé, že to nemůže nebo nechce říci. Něco jí v tom bránilo. Bylo to však důležité, a tak to alespoň nakousla.

"Já si totiž myslím, že ten Nepravý strýček je současně taky Drsoul. Vlastně to vím. Karlík a Bobby to taky říkají - a oni to vědí. Vědí to líp než já. Jsou menší... Nevím, jak ti to vysvětlit, ale - no, je to něco jako Kladiváci. Vzpomínáš si?"

Kladiváci, ten odporný pronárod, který žil v rokli u silnic z Oz a odjakživa uměl oddělovat své hlavy a házet jimi po kolemjdoucích. Za chvíli tomu srovnání porozuměla. Kladivák může mít hlavu na jednom místě a tělo na druhém. Ale obě části vždycky patří jen jednomu Kladivákovi.

Ten přízračný strýček měl ovšem hlavu i tělo. Ale Jana si zhruba uměla představit, v čem asi spočívá jeho podvojná podstata: jeden z nich podvodně se pohybuje po dome a vytvářející zdroj všeobecné stísněnosti, a druhý, bezejmenný, beztvárý, usazený ve sklepe a čekající na syrové maso...

"Karlík ví o tom víc než my všichni," řekla Beatrice. "To on přišel na to, že Drsoula budeme muset krmit. Zkusili jsme všechno možné, ale musí to být jenom syrové maso. A kdybychom přestali - stalo by se něco strašného. My děcka jsme na to přišly."

Bylo příznačné, že se Jana nezeptala, jak. Děti považují své jakoby telepatické vlastnosti za samozřejmé.

"Oni to nevědí," dodala Beatrice. "Jim to říct nemůžeme."

"Ne," odpověděla Jana a obe dívky na sebe pohlédly, zajatkyne onoho hrozného, bezmocného problému nedospělosti, onoho vědomí, že rád světa dospělých je příliš složitý, než aby jej pochopily, a že děti musí jednat obezřetně.

Dospělí mají vždycky pravdu. Je to jiná rasa.

Pro děti bylo ostatně štěstí, že Nepřítele objevily, když byly všechny pohromadě. Najít ho jenom jedno, mohlo dostat pořádný hysterický záchvat. Ale Karlíkovi, který ho první objevil, bylo teprve šest; byl tedy příliš malý, než aby ztratil rozum tímto svérázným způsobem. Šestileté dítě je v přirozeně psychotickém stavu; ten je pro ně normální.

"A od jeho příchodu jsou pořád nemocní," poznamenala Beatrice.

Jana si toho už všimla. Vlk si může vzít ovčí kůži a nepozorovaně se vloudit do stáda, jenže ovce pak znervózní, ačkoli nedokáží odhalit zdroj svého nepokoje.

To všechno je totiž problém nálady. I když Nepravý strýček projevoval stejné nálady jako ostatní - tíseň, vyčkávání, pocit, že něco není v pořádku a neví co -, u něj to byla prostě kamufláž. Jana pochopila, že nechce na sebe přilákat pozornost tím, že by se lišil od vzoru, který si svobodně vybral - od lidské podoby.

Jana vzala všechno na vědomí. Strýčka, který je - prázdný, toho ve sklepe se jménem Drsoul, jehož je třeba pravidelně krmit syrovým masem, aby se Něco nestalo...

Podvodník, odněkud. Měl moc, ale nemohl všechno. Zjevné důkazy jeho moci byly přijímány bez pochybností. Děti jsou realistické. Pro ně nebylo vůbec záhadné, že se mezi nimi objevil tenhle hladový, nečlověčí cizinec - prostě je tady.

Přišel kdoví odkud. Z jiného času, z vesmíru nebo z nějakého nepředstavitelného místa. Nikdy neměl žádné lidské pocity; děti to snadno vytušily. Velmi obratně předstíral, že je člověkem, a dokázal zpracovat lidskou mysl tak, že do ní zasel umělé vzpomínky na svou existenci. Dospělí se domnívali, že se na něj pamatují. Dospělý člověk rozpozná fatu morganu; dítě je jí oklamáno. Jenže naopak duševní fata morgana oklame dospělého, nikoli dítě. Zpracovat dětskou mysl Drsoulova moc nedokázala; z hlediska dospělých není totiž dosud ani zcela normální, ani zcela duševně zralá. Beatrice, která byla nejstarší, se bála. U ní už vznikala schopnost vcítění a představitivost. Malý Karlík byl vzrušen nejvíc. Bobbie, ten nejmenší, se už začínal nudit...

Později se snad Beatrice malinko rozpomněla, jak Drsoul vypadal, ale ostatní děti si to vůbec nepamatovaly. Přicházely totiž k němu velmi zvláštní cestou a snad se i na tu dobu, kterou s ním strávily, trochu měnily. Potravu buď přijal, nebo odmítl; to bylo všechno. Nahoře předstíralo Kladivákové tělo, že je člověkem, dole ležela Kladiváková hlava v onom malém, hnusném doupěti, které si vytvořil přeměnou času, takže zůstával neviditelným a nedosažitelným pro každého, kdo neuměl najít Silnici ze žlutých cihel. Co vlastně byl? Bez srovnávacích norem - a v tomto světě žádné neexistují - ho nelze nijak pojmenovat. Pro děti byl Drsoulem; nebyl však naprosto oním tlustým, polosměšným, neustále nespokojeným Králem trpaslíků.

Nikdy jím nebyl.

Byl to démon.

Toto označení zasahuje sice svým významem dost daleko, jenže zároveň přece jen nevystihuje všechno. Musí však stačit. Podle norem dospělých to byl netvor, cizinec, všemocná bytost. Jenže podle toho, co dělal a co chtěl - to byl démon.

2. Kapitola

Syrové krvavé maso

Za několik dní přišla jednou odpoledne Beatrice za Janou. "Kolik máš peněz, Jano?" zeptala se.

"Čtyři dolary a třicet pět centů," oznámila Jana, když se podívala. "Tatínek mi dal na nádraží pět dolarů. Koupila jsem si trochu pražené kukuřice a - no - ještě nějaké drobnosti."

"Uf, já jsem tak ráda, žeš přijela!" Beatrice si dlouze vydychla. Bez jediného slova bylo dohodnuto, že obvyklý socialismus dětských společenství se uplatní i v tomto mnohem naléhavějším společenství zájmů. Janin malý poklad bude tedy k dispozici nikoli pro některé děcko, ale pro dobro celé party. "Pomalu už nemáme žádné peníze," vysvětlila Beatrice. "Babička nás přistihla, jak bereme z ledničky maso, a my už se teď bojíme. Ale s tvými penězi toho můžeme nakoupit hodně."

Ani jedna z nich nepomyslela na neodvratný okamžik, kdy bude vyčerpán i tento fond. Tehdy se čtyři dolary třicet pět centů zdály být fantastickým bohatstvím. A nemusí se přece kupovat drahé maso, jen když bude syrové a krvavé.

Kráčely spolu stinnou akátovou alejí, kde roztroušeně rostli nachýlené palmy a uvadlé pepřovníky.

Nakoupily dvě libry mletého masa a neprozřetelně utratily dvacet centů za limonády.

Když se vrátily domů, panovala tam už nedělní siesta. Strýčkové Šimon a Jakub si šli koupit doutníky, strýček Ludvík a Bert četli noviny, teta Bessie háčkovala. Babička Keatonová si četla v Youngově magazínu a pilně v něm vyhledávala pikantní články. Obě dívky se zastavily před korálovým závěsem a nahlédly dovnitř.

"Pojďte dál, děti," vyzval je Ludvík hlubokým, zvučným hlasem. "Už jste viděly kreslené seriály? Mutt a Jeff jsou prima. A Spark Plug..."

"Mně úplně stačí pan Gibson," prohlásila babička Keatonová. "To je alespoň opravdový kumštýř. Jeho lidi vypadají jako lidi."

Dveře se rozlétly a objevil se strýček Jakub, tlustý a usměvavý, zřejmě šťastný po několika pivech. Strýček Simon ho předešel jako zosobněné svědomí.

"Tady je alespoň klid," prohlásil a kysele pohlédl na Janu a Beatrice. "Někdy dělají děti takový kravál, že už člověk neslyší ani vlastní myšlenky."

"Babičko," zeptala se Beatrice, "kde jsou děcka?"

"Nejspíš v kuchyni, miláčku. Chtěly snad vodu či co."

"Díky." Obě dívky se obrátily a opustily pokoj, naplněný houstnoucí atmosférou podvědomé tísně. Ovce cítily, že je mezi nimi vlk, ale převlek z ovčí kůže ho stačil skrýt. Nevěděly...

Děti byly v kuchyni a vlhkými štětečky horlivě potíraly některé ze seriálů. Když se to udělalo, objevily se obrázky. Jedna stránka novin byla chemicky vypreparována tak, že ji stačilo přetřít něčím vlhkým a ukázaly se různé barvy, jemné, ale nezvykle půvabné kresby, vzdáleně připomínající japonské květiny rozkvétající ve vodě a čínské papírové mandlové skořápky, v nichž jsou drobné věcičky.

Beatrice ukázala balíček od řezníka, který měla schovaný za zády.

"Dvě libry," řekla. "Jana měla trochu peněz a Merton měl dnes odpoledne otevřeno. Řekla jsem si, že bychom měly..."

Emilka dál pilně malovala. Karlík vyskočil.

"Půjdeme teď nahoru, ano?"

Jana byla nesvá. "Nevím, jestli bych neměla jít s vámi. Já..."

"Já taky nechci," řekl Bobby, jenže tohle byla zrada. Karlík prohlásil, že se Bobby bojí.

"Nebojím. Ale už to není žádná legrace. Chci si hrát na něco jiného."

"Emilko," řekla Beatrice mírně. "Nemusíš s námi tentokrát jít."

"Kdepak, půjdu." Emilka konečně vzhledla od svého malování. "Já se nebojím."

"Já chci vidět světýlka," řekl Karlík. Beatrice se k němu prudce otočila.

"Jak ty ale lžeš, Karle! Tam přece žádná světýlka nejsou!"

"Ale jsou. Alespoň někdy."

"Nejsou."

"A jsou! Ty jsi moc pitomá na to, abys je viděla. Pojďme ho nakrmit."

Rozumělo se samo sebou, že teď převzala velení Beatrice. Byla nejstarší. Také se, jak Jana vycítila, bála víc než ostatní, dokonce víc než Emilka.

Šly nahoru, Beatrice nesla balíček s masem. Už přestříhla provázek. V prvním poschodí v hale se zastavily před jedněmi dveřmi.

"Tudy se jde, Jano," řekl Karlík tak trochu pyšně. "Musíme se dostat nahoru na půdu. Tady v koupelně je ve stropě sklápěcí žebřík. Musíme vylézt na vanu, jinak na něj nedosáhneme."

"A co mé šaty?" zaváhala Jana,

"Neušpiníš se. Pojď!"

Karlík chtěl být první, ale byl příliš malý. Beatrice vylezla na okraj vany a zatáhla za kroužek ve stropě. Padací dveře zaskřípaly a vedle vany se pomalu, téměř velebně spustily schůdky. Nahoře nebyla tma. Okénky ve střeze tam vnikalo nejasné světlo.

"Polez, Janičko," vyzvala ji Beatrice podivně zadržnutým hlasem a všechny děti vylezly nahoru. Byly to na ně téměř akrobatické výkony.

Na půdě bylo teplo, ticho a všude plno prachu. Přes trámy ležela prkna. Porůznu stály krabice a kufrý. Beatrice už šla podél jednoho trámu. Jana se za ní dívala. Beatrice se neohlédla; neřekla ani slovo.

Zašmátrala rukou za sebe. Karlík, který byl nejbližší, se jí chytil. Potom Beatrice došla k prknu vedoucímu přes trámy pod další krov. Přešla přes ně, zastavila se a vrátila se i s Karlíkem.

"Neudělalas to dobře," řekl Karlík zklamaně. "Myslela jsi na něco špatného!"

Ve zlatém mdlém světle byl její obličej nezvykle bílý. Janin pohled se střetl s jejím pohledem. "Beo..."

"Musíš myslet na něco jiného," řekla Beatrice rychle. "Ničeho se neboj. Pojď."

S Karlíkem těsně za sebou se znovu pustila přes prkno. Karlík drmolil rytmickým, mechanickým, jednotvárným hlasem:

"Jeden dva, to jsem já;

jeden tři, to jsme my;

jeden čtyři, vylez z díry..."

Beatrice zmizela.

"Jeden pět, trhal květ..."

Karlík zmizel.

S rameny nakrčenými na výraz protestu následoval Bobby. A zmizel.

Emilka slabě zasténala.

"Ale - Emilko!" řekla Jana.

Její nejmladší sestřenice však řekla: "Já nechci s nimi dolů, Jano."

"Vždyť nemusíš."

"Ale ano, musím," namítla Emilka. "Viš co. Jestli půjdeš hned za mnou, tak se nebudu bát. Já si vždycky myslím, že něco přijde a zezadu mě chytne - ale jestli mi slíbíš, že půjdeš rovnou za mnou, tak se nebudu bát."

"Slibuju," řekla Jana.

S tímto povzbuzením přešla Emilka přes můstek. Tentokrát se Jana dívala pozorně. Přesto nespatriila Emilku zmizet. Náhle tu prostě - nebyla. Jana vykročila, ale vtom se zezdola ozvalo volání. Jana se zarazila.

"Jano!" Hlas tety Bessie. "Jano!" Ted' byl hlasitější a důraznější. "Jano, kde jsi? Pojd' sem ke mně!"

Jana stála bez hnutí a dívala se za prkno. Bylo tam zcela prázdné, ani stopa po Emilce a ostatních dětech. Půda se náhle naplnila neviditelným nebezpečím. Ale přesto by šla dál, vždyť to slíbila, jen kdyby...

"Jano!"

Jana zdráhavě sešla dolů a šla za voláním tety Bessie až do její ložnice. Teta se tvářila kysele, něco šila a netrpělivě pohybovala rty.

"Kde jsi proboha byla, Jano? Už tě volám celou věčnost."

"Hrály jsme si," řekla Jana. "Chceš ode mě něco, teto Bessie?"

"To bych řekla, že chci," odpověděla teta Bessie. "Tady ti háčkuju ten límeček. Je na tvé šaty. Pojd' sem a zkus si ho. Dítě ty ale rosteš!"

A pak následovalo nekonečné špendlení a ošívání a Jana přitom neustále myslila na Emilku, osamocenou a vyděšenou někde na půdě. Začala tetu Bessie nenávidět. Ale pomyšlení na odpor nebo útěk jí vůbec nepřišlo na mysl. Dospělí jsou absolutní vládci. Z hlediska relativních hodnot bylo v této chvíli zkoušení límečku důležitější než všechno ostatní na světě. Alespoň pro dospělé, kteří řídí svět.

A mezitím Emilka, sama a vyděšená na můstku, který vede - jinam...

Strýčkové hráli poker. Teta Gertruda, operetní herečka, přijela nečekaně na několik dní a hovořila v obývacím pokoji s babičkou Keatonovou a tetou Bessií. Teta Gertruda byla malá a hezká, velmi půvabná, křehká jako porcelánová panenka a plná životního elánu, který Janu naplňoval obdivem. Ted' však byla jako ochromená.

"Tady z toho domu mi naskakuje husí kůže," prohlásila a složeným vějířem klepla Janu do nosu. "Nazdar, opičko. Proč si nehraješ s ostatními dětmi?"

"Ale, jsem utahaná," řekla Jana a dělala si starost o Emilku. Už uplynula skoro hodina od chvíle, kdy...

"V tvém věku jsem nikdy nebyla utahaná," řekla teta Gertruda. "Jen se na mě podívej. Tři představení denně a k tomu ten můj nemožný partner -, maminko, pověděla jsem ti už, že..." A hlasy se ztišily.

Jana sledovala jednotvárné pohyby kostnatých prstů tety Bessie, jak převlékala háček hedvábím.

"Tady je to jako v márnici," znenadání prohlásila teta Gertruda. "Co je to s vámi se všemi? Kdo umřel?"

"To dělá počasí," řekla teta Bessie. "Po celý rok je tu příliš horko."

"To bys měla vystupovat v zimě v Rochesteru, drahoušku Bessie, a byla bys jen ráda, že je teplo. Jenže v tom to nevězí. Mám stejný pocit, jako když se vytáhne opona a já stojím na jevišti."

"Něco si namlouváš," řekla ji matka.

"Strašidla," řekla teta Gertruda a zmlkla. Babička Keatonová ostře pohlédla na Janu.

"Pojď sem, dítě," přikázala jí a udělala místo na pohodlném, velkém klíně, který už choval tolik dětí. Jana se uvelebila v uklidňujícím teple a snažila se na nic nemyslet. Všechny smysl pro odpovědnost přesouvala na babičku Keatonovou. Nepomáhalo to však. V domě nebylo něco v pořádku, a proto se v něm rozlévaly prudké vlny, vycházející z ohniska, které bylo hned vedle nich. Nepravý strýček. Hlad a touha po nasycení. Blízkost krvavého masa, tak trýznivá pro něj, když leží skryt ve svém záhadném, nepostižitelném doupěti tam či onde - v onom záhadném místě, kde děti zmizely.

Je tam dole, prahne po potravě; je tady nahoře, vyprázdněný, chtivý, vír hladu, zcela nablízku.

Je to dvojník, strýček dvojník, převlečený, ale přesto tak hrůzně zřejmý...

Jana zavřela oči a ještě hlouběji zavrtila hlavu babičce Keatonové do podpaždí.

Teta Gertruda vykládala nezvykle napjatým hlasem, jako by cítila, že pod povrchem je něco v nepořádku, a jako by se trochu bála.

"Za několik dní zahajujeme v Santa Barbaře, maminko," řekla. "Já - ale co je to tady vlastně ve vzduchu? Jsem dneska nervózní jako pes! - a já bych chtěla, abyste tam všichni přijeli a chytili ještě první představení. Je to opereta. Povýšila jsem."

"Rose-Mary jsem už jednou viděla," prohlásila babička Keatonová.

"Ale ne se mnou. Je to má oblíbená úloha. Stejně už jsem rezervovala pokoje v hotelu. Děti musí přijet také. Že bys chtěla vidět tetičku na jevišti, Jano?"

Jana kývla hlavou na babiččino rameni.

"Tetičko," řekla Jana náhle. "Viděla jsi všechny strýčky?"

"Jistěže."

"Všechny? Strýčka Jakuba a strýčka Berta a strýčka Simona a strýčka Ludvíka?"

"Celou tu bandu. Proč?"

"Jen tak."

Tak ani teta Gertruda si nevšimla Nepravého strýčka. Moc pozorná tedy zrovna není, pomyslela si Jana.

"Neviděla jsem však děcka. Jestli si nespíší, nedostanou ani jediný z dárků, které jsem jim přinesla. Že neuhádneš, co mám pro tebe, Janičko?"

Jenže Jana už skoro nezaslechla ani tento vzrušující příslib. Náhle totiž napětí v ovzduší povolilo. Nepravý strýček, který ještě před chvílí působil jako vír hladu, se teď utápěl v nadšení. Kdesi dostal Drsoul konečně své jídlo. Kdesi hltá druhá polovička podvojného strýce svou krvavou stravu...

Jana už neseděla na klíně babičky Keatonové. Celá místnost se změnila ve vířivou tmou s mihotavými plamínky - Karlík o nich prohlásil, že jsou jako světýlka z vánočního stromku - a uprostřed tohoto víru bylo centrum hrůzy. Tady, v náhle zmizelém pokoji, se z Nepravého strýčka rozléval celý ten vzepjatý příboj sytosti, který sem proudil z jeho druhé poloviny, dlíci v onom nepředstavitelném doupěti. Právě v tomto okamžiku byla Jana nějak velmi blízko ostatních dětí, které teď jistě stály u toho vířícího ohniska tmy. Téměř hmatatelně cítila jejich přítomnost, téměř mohla natáhnout paži a dotknout se jejich rukou.

Temnota se nyní zatetelila, jasná, drobná světýlka splynula dohromady a Janinu mysl zaplavil příval hrůzných vzpomínek. Byla mu příliš nablízku. A on, když jedl, byl úplně bezstarostný. Nestřežil své myšlenky. Tryskaly z něj, beztvaré jako u zvířete, a naplňovaly tmou. Byly to vzpomínky na krvavou stravu a na jiné doby a jiná místa, kde mu stejně krvavou stravu přinášely jiné ruce.

Bylo to neuvěřitelné. Jeho vzpomínky nepocházely z této země, z tohoto času nebo prostoru. Drsoul měl už za sebou mnoho dalekých cest. V nejružnějších podobách. A v proudu beztvárých úryvků si teď vzpomněl, jak rval srstí obrostlé boky, cukající se pod jeho hladem; vzpomněl si na proud horké rudé sladkosti, tryskající touto srstí. Srstí, která se nepodobala ničemu, co Jana kdy viděla... Vzpomněl si na velký dvůr, vydlážděný něčím lesklým, a na cosi v třpytících se okovech uprostřed a na kruh přihlížejících očí, když vešel a blížil se k oběti.

A když si z hladkých boků vyrval, co mu patřilo, a sytil svůj hlad, slyšel kolem sebe řinčící kruté okovy... Jana se pokoušela zavřít oči a nedívat se. Jenže se nedívala očima. A styděla se a bylo jí trochu nevolno, protože se v duchu účastnila této hostiny a spolu s Drsoulem okoušela tu horkou rudou sladkost a cítila, jak jí hlavou prochází stejný vír extáze který současně vířil i v jeho hlavě.

"Aha - děti už přicházejí," ozvala se teta Gertruda z velké dálky.

Jana zaslechla její slova nejasně, pak zřetelněji a náhle měla opět pod sebou měkký klín babičky Keatonové a byla zpět ve známém pokoji. "Stádo slonů na schodech, že?" poznamenala teta Gertruda.

Děti se vracely. Jana už je také slyšela. Ve skutečnosti hlučely mnohem méně než jindy. Mlčely až do poloviny schodiště, a teprve pak vypukl dusot a pokřikování, které Janině sluchu znělo falešně.

Děti vešly, Beatrice trochu pobledlá, Emilka růžová a napuchlá kolem očí, Karlík překypoval potlačeným vzrušením, Bobby, ten nejmenší, byl zachmuřený a otrávený. Jakmile děti spatřily tetu Gertrudu, vřava se zdvojnásobila. Beatrice si s Janou vyměnily rychlý, významný pohled.

Potom dárky a radostné výkřiky a návrat strýčků; vzrušená debata o výletu do Santa Barbary - nucené veselí, které neustále nějak zmíralo v tíživé ticho.

Nikdo z dospělých se sice ani jednou neklidně nerozhlédl, ale - ve vzduchu visela nejistá hrozba příštích pohrom. Jedině děti si byly vědomy úplné prázdnoty Nepravého strýčka, toho odrazu líné, apatické, téměř nemyslicí síly. Ani teta Gertruda to necítila. Navenek byl tak přesvědčivě lidský, jako by nebyl nikdy zaostřil svůj hlas sem pod tuto střechu, jako by nikdy nenechal vířit své myšlenky v myslech dětí, jako by si nevzpomínal na své hostiny z jiných dob a míst, plné proudící krve.

Ted' byl zcela nasycen. Děti cítily, jak se jeho otupělost rozlévá v pomalých, mátožných vlnách, takže všichni dospělí zívali a divili se proč. Jenže i ted' byl prázdný. Nebyl skutečný. A onen pocit "nikdo tu není" byl pro ty mladé, bystré, vnímavé mysli, které ho viděly takového, jakým opravdu je, stále nezměněně živý.

3. Kapitola

Syrové krvavé maso

Později, před spaním, byl ochoten o celé záležitosti mluvit pouze Karlík. Janě připadalo, jako by Beatrice od odpoledne trochu vyspěla. Bobby si četl Knihu džunglí nebo to předstíral a zbožně se obdivoval obrázkům znázorňujícím tygra Šér Chána. Emilka otočila obličej ke zdi a tvářila se, že spí.

"Zavolala mě teta Bessie," vysvětlovala jí Jana, cítíc slabou výčitku. "Snažila jsem se co nejdřív utéct. Chtěla mi vyzkoušet ten límeček..."

"Ach tak." Omluva byla přijata. Ale Beatrice stále odmítala mluvit. Jana přešla k Emilčině posteli a položila děvčátku paži kolem rámem.

"Zlobíš se na mě, Emilko?"

"Ne."

"Ale zlobíš. Opravdu jsem nemohla nic dělat, zlatíčko."

"Šlo to jako na drátku," řekla Emilka. "Bylo mi to jedno."

"Třpytilo se to a zářilo," řekl Karlík ospale. "Jako vánoční stromeček."

Beatrice se k němu prudce otočila. "Mlč!" vykřikla. "Mlč, Karle! Mlč, mlč, mlč!"

Teta Bessie strčila hlavu do pokoje.

"Co se děje, děti?" zeptala se.

"Nic, tetičko," řekla Beatrice. "My si jen hrajeme."

Nakrmeno, dočasně nasyceno, to líné leželo ve svém záhadné doupěti. Dům byl tichý, jeho obyvatelé spali. Dokonce Nepravý strýček spal - Drsoul byl přece výborný herec.

Nepravý strýček nebyl přízrakem, nebyl pouhým Drsoulovým odrazem. Tak jako měnivka vytvoří lalokovitou panožku a natahuje ji k potravě, tak si i Drsoul vytvořil Nepravého strýčka. Jenže tady paralela končí. Nepravý strýček totiž nebyl nějaký elastický výhonek, který se dá libovolně stáhnout. Spíš to byl stálý úd, asi jako lidská paže. Zpráva jde z mozku nervovým systémem a paže se natáhne, prsty se sevrou - a ruka uchopí potravu.

A Nepravý strýček, to Drsoulovo prodloužení do světa lidí, měl také větší volnost. Nebyl pořád vázán přísnými přírodními zákony hmoty. Paže může být třeba černá. A Nepravý strýček vypadal jako člověk a také se tak choval a pouze čisté a nevinné oči se jím nedaly oklamat.

I Drsoul ovšem musel dodržovat určitá pravidla. Přírodní zákony světa ho do jisté míry omezovaly. Vývoj se odehrává v cyklech. Celý život bource morušového je rozdělen do určitých cyklů, a než se může zakuklit a přeměnit, musí jíst - jíst - jíst. A teprve až nastane čas přeměny, může uniknout svému okamžitému vtělení. Ani Drsoul ted' nemohl změnit svůj stav, protože ještě nenastal konec probíhajícího

cyklu. Teprve potom dojde k další přeměně, tak jako už v nepředstavitelné věčnosti své minulosti prodělal milion nejpohorlivějších mutací.

Jenže teď byl vázán pravidly svého nynějšího cyklu. Výhonek se nedal stáhnout. A Nepravý strýček byl Drsoulovou součástí a Drsoul byl součástí Nepravého strýčka. Kladivákovo tělo a Kladivákova hlava. Tmavým domem tepaly nepřestávající, mátožné vlny sytosti - pomalu, nepozorovaně se zrychlující k onomu zjitřenému tepu chtivosti, který se vždycky rodil ve chvíli, kdy se ukončil proces nasycení a zažívání.

Teta Bessie se převalila a začala chrápat. V jiném pokoji se Nepravý strýček otočil na záda, aniž se probudil, a také chrápal. Talent ochranného mimikry byl dobře vyvinut. . .

Opět bylo po obědě, i když teprve půl hodiny, a spodní chvění v domě se nepatrně zrychlilo a zhoustlo. "Když máme jet do Santa Barbary," prohlásila babička Keatonová, "tak dnes zavezu děti do města k zubaři. Potřebují prohlédnout zuby a doktor Hover si vždycky dost těžko najde čas na ošetření jednoho dítěte, natož pak čtyř najednou. Jano, tvá matka mi psala, že byla u zubaře před měsícem, tak nemusíš s námi."

Po těchto slovech se dětí zmocnil tichý neklid. Jenže všechny o tom mlčely. Když však babička Keatonová svolávala děti před hlavní vchod, Beatrice se zdržela, aby vyšla poslední. Jana stála u dveří a přihlížela. Beatrice hmátla rukou za sebe, aniž se ohlédla, tápala tam, našla Janinu ruku a pevně ji stiskla. To bylo vše.

Jenže odpovědnost už byla přenesena. Slovo nebylo třeba. Beatrice dala jasně najevo, že to teď leží na Janě. Je to její odpovědnost.

Jana se neodvážila dlouho otálet. Příliš živě cítila narůstající příliv deprese, postihující dospělé. Drsoul zase dostával hlad.

Jana se dívala za svými bratranci a sestřenicemi, dokud nezmizeli za pepřovníky a vzdalující se hrčení kočáru neudělalo tečku za veškerou nadějí v jejich návrat. Potom odešla k řezníkovi a koupila dvě libry masa. Vypila limonádu. Pak se vrátila do domu.

Cítila, jak se tep zrychluje.

V kuchyni vzala plechovou misku, položila na ni maso a vklouzla nahoru do koupelny. Dostat se na půdu s tímhle nákladem a bez pomoci nebylo zrovna snadné, ale dokázala to. Stála pod střechou a vyčkávala v teplém tichu s nejasnou nadějí v srdci, že snad přece jen uslyší volání tety Bessie, které by ji této povinnosti zbavilo. Žádný hlas se však neozval.

Prostý mechanismus toho, co měla udělat, byl sdostatek prozaický, aby udržoval strach v jistém odstupu. Kromě toho jí bylo sotva devět. A na půdě nebyla tma.

Procházela pod krovem, udržujíc rovnováhu, až došla k můstku z prkna. Pod nohama cítila jeho pružné chvění.

"Jeden, dva, to jsem já;
jeden tři, to jsme my;
jeden čtyři, vylez z díry;
jeden pět, trhal květ;
jeden, šest, ten měl. . ."

Dvakrát se minula. Potřetí se jí to podařilo. Mysl musí být prostě upnuta k něčemu úplně jinému. . . Přešla můstek, otočila se a. . .

Na tom místě bylo šero, skoro tma. Byl tam cítit chlad, prázdnota, podzemí. Věděla, že je hluboko dole, snad pod domem, snad velmi daleko od něj, a ani se nedivila. Bylo to pro ni stejně přijatelné jako všechny ostatní náhody. Vůbec ji to nepřekvapovalo.

Kupodivu jí připadalo, že zná cestu. Vcházela do malého přístěnku, ale vzdor tomu současně chvíli putovala prázdnými nekonečnými prostory, velmi zšeřelými a páchnoucími chladem a vlhkem. Bylo to už napohled odporné místo a také plné nebezpečí pro někoho, kdo jím prochází s malou miskou masa. Přinesené maso vyhovovalo.

Když se Jana později rozpomínala, vůbec si nepamatovala, jak to vypadalo. Nevěděla už, jakým způsobem mu nabídla potravu, ani jakým způsobem byla přijata, ani kde to v onom nepochopitelně situovaném malém místě leželo a snilo o jiných světech a dobách.

Uvědomovala si pouze, že zatímco to hltalo potravu, opět se kolem ní rozvířila tma s mihotavými plamínky. Vzpomínky přelétaly z jeho mysli do její, jako by byly obě mysli z jedné tkáně. Tentokrát byly její vidiny jasnější. Viděla jakéhosi velkého okřídlence, uvězněného v třpytivé kleci; a spolu s Drsoulem se rozpomínala a spolu s ním vzlétla. Cítila, jak nad ní mávají křídla a jak se Drsoul s drásavým hladem zahryzává do těla a chtivě vychutnává prýstící horkou, sladce nakyslou tekutinu.

Byla to zmatená vzpomínka. Obrazy jiných Drsoulových obětí, svíjejících se v jeho sevření, se v ní prolínaly s obrazy opeřených perutí měnicích se v mohutné pařáty dravce, pružného jako had. Jak jedl, všechny jeho oběti se mu v mysli slévaly v jedinou.

Ke konci prolétl Janě hlavou záblesk jiné vzpomínky. Viděla před sebou rozlehlou zahradu plnou sklánějících se květů vyšších než byla ona, zahalené postavy mlčky se pohybující mezi nimi, a oběť se záplavou plavých vlasů, bezmocně visící na jedné mohutné rostlině a spoutanou okovy zářícími jako květy. A Janě připadalo, že i ona jde zahalená mezi oněmi mlčenlivými postavami, že on - ono - Drsoul - kráčí v jiném přestrojení vedle ní k oběti.

Byla to první lidská oběť, kterou si pamatoval. Jana by se byla o tom ráda dozvěděla víc. Necítila pochopitelně žádné morální zábrany. Jídlo je jídlo. Jenže vzpomínka se lehounce přehoupla k jinému výjevu a Jana už nikdy nespátřila konec. Vlastně ho ani vidět nemusela. Všechny tyto vzpomínky končily stejně. Snad bylo pro ni dobře, že ve vzpomínkách na všechny své krvavé hostiny neprodléval Drsoul příliš dlouho právě u tohoto úseku.

"Jeden devět, ten byl medvěd;

jeden deset, zůstal viset;

a to..."

Jana balancovala opatrně zpět přes klády, v ruce prázdnou misku. Půda byla cítit prachem. Pomáhalo jí to vypudit z mysli vtíravý pach červeně...

Děti se vrátily a Beatrice se jí pouze zeptala: "Ano?" a Jana přikývla. Tabu bylo stále v platnosti.

Nechtělo se jim probírat celou záležitost podrobněji, leda v případě krajní nutnosti. A to ospalé, mátožné dusno v domě a psychická prázdnota Nepravého strýčka dokazovaly jasně, že nebezpečí bylo opět odvráceno - na nějakou dobu...

"Babičko, čti mi o Mauglím," poprosil Bobby. Babička Keatonová si pohodlně sedla, vyčistila si brýle, nasadila si je a vzala do ruky Kiplinga. Netrvalo dlouho a všechny děti seděly kolem ní v hlubokém soustředění. Babička předčítala o Šér Chánově zkáze - o dobytku vehnaném do hluboké rokle, aby přilákal tygra - a o zběsilém, zemi rozechvívajícím úprku, který rozdupal vraha na krvavou kaši.

"No," řekla babička Keatonová a zavřela knihu, "a tak skončil Šér Chán. Teď je mrtev."

"Ne, není," řekl Bobby ospale a vstal.

"Ovšemže. Je mrtvý, jak zákon káže. Dobytek ho zabil."

"Jenom na konci, babičko. Jestli začneš číst od začátku, zase tam Šér Chána najdeš!"

Bobby byl pochopitelně příliš malý, než aby věděl, co je to smrt. Při hře na kovboje a indiány to ovšem občas někoho zabilo, což nebyl ani politováníhodný, ani nenapravitelný konec. Smrt je abstraktní pojem, který lze pochopit pouze na základě osobní zkušenosti.

Strýček Ludvík pokuřoval z dýmky a vraštil hnědou kůži kolem očí při pohledu na strýčka Berta, který se kousal do rtů a mezi jednotlivými tahy dlouze váhal. Ale nakonec strýček Ludvík stejně vyhrál.

Strýček Jakub mrkl na tetu Gertrudu a prohlásil, že by šel na chvíli na procházku, nechtěla by jít s ním? A ona chtěla.

Když odešli, teta Bessie vzhledla a nakrčila nos.

"Ať na tebe dýchnou, až se vrátí, maminko," řekla. "Proč jim to trpíš?"

Ale babička Keatonová se pousmála a pohládila Bobbyho po vlasech. Usnul jí na klíně, ruce sevřené v pěstičky, tváře mírně zčervenale.

Strýček Simon se mohutně tyčil u okna.

Díval se skrz záclony a vůbec nic neříkal.

"Děti, šup do postele," řekla teta Bessie, "zítra ráno přece jedeme do Santa Barbary!"

A bylo to.

4. Kapitola

Konec hry

Ráno měl Bobby teplotu a babička Keatonová mu nedovolila odjet do Santa Barbary, vždyť by mohl vážně onemocnět! Bobbyho to velmi zkormoutilo, ale rozřešil se tak problém, o kterém děti již mnoho hodin uvažovaly. Také telefonoval Janin otec a sdělil, že si dnes přijede pro dceru a že Jana má bratříčka. Janě, která neměla žádné iluze o čápovi, se ulevilo, a doufala, že maminka teď už nebude nemocná. Před snídaní se konala v Bobbyho ložnici tajná porada.

"Ty víš, co dělat, Bobby," řekla Beatrice. "Slibuješ, že to uděláš?"

"Slibuju. Brrr."

"Jano, ty se o to můžeš postarat dneska, ještě než přijede tvůj tatínek. A raději kup hodně masa a něco z toho nech pro Bobbyho."

"Bez peněz přece nemůžu maso koupit," namítl Bobby. Beatrice trochu zdráhavě spočítala, co zbývalo z Janiných peněz, a odevzdala je. Bobby zastrčil drobné pod polštář a zatahal za červený flanelový šátek, který měl ovázan kolem krku.

"Škrábe to," prohlásil. "A stejně nejsem nemocný."

"To máš z toho hrášku, cos včera snědl," řekla Emilka potměšile. "Ty sis myslel, že tě nikdo nevidí, co?" Zdola přišel Karlík. Přiběhl bez dechu.

"Hej, víte co se stalo?" zeptal se. "On se poranil na noze. A teď nemůže jet do Santa Barbary. O co, že to udělal schválně?"

"Těbůh!" řekla Jana. "Jak se mu to stalo?"

"Řekl, že si ji podvrkl na schodech. Ale o co, že to je lež? Prostě nechce jet."

"Snad ani nemůže jet - tak daleko," řekla Beatrice v náhlém záblesku intuice a už o tom víc nemluvili. Ale všem třem, Beatrice, Emilce i Karlíkovi se ulevilo, že Nepravý strýček přece jen s nimi do Santa Barbary nepojede.

K odvezení cestujících a jejich zavazadel bylo třeba dvou taxíků. Babička Keatonová, Nepravý strýček a Jana stáli před hlavním vchodem a mávali. Auta odfrčela a Jana si ihned vzala nějaké peníze od Bobbyho, odešla k řezníkovi a vrátila se s pořádným nákladem.

Nepravý strýček, opírající se o hůl, se odbelhal na zasklenou verandu a tam si lehl. Babička Keatonová namíchala Bobbymu odporný, ale zdravý nápoj, a Jana se rozhodla, že to, co musí udělat, udělá až odpoledne. Bobby si četl Knihu džunglí, klopýtal přes nesnadná slova, a na nějaký čas panovalo příměří. Na tenhle den Jana tak brzy nezapomene. Jednotlivé pachy se od sebe jasně odrážely: vůně pekoucího se chleba z kuchyně, lepkavě nasládlé vůně květin ze zahrady, lehce prašné tmavohnědé aroma vydechované koberci a nábytkem, jež byly prohráté sluncem. Babička Keatonová odešla nahoru natřít si ruce a obličej krémem a Jana otálela na prahu a rozhlížela se.

Pokoj měl určité kouzlo, snad právě pro svou útulnost a prostotu. Záclony byly tak naškrobeny, že se ostře bíle krabatily, a na prádelníku byla spousta kouzelných předmětů - jehelníček vypadající jako panenka, drobná červená porcelánová botička s ještě drobnější šedou porcelánovou myškou nahoře, brož s kamejí s portrétem babičky Keatonové z mládí.

A pomalu, naléhavě sílilo chvění, bylo cítit i tady, v této ložnici, kde je Jana považovala za zcela nepřístupného vetřelce.

Krátce po obědě někdo zazvonil. Byl to Janin otec. Přijel, aby ji odvezl zpět do San Franciska. Chtěl ještě stihnout vlak, a tak byl čas jen na uspěchaný rozhovor, než oba rychle nasedli do čekajícího taxíku. Ale Jana stačila vyběhnout nahoru a rozloučit se s Bobbym - a říct mu, kam schovala maso.

"Dobře, Janičko," řekl jí Bobby. "Ahoj!"

Jana si uvědomovala, že tu povinnost neměla nechat na Bobbym. Po celou cestu k nádraží ji pronásledoval hlodavý pocit zodpovědnosti. Neznámý hlas, tvrdící, že vlak má značné zpoždění, a otcova slova, zmiňující se o tom, že ve městě je cirkus, vnímala jenom nejasně...

Byl to dobrý cirkus. Skoro zapomněla na Bobbyho a na napětí, které bude nebezpečně vzrůstat, dokud ho Bobby, jak slíbil, neodstraní. Když vycházeli v zástupu ven, bylo již modravé šero. Vtom Jana zahlédla ve skulině mezi lidmi malou, známou postavičku a žaludek se jí sevřel.

Pochopila.

Pan Larkin si Bobbyho všiml skoro současně. Přísně na něj zavolal a vzápětí hleděly děti na sebe; Bobbyho buclatá tvářička se zakabonila.

"Ví babička, že jsi tady, Bobby?" zeptal se pan Larkin.

"No, asi ne," řekl Bobby.

"Zasloužil byste pár pohlavků, mladý muži. Tak pojďte, vy dva. Musím jí hned zatelefonovat. Bude k smrti vyděšená."

Zatímco telefonoval z obchodu, Jana hleděla na bratrance. Vědomí zklamané odpovědnosti, toto břemeno dospělosti, jí zasazovalo první bolestné rány.

"Bobby," řekla. "Udělal to?"

"Ty mi dej pokoj!" odsekl jí Bobby a vztekle se zamařil.

Rozhostilo se ticho.

Pan Larkin se vrátil. "Nikdo to nebere. Zatelefonoval jsem pro taxík. Máme právě čas odvézt Bobbyho, než nám přijede vlak."

V taxíku nikdo téměř nemluvil. Jana vůbec nemyslela na to, co se asi děje v domě. Lidská mysl si automaticky vytváří ochranný val. A teď stejně bylo pozdě...

Taxík dojel. Dům zářil do soumraku oranžovými čtverci oken. Na verandě stáli lidé a na strážníkově odznaku se třpytivě odráželo světlo.

"Děti, vy zůstaňte tady!" řekl pan Larkin celý nesvůj.

"Počkejte v autě!"

Taxikář pokrčil rameny a vytáhl z kapsy složené noviny. Pan Larkin spěchal ke vchodu. Na zadním sedadle oslovila Jana velmi tiše Bobbyho:

"Tys to neudělal," zašeptala. Ani to nebylo obvinění.

"Mně je to jedno," odpověděl jí Bobby šeptem. "Už jsem měl té hry po krk. Chtěl jsem si hrát na něco jiného." Zahihňal se. "Stejně jsem vyhrál."

"Jak to? Co se stalo?"

"Přijela policie, tak jak jsem to čekal. On na to nikdy nepomyslel. Proto jsem vyhrál."

"Ale jak to?"

"No, bylo to tak trochu jako v Knize džunglí. Lov na tygry, vzpomínáš? Přivázali ke kůlu mládě, a když přijde tygr - prásk! Jenže všechna děcka odjela do Santa Barbary a tys odjela také. Tak jsem použil babičku. Určitě proti tomu nic neměla. Vždyť si s námi často hraje. A stejně už tam nebyl nikdo jiný."

"Jenže, Bobby, mládě neznamená lidské mládě. V Knize džunglí se tím myslí kůzle. A stejně..."

"Jo tak!" zašeptal Bobby. "Jo tak - no, ale stejně jsem si říkal, že to s babičkou půjde. Je moc tlustá, takže nemůže utíkat." Povzneseně se zazubil. "On je pitomec," řekl. "Měl by přece vědět, že když se mládě uváže jako vnadidlo pro tygra, vždycky přijdou lovci. On neví vůbec nic! Když jsem mu řekl, že jsem zamkl babičku v jejím pokoji a že v domě nikdo není, tak jsem si myslel, že to uhodne." Bobby nasadil prohnáný výraz. "Šel jsem na to chytrě. Řekl jsem mu to oknem. Říkal jsem si, že by mohl mládě vidět ve mně. Ale on to neudělal. Šel rovnou nahoru - a rychle. Dokonce zapomněl kulhat. Určitě už byl řádně hladový." Bobby pohlédl ke vchodu, kde se to hemžilo lidmi. "Nejspíš už ho policie chytla," řekl lhostejně. "Šlo to jako na drátku. Vyhrál jsem."

Janiny myšlenky nesledovaly cestu jeho fantazie.

"Je mrtvá?" zeptala se velmi zdráhavě.

Bobby na ni pohlédl. Pro něho to slovo mělo odlišný význam. Nemělo žádný význam, leda jenom jako část hry. A pokud věděl, tak tygr uvázanému mláděti nikdy neublížil.

Pan Larkin se vracel k taxíku, krácel velmi pomalu a trochu shrbeně.

Jana mu neviděla do tváře...

Pochopitelně se to všechno co nejvíce ututlalo. Před dětmi, které znaly mnohem víc než ti, kdo je chránili, se zbytečně tajilo to, co už stejně věděly. A se stejně zbytečnou snahou se i ony snažily chránit dospělé.

Ted' už jim to bylo celkem lhostejné, až na Beatrici a Janu. Hra skončila. Babička musela odjet na dalekou, dalekou cestu a nikdy se už nevrátí.

Co tohle znamená, chápaly už velmi dobře.

I Nepravý strýček musel odjet, jak jim bylo řečeno, do velké nemocnice, kde bude o něj po celý zbytek života postaráno.

Tohle zas je všechny trochu pomátlo, protože se to poněkud vymykalo hranicím jejich vlastního poznání. Smrt chápaly děti velmi nedokonale, jenže tahleta druhá věc byla úplně záhadná. Když za nějakou dobu jejich zájem ochabl, už na to celkem nemyslíly, jenom Bobby sledoval nějaký čas předčítání Knihy džunglí neobvykle pozorně a byl zvědav, jestli alespoň jednou tygra odvedou, místo aby ho zabili na místě. Nikdy to pochopitelně neudělali. Ve skutečném životě se tygři zřejmě chovají jinak...

Ještě dlouho po té události si Janina zvrácená fantazie v hrůzných snech oživovala a rozvíjela nejružnější obrazy, na které se odmítala upamatovávat, dokud byla vzhůru. Viděla babiččinu ložnici, jak ji spatřila naposledy, naškrobené krabaticí se záclony, sluneční svit, červenou porcelánovou botičku, panenku - jehelníček. Babičku, vtírající si krém do vráscitých rukou, jak se stále nervózněji rozhlíží, zatímco každou chvíli tepou domem dlouhé, chtivé záchvěvy hladu, vycházející od onoho tvora z jeho hrůzného osamělého doupěte kdesi hluboko.

Byl jistě strašně hladový. Nepravý strýček, předstírající v při zemi, že má vyvrknutý kotník, se určitě na pohovce převaloval a obracel, ten dutý muž, prázdný a lhostejný ke všemu kromě k oné základní životní potřebě, oné krvavé potravě, bez níž nemohl žít. Ten prázdný nepravý člověk na zasklené verandě, a ten hladový tvor ve svém doupěti dole, oba pulzující stejnými hladem, dychtící po stejné potravě... Od Bobbyho bylo velmi moudré, že mu tu návnadu, svou zprávu, sdělil oknem.

Nahoře v zamčeném pokoji babička určitě brzy zjistila, že nemůže ven. Její tlusté, skvrnité prsty, kluzké od krému, určitě marně cloumaly klikou.

Janě se mnohokrát zdálo o zvuku těch kroků. Kročeje, které nikdy nezaslechla, byly pro ni hlasitější a skutečnější, než kterékoli, jež kdy zachytil její sluch. Jasně si uvědomovala, jak se blížily hlučně po schodišti, buch, buch, buch, dva schody najednou, takže babička polekaně vzhledla, protože věděla, že to nemůže být strýc s vymknutým kotníkem. Zloději, usoudila nejspíš zděšeně, prudce vyskočila a srdce se jí rozbušilo.

Nemohlo to trvat dlouho.

Než se nadechla podruhé, kroky již určitě prošly chodbou. A pak se dům otřásl a zachvíval jediným vítězným řevem téměř ukojeného hladu, jehož rytmu odpovídaly dlouhé rychlé kroky, hlučně se ženoucí s hrůznou záměrností chodbou. A pak zaskřípal klíč v zámku. A pak...

Pak se Jana obvykle probudila...

Malý chlapec nenese odpovědnost, Jana se o tom mnohokrát přesvědčovala, tehdy i později. Příliš často se od té doby s Bobbym nesetkala, a pokud se setkali, on už mnohé zapomněl; nové zkušenosti vytlačily staré. K Vánocům dostal štěně a pak začal chodit do školy. Když uslyšel, že Nepravý strýček zemřel v ústavu, dalo mu práci vzpomenout si, kdo se tím míní, protože pro menší děti nebyl Nepravý strýček nikdy členem rodiny, nýbrž jenom součástí hry, kterou hrály a vyhrály.

Bezejmenná tíseň, která kdysi ovládla rodinu, postupně mizela, až úplně ustala. Nejsilnější, skoro nesnesitelná byla ve dnech těsně po babiččině smrti, ale každý to připisoval otřesu z té hrůzné události. To, že za nějakou dobu ustala, jen potvrdilo jejich domněnku.

Bobbyho chladná, omezená logika byla čirou náhodou správná. Drsoul by nehrál poctivě, kdyby do hry uvedl ještě dalšího Nepravého strýčka, a Bobby mu důvěřoval, že dodrží pravidla. Dodržel je, protože byly zákonem, který nemohl porušit.

Drsoul a Nepravý strýček byli spojeni v celek a ten tvořil nedílnou část jejich cyklu. Teprve tehdy, až by cyklus úspěšně skončil, by bylo možno Nepravého strýčka stáhnout zpět nebo pouto přervat. Do toho okamžiku byl Drsoul bezmocný.

V ústavu pomalu umíral Nepravý strýček hladu. Toho, co mu předkládali, se ani nedotkl. Věděl, co chce, ale nechtěli mu to dát. Hlava a tělo zahynuly společně a v domě, který býval domem babičky Keatonové, opět zavládl klid.

Nikdo neví, zda si Bobby na tu událost vůbec někdy vzpomněl. Jednal s dokonalou logikou, omezenou pouze vlastními zkušenostmi. Dopustí-li se člověk nějaké špatnosti, přijde strážník a sebere ho. A Bobby už měl té hry dost. Jenom jeho bojovnost mu zabránila prostě toho nechat a odejít si hrát jinam. Chtěl vyhrát

- a vyhrál.

To, co udělal Bobby, by nebyl udělal žádný dospělý - jenže dítě je něco úplně jiného. Podle norem dospělých není dítě zcela duševně zralé. Jenže podle cest, kterými se Bobbyho mysl ubírala, a podle toho, co udělal a co zamýšlel...

Byl to démon.

Tak nashledanou

Starej Yancey byl nejspíš ten nejhorší chlap na světě. Nikdá jsem neviděl nikoho tak úplně, tak docela, tak do mrtě, tak do morku kostí a do posledního chloupku prolezlého špatností. To, co se mu stalo, mně připomíná, co mně jednou vykládal jeden chlápek, to už je dost dávno. Zapomněl jsem, jak se menoval - snad Ludvík, nebo možná Tamerlán - no a ten jednou povídá, že by chtěl, aby svět měl jenom jednu hlavu, aby ji moh useknout.

S Yanceym byl ten trabl, že to už dopracoval tak daleko, až si myslel, že každé na světě de po něm, a ať se propadnu, esli to nebyla pravda. No a to byl fakt velké trabl, dokonce i pro nás Hogbeny.

Jo, Yancey byl špina chlap, to zas jo. Vona celá Tarbellovic rodina nebyla v okolí nijak extra oblíbená, ale Yancey, ten dokázal durchumdurch votrávit i je. Bydlel sám v jednopokojový boudě za Tarbellovic barákem a nikoho si nepouštěl k tělu.

Asi tak před deseti rokama bylo nějaký nový sčítání nebo co a dopadlo to tak, skrz nějaký právní vobezličky, že Yancey musel dokázat, že má na ty svoje pozemky vydržený právo. A musel to dokázat tím, že tam bude rok žít nebo tak něco. Něk tou dobou se pohádal se svojí ženou a vystěhoval se za hranici pozemku, a prohlásil, že to celý nechá klidně spadnout do klína státu, jemu že je to šmafu, a že to rodinku aspoň naučí. Věděl, že jeho žena má vedle záhonu s tuřínama tajnej sklad na chlast a že se bojí, že jí to vláda zabaví...

Jenže dopadlo to tak, že vo tu půdu stejně nikdo nestál. Byla samej kopec a taky samý kamení, ale Yanceyho žena se pořád bála a prosila Yanceyho, ať se vrátí, jenže to von špina zas ne.

Yancey Tarbell to tam v ty svý boudě nemoh mít nijak zvlášť pohodlný, jenže von byl stejně krátkozrakěj jako zlej. Po nějaký době paní Tarbellová umřela na ránu do hlavy vod kamene, co házela do kopce nahoru na tu boudu, jenže von se jeden vodrazil zpátky na ni. No tak zbylo už jen vosum Tarbellovejch kluků a Yancey. Jenže ten zůstal stejně tam, co byl.

Moh tam zůstat, dokud by nenatáh bačkory a nevodebral se do slávy věčný, jenže Tarbellové se do nás začali navážet, a fest. Snášeli jsme to, co jsme nejdýl mohli, jako že se nám nemůže nic stát. Akorát strejda Les, co u nás byl na návštěvě, povídá, že už toho má dost, vylítnout dycky jako křepelicka dva nebo tři kilometry do vejšky, když za křovím praskne flinta. Ty díry v kůži se mu celkem rychle hojily, ale voň tvrdil, že se mu z toho točí hlava, že tam nahoře je moc řídkej vzduch.

No, tak to šlo nákej čas, a nikomu se nic nestalo, což těch vosum Tarbellovejch kluků asi našťvalo. Tak jednou v noci přišli všichni pohromadě s flintama a vlámali se nám do baráku. Ale my vo žádný trable nestojíme.

Strejda Lem - to je dvojče strejdy Lese, akorát že se narodil o dost pozdějc - ten už se uložil k zimnímu spánku někde v dutým stromě, takže ten z toho byl venku. Ale Malýho, pámbů mu žehnej, je už dost těžký nosit, však už mu je nákejch čtyři sta let a na svůj věk je dost velkéj - tak sto padesát kilo, řek bych.

Mohli jsme se všichni schovat nebo na chvíli zmizet dolu do Piperville, jenže na půdě byl děda, a já mám celkem slabost pro toho malýho pofresora, co ho chováme v láhvi. Nechtěl jsem ho tam nechat, protože láhev by se v tý mele mohla rozbít, esli bylo těch vosum Tarbellů dost nadržovanejch.

Pofresor je milej - i když odjakživa plácal nesmysly. Tvrdil, že jsme mutanti - kdoví, co to má bejt - a pořád plácal nákejch svejch známejch ménem Chromozómové. Zřejmě si něco začali s tím - pofresor říkal s tvrdým zářením, a měli s nim malý, což přej byly buď dominantní mutace nebo Hogbení, jenže mně se to kapku plete s puritánama v občanský válce, když jsme eště bydleli ve starý vlasti. Samozřejmě nemyslím ve vopravdický starý vlasti. Ta se potopila.

No, tak jsme udělali, co nám řek děda, a byli jsme zticha, než těch vosum Tarbellů roztřískalo dveře, a pak jsme se všichni zneviditelnili, i Malej. A pak jsme čekali, až se to přežene, jenomže nepřehnal.

Vosum Tarbellovejch kluků nejdřív hodně dupalo a všechno rozbíjelo a trhlo a tak, a pak přišli dolů do sklepa. To bylo dost zlé, protože nás překvapili. Malej byl neviditelný, jak už jsem řekl, a taky ta nádrž, co ho v ní máme, ale tou nádrží jsme holt nemohli šoupat tak rychle.

Jeden z těch vosmi Tarbellovejch kluků do ní narazil a kapánek si naštěpnul kost v holeni. Ten nadával! Mladej kluk by ani neměl nic takovýho slyšet, akorát že děda umí klít líp než každý, koho jsem kdy slyšel, tak jsem se nic nepřiučil.

No - tak von děsně nadával a poskakoval kolem, a z ničeho nic vystřelila brokovnice. Nejspíš mu šla hodně lehce spoušť! To vzbudilo Malýho, ten se vyděsil a příšerně zaječel. Zatím jsem teda Malýho ještě nikdá neslyšel takhle děsně zaječet, a to jsem už viděl pár chlapů, jak zezelenali a rozklepali se, když jenom zabřečel. Náš pofresor nám jednou povídal, že malej řve infrazvukem. Vážně!

No, ale zkrátka sedum z těch vosmi Tarbellovic kluků padlo mrtvejch na jednu hromadu, ani nekvíkli. Ten vosmej byl nahoře na schodech do sklepa, ten se celej rozklepal, votočil se a utíkal. Nejspíš se mu tak motala hlava, že ani nevěděl, kam letí. Než se vzpamatoval, byl na půdě, a tam dupnul rovnou na dědu.

Jenže trabl byl v tom, že děda nám tak moc vykládal, co máme dělat, že sám zapomněl bejt neviditelný. No a já bych řekl, že jeden pohled na dědu toho vosmýho Tarbella načisto dorazil. Padnul rovnou dolu, mrtvěj jako šutrák. Fakt nevím proč, i když je pravda, že děda ten tejden nevypadal zrovna nejlíp. Bylo mu zle.

"Seš v pořádku, dědo?" povídám a tak jako jsem s ním zatřás.

Vynadal mi.

"Já za to nemůžu," povídám mu.

"Šechďasů!" povídá voň jako šílenec. "Co za tlupu blábolivých dutohlavců jsem to zplodil? Postav mě, ty mladý nezvedenče." Tak jsem ho vrátil na ten jutovej pytel a von se párkrát votočil a zavřel voči. Pak povídá, že si kapánek dáchně a že ho nemám kvůli ničemu budit, leda by přišel soudnej den. A myslel to vážně, to mi věřte.

No tak jsme museli sami vymyslet, co jako máme nejspíš dělat. Máma povídá, že to nebyla naše vina a že nemůžem dělat nic, než těch vosum Tarbellovejch kluků naložit na trakař a vodvézt je zpátky domu, tak jsem to udělal. Moc se mně do toho nechtělo, protože jsem cestou nemoh vymyslet žádný fakt zdvořilej způsob, jak to starýmu říct. A taky máma povídala, ať mu to vyklopím ňák jemně. "I tchoř má svý city," povídá mně.

Tak jsem nechal kolečko s těma vosmi Tarbellovejma klukama za křovím a du do kopce nahoru, protože sem tam viděl sedět starýho Yanceyho. Větral se tam na sluníčku a něco čet. Pořád jsem ještě nevymyslel, co mám říct. Tak jsem se tam tak jako pomalu loudal a pískám si Yankee Doodle. Yancey si mě chvílku vůbec nevšímal...

Je to takovej malej, zlej, špinavěj chlápek s bradkou. Vo moc víc než metr a půl mít nebude. Na fousech měl tabákový sliny, ale možná, že bych starýmu Yanceymu křivdil, kdybych říkal, že je jenom čuně. Slyšel jsem, že si na ty fousy plivá schválně, aby mu tam lítaly mouchy, a ty že potom chytá a trhá jim křídýlka.

Ani se nekouknul, popad kámen a švihnul mi ho kolem hlavy. "Zavři zobák a vypadni," povídá.

"Jasně, jak chcete, pane Yancey," povídám já, protože se mi ulevilo, a že jako du. Ale pak jsem si vzpomněl, že by mě máma pěkně sjela, kdybych ji neposlech, tak jsem to tak potichu vobešel a koukám zezadu Yanceymu přes rameno, co to čte. Vypadalo to jako knížka. Pak jsem popošel ještě kousek, až jsem byl od něj po větru.

Začal se chechtat pod fousy.

"To je fakt pěkněj vobrázek, pane Yancey," povídám.

Chechtal se tak, že ho to nejspíš fakt potěšilo.

"To je, co?" řekl mi a začal se bouchat pěstí do ty svý hubený kejty. "Panejo! Jen na to kouknu, jsem celej natřeseněj!"

Nebyla to ale knížka. Byl to časopis, takovej, co prodávaj dole ve vesnici, a byl vtevřenej na jednom vobrázku. Ten chlápek, co ho dělal, fakt uměl malovat. Ne teda jako ten, co jsem ho dřív znal, ještě v Anglii. Ten se menoval ňák jako Crookshank nebo Crookback nebo tak, ledaže se pletu.*

No ale tady ten vobrázek, co na něj Yancey koukal, to bylo fakt něco. Byla na něm spousta chlapíků, všichni úplně stejný, a lezli z takovýho velkýho stroje, co mi bylo na první pohled jasný, že nemůže fungovat. Ale ty chlapíci si byli podobný jako vejce vejci. A pak tam byl takovej červenej tvor s vykulenejma vočima a držel řákou holku, nevím proč. Fakt to bylo moc pěkný.

"Škoda že se něco takovýho nemůže stát dovopravdy," povídá Yancey.

"To není tak těžký," povídám já. "Akorát tady tu mašinu mají úplně špatně. Na to stačí umyvadlo a pár kusů starýho železa."

"Cože?"

"No ta věc tedy," povídám. "Tady tendleten vynález, co dělá z jednoho chlápka spoustu chlápků. Nemají ho dobře udělanej."

"A ty bys to dokázal lepší, co?" nasupil se Yancey.

"Jednou jsme to udělali," povídám já. "Už nevím, vo co tenkrát tátovi šlo, ale dlužil službičku chlapíkovi jménem Kadmos. Kadmos potřeboval spoustu bojovníků a potřeboval je honem, tak to táta zařídil tak, že se Kadmos moh rozdělít na houf vojáků. To nic není. To bych doved i sám."

"Co to blábolíš?" ptal se Yancey. "To nekoukáš na to správný. Já myslím tadydle toho červenýho babouka. Vidiš, co dělá? Uhryzne tady týdle pěkný holce hlavu, řek bych. Vidiš ty kusadla? Ha ha ha. Taky bych chtěl bejt takovej babouk. Sežral bych pěcknejch pár lidí."

"Ale vlastní příbuzný byste nesežral, to se vsadím," povídám, protože to byla příležitost, jak mu to šetrně říct.

"Sázet se není správný," řek voň. "Dycky plat' svý dluhy, žádnýho se neboj a nikdá se nesázej. Hazard je hřích. Nikdá jsem nesázel a dycky jsem platil dluhy." Zarazil se, podrbal se ve fousech a tak jako vzdychnul. „Až na jeden," dodal a zamračil se.

"A co to bylo?"

"No, jednomu chlapíkovi jsem byl něco dlužnej. Jenže pak jsem ho už nikdá nenašel. Už to musí bejt třicet let. To jsem se tenkrát řák namazal a vlez jsem do vlaku. Nejspíš jsem taky někoho vokrad, protože jsem měl paklík prachů, že by se s nima kuň zadával. Tak mě napadá, že to jsem nikdá nezkusil. Chováte u vás koně?"

"Ne, pane," povídám. "Mluvili jsme vo vašich příbuznejch."

"Drž zobák," na to starej Yancey. "No, tenkrát jsem se docela poměl." Vblíznul si fousy. "Slyšel si někdy něco vo místě, co se menuje New York? Nejspíš je to v řáký cizí zemi. Nikomu tam nerozumíš ani slovo. No ale tam jsem se zkrátka s tím chlapíkem potkal. Moc často si přeju, abysem se s ním zase sešel. Poctivýmu chlapovi jako já se nechce umřít a nezaplatit právoplatnej dluh."

"Mělo vašich vosum kluků řáký dluhy?" ptám se.

Zamžoural na mě, plácnul se po hubený noze a kývl.

"Už vím," řek. "Nejseš ty ten kluk Hogbenů?"

"To jsem já. Saunk Hogben."

"Slyšel jsem vo vás Hogbenech hodně povídat. Samý čarodějnice, co?"

"Ne, pane."

"Já jsem slyšel, co jsem slyšel. Všichni sousedi si vo tom povídaj. Šarlatáni, nic jinýho. Vypadni vocud, dělej, zmiz!"

"Dyt' já du," povídám. "Jenom jsem vám přišel říct, že je to fakt smůla, ale že byste svý příbuzný nemoh sežrat, ani dybyste byl babouk jako na tom vobrázku."

"Takovej eště nenarost, aby mně v tom zabránil!"

"Třeba ne," povídám já, "ale voni se všichni vodebrali do slávy věčný."

Když to Yancey uslyšel, rozchechtal se. Nakonec, když zase popadnul dech, povídá: "Ty určitě né! Ty parchanti letěli rovnou cestou do pekla, kam patřej. Jak se to stalo?"

"No, taková nehoda," povídám. "Malej jich zabil sedm a děda tak jako dorazil toho vosmýho. Nemysleli to zle."

"Taky se nic nestalo," rozchechtal se znova Yancey.

"Máma se vomlouvá, a co prej chcete dělat s těma tělama? Já musím to kolečko vodvézt zpátky domu."

"Vodvez je. Já je nechci. Jsem rád, že jsem se ty špíny zbavil," povídá Yancey, tak jsem řek, že jo, a

vyrazil jsem. Ale von pak za mnou křičel, že si to rozmyslel. Že prej je mám vyklopit, kde jsou. Esli jsem mu dobře rozuměl, protože se furt strašně chechtal, tak chtěl sejít dolů a kopat do nich...

Tak jsem udělal, co mi řekl, a šel jsem zas domů a povídám to mámě, kerá vařila sumce a fazole a taky domácí kořalku. Taky udělala pár vdolků. Byly moc dobré. Sednul jsem si, že si zasloužím trochu voddech, a tak jsem si chvilku přemejšlel a bylo mně hezky teplíčko vokolo žaludku. Snažil jsem si představit, jak asi musí bejt fazoli v tom mém břiše. Ale nevypadalo to, že by něco cejtla.

Nemohlo to bejt ani půl hodiny a na dvoře zaječelo prase, jako by ho někdo kopal, a pak někdo zaklepal na dveře. Byl to Yancey. Jen vlez do dveří, vytáhnul z kaťat kapesník a začal potahovat. Vyvalil jsem voči na mámu. Říct jsem jí nemoh nic.

Táta a strejda Les pili v rohu kořalu a chechtali se. Poznal jsem, že se dobře bavěj, podle toho, jak se pořád kejšval stůl, co ho měli mezi sebou. Nedotýkal se ani jednoho, ale kolíbal se a snažil se dupnout na nohu nejdřív tátovi a pak strejdovi Lesovi. Voni to dělali v hlavě a snažili se jeden druhýho překvapit. Tak to zbylo na mámě. Pozvala starýho Yanceyho, aby si na chvíli sednul a dal si s náma fazole. Von jenom fňukal.

"Stalo se něco, sousede?" ptala se máma zdvořile.

"No to teda jo," popotáhnul Yancey. "Já jsem hodně starej chlap."

"To určitě jste," na to máma. "Možná ne tak starej jako tady Saunk, ale vypadáte strašně starej."

"Co?" vykulil na ni voči Yancey. "Saunk? Saunkovi není víc než sedumnáct, i když je velikej."

Máma vypadala skoro vedle. "Řekla jsem Saunk?" honem to jako zamlouvala. "Já jsem myslela dědečka tohodle Saunka. Von se taky menuje Saunk." Nemenuje se tak. Dokonce ani děda sám si nepamatuje, jak se původně menoval křestním, vono je strašně dlouhý. Ale ve svý době používal spoustu men, třeba Eliáš a tak. Ani nevím určitě, esli měli v Atlantidě ména - votamtud totiž děda je. Třeba měli čísla nebo tak. Na tom nesejde.

No, tak starej Yancey pořád popotahoval a vzdychal a naříkal, a že jako my jsme mu zabili jeho vosum kluků a že je ted' na celým světě sám. Jenže před půl hodinou mu to eště bylo úplně jedno, a taky jsem to řekl. Ale von že mi dobře nerozuměl, vo čem to mluvím, a abysem držel zobák.

"Měl jsem mít víc dětí," povídá. "Eště byli dva kluci, Zeb a Robbie, ale ty jsem jednou střelil. Nelíbilo se mi, jak na mě divně zíraj. No ale vy Hogbeni jste neměli žádný právo mi zabít kluky."

"My jsme to nechtěli udělat," povídá máma. "Byla to více-méně nehoda. Rádi vám to ňák vynahradíme, tak nebo tak."

"No s tím právě počítám," povídá starej Yancey. "To se mně zdá to nejmenší, co můžete udělat, po tom, co jste provedli. Mně je jedno, esli moje kluky zabil malej, jak tvrdí tadydle Saunk, a to je lhář. Já si myslím, že jste za to zvodpovědný vy všichni Hogbenové. Ale řekněme, že si budem kvit, když pro mě uděláte takovou maličkost. Vono to není dobrý, když jsou na sebe sousedi našťvaný."

"Klidně pro vás uděláme, co chcete," povídá máma, "když to nebude nic křivýho."

"Nic moc to není," povídá starej Yancey. "Chci jenom, abyste mě rozdělili a udělali ze mě houf, jako myslím na chvíli."

"Hele, vy jste poslouchal Médeu?" povídá táta, kerej byl tak vopilej, že mu to moc mluvilo. "Nevěřte jí. To byl jenom takovej vtip, co zkusila na Pelia. Když ho rozsekali, tak už zůstal mrtvej. Nevomládnu, jak mu tvrdila."

"Cože?" divil se Yancey. Vytáhl z kapsy ten starej časopis a ten se vtevřel rovnou na tom hezkým vobrázku. "Tady tole," ukázal. "Tudle Saunk říkal, že to umíte. A všichni tady kolem vědí, že vy Hogbeni jste čarodějové. Saunk povídal, že jste to jednou udělali s ňákým kámošem."

"To má nejspíš bejt Kadmos," povídám.

Yancey zamával časopisem. Viděl jsem, že mu to ve vočích tak divně blejská...

"Tadydle to je," povídá tak jako zdivoče. "Chlápek vlez tadydle do ty věci a pak z ní zase vylejzá ven, a vylejzá a vylejzá, jsou ho tucty a pořád dokola. Kouzla a čáry. Ale já to vo vás Hogbenech vím. Lidi z města možná spletete, ale mě teda ne. Jste čarodějníci, všichni."

"To nejsme," povídá táta z rohu. "Už ne."

"Ale jste," nedal se Yancey. "Ledacos jsem slyšel. Dokonce jsem viděl jeho" - ukázal na strejdu Lese - "viděl jsem ho lítat ve vzduchu. A esli tole nejsou čáry, tak už teda nevím, co jsou."

"Vý to vážně nevíte?" zeptal sem se. "To je jednoduchý. To třeba vezmete -"

Ale máma mě zarazila, abych držel zobák.

"Saunk povídal, že to umíte," prohlásil. "A já jsem seděl a študoval a koukal tadydle do toho časopisu. A dostal jsem dobrou nápad. Je úplně jasný a každé to ví, že čarodějové můžou být na dvou místech najednou. Nemůže čaroděj třeba být i na třech místech najednou?"

"Dvě nebo tři, to je jedno," povídá máma. "Jenomže žádný čarodějové nejsou. To je jako taková ta věda, co vo ní člověk slyší. To si lidi vymyslejí v hlavě. Není to přirozený."

"No tak," položil Yancey časopis. "Dvě nebo tři nebo celá kupa. Kolik lidí vlastně je na světě?"

"Dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set devatenáct," povídám já.

"No tak -"

"Počkat," zase já. "Teď je to dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set dvacet. Moc hezký mimino, fakt."

"Kluk nebo holka?" zeptala se máma.

"Kluk," povídám já.

"No tak proč byste ze mě nemohli udělat dvě miliardy a já nevím kolik to bylo najednou? Třeba jenom na půl minuty nebo tak náh? Já nejsem chamtívej. Vono to bude stejně stačit."

"Na co stačit?" ptala se máma.

Yancey se na mě potouchle kouknul. "Já mám takovej problém. Musím najít jednoho chlápka. Trabl je v tom, esli ho ještě dokážu najít. Už je to děsně dávno. Ale náh to udělat musím. Nebudu mít v hrobě klid, když nezaplatím všechny svoje dluhy, a tomudle chlapíkovi něco dlužím už třicet let. Tíží mě svědomí."

"To vás ctí, sousede," řekla máma.

Yancey popotáhl a utřel si nos rukávem.

"Bude to dřina," řekl. "Asi jsem to moc dlouho vodkládal. Já jsem totiž chtěl svejch vosum kluků jednou poslat, aby se po tom chlapíkovi porozhlídli, takže vidíte, jak mě to vypeklo, když se ta havěť nezvedená dá takle zabít. Jak teď mám najít toho chlapíka, co ho potřebuju?"

Máma vypadala ustaraná a přistrčila Yanceymu džbáněk.

"Ufff!" odfrknul si. "Teda to je fakt voheň pekelněj, to jo. Ufff!" Pak si znovu loknul, nasál vzduch a zamračil se na mámu.

"Když člověk má v plánu porazit strom a soused mu rozbije pilu, tak je podle mě správný, aby mu pučil svou vlastní, co? Není to tak?"

"To určitě," povídá máma. "Jenomže my nemáme vosum kluků, že bysme vám je pučili."

"Vy máte něco lepšího," povídá Yancey. "Černou magii, tu máte. Já vo tom neříkám ani tak, ani tak. Je to vaše věc. Ale když jsem viděl, jak jste pobili ty moje mladý, takže nemůžu udělat, co jsem chtěl - no tak se mně zdá, že byste měli být ochotný pomoci mi náh jinak. Když najdu toho chlapíka a vrátím mu, co mu dlužím, tak budu spokojenej. Tak co, není to svatá pravda, že ze mě můžete nadělat dav takovejch stejnejch jako já?"

"No, to bysme asi mohli," kejevla máma.

"A není to svatá pravda, že to můžete zařídit tak, aby každé z těch stejnejch jako já letěl fakt rychle a zastavil se u každýho člověka na celým světě?"

"To je jednoduchý," povídám já.

"Kdybych to moh takle udělat," povídá Yancey, "tak by bylo jednoduchý toho chlapíka najít a dát mu, co mu patří." Popotáhl. "Já jsem byl dycky poctívej chlap. Ať se propadnu, esli se chci na věky věků smažit v pekle, jak se tam budete smažit vy Hogbeni."

"Nesmysl," povídá máma. "Ale pomoci vám asi můžem, sousede, když vo to tak moc stojíte. Jo, pane, můžeme udělat, co na nás chcete."

Yancey se znatelně rozveselil.

"Slibujete?" zeptal se. "Vodpřísáhněte to na svoje čestný slovo!"

Máma se tvářila tak nějak divně, ale Yancey zase vytáhl kapesník, a tak povolila a slavnostně mu to slíbila. Hned pak se Yancey zas rozveselil.

"Jak dlouho bude to čarování trvat?" zeptal se.

"To není žádný čarování," povídám já. "Už jsem vám říkal, že potřebuju jenom pár kusů starýho železa a

umyvadlo. Nepotrvá to dlouho."

"Já se brzo vrátím," začal tak jako kdákat Yancey, a když vyběhnul, tak se div neudusil smíchy. Jak šel po dvoře, tak zkusil nakopnout kuře, minul a chechtal se ještě víc. Asi mu bylo fajn.

"Tak teď di a udělej tu věc, aby byla hotová," povídá mně máma. "Hni sebou."

"Jo, mami," na to já, ale seděl jsem tam ještě vteřinu nebo dvě a študýroval jsem si to. Vzala koště.

"Víš, mami -"

"No?"

"Nic," řek jsem a vyhnul se koštěti. Snažil jsem se přijít na to, co mně to dělá starost. Něco to bylo, jenomže já nemoh říct co. Něak se mně nechtělo vyrobit tu věc, což celkem nedávalo smysl, protože to nevypadalo, že by se dělo něco fakt špatného.

Ale stejně jsem šel ven za dřevník a začal dělat. Trvalo mně to asi deset minut, ale já jsem moc nespěchal. Pak jsem se s tou věcí vrátil do domu a povídám, že je to hotový. Táta na to, abych zavřel zobák.

No tak jsem si tam sednul a zíral na tu věc a pořád mi z toho nekoukalo nic než trable. Muselo to tak nebo vonak mít něco společného s Yanceym. Nakonec jsem si všimnul, že tu zapomněl ten svůj časopis, tak jsem ho sebral a začal jsem číst, co bylo rovnou pod tím vobrázkem. Snažil jsem se nák pochytit hlavu a patu, ale atsem trajcén, esli se mi to povedlo.

Bylo to vo nákejch bláznivejch buranech, co uměli lítat. No, to není zas takovej těžkej trik, ale pořád mi nebylo jasný, esli podle toho chlapíka, co to napsal, to mělo bejt směšný nebo ne. Mně připadá, že lidi jsou směšný i tak dost a že není nutný dělat je ještě směšnější.

Nikam to nevedlo, tak jsem šel dolů do sklepa a hrál jsem si s Malým. Už mu ta nádrž začíná bejt trochu malá. Byl rád, že mě vidí. Zamrkal na mě všema čtyřma očima, hezky jedno po druhým. Fakt milý. Ale celou tu dobu mně pořád nedal pokoj ten časopis. Uvnitř mě to brnělo, jako tenkrát v Londýně před tím velkým požárem. A taky tam tenkrát měli spoustu nemocí.

To mi připomnělo něco, co mně jednou říkal děda, že von měl takovýdle brnění, než se potopila Atlantida. ... Jasně, děda může tak jako nakouknout do budoucnosti - jenomže vono to není moc k ničemu dobrý, vona se pořád mění. Já to sám zatím neumím. Eště jsem dost nevyrost. Ale měl jsem takový jako tušení, že se děje něco fakt špatného, akorát že se to eště nestalo.

Už jsem se skoro rozhodnul, že vzbudím dědu, takový starosti mně to dělalo. Ale zrovna tou dobou jsem slyšel z kuchyně náký dupání, tak jsem přišel nahoru, a tam Yancey a leje do sebe kořalku, co mu máma dala. ... Jen jsem se na toho plešouna starýho podíval, měl jsem zase ten pocit.

Yancey povídá: "Ufff!" Postavil džbáněk a chtěl vědět, esli jsme připravený. Tak jsem ukázal na tu věc, co jsem vyrobil, a povídám, že je to vono a co si vo tom myslí?

"Tadle mrňavá věcička?" ptal se Yancey. "To budete vyvolávat starýho rohatýho?"

"Není potřeba," povídá strejda Les. "Dyť jste tady už vy, vy zmije."

Yancey vypadal spíš potěšeně. "To jsem přesně já," povídá. "Nebezpečnej jako zmije a plnej jedu. Jak to funguje?"

"No," povídám já, "to vás tak jako rozštípá na spoustu Yanceyů, to je všecko."

Táta seděl a mlčel, ale v hlavě musel bejt naladěnej někde na nákýho pofresora, protože začal plácet nesmysly. On sám nezná ani jedno slovo na čtyry slabiky.

Já taky nestojím vo to náký znát, protože těma se jenom zkomplikuje, co by jinak bylo tak jednoduchý jako vykuchat pstruha.

"Každý lidský organismus," začal se táta předvádět jako cvok, "je elektromagnetický stroj, který vydává určitý vzorec záření jak z mozku, tak z těla. Převrácením polarity bude každá vaše jednotka, Yancey, automaticky přitahována ke každé již existující lidské jednotce, protože protiklady se přitahují. Ale nejdřív vstoupíte do toho Saunkova přístroje a vaše tělo bude rozloženo -"

"No počkat!" vyjekl Yancey.

Táta pokračoval, pyšnej jako páv.

"- na základní elektronickou matici, kterou je možno donekonečna násobit, stejně jako ze sazby se mohou vytisknout miliardy obrácených identických kopií jí samé - negativy místo pozitivu. Protože u

elektronických vlnových vzorců nehraje čas roli, každou kopii si přitáhne prostor obsazený každou jinou osobou na světě," pokračoval táta a já měl pocit, že puknu. "Ale protože dva předměty nemohou zabírat totéž místo, automaticky dojde k prostorovému vyrovnání. A to každou yanceyovskou kopii trochu odstrčí, asi tak tři čtvrti metru od každé lidské bytosti."

"Zapomněli jste namalovat muří nohu," rozhlídnul se Yancey nervózně kolem. "Tudle je to nejhorší a nejnemožnější kouzlo, vo jakým jsem za celý život slyšel. Já jsem myslel, že jste povídali, že Starýho rohatýho volat nebudete?"

Možná to bylo tím, že starej Yancey v tom momentě sám vypadal hrozně moc jako Starej rohatej, ale já už jsem to nemoh vydržet - ten divnej pocit vevnitř. Tak jsem zbudil dědu. Udělal jsem to v hlavě, Malej mi pomoh, takže si toho nikdo nevšimnul. A hned se to na půdě začalo chrout a děda sebou trochu hodil a probral se. A jen se probral, začal klejt jak starej matróz.

To slyšela celá rodina, akorát Yancey nemoh. Táta se přestal předvádět a sklapnul.

"Tupci!" zuřil děda. "Ničemníci! Certes, není nikterak divu, že mne pronásledovaly zlé sny. Saunku, to jsi tomu zase dal. Copak nemáš smítko zdravého rozumu? Neuvědomil sis, co plánuje ten podlý zbabělec, tchoř jeden? Seber se, Saunku, nebo tě tvůj mužný věk zastihne nepřipraveného." Pak dodal ještě něco v sanskrtu. Když člověk žije tak dlouho jako děda, tak si ty jazyky vobčas trochu plete.

"Ale, dědo," povídá máma, "co vlastně Saunk provedl?"

"Vy všichni jste to provedli!" zařval děda. "Cožpak si neumíte dát dvě a dvě dohromady? Saunku, co ten obrázek, který jsi viděl v Yanceyově časopise? Odkud ta náhlá změna názoru, když ten tchoř má asi tolik cti co prachspřstý vyžířka? Chcete, aby se svět předčasně vylihniti ráčil? Zeptejte se Yanceyho, co má v kapse nohavic."

"Pane Yancey," povídám já, "co máte v kapse no... kalhot?"

"Co?" povídá von, šáhnul tam a vytáhnul velké rezavej francouzák. "Myslíš tudle? To jsem sebral vzadu v kůlně." A tvářil se fakt pořouchle.

"Co s tím chcete dělat?" ptá se hned máma.

Yancey se po nás všech zle podíval. "No, klidně vám to můžu říct," povídá. "Chci majznout každýho, každou živou duši na celým světě, rovnou přes hlavu, a vy jste mně slíbili, že mně s tím pomůžete."

"Pro milosrdenství," povídá máma.

"Jojo," zachechtal se Yancey. "Až mě začarujete, tak budu všude, kde je někdo jinej, a budu stát rovnou za nima. A pořádně je majznu. Tak si budu jistej, že si vyřídím účty. Jeden z těch lidí musí bejt ten chlápek, co ho hledám, a dostane, co mu jsem třicet let dlužnej."

"Jakej chlápek?" povídám. "To jako ten, co jste se s ním potkal v New Yorku a co jste mně vo něm povídal? Já myslel, že mu jenom dlužíte náky prachy."

"Nic takovýho sem nikdá neřek," odseknul Yancey. "Dluh je dluh, ať jsou to prachy nebo šlupka do hlavy. Nikomu neprojde, aby mi dupal na kuří voko, třicet let netřicet let."

"Von vám šlápnul na kuří voko?" zeptal se táta. "Nic jinýho?"

"Jo. Byl jsem tenkrát namazanej, ale spomínám si, že jsem šel dolů po nákejch schodech a tam jezdilo pod zemí spousta vlaků."

"Byl jste opilej."

"To jsem teda byl," kejnul Yancey. "Takovýho něco přece nemůže bejt - aby vlaky jezdily pod zemí. Ale rozhodopádně si pamatuju, že se mně nezdál ten chlápek, co mi dupnul na kuří voko. Jako kdybych to ještě cejtíl. Naštvalo mě to. By tam takovej nával, že jsem se chvilku nemoh ani hnout, a ani jsem pořádně neviděl toho chlápka, co na mě dupnul.

Než jsem se stačil rozehnat holí, tak byl fuč. Ani jsem neviděl, jak vypadal. Mohla to taky bejt ženská, ale to je jedno. Já prostě nechci umřít, než zaplatím dluhy a vyřídím si to s každým, kdo mně něco proved... Já si to dycky vyřídím s každým, kdo mně něco proved, a to jsou skoro všichni lidi, co jsem kdy potkal."

Yancey Tarbell byl fakt pěkně nakrknutej. A vykládal dál:

"No tak si říkám, že když nevím, co to bylo za chlápka, co mně dupnul na kuří voko, tak bude lepší, když si to vyřídím úplně s každým, ať je to mužskej, ženská nebo dítě."

"Tak pomalu s tou flintou," na to já. "Žádný dítě nemohlo bejt naživu před třiceti lety, a vy to moc dobře víte."

"To je jedno," odsekl Yancey. "Tak jsem si vo tom přemejšlel, a napadla mě jedna děsná věc: co když ten chlápek už natáh bačkory? Třicet let je dlouhá doba. Ale pak jsem si zas říkal, že esli teda umřel, tak je šance, že se předtím voženil a měl děti. Tak když si to nemůžu vyřídit s ním, tak si to můžu vyřídit s jeho dětma. Hříchy otců - tak je to psaný v bibli. Když praštím každýho na světě, tak se nemůžu moc splíst."

"Žádný Hogbeny mlátit nebudete," povídá máma. "Ani jeden z nás nebyl v New Yorku vod ty doby, co jste se narodil. Chci říct, že jsme tam nebyli nikdá. Tak nás z toho můžete vynechat. Nelíbilo by se vám třeba bejt zase mladej nebo tak? To bysme vám mohli místo toho zařídít, když zapomenete na tendle nápad."

"To teda ne," zarytě povídá Yancey. "Svatosvatě jste mně slíbili, že mně pomůžete."

"No, jenže takovej slib dodržet nemusíme," povídá máma, ale to už se z půdy vozval děda.

"Hogbenovské slovo je svaté," řekl nám. "Jest to pouto naše. Musíme dodržet, co jsme tomu troubovi slíbili. Ale jakmile to jednou dodržíme, neváže nás už nic."

"Jo?" povídám, protože mě zrovna něco napadlo. "Když je to teda tak - pane Yancey, co přesně jsme vám slíbili?"

Zamával proti mně šroubovákem.

"Že mě rozdělíte na tolik lidí, kolik je na světě jinejch lidí, a že budu stát hned vedle každýho z nich. Dali jste slovo, že mi v tom pomůžete. Nepokoušejte se z toho vykroutit."

"Já se nevykrucuju," povídám. "Já jenom aby bylo mezi náma jasno, abyste byl spokojenej a neměl pak žádný řeči. Ale eště něco. Musíte bejt stejně velkej jako každěj, kerýho navštívíte."

"Cože?"

"No to můžu snadno zařídít. Když vlezete semdle do ty věci, tak budou dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set dvacet Yanceyů na celým světě. No a co když někerej z těch Yanceyů bude najednou stát vedle chlápka, co má dva metry. To by nebylo nic moc, ne?"

"Tak chci bejt velkej dva a půl metru," na to Yancey.

"Tak to ne, pane. Ten Yancey, co pude za takle vysokým chlápkiem, bude přesně stejně velkej. A ten, co pude za dítětem vosumdesát centimetrů vysokým, bude sám taky vosumdesát centimetrů vysokej. Co je fér, to je fér. Bud' na to kejvnete, nebo nebude nic. A eště jedna věc, budete přesně tak silnej jako ten proti vám."

Asi viděl, že to myslím vážně. Nadhodil si ten francouzák.

"Jak se dostanu zpátky?" zeptal se.

"To zařídíme," povídám. "Dám vám pět vteřin. Na to, aby se člověk rozmáchnul francouzákem, to stačí, ne?"

"Moc dlouho to není."

"Ale když tam zůstanete dýl, tak vám to může někdo voplatit."

"To by moh," kejvnul a pod tou svojí vrstvou špíny zbělal. "Pět vteřin je až dost."

"Takže když to uděláme přesně takle, tak budete spokojenej? Nebudete mít řeči?"

Rozmáchnul se tím francouzákem a zachechtal se.

"To mně ouplně vyhovuje," povídá. "Pěkně je křusnu po kebuli. He he he."

"Tak si stoupněte semdle," ukázal jsem mu. "Ne, rači chvilku počkejte. Já nejdřív sám vyzkouším, že to funguje."

Popad jsem do ruky polínko z bedny u kamen a mrknul jsem na Yanceyho. "Připravte se," povídám. "Za minutku jsem zpátky a pak sem hned pudete vy."

Máma začala něco říkat, ale pak se z ničeho nic děda na půdě rozchechtal. Nejspíš zase koukal do budoucnosti.

Vlez jsem do tý věci, a fungovala úplně hladce. Než jsem stačil mrknout, rozdělil jsem se na dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set devatenáct Saunků Hogbenů.

Bylo jich vo jednoho míň, protože sem vynechal Yanceyho, a samozřejmě Hogbeni nejsou v žádným sčítání. Ale jinak sem stál před každým člověkem v celým širým světě kromě Hogbenovy rodiny a

samotnýho Yanceyho. Bylo to vážně nemožný.

To jsem fakt nevěděl, že je na celým světě takovejch vobličejů! Ty lidi měli všechny barvy, některý měli fousy, některý ne, některý měli šaty, některý byli nahý jako prst, některý hrozně veliký a některý mrňavý, a půlka z nich byla v denním světle a půlka v noci. Úplně se mi z toho zamotala hlava.

Na moment jsem měl dojem, že vidím pár lidí, co znám dole v Piperville, včetně šerifa, ale pak se mi popletl s jednou dámou s perlama na krku, co si vedla takovýho jako klokánka nebo co, a ta zas s bezvadně voháknutým chlápkiem, co v nějakým sále ved řeč.

Páni, mně bylo zle.

Sebral jsem se a byl nejvyšší čas, protože asi tou dobou si mě úplně všichni na světě všimli. No jasně, vypadalo to, jako že jsem se vyloup z čistý voblohy rovnou před nima, z ničeho nic a - no, stalo se vám někdy, že by se vám dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set devatenáct lidí koukalo rovnou do vočí? Bylo to hrozný. Zapomněl jsem, co jsem chtěl. Akorát jsem tak jako slyšel dědu, jak povídá, že sebou mám hodit.

Tak jsem vrazil to polínko, co jsem držel, teda teď to byly dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set devatenáct polínek, do stejného množství rukou a pustil. Pár těch lidí ho pustilo taky, ale většinou ho drželi. Pak jsem se snažil vzpomenout si, co jsem chtěl říct, jako že maj Yanceyho bacit první, než se stačí vohnat tím francouzákem.

Ale byl jsem úplně vedle. Bylo to divný. Jak se na mě všechny ty lidi koukali, tak jsem se začal tak stydět, že jsem nedokázal votevřít zobák. A ještě horší bylo, když na mě děda zařval, že už mi zbejvá jenom vteřina, tak nebyl ani čas něco vykládat. Za jednu vteřinu se vobjevím zase u nás v kuchyni a tam bude starej Yancey, nachystanej skočit do ty vymoženosti a rozmáchnout se tím francouzákem. A já jsem nikoho nevaroval. Jenom jsem každému dal mrňavý polínko. Teda jak ty na mě zírali! Připadal jsem si úplně nahatej. Voči jim mohly vypadnout a zrovna když jsem se vod kraje začal tenčit jak žvejkačka, tak jsem - já vážně nevím, co mě to popadlo. Asi že jsem se tak strašně styděl. Možná jsem to neměl dělat, ale -

Udělal jsem to!

Pak jsem byl zpátky v kuchyni. Děda na půdě říčel smíchy, div ho to nezabilo. Von má starej pán divnej smysl pro humor. Ale neměl jsem v tý chvíli na něj čas, protože starej Yancey mě vodstrčil a honem si vlez do ty věci sám. A rozplynul se jako předtím já. Rozděлил se na tolik lidí, kolik jich na světě je, a stál rovnou před každým z nich.

Máma a táta a strejda Les mě probodávali vočima. Já jsem se trochu vrtěl.

"Zařídil jsem to," povídám. "Chlap, kerej je takovej špína, že chce tlouct malý děti po hlavě, si zaslouží, co se -" zarazil jsem se a kouknul na tu svou vymyšlenost - "co schytal," dořek jsem, protože v ty chvíli se Yancey zase z ničeho nic vykulil, a tak domlácenýho chřestějše jsem v životě neviděl. Páni!

No, já bysem řek, že skoro každej na světě si do pana Yanceyho praštil. Vůbec neměl šanci rozmáchnout se tím klíčem. Celej svět se dostal k první ráně.

No vážně, Yancey vypadal úplně zdrchanej.

Řvát ale moh. Bylo ho slyšet kilometr daleko. Pořád ječel, že jsme ho podvedli. Chtěl ještě jednu šanci, a tentokrát že s sebou veme flintu a kudlu. Nakonec to mámu přestalo bavit, popadla ho za límec a zatřepala s ním, že mu drkotaly zuby.

"Vy budete citovat bibli!" povídá mu navztekaně. "Vy mrňavej vysušeněj jedovatej hade! Kniha říká, voko za voko, ne? My jsme slovo dodrželi, a ať si někdo zkusí říct něco jinýho."

"To je pravda, certes," přidal se z půdy děda.

"Bude lepší, když pudete domu a dáte si na to arniku," povídá zas máma a ještě s Yanceym zatřepala. "A nevopovažujte se tady už ukázat, už nikdá, nebo na vás pustíme Malýho."

"Ale dyť sem si to nevyřídil!" ječel Yancey.

"A taky už nikdá nevyřídíte," povídám já. "Tak dlouho žít nebudete, abyste si to moh vyřídít úplně s každým na celým světě, pane Yancey."

No a tohleto Yanceyho dorazilo. Dostal barvu jako polívka z červený řepy, něco zakdákál a začal klejt. Strejda Les šáhnul po pohrabáči, ale nebylo to potřeba.

"Celej svět mi ublížil!" kvílel Yancey a popad se za hlavu. "Znemožnili mě! Proč mě u všech čertů všichni

praštili první? Na tom je něco -"

"Pšt," povídám já, protože mi v ty chvíli došlo, že trabl neskončily, jak jsem si myslel. "Hele, slyšíte někdo něco z vesnice?"

Dokonce i Yancey sklápnu, dyž smě poslouchali. "Nic neslyším," povídá máma.

"Saunk má pravdu," vložil se do toho děda. "Tady je něco špatně."

Pak to všem došlo - teda kromě Yanceyho. Protože toudle dobou už by dole v Piperville měl být pěkně poprask. Nezapomeňte, že já a Yancey jsme navštívili celý svět, takže i Piperville, a když se lidem stane něco takovýho, tak nemlčej. Přinejmenším tam měl někdo ječet.

"Co všichni stojíte jako hluchoněmý?" povídá Yancey. "Musíte mi pomoci si to s nima vyřídit!"

Nevšiml jsem si ho. Sednul jsem si a študýroval tu věc. Po minutě jsem už věděl, co jsem udělal špatně.

Děda na to nejspíš přišel stejně rychle jako já. Měli byste slyšet, jak se chechtal. Doufám, že to starýmu pánovi aspoň prospělo. Von má vobčas fakt divnej smysl pro humor.

"Já jsem tadydle udělal takovou chybu, mami," povídám. "Proto je dole v Piperville takovej klid."

"Ba, vskutku," chechtal se pořád ještě děda. "Saunk by si měl vyhledat dobrý úkryt. Koukej se ztratit, hochu."

"Ty jsi udělal něco, cos neměl, Saunku," povídá máma.

"Kecy, kecy, kecy," řval Yancey. "Já chci spravedlnost! Já chci vědět, co Saunk udělal, že mě všichni na celým světě praštili přes kebuli! Musel něco udělat. Neměl jsem ani čas -"

"Nechte toho kluka být, pane Yancey," povídá máma. "Udělalí jsme, co jsme slíbili, a to stačí. Vy vocud' vypadněte a děte se uklidnit, než řeknete něco, čeho budete litovat."

Táta mrknul na strejdu Lese, a než stačil Yancey začít na mámu zas řvát, stůl jako vohnul nohy, že na nich měl kolena, a potichouнку se připlížil za Yanceyho. Pak táta povídá strejdovi Lesovi: "A ted' voba najednou, a jedem," a stůl narovnal nohy a nakopnul Yanceyho tak, že vylít ze dveří.

To poslední, co jsme vod Yanceyho slyšeli, bylo jeho řvaní, jak se kutálel z kopce až dolů. Pozdějc jsem se dověděl, že se dovalil na půl cesty do Piperville. A když se tam dostal, začal hned mlátit lidi po hlavě francouzským klíčem.

Nejspíš si říkal, že se do toho musí pořádně vobout.

Šoupli ho na čas do basy, aby vychladnul, a nejspíš taky vychladnul, protože se pak vrátil do ty svý boudy. Slyšel jsem, že nedělá nic, než že tam sedí, pusa se mu hejbe a von se snaží vymyslet, jak by si to vyřídl s celým světem. Ale nemyslím, že by na to někdy přišel.

Hned ze začátku jsem se vo něj moc nestaral. Měl jsem svejch trablů dost. Jen co táta a strejda Les zahnali stůl na místo, máma se do mě zase pustila.

"Řekni mi, co se stalo, Saunku," povídá. "Bojím se, že jsi udělal něco nesprávnýho, když jsi byl v ty věci."

Pamatuj, že ses Hogben, synu. Musíš se chovat slušně, když se na tebe dívá celý svět. Doufám, že si nám neudělal vostudu před celým lidstvem."

Děda se zase zasmál. "Kdepak, dosud ne," řekl. Pak sem zaslech dole ve sklepě takový jako zabublání a věděl sem, že von to ví taky. To je docela překvápko. U Malýho člověk neví. Nejspíš taky trochu vidí do budoucnosti.

"Udělal jsem jenom takovou malou chybu, mami," povídám. "To se může stát každému. Já jsem tu věc asi udělal tak, že mě to rozdělilo na spoustu Saunků, to jo, ale poslalo mě to dopředu do příštího tejdne. Proto není z Pipervillu slyšet žádnéj kravál."

"Propána," řekla máma. "Dítě, ty děláš všecko tak lajdácky!"

"Promiň, mami," na to já. "Trabl je v tom, že mě moc lidí v Pipervillu zná. Asi bysem se měl zdejchnout do lesa a najít si šikovnej dutej strom. Příští tejden ho budu potřebovat."

"Saunku," povídá máma, "ty jsi něco proved. Dřív nebo děje na to přijdu, tak mně to radši řekni hned ted'."

No co, věděl jsem, že je to pravda. Tak jsem jí to řek, a vám to můžu klidně říct taky. Stejně to příští tejden uvidíte sami. To jenom ukazuje, že si člověk musí dávat hroznýho bacha. Ode dneška za tejden budou všichni lidi na světě pořádně překvapení, až se z ničeho nic vobjevím, vrazím jim do ruky polínko a pak zacouvám a plivnu jim rovnou do vobličjeje.

Řek bych, že dvě miliardy dvě stě padesát milionů devět set padesát devět tisíc devět set devatenáct, to

jsou úplně všichni na světě.
Všichni!
Někdy příští tejden, počítám.
Tak nashledanou.

Trable s elektrárnou

přeložil Václav Kajdoš

Navštivte planetu Zemi - Mladá Fronta 1987

Lemuelovi jsme říkali chromajzl, poněvadž měl tři nohy. Von když vyrost - tak asi vokolo války Severu proti Jihu - zastrkával si vobyčejně tu extranohu do kalhot, aby na ni nebylo vidět a aby lidi nekecali. Vypadal pak samozřejmě jako nějaký velbloud, jenže na parádu si Lemuel nikdá nepotrpěl. Eště štěstí, že na tý noze měl dvojité kloub, protože jinak by ho do ní určitě chytala křeč.

Lemuela jsme neviděli takovejch padesát let. Žil si někde v jižních kopcích, zatímco my vostatní v severním Kentucky. Tak mě napadá, že jsme se stejně nemuseli dostat do takový bryndy, kdyby Lemuel nebyl tak zatracenej budižkničemu. A tenkrát to tedy vopravdu vypadalo na pořádnou bryndu. My Hogbeni jsme si jich už něco užili, ještě než jsme se přestěhovali do Piperville, protože lidi na nás všude jen zahlíželi a šli po nás a pořád koumali, proč psi v celým širokým okolí tolika štěkaj. Došlo to tak daleko, že jsme si pomalu ani nesměli zalítat. Nakonec děda řek, že bude líp, když zvednem kotvy a pohnem se dál k jihu, tam kde bydlel Lemuel.

Nesnáším stěhování. A z tý cesty do Plymouth Rocku se mi udělalo dočista nanic. Radši bych bejval letěl. Ale co holt děda rek, to platilo.

Poručil, abysme najali nákladák a všecko na něj naložili. Pořádně nám dal zabrat Malej; von sic nemá víc než takovejch sto padesát kilo, ale ten tank, ve kterým ho chováme, je pěkně vobjemnej. To zasejc s dědou to bylo prostý - jednoduše jsme ho strčili do pytle a soupli ho pod sedadlo. Všecko jsem musel vodřít sám. Fotr se dostal k žitný a byl načisto vyřízenej. Pořád jenom skákal vokolo po hlavě a zpíval si přitom vo "Světě vzhůru nohama".

Strejda nejchtěl jít. Zahrabal se pod špejchar a že prej si dá na takovech deset roků šlofika. Tak jsme ho tam nechali. "To je pořád nějakýho cestování," nadával. "Jako kdybyste nemohli zůstat na jednom fleku. Každěch pět set let tradá - a jede se! Furt samý trampování. Tak si teda mažte."

A my mazali.

Lemuel - ten, co jsme mu říkali Chromajzl - patřil taky do rodiny. Musela to bejt řádná fuška, když jsme prvně přišli do Kentucky - vím to z doslechu. Každěj musel zabrat a pomáhat stavět, ale Lemuel ne - kdepak - hotovej budižkničemu. Klidně si vodlítl k jihu. Každějch pár let se kapánek probral a to jsme pak slyšeli, jak mu to myslí, ale jinak furt jen chrápal. Tak jsme si řekli, že bysme se za ním mohli na čásek kouknout.

A taky jsme to udělali.

Lemuel se usadil ve starým vodním mlejně v horách za městem, kterému se říkalo Piperville. Ten mlejň byla taková stará barabizna. Lemuela jsme našli u vchodu. Seděl v křesle, který se už dávno rozpadlo - a von se ani nevobtěžoval probudit, aby si ho pravil. Tak tam seděl celej zarostlej a sotva dejchal. Asi se mu něco moc pěknýho zdálo. Nebudili jsme ho. Malýho jsme odnesli do domu a děda s fotrem začali nosit dovnitř láhve žitný.

A tak jsme se usadili. Zpočátku to za moc nestálo. Lemuel byl moc pohodlnej, než aby měl doma nějakou baštu. To se jen dycky drobátko probral, aby moh zhypnotizovat nějakýho mývala v lese, a ten si to pak hezky zčerstva šinul k mlejnu, celej zvrtačenej, jen s ním na pekáč! Von Lemuel byl hlavně na mývaly, protože maj takový šikovný pracky - skoro jako ručičky. Ať se na místě propadnu, jestli to nemehlo Lemuel nehypnotizoval mývaly tak, že sami rozdělali oheň a sami se na něm taky upekli! Nikdá se mi nepodařilo vykumat, jak von vlastně ty mrchy stahoval. Možná vyplivoval chlupy. Některý lidi jsou holt na krok líný.

Lemuel - ten, co jsme mu říkali Chromajzl - patřil taky do rodiny. Musela to bejt řádná fuška, když jsme prvně přišli do Kentucky - vím to z doslechu. Každý musel zabrat a pomáhat stavět, ale Lemuel ne - kdepak - hotovej budižkničemu. Klidně si vodlítl k jihu. Každých pár let se kapánek probral a to jsme pak slyšeli, jak mu to myslí, ale jinak furt jen chrápal. Tak jsme si řekli, že bysme se za ním mohli na čásek kouknout.

Když dostal žízeň, tak si udělal zrovna nad hlavou malej deštíček a akorát votevřel hubu. Byla to vostuda.

Jenže Lemuela si nikdo nevšímal. Máma nevěděla, kam dřív skočit. Fotr se samozřejmě zdechnul se džbánkem žitný, a tak jsem všechno musel vodřít sám. No, tak moc toho zas nebylo. Největší trable jsme měli s elektrikou. Aby nám Malej v tom svém tanku nezhebnul, to chtělo spoustu proudu, a děda, ten nasával elektriku jako prase pomeje. Kdyby měl Lemuel v tom svém náhonu vodu, bylo by po vtákách, jenže to zas neznáte Lemuela. Nechal ji vyschnout. Zbejvala tam sotva malá loužička. Ani kapka víc! Máma mi ale pomohla s tou mašinou v kurníku a pak jsme měli elektriky habaděj.

Smůla začala, když se jednoho dne na cestě vokázal takovej malej pořízec a koukal, celej vyjevenej, jak máma na dvoře pere. Nachomejt jsem se k tomu, protože mě to zajímalo.

"Vopravdu krásnej den," řekla máma. "Napijete se, cizince?"

Řek, že proti tomu nic nemá, a tak jsem mu nalil plnou naběračku. No a von, sotvaže si zavdal, se několikrát řádně nadech a povídá - děkuju pěkně, ne, už si nevemu, ani teď ani potom! Říkal, to že by se moh rovnou podřezat a měl by to za stejný prachy.

"To jste se sem právě nastěhovali?" zeptal se.

Máma řekla, že jo, nastěhovali a Lemuel, že je jako náš příbuznej. Chlápek koukl na Lemuela, kterej seděl u vchodu se zavřenejma vočima, a povídá: "To jako chcete říct, že je živěj?"

"Samozřejmě," řekla máma. "Jako rybička, by se tak řeklo."

"Mysleli jsme si, že je už léta mrtvej," povídá chlap. "Proto jsme se ani nevobtěžovali vybírat vod něho volební daň. Možná že bude líp, když zaplatíte taky za sebe, když jste se sem nastěhovali. Kolik vás tu je?"

"Asi tak šest," řekla máma.

"Samý dospělý?"

"To máme fotra, Saunka a Malýho..."

"Jak je starej?"

"Malej má teď takovejch čtyři sta let, že jo, mámo?" zeptal jsem se, ale vona mi jednu vrazila a řekla, abych kušoval. Ten mužskej na mně vokázal a řek, že by rád věděl, kolik je mně. Hernajz, a já mu to nemoh říct! Přestal jsem počítat roky už někdy za Cromwella. Nakonec řek, že musíme všichni kromě Malýho tu volební daň zaplatit.

"Ne, že by na tom záleželo," řek a psal si do takový knížečky. "Budete volit zrovna tady v městě. A jestli náhodou nevíte, koho, tak si pamatujte, že v Piperville je jeden pán a ten se jmenuje Eli Gandy. Tak to máme dvacet dolarů."

Máma mi řekla, abych sehnal nějaký prachy, a tak jsem je šel shánět. Děda žádný neměl, leda nějakěj denáriu, jak tomu říkal, a ten měl stejně jen pro štěstí, protože prej ho šlohnul ještě v Galii nějakýmu chlápku jménem Julius. Fotr byl dočista dutej. Malej měl tři dolary. Šel jsem se kouknout Lemuelovi do kapes, ale kromě starýho žluvího hnízda se dvěma vejcemá jsem v nich nenašel nic.

Když jsem to řek mámě, podržela se na hlavě, a tak jsem řek: "Dyk si do zejťka můžem nějaký prachy nadělat, mámo. Zlato přeci berete, že jo, pane?"

Máma mi jednu vrazila. Mužskej dostal najednou takovej divnej kukuč a povídá, no jasně, že bere zlato. Potom, když vodcházel lese, minul mývala, kterej si zrovna nes votejpkou dříví na podpal, a tak mi napadlo, že Lemuel asi dostal hlad. A tu ten chlap přidal do kroku.

Začal jsem hledat nějaký starý železo, který bych moh proměnit ve zlato.

Druhej den nás vodvezli do lapáku.

Věděli jsme vo tom samozřejmě předem, ale nic nám to nebylo platný. Vždycky jsme drželi hlavy dole a koukali, aby na nás nebylo vidět. A děda řek, že právě tohle musíme udělat i teď. Všichni jsme se sešli na půdě - všichni kromě Malýho a Lemuela, kterej se ani nehnul - a já jen pořád vejral na pavučinu v

jednom rohu, abych se nemusel dívat na dědu. Bolej mě z něho voči.

"Sper d'as ty stupky potvorné," řekl děda. "Nejlíp, když v jich temnici pobudem: všaktě dnové inkvizice minuli. Úhony tudíž nedojdem."

"Neměli bysme schovat tu mašinu, co jsme udělali?" zeptal jsem se.

Máma mi jednu vrazila za to, že mluvím dřív než starší. "To by bylo houby platný," řekla. "Ten špicl z Pipervillu, co tu dneska ráno byl, si ji vokouk."

Děda řekl: "Vykutali jste pod domem jeskyň? Dobrá. To tý skrejše ukrejte mě a Malýho. Co se vostatních dotejčí," a sklouz zase do tý starodávný hatmatilky. "Achich a ouvé, běda nám, kteříž jsouce tak dlouhým žitím obdařeni, měli bychom upadnouti v moc oněch krvavníků. Nejlíp by bylo podříznout jim chřtány - než nikoli, Saunku, já žertem hovořil! Všaktě cestu najdeme."

A tak to holt dopadlo. Vodvezli nás všechny, až na dědu a Malýho, který byli tou dobou v jeskyni.

Dovezli nás do Pipervillu a zavřeli do šatlavy. Lemuel se ani neprobral. Vodtáhli ho za nohy.

Co se fotra teje, zůstal vožralej. Von zná jeden dobrej trik. To von si lokne režný a potom - jestli tomu dobře rozumím - mu alkohol přijde do krve a promění se tam v cukr nebo v něco podobného. Asi nějaký čárymáry. Zkoušel mi to vysvětlit, jenže mi z toho šla hlava kolem. Kořalka jde přeci do žaludku - jakpak by se mohla vocitnout v mozku a proměnit se tam cukr? To je přeci blbost! Nebo čáry. Ale co jsem to chtěl říct - jo, táta si vytrénoval nějaký svý kámoše - von jim říká Enzymy a podle toho jména to budou nějaký zatracený cizinci - a ty mu zas proměňujou cukr zpátky rovnou na alkohol, a tak může zůstat vožralej tak dlouho, jak se mu zamane. Já takový kouzelnický triky nesnáším - je mi z nich nanic. Vodvedli mě do místnosti, kde bylo moc lidu, a řekli mi, abych se posadil. Potom se mě vyptávali. Dělal jsem hloupýho. Řek jsem, že nic nevím.

"To není možné," řekl někdo. "Sami by to přece nedokázali postavit. Jsou to nevzdělaní křupani. Jenže ta věc v jejich kurníku - to je beze vší pochyby atomová elektrárna."

Taková blbost!

Dělal jsem hloupýho dál. Za chvíli mě odvedli zpátky do cely. Byly tam štěnice. Pustil jsem na ně z voči takovej paprsek a všechny jsem vyhubil, k velkému překvapení vošuntělýho chlápka s růžovejma vousama, kterej seděl na horní palandě a byl vzhůru - všim jsem si ho, až už bylo pozdě.

"Teda, byl jsem v životě ve všelijakejch lapákách," řekl ten vošumělej chlápek a rychle zamrkal, "a měl jsem hodně divný spoluvězně, ale ještě nikdá jsem nepotkal žádnýho, vo kterým by se dalo říct, že je sám d'ábel. Mý jméno je Armbruster, Smradlavej Armbruster, a jsem tu pro potulku. A co dávaj za vinu tobě, kamaráde? Kupuješ dušičky za předražený ceny?"

Řek jsem, že mě těší, že ho poznávám. Musel jsem vobdivovat, jak mu to hezky mluví. Úžasně vzdělanej člověk.

"Pane Armbruster," řekl jsem. "Nemám ani páru, proč tu jsem. Vodvezli nás sem zkrátka a dobře - fotra, mámu i Lemuela. Lemuel ale chrní a fotr je nadranej."

"Taky bych se rád nadral," řekl mi pan Armbruster. "To by mi pak nepřipadalo divný, že se houpáš půl metru nad zemí!"

Což mě krapet votrávilo. Nikdo nemá rád, když ho překvapěj při podobnejch věcech. Holt jsem si nedával pozor, ale měl jsem pocít, že ze sebe dělám blázna. Řek jsem, že je mi líto.

"To nic," řekl pan Armbruster, přebral se a podrbl se ve vousech. "Na tohle jsem čekal celý léta.

Celkem vzato jsem měl příjemnej život. A takhle se zbláznit je docela milý. Řekli ti, proč vás lízli?"

"Říkali, že prej máme atomovou pec," řekl jsem mu. "Dám ale krk za to, že to nejní pravda. Máme pec na dříví, to vím, protože jsem to dříví štípal. Ale určitě vím, že jsem neštípal žádněj atom."

"No kdyby jo, tak by sis to asi pamatoval," řekl. "V tom bude asi nějakěj politickej trik. Za tejdén jsou volby. Roste tu vopozice a starej Gandy ji chce rozbít, než si vůbec něco začnou."

"Nejradši bych byl doma," řekl jsem.

"Kde bydlíš?"

Pověděl jsem mu to a von chvíličku přemejšlel. "To jsem blázen. To jste u řeky, že jo - u potoka? Velkýho medvědího?"

"Ani potok to nejní," řekl jsem.

Pan Armbruster se zasmál.

"Gandy tomu říkal Velká medvědí řeka. To ještě předtím, než tam dal postavit Gandyho přehradu - trochu dolejc vod místa, kde bydlíte. V tom potoce nejní voda dobrejch padesát let, ale starej Gandy prosadil, že mu na přehradu před deseti lety vodhlasovali hezký prachy. Dokázal zkrátka postavit přehradu jen proto, že říkal potoku řeka."

"Proč by to dělal?"

"Dovedeš si představit, jaký prachy se daj na takový stavbě trhnout?" zeptal se mě pan Armbruster.

"Jenže si myslím, že asi Gandy stejně vyhraje. Když má jeden noviny, může si dovolit všechno. Hele, někdo sem jde."

Přišel nějaký mužskej s klíčkama a vodved pana Armbrustera. Za chvíli přišel jinej a vodved mě. Vzali mě do místnosti, kde byla spousta světél. Byl tam pan Armbruster a máma a fotr a Lemuel a nějaký vazouni s revolverama. Byl tam taky takovej vráscítej chlápek s pleší a s vočima jako had a co ten poručil, to všicky dělali. Říkali mu "pane Gandy"!

"Ten mládenec je vobyčejnej křupan," řek pan Armbruster, když jsem vešel. "Jestli je v nějaký kaši, tak v tom lítá jistě nevinně."

Řekli mu, aby držel zobák, a jednu mu vrazili. Tak teda držel zobák. Ten pan Gandy se posadil do rohu, maloučko kejval hlavou a kukuč měl jako d'as.

"Poslouchej, chlapče," řek mi. "Koho to kryješ? Kdo postavil ve vašem kurníku tu atomovou elektrárnu? Raději abys pověděl pravdu, nebo tě to bude mrzet."

Jen jsem po něm loup vočima a hned mě někdo vzal přes hlavu. Taková blbost! Nikdo přeci neublíží Hogbenovi, když ho veme přes hlavu. Vzpomínám si, jak mě chytli Adamsové na válečný stezce. Mlátili mě tehda do hlavy, až se docela vyřídili, a když jsem je pak házel do studny, neřekli ani popel.

Pan Armbruster se vozval.

"Poslyšte, pane Gandy," řek. "Já vím, že když zjistíte, kdo postavil tu atomovou elektrárnu, bude z toho hroznej binec. Ale vždyť vás zvolej i bez toho. A co když to ani atomová elektrárna nejní?"

"Vím, kdo ji postavil," řek pan Gandy. "Renegáti, kteří si říkají vědci. Nebo uprchlí váleční zločinci - náckové! A já je vypátrám."

"Aha," řek pan Armbruster. "Už je mi to jasný. Taková historka se rozlítne po celým státě, že jo? To byste moh kandidovat rovnou na guvernéra nebo do senátu, nebo - nebo si mazat svůj vlastní chlebiček."

"Co vám ten chlapec pověděl?" zeptal se pan Gandy. Ale pan Armbruster řekl, že jsem mu neřek nic. Potom začali mlátit Lemuela.

Bylo to únavný. Nikdo nedokáže probudit Lemuela, když je dočista tvrdej a chmní, a nikdy jsem neviděl někoho takhle zvrtnout. Za chvíli toho nechali, protože si mysleli, že je mrtvej. A taky to tak vypadalo. Von je Lemuel tak zatraceně líný, že když tvrdě spí, nevobtěžuje se ani dejchat.

Fotr zas čaroval s těma svejma kámošema Enzýmama a byl pořádně udělanej. Jen ho to lechtalo, když ho mlátili. Pokaždý, když ho přetáhli kusem hadice, se jen tak pitomě culil. Styděl jsem se za něho.

Nikdo se nepokusil praštit mámu. Kdo se k ní dostal, že by ji moh praštit, zbělel jako kus plátna a celej se začal potit a klepat. Znali jsme kdysi nějakýho profesora, kterej říkal, že prej máma umí vysílat podzvukovej paprsek. To byl teda vedle. Vona jen vysílala zvuky, který nikdo nemoh slyšet, a nařídila si je, kam chtěla. Takový učený hlouposti. To přeci dokážu taky.

Pan Gandy řek, aby nás zasejc vodvedli, vodkud nás vytáhli, a že prej se na nás ještě podívá. Tak teda vodtáhli Lemuela a my všichni jsme šli zpátky do svejch cel. Pan Armbruster měl na hlavě bouli jako kachní vejce. Položil se na palandu a brečel, a tak jsem si sed do rohu a koukal mu na hlavu. Trošku jsem na něj vystřelil z vočí to světlo, jenomže neviditelný. Nevím ani, vo co šlo - k čertu, nemám přeci žádný vzdělání. Bylo to na každěj pád jako vobkladek. Za chvílku se panu Armbrusterovi boule na hlavě ztratila a von přestal brečet.

"Seš v tom po uši, Saunku," řek - to jsem mu tehda řek svý jméno. "Gandy má ted' velký plány. A všechny lidi z Pipervillu má pod palcem. Von by rád, aby z něho byl národní hrdina. A pořádněj článek v novinách by mu píchnul. Krom toho by mu to zajistilo, že bude příští tejden zvolenej - ne že by to zvlášť potřeboval. Má celý město v kapse. Byla to vopravdu atomová elektrárna?"

Jen jsem po něm kouk.

"Gandy si tím je zřejmě jistej," pokračoval. "Poslal tam nějaký fyziky a ti řekli, že je to jasně

dvěstěpětatřicítka s grafitovejma tyčema. Slyšel jsem to na vlastní uši, Saunku. Pro tvý vlastní dobro by bylo lepší, abys je přestal krejt. Voni na tobě zkusej drogu pravdy - skopolamin nebo pentotal."

"Radši byste měl spát," řekl jsem mu, protože jsem uvnitř v hlavě slyšel, jak mě volá děda. Zavřel jsem voči a jenom poslouchal. Nebylo to jednoduchý, protože se mi do toho pořád pletl fotr. Teda, ten byl udělanej...

"Lízni si," povídá fotr vesele, jenomže ne nahlas; však mi rozumíte!

"Sper tě d'as, hovadníku nešvarný," do toho děda, vo hodně miň vesele. "Jdiž do pekel s nešlechtnými myšlínkami. Saunku?"

"Poslouchám, dědo," povídám taky tak tiše.

"Je zapotřebí fortelně o všem přemýšlovati."

Fotr zas do toho: "Lízni si, Saunku."

"Drž hubu, fotr," řekl jsem mu. "Měj přeci respekt před staršíma, jo? Vostatně, jak si můžu líznout, když jseš v jiný cele?"

"Zařídil jsem si takový potrubíčko," povídá fotr. "Můžu ti dát - jak se to říká - transfuzi. Jo, teleport tomu říkaj. Udělám zkrat mezi svým a tvým voběhem a napumpuju ti do žil svůj alkohol. Hele, asi takhle..." Vokázal mi to jako na vobrázku, jenže uvnitř můj hlavy. Vypadalo to docela jednoduše. Teda, jednoduše pro Hogbena, myslím.

Dostal jsem na něj vztek. "Fotr," řekl jsem. "Nechtěj, by tě tvůj milující syn respektoval miň, než je vobvyklý, ty jezevče starej. Já vím, žes to nevyčetl z knih. To slovíčko vo třech slabikách si zasejc někomu šloh z hlavy, že jo?"

"Lízni si," řekl fotr a potom zaječel. Slyšel jsem, jak se děda uchecht.

"Bituňk loupiti z cizích myšlínek, herež," řekl. "Takto i já sobě věsti znám. Vypěstovalt' jsem si v krvi virusa migrény rychlostí přenáravnou a teleportoval ho do tvých myšlínek, ty viselecký břichopase. Mor na holomka! A ty mě, Saunku, dobře poslouvej. Tvůj rodič voškrdný nám pokoj dopřeje."

"Jo, dědo," řekl jsem. "Jseš v pořádku?"

"Ano."

"A Malej?"

"Ano. Však tobě jednat přísluší. Tobě tvým oudělem. Jeť potíž - jakpak zve se to? - s uranovou píckou."

"Jo tak to je vono...", rek jsem.

"Kdož by sobě medle pomyslí, že na to v světě kdožkoli vzpomene? Můj děd mi ten fortel prozradil, v jeho časích jich drahně bývalo. Vpravdě skrzevá věci takové se Hogbenové stali mutanty. Namoutě, hrubě mi bude přemýšlovati, bych sobě jasno učinil. Jsout' mužové v městě, kde se nalézáš, Saunku, kteříž jsou mocni oněch slov, jež potřebuji - než nech at' se podívám..."

Potom se pošťoural v nějakech mozcích. Pokračoval: "Za časů mého praděda začali lidé atomů štěpiti. Tu pak se medle ukázalo sekundární záření, kteréž se hrubě genů a chromozómů doteklo u jistých mužů a ženštin - bylat' to dominantní mutace - v Hogbenově rodě. Tak se z nás stali mutanti."

"Jo tak vo tomhle mluvil Roger Bacon, že jo?" zeptal jsem se.

"Vpravdě tomu tak. Než byl mým přítelem a doved mlčeti. Kdyby tehdaž lid o naší moci povědomí měl, zajisté by nás hranice nebyla minula. Ba, ještě v tento čas je nebezpečné larvu odhodit. Nakonec - máš-li pak vědomí, co zamejšlím?"

"Jo, dědo," řekl jsem, protože jsem to věděl.

"Tuť právě háček. Zdá se, že lidé opět ty atomy štěpí. A proto seznali, žeť to atomová elektrárna. Tu třeba zničiti - nechcem přec, by po nás lidé jeduplně vejrali. Než elektřiny nám potřebí. Ne mnoho, nicméně něco přec. Nejlip slouží uranová pec, leč užiti jí nyní nemůžem. Saunku, ted' chutě do práce, neb elektřiny zapotřebí mám já i maličký."

A řekl mi, co mám udělat. Udělal jsem to.

Když se pořádně rozkukám, vidím moc zajímavý věci. Tak třeba ty mříže na voknech. Zblízka se změněj v docela malounký kousičky, který vokolo sebe páděj jako bláznivý. To prej jsou ty atomy. Teda ty ale vypadaj legračně - pořád se mezi sebou strkaj, jako kdyby spěchaly na nedělní dostaveníčko. Samozřejmě že je snadný si s nima hrát jako s kostičkami. Musíte se ale dovopravdy dobře kouknout, až vám to vylítne z voči - víc takovejch mrňavejch mrňavejch chlapíků. Všecky se pak

daj dohromady a to je hrozně zajímavý. Napoprvý jsem se spleť a proměnil ty železný tyče ve zlatý. Počítám, že jsem někde vynechal jeden atom. Ale pak mi to vyšlo správně a proměnil jsem ty tyče v nic. Vylezl jsem ven a znovu jsem je proměnil v železo. Nejdřív jsem se musel přesvědčit, že pan Armbruster spí. Bylo to jednoduchý.

Byli jsme v sedmém poschodí nad ulicí ve velikánský budově, která sloužila částečně jako lapák a částečně jako radnice. Byla noc a tak si mě nikdo nevšim. Letěl jsem pryč. Jednou kolem mě prolétla sova, myslela si, že potmě nevidím, a tak jsem po ní pliv. A vopravdu jsem se trefil.

Dal jsem to do pořádku s tou atomovou pecí. Vokolo byly strážce, ale já visel nahoře na nebi, kde mě žádný nemoh zahlídnout, a dal se do toho. Nejdřív jsem ji rozpálil tak, že ten prevít, kterému pan Armbruster říkal grafit, se zčistajasna vypařil a vodlít. Pak už bylo jednoduchý poradit si s tím neřádstvem dvěstěpětařicítkou, že jo? - no a já to udělal a proměnil ji ve volovo. Udělal jsem ho tak křehoučký, že ho začal rozfoukávat vítr. Brzy tam nic nezbylo.

Potom jsem letěl proti směru potoka. Vody v něm bylo, co by se za nehet vešlo, a děda mi předtím řek, že jí potřebuje víc. Dostal jsem se vysoko do hor, ale neměl jsem kliku. Děda mi to začal dávat. Říkal, že prej Malej řve, tak jsem si pomyslel, že jsem tu atomovou pec neměl rozbíjet, dokud jsem si nebyl jistý, že budu mít nějaký proud.

Jediný, co se dalo dělat, bylo přivolat déšť.

Jsou různý figle, ale já jsem zmrazil mrak. To jsem musel přistát, udělat si mašinu a vylítnout tam, kde jsou mraky. Chvilí to trvalo, ale dost brzy se začala blížít bouřka a potom začalo pršet. Jenže voda nechtěla týct potokem. Chvilí jsem hledal, až jsem našel místo, kde potok neměl dno. No ji, dole byly jeskyně! Tak jsem hezky rychle ty díry vyspravit. Žádný div, že v tom potoku nebylo tak dlouho ani tolik vody, co by stálo za vomočení. To jsem teda teď dal do pořádku.

Jenže děda chtěl stálou zásobu, a tak jsem čmuchal vokolo, až jsem přišel na několik vopravdu vydatnejch pramenů. Ty jsem vovetřel. To už lilo jak z konve, a tak jsem se šel kouknout za dědou. Ty chlápkové, co tam měli hlídat, šli domů. Myslím, že děda říkal, že jim udělal Malej, když začal řvát. Všicky si prej strčili prsty do uší, ječeli a mazali si to pryč. Prohlíd jsem vodní kolo, jak mi řek děda, a trochu ho vopravil. Moc nepotřebovalo. Před sto lety stavěli vopravdu solidně - a taky to bylo dobře vyzrálý dřevo. Vobdivoval jsem kolo, jak se točí a točí, jak voda v potoku přibějvá, jo v potoku! - teďkonc to byla hotová řeka...

Ale děda mi řek, že bych bejval musel vidět Appiovu silnici, když ji stavěli...

Tak jsem je voba s Malým docela pohodlně uložil a pak jsem vodlít zpátky do Pipervillu. Bylo už k ránu a já nechtěl, aby mě někdo viděl, jak lítám. Tentokrát jsem pliv po holubovi.

No a v radnici byl pěkný bengál. Prej fotr s mámou a Lemuelem zmizeli jak pára. Lidi běhali sem a tam jako pomínutý a všude vlád hroznej zmatek. Já jsem ale věděl, co se stalo. Máma ke mně promluvila, teda jako v hlavě, a řekla mi, abych přišel do cely na konci chodby. Je tam prej víc místa. Byli tam všichni, jenže neviditelný.

Zapomněl jsem povědít, že jsem se taky udělal neviditelný, když jsem se vploužil dovnitř a viděl, že pan Armbruster ještě spí, a když jsem si všim toho zmatku.

"Děda mi řek, co se děje," řekla máma. "Tak jsem si myslela, že bude líp, když zůstanem stranou.

Pořádný slejvák, že jo?"

"To teda jo," řek jsem. "Proč jsou všicky tak rozčilený?"

"Vono jim nejde do hlavy, co se s náma stalo," řekla máma. "Hned jak se to tu trochu usadí, půjdem domů. Dals to tam do pořádku, jo?"

"Udělal jsem, co chtěl děda," vysvětlil jsem jí a pak se ozval z chodby náhle řev. Malej tlust'oučkej mývalek se nes dovnitř s votýpkou dříví. Pořád šel a šel, až se dostal před mříže tý cely, kde jsme byli. Měl takovej připitomělej kukuč, a tak jsem poznal, že von ho Lemuel jistě zhypnotizoval.

Vokolo se mačkali lidi. Nemohli nás samozřejmě vidět, ale koukali na toho maličkýho starýho mývala. Já koukal taky, protože jsem si nikdá nedoved představit, jak to Lemuel dokáže, aby tu potvoru stáh z kůže. Viděl jsem je už dřívějc rozdělovat voheň - to von je zas Lemuel dokázal přinutit - ale nikdá jsem se nenachomejt dost blízko, abych viděl, jak se některý ten mýval sám svlíká a stahuje z kůže.

Těsně předtím, než mýval začal, strčil ho jeden strážník do pytle a vodnes ven, takže jsem se stejně

nedověděl, co a jak. To už bylo světlo. Zaslech jsem vodněkud pořádněj řev, a sotva jsem slyšel ten hlas, věděl jsem, vo koho jde.

"Mámo," řek jsem, "vypadá to na pana Armbrustera. Radši se tam kouknu, co s tím chudákem dělaj."

"Nejvyšší čas, abysme vypadli," řekla vona. "Musíme vykopat dědu a Malýho. Říkáš, že se mlejnský kolo točí?"

"Jo, mámo," řek jsem. "Teď konc máme elektriky habaděj."

Tápala vokolo sebe, až nachmátla fotra a jednu mu vrazila. "Vstávej," řekla.

"Lízni si," řek fotr.

Ale vona ho probudila a řekla, že se jde domů. Jenže nikdo nedokázal probudit Lemuela - nakonec táta s mámou vzali Lemuela mezi sebe a vylítli oknem, když jsem si předtím trochu pohrál s mřížema, aby mohli ven. Zůstali neviditelný, protože dole byla spousta lidu. Pořád ještě přšelo, ale máma řekla, že přeci nejsou z cukru nebo ze soli a že bych měl radši jít s sebou, jinak že mi vypráší kalhoty.

"Jo, mámo," řek jsem, ale ani mě to nenapadlo. Zůstal jsem. Musel jsem se přeci dovědít, co to prováděj s panem Armbrusterem.

Měli ho v tý velký místnosti se spoustou světel. Pan Gandy stál u vokna a měl vopravdicky vošklivej kukuč, zatímco voni panu Armbrusterovi vyhrnuli rukáv a jen jen vrazit mu jehlu do kůže. Jo.

Tu chvíli jsem se udělal viditelnej.

"Radši abyste toho nechali," povídám.

"To je ten Hogbenův kluk," zařval někdo. "Chyt'te ho!"

Popadli mě. Nebránil jsem se. Co bys řek švec, seděl jsem s vohrnutým rukávem a pan Gandy se na mě šklebil jako vlk.

"Zkusíme na něm sérum pravdy," řek. "Nemá smysl se ho teď na něco ptát."

Pan Armbruster pořád říkal, celej připitomčej: "Já nevím, co se stalo se Saunkem. Neřek bych vám to, ani kdybych to věděl..."

Tak mu jednu vrazili.

Pan Gandy mi strčil vobličej do tváře. "A teď se dovíme pravdu o té atomové elektrárně," řek mi. "Po jedné injekci mi odpovíš, na co se tě zeptám. Rozuměno?"

Tak mi vrazili jehlu a foukli dovnitř ten prevít. Lechtalo to.

Potom se mě vyptávali. Řek jsem, že nic nevím. Pan Gandy se vozval, aby mi dali druhou injekci. Tak mi ji dali.

Lechtalo to hůř, než předtím.

Právě ten moment někdo vběh dovnitř a začal řvát.

"Přehrada je v tahu," řval. "Gandyho přehrada! Zaplavilo to půlku farem v jižním údolí."

Pan Gandy zavrával a zavřískl: "Ty jsi se zbláznil!" a každému říkal: "To není možné, ve Velké medvědí řece nebyla za posledních sto let ani kapka vody."

Potom se sčuchli dohromady a začali si šeptat. Vo nějakých vzorkách. A vo velkém davu, kterej stojí dole.

"Musíte je uklidnit," říkal někdo panu Gandymu. "Vře to mezi nima. Celá úroda je v tahu."

"Však já je uklidním," řek na to pan Gandy. "Nikde žádný důkaz. A za týden volby."

Vylít z místnosti a všichni za ním. Vyskočil jsem ze židle a začal se drbat. Ten prevít, co do mě napumpovali, pod kůží strašně lechtal. Měl jsem na pana Gandyho pořádněj dopal.

"Rychle," řek pan Armbruster. "Musíme vymáznout. Teď máme příležitost."

Vypadli jsme zadním vchodem. Bylo to docela snadný. Vokolo domu jsme se dostali před budovu a tam stál v dešti mocnej zástup. Nahoře, na schodech k radnici, stál pan Gandy a koukal vošklivě jako vždycky na velkýho hubenýho chláпка, kterej mával kusem kamene.

"Každá přehrada má určitý kritický bod," řek pan Gandy, ale ten velkej chlap řval dál a mával přitom kamenem nad hlavou.

"Přeci rozeznám dobrej beton vod špatnýho!" ječel. "Tenhle prevít je samej písek. Tahle přehrada by nezadržela ani galon vody."

Pan Gandy zavrtěl hlavou.

"Je to strašné," řek. "Jsem otřesen právě tak jako vy. My jsme pochopitelně uzavřeli smlouvu v dobré

víře. Jestli stavební společnost AJAX použila špatného materiálu, budeme ji stíhat soudně."

V té chvíli mě to svědění dožralo, že jsem se k něčemu rozhodl. A taky že jo!

Hubenej chápek ustoupil vo krok a vokázal prstem na pana Gandyho. "Poslyšte," řekl. "Tady se proslejšá, že stavební společnost AJAX patří vám. Co je na tom pravdy?"

Pan Gandy votevřel hubu a zas ji zavřel. Drobatko to s ním zaklepalo.

"Ano," řekl. "Patří mi."

Měli jste slyšet, jak ty lidi v zástupu zařvali.

"Tak vy to připouštíte? Tak to taky možná připustíte, že jste věděl, že ta přehrada je na kočku, co? Kolikpak jste na tom trhnul?"

"Jedenáct tisíc dolarů," řekl pan Gandy. "Čistého, to když jsem zaplatil šerifovi, radním a ..."

Jenže v té chvíli se zástup vrhnul ke schodům a pana Gandyho už vůbec nebylo slyšet.

"Tak, tak," řekl pan Armbruster. "Tak to bylo všecko. Víš, co to znamená, Saunku? Že se Gandy zbláznil. Určitě. Ale teď do toho šlápne opozice, všechny podvodníky vyhoděj a v Pipervillu si zas užijeme pěkných časů. Teda do té doby, než se vrátí na jih. Takhle na zimu se vždycky stěhuju na jih. Je to hotovej zázrak, ale koukám, že mám v kapse nějaký drobný. Napiješ se se mnou, Saunku?"

"Ne, děkuju," řekl jsem. "Mámě bude vrtat hlavou, kde je mi konec. Budou ještě nějaký potíže, pane Armbruster?"

"Možná," řekl. "Ale teď nějakou dobu ne. Koukej, tamhle vedou starýho Gandyho do lapáku. Asi kvůli jeho vlastní vochráně. To se musí voslavit, Saunku. Nebudeš přeci... Saunku, kde jseš?"

Ale já se udělal neviditelnej.

Jo, tak to by teda bylo tak všechno. Nic mě už nesvědilo, a tak jsem vodlít domů a pomáhal z vodního kola dostat elektriku. Po nějakým čase povodeň ustoupila, ale měli jsme i potom stálej přívod vody potokem, když jsem vyspravil ten horní tok. Usadili jsme se ke klidnému životu, kterej my, Hogbeni, máme tak rádi. Je to tak pro nás nejjistější.

Děda řekl, že to byla hotová potopa. Prej mu připomněla vypravovánky jeho vlastního dědy. Něco v tom smyslu, že když byl dědův táta naživu, měli už atomový pece a moc jinejch věcí a hezky rychle se jim to vymklo z ruky a pak přišla vopravdická potopa. Dědův dědeček musel rychle prásknout do bot. Vod těch časů až dodnes vo té zemi nebylo nic slyšet, a tak si myslím, že se všický v té Atlantidě utopili. Ale stejně to byli nějaký zatracený cizinci.

Pan Gandy šel do lapáku. Jaktěživ nikdo nevykoumal, proč se ke všemu přiznal. Možná se v něm hnulo svědomí. Nemyslím, že bych v tom měl prsty já. Nejní to pravděpodobný. Ale přeci jen...

Vzpomínáte na ten trik, co mi vokázal fotr? Jako že umí udělat v prostoru zkrat a přepumpovat žitnou ze svý krve do mý? No a já jsem ten trik vyzkusil sám, když mě to lechtání votrávilo a nemoh jsem se podrbat. Ten prevít, co do mně nacpali, mě totiž strašně svrběl. No tak jsem drobatko stočil prostor a napumpoval ho rovnou panu Gandymu do krve, jak tam stál na tom schodišti u soudu. Pak mě to přestalo svrbět, zato pana Gandyho to svrbělo pořádně. Patřilo mu to!

Tak mi napadá, jestli jsem mu náhodou tím svrběním nevotevřel hubu?

Egostroj

Nicholas Martin se podíval na robota, který seděl naproti němu u stolu.

"Nebudu se tě ptát, co chceš," řekl tichým, ovládaným hlasem. "Já to už vím. Běž pryč a řekni St. Cyrovi, že souhlasím. Řekni mu, že si myslím, že strčit do filmu robota je skvělý nápad. Všechno ostatní tu už bylo, snad jen Rockettes ne. Ale je celkem jasné, že v tiché klidné hře o Vánocích portugalských rybářů na pobřeží Floridy se bez robota neobejdeme. Ale proč ne hned šest robotů? Řekni, že já navrhuju třináct. A zmiz."

"Jmenovala se vaše matka Jelena Glinská?" zeptal se robot, jako by Martinovy poznámky vůbec neslyšel.

"Nejmenovala," odpověděl Martin.

"No tak to musela být Velká huňatá," podotkl robot.

Martin sundal nohy z desky stolu a pomalu se narovnal.

"Ne, nic ve zlém," uklidňoval ho rychle robot. "Byl jste vybrán pro ekologický experiment, to je všechno."

Ale nebude to bolet. Tam, odkud pocházím, jsou roboti naprosto běžná forma života, takže nemusíte -" "Sklapni," řekl Martin. "Ty a robot, ty - ty šmíráku! Tentokrát to už St. Cyr přehnal." Začal se celý chvět nějakou potlačenou, ale silnou emocí. Pohled mu padl na interkom na stole a on prudce stiskl jedno z tlačítek. "Sežeňte mi slečnu Ashbyovou! Okamžitě!"

"Moc se omlouvám," prohlásil zkroušeně robot. "Udělal jsem nějakou chybu? Prahové fluktuace v neuronech mi vždycky rozhodí mnemonickou normu, když temporalizuji. Nenacházíte se snad v krizovém bodě svého života?"

Martin těžce dýchal, což jako by potvrzovalo robotovy předpoklady.

"Přesně jak jsem myslel," řekl robot. "Ekologická nerovnováha se blíží vrcholu, který může zničit formu života, pokud... hmm. Teď na vás buď brzo šlápne mamut, zamknou vám tváři železnou masku, zabijí vás hélóti nebo - mluvíme sanskrtem?" Zavrtěl lesklou hlavou. "Možná jsem měl vystoupit před padesáti lety, ale myslel jsem - promiňte. Nashledanou," dodal rychle, když ho Martin probodl hněvivým pohledem.

Pak robot pozvedl jeden prst ke každému z obou koutků svých nehybných úst a nakreslil jimi dvě vodorovné linky stran, jako by načrtl omluvný úsměv.

"Ne, nechod pryč," zarazil ho Martin. "Chci tě tady, abych se při pohledu na tebe mohl vždycky znova rozčítit, když bude potřeba. Z hloubi duše si přeju, abych se dokázal rozzuřit a aby mi ta zuřivost vydržela," dodal lítostivě a pohlédl na telefon.

"Víte určitě, že se vaše matka nejmenovala Jelena Glinská?" zeptal se robot. Spojoval palec a ukazováček a oba prsty si opřel v místech mezi naznačeným obočím, takže to téměř dělalo dojem znepokojeného vraštění čela.

"Samozřejmě že to vím určitě," odsekl Martin.

"Takže ještě nejste ženatý? S Anastasií Zacharinovou-Koškinovou?"

"Nejsem a nikdy nebudu," odpověděl Martin ze srdce. Telefon zazvonil a on se po něm vrhl.

"Ahoj, Nicku," ozval se klidný hlas Eriky Ashbyové. "Děje se něco?"

Vzteklé plameny v Martinových očích okamžitě pohasly a nahradil je něžný růžový svit. Už několik let dával Erice, své velmi schopné agentce, deset procent ze svých příjmů. Dlouho také doufal, že by jí jednou mohl dát i libru masa, a to konkrétně srdeční svaloviny, řečeno v chladných neromantických termínech. Martin to ale tak neříkal; přesněji řečeno on to neříkal vůbec, protože kdykoli se pokusil nabídnout Erice manželství, popadl ho takový záchvat stydlivosti, že byl schopen blábolit leda tak o počasí.

"No?" naléhala Erika. "Děje se něco?"

"Ano," nadechl se zhluboka Martin. "Může mě St. Cyr donutit, abych se oženil s nějakou Anastasií Zacharinovou-Koškinovou?"

"Vy máte úžasnou paměť," vložil se do toho lítostivě robot. "Já jsem taky míval, než jsem začal temporalizovat. Ale ani radioaktivní neurony nevydrží -"

"Nominálně máš pořád ještě právo na život, občanské svobody a tak dále a tak dále," řekla Erika. "A já mám teď zrovna moc práce. Nemohlo by to počkat, až se uvidíme?"

"Kdy?"

"Ty jsi ode mě nedostal vzkaz?" divila se Erika.

"Samozřejmě že ne," odpověděl vztekle Martin. "Už nějakou dobu mám podezření, že všechny hovory zvenčí mi cenzuruje St. Cyr. Někdo by se mi sem mohl pokusit propašovat jiskřičku naděje, nebo třeba pilník." Jeho tón se rozjasnil. "Plánuješ únik z vězení?"

"No to je ale drzost," zlobila se Erika. "Ale on St. Cyr jednoho dne zajde moc daleko, a pak -"

"Pak nic, dokud bude mít za zády DeeDee," přerušil ji zachmuřeně Martin. Společnost Summit Studios by spíš natočila film propagující ateismus, než aby se jakkoli dotkla své největší a nejvýdělečnější hvězdy DeeDee Flemingové. Dokonce i Tolliver Watt, který vlastnil Summit od půdy až po sklep, strávil mnoho bezesných nocí proto, že St. Cyr odmítal dovolit DeeDee podepsat dlouhodobou smlouvu.

"No, ale Watt přece není úplný blázen," namítla Erika. "Pořád si myslím, že ho dokážeme přimět, aby tvou smlouvu zrušil, pokud ho přesvědčíme, že jsi mizerná investice. Ale nemáme moc času."

"Proč ne?"

"Říkala jsem ti - aha. Vlastně to nemůžeš vědět. Zítra ráno letí do Paříže."

Martin zakvílel: "Tak to je můj konec. Příští týden automaticky uplatní mou opci a já se už nikdy svobodně nenadechnu. Eriko, udělej něco!"

"To hodlám," potvrdila Erika. "Přesně o tomhle jsem s tebou chtěla mluvit. Aha," dodala náhle, "proto St. Cyr zabavil ten můj vzkaz. Má strach. Nicku, víš, co musíme udělat?"

"Sejít se s Wattem?" zkusil to Martin nešťastně. "Ale Eriko -"

"Sejít se s Wattem o samotě" zdůraznila Erika.

"Jenže to St. Cyr nikdy nepřipustí," připomněl jí Nick.

"Přesně tak. Přirozeně že St. Cyr nechce, abychom si s Wattem promluvili soukromě. Mohli bychom ho přimět uvažovat logicky. Jeden z nás si musí promluvit s Wattem a druhý nějak zaměstnat St. Cyra. Co je ti milejší?"

"Ani jedno," řekl okamžitě Martin.

"Ale Nicku! Já to přece nemůžu zvládnout všechno sama. Člověk by si ještě myslel, že se St. Cyra bojíš."

"Vždyť já se ho bojím," odpověděl Martin.

"Nesmysl. Co by ti vlastně mohl udělat?"

"Mohl by mě terorizovat. Nic jiného ani nedělá. Eriko, on tvrdí, že jsem už moc hezky indoktrinovaný. Netuhyne ti z toho v žilách krev? Jen se podívej na ty ostatní autory, které indoktrinoval."

"Já vím. Jednoho z nich jsem minulý týden viděla na Main Street, jak se hrabe v popelnicích. Chceš taky jednou tak skončit? Tak se trochu poper za svoje práva!"

"Aha," pokýval robot moudře hlavou. "Přesně jak jsem si myslel. Krizový okamžik."

"Drž zobák," okřikl ho Martin. "Ne, ne ty, Eriko. Je mi líto."

"Mně taky," odsekla Erika jedovatě. "Chvilku jsem už myslela, že ti narostla páteř."

"Kdybych byl někdo jako Hemingway -" začal Martin nešťastným hlasem.

"Říkal jste Hemingway?" ptal se robot. "Tohle je Kinsey-Hemingwayova éra? Pak jsem tu přece správně. Vy jste Nicholas Martin, další subjekt. Martin, Martin? Počkejte - no jistě, typ Disraeli, to je ono." Zamnul si čelo, až to zaskřípalo. "Moje ubohá neuronová rozhraní! Už si vzpomínám."

"Nicku, slyšíš mě?" ptal se Eričin hlas. "Hned tam jedu. Připrav se. Zavalíme St. Cyra v jeho doupěti a přesvědčíme Watta, že z tebe nikdy nebude dobrý scenárista. Jen -"

"Ale St. Cyr to nikdy nepřipustí!" vykřikl Martin. "Nezná význam slova neúspěch. Sám to říká. Udělá ze mě scenáristu, nebo mě zabije."

"Vzpomínáš, co se stalo s Edem Cassidym?" připomněla mu Erika zachmuřeně. "Z toho St. Cyr scenáristu neudělal."

"To je pravda. Chudák Ed," zachvěl se Martin.

"Tak vidíš. Jedu tam. Ještě něco?"

"Jo," vykřikl Martin a zhluboka se nadechl. "Jo, ještě něco! Šíleně tě miluju!"

Ale ta slova mu nepřešla přes hlasivky. Zbabělý dramatik nezvučně otevíral a zavíral ústa, pak zaťal pěsti a zkusil to znova. Telefonní membránu rozechvělo nejasné zakvíčení. Martin beznadějně svěsil ramena. Bylo zřejmé, že nikdy nikomu nedokáže vyznat lásku, dokonce ani neškodnému telefonu ne.

"Říkal jsi něco?" zeptala se Erika. "Ne? Tak zatím ahoj."

"Počkej moment!" řekl Martin, protože mu zrak znova padl na robota. Jeho němota se týkala výhradně jediného tématu, a tak rychle pokračoval: "Zapomněl jsem ti říct. Watt a ten mizera St. Cyr, co si kálí do vlastního hnízda, zrovna najali falešného robota, aby hrál v Angelině Noel!"

Ale spojení už se přerušilo.

"Já nejsem falešný," ohradil se uraženě robot.

Martin dopadl zpátky do křesla a pohlédl na svého hosta otupělým, beznadějným pohledem. "To King Kong taky nebyl," podotkl. "Nezkoušej mě krmit žádnými nesmysly, které ti nakukal St. Cyr. Já vím, že se mě snaží připravit o nervy. A nejspíš se mu to i povede. Koukni se, co už provedl s mou hrou. Proč Fred Waring? Mně Fred Waring nijak zvlášť nevdá, když se drží toho, co umí. Proč ne. Ale obsadit ho do Angeliny Noel? Copak to je nějaký portugalský kapitán rybářské lodi, zvlášť když je na ní místo posádky celá jeho kapela a Dan Daley tam zpívá 'Napolí' pro DeeDee Flemingovou v přestrojení za

mořskou pannu -"

Když to teď Martin řekl nahlas, znova ho to šokovalo. Opřel si ruce o stůl, složil na ně hlavu a k své hrůze si uvědomil, že se hihňá. Zazvonil telefon. Zatápal po něm, aniž by se zvedl.

"Kdo?" zeptal se roztřeseně. "Kdo? St. Cyre -"

Z telefonu se ozvalo chraplavé hulákání. Martin se prudce narovnal a zoufale sevřel sluchátko oběma rukama.

"Poslechněte!" vykřikl. "Byl byste pro jednou tak hodný a nechal mě doříct větu? Dát do Angeliny Noel robota je prostě -"

"Neslyším, co vykládáte," zaburácel hlas. "Stejně je to blbost. Ať je to co je to. Přijďte do promítačky jedna na včerejší denní práce. Hned teď!"

"Ale počkejte -"

St. Cyr krknul a zavěsil. Martin sevřel sluchátko, jako by ho chtěl zaškrtit. Ale nebylo to k ničemu. Jestli tady někdo někoho doopravdy škrtil, tak St. Cyr Martina, a to sevření se stahovalo už třináct týdnů. Nebo to bylo třináct let? Když se Martin ohlédl nazpět, skoro se mu nechtělo věřit, že před krátkou dobou byl ještě svobodný člověk, známý broadwayský dramatik, autor úspěšné hry Angelina Noel. Pak přišel St. Cyr...

Režisér byl v hloubi duše snob, a tak měl obzvláštní potěšení, když se mu dostaly do drápů úspěšné hry a známí autoři. Summit Studios, hulákal na Martina, se budou přesně držet původní hry, a pokud jde o scénář, bude mít Martin poslední slovo, za předpokladu, že podepíše třináctidenní smlouvu a pomůže s jeho přípravou. Vypadalo to příliš krásně, než aby to mohla být pravda - a taky nebyla.

Martinovo neštěstí spočívalo jednak v přehlédnutých dodatkových klauzulích a jednak v tom faktu, že Erika Ashbyová ležela tou dobou v nemocnici s těžkou chřipkou. Drobným písmem pod čarou stálo totiž ve smlouvě ustanovení, které Martina zavazovalo k pěti letům nevolnictví u Summit Studios, pokud využije jeho opce. A to také příští týden jistě udělají, pokud nebude spravedlnosti učiněno zadost.

"Myslím, že potřebuju panáka," řekl Martin roztřeseně. "Nebo několik." Pohlédl na robota. "Byl bys tak moc hodný a podal mi tamhle z baru láhev skotské?"

"Ale já jsem tady proto, abych provedl experiment z optimální ekologie," namítl robot.

Martin zavřel oči. "Nalij mi panáka," žadonil. "Prosím. A pak mi dej sklenici do ruky, buď tak hodný. Nechci snad tak moc. Jsme přece oba lidé, ne?"

"Nejsme," odpověděl robot a vložil po okraj plnou sklenici do Martinovy tápající ruky. Martin se napil. Pak otevřel dveře a zamrkal na vysokou sklenici ve své ruce. Robot ji až po okraj naplnil whisky. Martin vrhl na svého kovového společníka pátravý pohled.

"Ty asi taky dost piješ," řekl zamyšleně. "Nejspíš člověk snáší čím dál větší dávky, jak si zvyká. Tak do toho. Posluž si. Vezmi si zbytek té láhve."

Robot položil špičky prstů nad obě oči a jel jimi vzhůru, jako by tázavě povytahoval obočí.

"Jen si dej," pobízel ho Martin. "Nebo se se mnou za těchto okolností nechceš napít?"

"Jak bych mohl?" zeptal se robot. "Jsem robot." Jeho hlas zněl poněkud lítostivě. "Co se stane?" vyzvídala.

"Je to mazadlo nebo palivo?"

Martin pohlédl na svou plnou sklenici.

"Palivo," odsekl naježené. "Vysokooktanové. Ty vážně ani na chvilku nevypadneš z role, co?"

"Aha, princip podráždění," přerušil ho robot. "Chápu. Něco jako fermentované mamutí mléko."

Martin se div nezakl. "Ty jsi někdy pil fermentované mamutí mléko?" zeptal se.

"Jak bych mohl?" odpověděl robot otázkou. "Ale viděl jsem to dělat." Načrtl svislou čáru zdola nahoru mezi svým neviditelným obočím, takže se mu podařilo vypadat lítostivě. "Samozřejmě že můj svět je dokonale funkční a funkčně dokonalý, ale nemůžu si pomoci, temporalizování mi připadá jako fascinující." Odmlčel se. "Plýtvám časoprostorem. Tak tedy, pane Martine, byl byste ochoten -"

"Ale tak si nalij," nenechal ho Martin domluvit. "Mám pohostinnou náladu. Užij si se mnou trochu, jo? Moc potěšení nemám. A za chvilku se budu stejně muset zvednout a jít se nechat terorizovat. Jestli nemůžeš tu masku sundat, nechám sem poslat brčko. Snad můžeš vypadnout z role na tu minutku, co trvá vypít panáka, ne?"

"Rád bych to zkusil," řekl robot zamyšleně. "Od té doby, co jsem viděl účinky fermentovaného mamutího

mléka, nejde mi to z hlavy. Pro člověka je to samozřejmě snadné. Technicky je to dost prosté, to teď vidím. Podráždění zvyšuje frekvenci mozkových vln kappa, jako při zvýšeném napětí, ale protože elektrické napětí v předrobotích dobách neexistovalo -"

"Ale existovalo," znovu se napil Martin. "Totiž existuje. Co myslíš, že je tohle, mamut?" Ukázal na stolní lampu.

Robot překvapením otevřel ústa.

"Tohle?" prohlásil zjevně ohromený. "Ale - ale to všechny ty telefonní sloupy a dynama a osvětlovací zařízení, která jsem v téhle éře viděl, jsou na elektřinu?"

"No a na co jsi myslel?" zeptal se Martin chladně.

"Na otrockou práci," řekl robot a zkoumavě si lampu prohlížel. Rozsvítil ji, mrknul a pak odšrouboval žárovku. "Napětí říkáte?"

"Neblázní," prohlásil Martin. "Tohle už přeháníš. Musím za chvíli běžet. Tak chceš toho panáka nebo ne?"

"No," řekl robot, "nechci vypadat nespolečensky. Tohle by mělo jít." Pak vrazil prst do objímky. Zablýsklo to a zapraskalo. Robot vytáhl prst.

"F(t)..." řekl a trochu se zakymácel. Pak pozvedl prsty a načrtl úsměv, který jako by vyjadřoval příjemné překvapení.

"Fff(t)!" řekl, a pak poněkud s obtížemi pokračoval. „F(t) integrál mezi plus a minus nekonečnem... a-sub-n na e..."

Martin na něj šokovaně a s hrůzou třesl oči. Byl na pochybách, jestli má volat záchranku nebo psychiatra, jasné bylo jen to, že rozhodně jde o případ vyžadující lékařskou pomoc, a to pokud možno rychle. A možná i policii. Ten šmírák v robotím kostýmu byl zjevně úplný cvok. Martin váhal a jen čekal, kdy jeho šílený host buď padne mrtvý, nebo mu skočí po krku.

Vypadalo to, že se robot olizuje; vydávalo to slabé klapání.

"No to je nádhera," řekl. "A střídavý!"

"T-ty nejsi mrtvý?" ptal se roztřeseně Martin.

"Já nejsem ani živý," odsekl robot. "Aspoň v tom smyslu, jak to chápete vy. A - díky za tu šlehu."

Martin na robota zíral a pomalu se v něm rodilo fantastické podezření.

"Ale -" zakoktal se, "takže ty jsi - ty jsi robot?"

"Samozřejmě že jsem robot," odpověděl jeho host. "Vám předrobotům to tak strašně pomalu myslí. To mně teď pracuje mozek jako blesk." Střelil opileckým pohledem po stolní lampě. "F(t) - totiž kdybyste teď spočítal kappa vlny mého radioatomového mozku, divil byste se, jak se frekvence zvýšila."

Zamyšleně se odmlčel. „F(t)," dodal pak.

Velice pomalu, jako by byl pod vodou, pozvedl Martin svou sklenici a napil se whisky. Pak se opatrně znova podíval na robota.

„F(t) -" řekl, udělal pauzu, oťásl se a napil se znova. To stačilo. "Jsem opilý," prohlásil oťřeseně, ale s úlevou. "To musí být ono. Už jsem skutečně začínal věřit -"

"Ale on zpočátku nikdo nevěří, že jsem robot," řekl robot. "Povšimněte si, že jsem se objevil ve filmovém studiu, kde nevzbudím pozornost. Ivanu Vasiljevičovi se zjevím v alchymistické laboratoři, takže bude předpokládat, že jsem automat. Což ostatně jsem. Pak mám na seznamu Ujgura - tomu se představím v šamanově chýši, takže mě bude mít za démona. To je všechno otázka ekologikologiky."

"Takže jsi d'ábel?" ptal se Martin, který se chopil jediného možného řešení.

"Ne, ne, ne... Jsem robot. To skutečně nic nechápete?"

"Já teď už ani nevím, kdo jsem já sám," prohlásil Martin. "Co já vím, třeba ty jsi faun a já jsem lidské dítě. Ta skotská mi nejspíš neprospěla tak, jak jsem -"

"Jmenujete se Nicholas Martin," vysvětloval robot trpělivě "A já se jmenuji ENIAC."

"Eniac?"

"ENIAC," opravil ho robot velkými písmeny. "ENIAC Gama Devadesátý třetí."

Jakmile to dořekl, sundal z kovového ramene vak a začal z něj vytahovat metry a metry něčeho, co vypadalo jako rudá hedvábná stuha s divně kovovým leskem. Když už jí bylo asi půl kilometru, objevila se na jejím konci průhledná přilba, jaká se používá při americkém fotbalu. Na každé její straně byl

vsazen lesknoucí se červený kámen.

"Přesně na spánkových lalocích, vidíte?" ukázal robot na drahokamy. "Teď si ji dejte na hlavu, asi takhle _"

"Ne, ani nápad," ucukl Martin prudce hlavou. "A ty si dej pozor, příteli. O co jde? Mně se ta věc nelíbí. Obzvlášť se mi nelíbí ty dva červené granáty po stranách. Vypadají jako oči."

"Je to umělý eklogit," ujistil ho robot. "Mají prostě vysokou dielektrickou konstantu. Jde jen o to změnit normální prahy neuronových paměťových obvodů. Víte, veškeré myšlení je založeno na paměti. Síla vašich asociací - citové indexy vašich vzpomínek - usměrňují vaše činy a rozhodnutí, a ekologizér prostě změni napětí ve vašem těle tak, aby se prahy posunuly."

"Nic jiného nedělá?" ptal se Martin podezřívavě.

"No," řekl robot, a znělo to jaksi vyhybavě. "Nechtěl jsem o tom mluvit, ale když se ptáte - také vám to předá základní matici vašeho charakterového typu. Ale protože to je stejně prototyp vašeho charakteru, umožní vám to pouze co nejlépe využít vašich potenciálních schopností, jak dědičných, tak získaných. Budete pak na své okolí reagovat způsobem, který vám nejlépe zajistí přežití."

"No to tedy nebudu," prohlásil Martin rozhodně. "Protože tuhle věc na moji hlavu nedostaneš."

Robot načrtl zmatené zmaření. "Aha," řekl po chvíli. "Já jsem vám to ještě nevysvětlil, vidíte? Je to úplně jednoduché. Byl byste ochoten podílet se na významném sociokulturním výzkumu ve prospěch veškerého lidstva?"

"Ne," odpověděl Martin.

"Ale vždyť ještě nevíte, o co jde," stěžoval si robot. "Byl byste jediný, kdo odmítne, samozřejmě po důkladném vysvětlení. Mimochodem, rozumíte mi dobře?"

Martin se dutě zasmál. "Samo," řekl.

"Dobře." Robotovi se zřejmě ulevilo. "To totiž může být jeden z problémů mé paměti. Musel jsem zaznamenat hrozně moc jazyků, než jsem mohl temporalizovat. Sanskrit je velice jednoduchý, ale středověká ruština je matoucí, a pokud jde o ujgurštinu - no nic! Cílem tohoto experimentu je podpořit nejúspěšnější spojení mezi člověkem a jeho prostředím, které by zajistilo přežití jedince. Naším cílem je okamžitá adaptace, a doufáme, že jí dosáhneme minimalizací diferenciálu mezi člověkem a jeho prostředím. Jinými slovy, správnou reakcí ve správné chvíli. Rozumíte?"

"Samozřejmě že ne," ušklíbl se Martin. "Jaké nesmysly to vykládáš?"

"Existuje," pokračoval robot poněkud unaveně, "jen omezený počet charakterových matic, které závisejí především na uspořádání genů v chromozomech a později i na dodatcích z prostředí. Protože takové dodatky se obvykle opakují stejně jako typy společností, není těžké stanovit určitou organizační poslušnost v závislosti na kaldekoozské časové stupnici. Zatím mě ještě stačí sledovat?"

"Na kaldekoozské časové stupnici, jo," kývl Martin.

"Vždycky jsem se uměl vyjadřovat jasně," pochvaloval si trochu marnivě robot a zatočil červenou stuhou.

"Nepřibližuj se ke mně s tou věcí," obořil se na něj Martin. "Jsem sice opilý, ale hlavu na špalek ti nepoložím."

"Ale samozřejmě že to uděláte," prohlásil robot rozhodně. "Ještě nikdy nikdo neodmítl. A nehádejte se se mnou, nebo mě zmatete a já si budu muset dát další šlehu elektřiny. A pak - co já vím, jak moc budu zmatený. Temporalizování mi už tak působí dost velké problémy s pamětí. Cestování časem vždycky zvýší práh synaptického zpoždění, ale hlavní problém je, že v tom není žádná pravidelnost. Proto jsem si vás nejdřív spletl s Ivanem. Ale toho navštívím až po vás - dělám ten test chronologicky, a devatenáct set padesát dva je samozřejmě dříve než patnáct set sedmdesát."

"To není," odsekl Martin, sklenici u úst. "Dokonce ani v Hollywoodu není devatenáct set padesát dva dříve než patnáct set sedmdesát."

"Používám kaldekoozskou časovou stupnici," vysvětloval robot. "Ale jen proto, že je to nejsnazší. Tak chcete ten ideální ekologický diferenciál nebo ne? Protože -" V té chvíli znova zamával červenou stuhou, nakoukl do přílby, podíval se pozorně na Martina a zavrtěl hlavou.

"Je mi líto," prohlásil robot. "Ono to bohužel asi nepůjde. Máte moc malou hlavu. Asi nemáte dostatečně vyvinutý mozek. Tahle přílba je pro hlavu číslo osm a půl, a vaše je příliš -"

"Já mám hlavu osm a půl," protestoval Martin s uraženou důstojností.

"To není možné," odpověděl poťouchle robot. "Kdyby to tak bylo, tak vám ta přilba padne, ale ona nepadne. Je moc velká."

"Ale padne," odsekl Martin.

"Typická potíž s předrobotními druhy," povzdychl robot jakoby pro sebe. "Nízké, zvířecké, nelogické. Není divu, když mají tak malé hlavy. Poslyšte, pane Martine -" mluvil jako k malému, hloupému, tvrdohlavému dítěti. "Snažte se to pochopit. Tahle přilba je velikost osm a půl. Vaše hlava je bohužel tak maličká, že by vám ta přilba nepadla -"

"Krucinál!" zařval Martin, kterého whisky a vztek zcela připravily o opatrnost. "Ona mi padne! Jen se podívej!" Popadl přilbu a narazil si ji na hlavu. "Padne dokonale!"

"Zmýlil jsem se," připustil robot, ale v očích měl takový svit, že si Martin náhle uvědomil svou neopatrnost, strhl si přilbu z hlavy a položil ji na stůl. ENIAC ji beze slova sebral a vrátil ji do svého pytle. Pak za ní rychlými pohyby začal cpát červenou stuhu. Martin to zmateně sledoval, dokud ENIAC neskončil, nestáhl uzávěr pytle, nehodil si ho přes rameno a nezamířil ke dveřím.

"Nashledanou," řekl robot. "A děkuji."

"Za co?" chtěl vědět Martin.

"Za spolupráci," řekl robot.

"Nebudu spolupracovat," prohlásil Martin přímo. "Není to k ničemu. Ať už se mi snažíš prodat, co chceš, rozhodně nehodlám -"

"Ale ekologická úprava už proběhla," odpověděl ENIAC. "Vrátím se večer obnovit náboj. Vydrží jen dvanáct hodin."

"Cože!"

ENIAC přešel ukazováčky od koutků úst ke stranám, jako by načrtl zdvořilý úsměv. Pak vyšel ze dveří a zavřel za sebou.

Martin zapištěl jako chycené prase se svázaným rypákem.

Něco se mu dělo v hlavě.

Nicholas Martin měl pocit, jako by ho někdo z ničeho nic vrazil pod ledovou sprchu. Ne, ne ledovou - naopak horkou. A navoněnou. Vítr, který vál dovnitř otevřeným oknem, přinášel s sebou odporný pach benzínu, šalvěje, barvy a - ze vzdálené kantýny - sendvičů se šunkou.

"Jsem opilý," pomyslel si zděšeně. "Jsem opilý - nebo blázen!" Vyskočil a prudce se rozhlédl; pak si všiml praskliny v podlaze a pokusil se kráčet po ní. "Protože jestli dokážu jít rovně," myslel si, "tak nejsem opilý. Jsem jen blázen..." Moc uklidňující myšlenka to nebyla.

Kráčet po čáře dokázal dokonale. Vlastně šel mnohem rovněji než ta čára, protože při bližším pohledu si na ní všiml drobných vychýlení. Popravdě řečeno, ještě nikdy v životě se necítil tak jistý a vyrovnaný. Při svém pokusu došel na druhý konec místnosti k zrcadlu, a když se narovnal a podíval se do něj, veškerý zmatek se náhle ztišil a uklidnil. Bláznivé smyslové vjemy se vyrovnaly a navrátily k normálu.

Všechno bylo klidné. Všechno bylo v pořádku.

Martin se v zrcadle podíval sám sobě do očí.

Všechno nebylo v pořádku.

Byl absolutně střízlivý. Ta whisky, kterou vypil, mohla stejně dobře být pramenitou vodou. Naklonil se blíž k zrcadlu, jako by mohl skrz svoje oči nahlédnout do hloubi vlastního mozku. Protože tam se dělo něco hrozně divného. V celém jeho mozku se začaly pohybovat maličké zástěny, některé se zvedly, až zbyla jen maličká štěrbin, skrz kterou vykukovala vykulená očka neuronů, některé sjížděly dolů se slabým třeskem tak rychle, že se za nimi objevily pavoukovité postavičky jiných neuronů, prchajících do úkrytů.

Upravují se prahy, mění se reakční čas ano/ne na paměťových obvodech, klíčové emocionální indexy a asociace... cože?

Ten robot!

Martin se obrátil k zavřeným dveřím kanceláře. Ale neudělal nic víc. Výraz divoké paniky na jeho tváři se začal velice pomalu a zcela nevědomky měnit. Robot... počká.

Martin automaticky pozvedl ruku, jako by si chtěl upravit neviditelný monokl. Za ním začal zvonit telefon. Martin se po něm podíval.

Rty se zkřivily v pohrdlivém úsměvu.

Elegantním gestem si odcvrkl smítko z klopky a zvedl telefon. Neřekl nic. Dlouho bylo ticho. Pak se hrubý hlas rozkřikl: "Haló, haló, haló! Jste tam? Vy, Martine."

Martin neřekl absolutně nic.

"Necháváte mě čekat," hulákal ten hlas. "Mě, St. Cyra! Hod'te sebou! Denní práce už... Martine, slyšíte mě?"

Martin jemně odložil sluchátko na stůl. Znova se obrátil k zrcadlu, kriticky si změřil svůj obraz a zamračil se.

"Hrozná," zabručel. "Naprosto nezajímavá. To bych rád věděl, proč jsem si tu kravatu vůbec koupil?"

Vzdálené hulákání telefonu ho rušilo. Chvilku si přístroj prohlížel a pak silně tleskl těsně před mluvítkem. Z druhého konce drátu se ozval ostrý zděšený výkřik.

"Výborně," broukl si Martin a odvrátil se. "Ten robot mi skutečně velice prospěl. Měl jsem si uvědomit dřív, jaké to nabízí možnosti. Koneckonců superstroj jako ENIAC musí být mnohem chytřejší než člověk, který je jen obyčejný stroj... Ano," dodal, když vyšel do chodby a ocitl se tvář v tvář Toni LaMotta, která momentálně pracovala pro Summit na základě dohody se svou vlastní společností. "Muž je stroj, a žena -" Pohlédl na slečnu LaMotta pohledem tak drze významným, až se lekla.

"A žena - hračka," dodal Martin, když zahýbal k promítací síni jedna, kde na něj čekal St. Cyr a jeho osud.

Summit Studios, úspěšnější dokonce i než MGM, vždycky točilo v každé scéně desetkrát tolik materiálu, než bylo potřeba. Na počátku každého natáčecího dne se toto matoucí množství celuloidu promítalo v Cyrově soukromém kině, malé, ale luxusní místnosti s klenutým stropem, které bylo vybaveno sklápěcími křesly a všemi možnými dalšími vymoženostmi. Jen projekční plátno nebylo nikde vidět, pokud se člověk nepodíval nahoru. Pak ho našel na stropě.

Když Martin vešel, bylo okamžitě zjevné, že ekologie se náhle zhoršila. Promítací síň, z níž dýchalo pohodlí a sebejistota, vycházela z předpokladu, že do ní vstoupil starý Nicholas Martin, a tak vůči němu výrazně ochladla. Vlas perského koberce uhýbal, aby ho jeho noha neznečistila. Židle, o kterou v přítmí zakopl, jako by pohrdavě pokrčila rameny. A tři lidé, kteří už tu byli, na něj pohlédli tak, jak by se podívali na lidoopa, který čirou shodou náhod dostal pozvání do Buckinghamského paláce.

DeeDee Flemingová (její skutečné jméno bylo zcela nemožné si zapamatovat, kromě toho v sobě nemělo jedinou samohlásku) ležela spokojeně ve svém křesle, nohy pohodlně podepřené, krásné ruce založené, velké vlhké oči upřené na plátno kde DeeDee Flemingová ve stříbrných závojích technicolorové mořské panny plula flegmaticky ve vírech perleťové mlhy.

Martin v přítmí zatápal po židli. V jeho mozku se dělo něco hrozně divného, maličká dvířka se pořád ještě měnila a posunovala, až se už necítil vůbec jako Nicholas Martin. Jako kdo se tedy cítil? Co se to stalo?

Vzpomněl si na neurony, jejichž korálková očka si předtím představoval, že vidí. Nebo je snad skutečně viděl? Vzpomínka byla velice živá, ale bylo to samozřejmě nemožné. Odpověď byla zcela jednoduchá a dokonale logická. ENIAC Gama Devadesátý třetí mu řekl, i když poněkud nejasně, oč v tom ekologickém experimentu jde. Martin jen dostal optimální reaktivní vzorec svého úspěšného prototypu, muže, který uměl nejlépe zvládat své prostředí... Ovšem ENIAC mu řekl i jméno toho člověka spolu s několika matoucími nárazkami na jiné prototypy, jako byl Ivan (který?) a nějaký bezejmenný Ujgur. Jméno Martinova prototypu bylo samozřejmě Disraeli, hrabě z Beaconsfieldu. Martin si živě vzpomínal na George Arlisse, jak tu roli hrál. Chytrý, drzý, výstřední v oblékání a chování, oslnivý, zdvořilý, s velkým sebeovládáním a velmi vnímavou fantazií...

"Ne, ne, ne!" řekla DeeDee s jakousi chladnou netrpělivostí. "Dávejte pozor, Nicku, vezměte si jinou židli. Na téhle mám nohy."

"T-t-t-t," řekl Raoul St. Cyr a našpulil své mohutné rty. Pak luskl prsty mohutné tlapy a ukázal na obyčejnou židli u stěny. "Sem za mě, Martine. Sedněte, sedněte. Překážíte. Tak. Dávejte pozor! Dobře se dívejte, jak se mi podařilo z té vaší pitomoučké hry udělat velkou věc. Zvlášť si povšimněte toho geniálního tahu na konci, kdy jsem nechal sólo vyvrcholit pěti současnými pády na zadek. Klíč spočívá v načasování," uzavřel. "A teď - TICH!"

Na člověka narozeného v nějaké obskurní balkánské zemičce zvané Mixo-Lydia si Raoul St. Cyr vedl v Hollywoodu docela dobře. V roce 1939 St. Cyra vyděsila blížící se válka, takže odjel do Ameriky a s sebou vzal kopii mixolydského filmu, který natočil a jehož nevyslovitelný název by se dal přibližně přeložit jako Póry na tváři venkovana.

Tento film založil jeho uměleckou pověst velkého režiséra, ačkoli, popravdě řečeno, za to umělecké osvětlení "Pórů" mohla chudoba, a to, že skoro všichni herci podali jeden z nejfantasknějších výkonů v historii kinematografie, bylo způsobeno jejich soustavnou opilostí. Kritici ale přirovnávali "Póry" k baletu a do nebes vynášeli krásu představitelky hlavní role, dnes známé světu jako DeeDee Flemingová.

DeeDee byla tak neuvěřitelně krásná, že člověk musel nabýt dojmu, že v rámci kompenzace musí být také neuvěřitelně pitomá. A v tomto předpokladu by nebyl zklamán. Neurony DeeDee neznaly nic.

Slyšela cosi o citech a pod tvrdou rukou St. Cyra některé z nich dokázala napodobit, ale jiní režiséři šileli, když se marně pokoušeli překonat ten sémantický blok, který činil z mozku DeeDee klidný, nerozvřený rybníček asi deset centimetrů hluboký. St. Cyr prostě řval. Tento prostý primitivní přístup byl zřejmě jediný, který na hlavní a nejvýdělečnější hvězdu Summit Studios platil.

S bičem praskajícím nad hlavou krásné a tupé DeeDee vystoupil St. Cyr rychle na samý vrchol Hollywoodu. Nepochybně měl talent. Jeden film dokázal natočit skutečně výborně. Už to udělal dvacetkrát; pokaždé hrála v hlavní roli DeeDee a on sám pokaždé zdokonalil svůj feudálně fungující produkční tým. Když někdo se St. Cyrem nesouhlasil, režisérovi stačil pohrozit, že přejde ke konkurenční MGM a vezme DeeDee s sebou, protože jí nikdy nedovolil podepsat dlouhodobé smlouvu, jen smlouvy na jednotlivé filmy. Dokonce i Tolliveru Wattovi se podlomila kolena, když St. Cyr vyslovil hrozbu, že odvede DeeDee.

"Sedněte si, Martine," řekl Tolliver Watt. Byl to vysoký, hubený muž s ostrým profilem, který vypadal jako kůň hynoucí hladu jen proto, že je příliš hrdý, než aby žral seno. S chladnou, odtahitou všemocností o milimetr sklonil svou nakrátko ostříhanou šedou hlavu a po tváři mu přelétl lehce bolestný výraz.

"Whisky se sodou, prosím," řekl.

Objevil se číšník v bílém - bez hluku a jakoby odnikud, a klouzal vpřed s táčem. V té chvíli Martin cítil, že se v jeho mozku přeskupily poslední branky a on z náhlého popudu vztáhl ruku a vzal z tácu orosenou sklenici. Číšník si toho nevšiml; plul dál a nabídl Wattovi lesklý táč plný prázdnoty. Jak Watt, tak číšník hleděli na podnos.

Pak se jejich oči setkaly. Chvilku bylo ticho.

"Tak," řekl Martin a vrátil prázdnou sklenici na táč. "Moc slabá. Doneste mi jinou, prosím. Reorientuji se do nové fáze, která přináší odlišné optimum," vysvětlil zmatenému Wattovi, zatímco si vedle velkého muže přitahoval křeslo a uveleboval se v něm. Bylo divné, že nikdy dřív se během denních prací necítil dobře. Zrovna teď mu bylo příjemně. Byl úplně klidný. Uvolněný.

"Skotskou se sodou pro pana Martina," prikázal klidně Watt. "A ještě jednu pro mě."

"No tak, no tak, začínáme," rozkřikl se netrpělivě St. Cyr. Řekl něco do mikrofonu, který držel v ruce. Plátno na stropě okamžitě hlučně naskočilo a začalo předvádět řadu poněkud neučesaných scén, na nichž sbor mořských panen tančil na ocasech ulicemi malého floridského městečka.

Hrůzu osudu, čekajícího na Nicholase Martina, je možno plně pochopit jedině s pohledem na Cyrovu tvorbu. Martinovi připadalo, že se dívá na ty nejodpornější záběry, jaké kdy byly v historii filmu natočeny. Dobře si uvědomoval, že po něm Watt i St. Cyr vrhají poněkud zmatené pohledy. V temnotě pozvedl dva prsty a načrtl robotí úsměv. Pak, zcela jistý sám sebou, si zapálil cigaretu a nahlas se zasmál. "Vy se smějete?" obořil se na něj St. Cyr, okamžitě naježený. "Neumíte ocenit velké umění? Co vy o tom víte, co? Jste snad génius?"

"Tohle," prohlásil Martin uhlazeně, "je ten nejodpornější film, co kdy kdo natočil."

V náhlém smrtícím tichu, které následovalo, si Martin elegantně odklepl cigaretu a dodal. "S mou pomocí se ještě můžete vyhnout tomu, aby se vám celý kontinent vysmál. To, co jste zatím udělal, se musí vyhodit do posledního metru. Zítra pěkně časně ráno začneme znova, a -"

Watt tiše prohlásil: "My jsme zcela kompetentní k tomu, abychom Angelinu Noel převedli na film, Martine."

"Je to umění!" hulákal St. Cyr. "A taky to vydělá peníze!"

"Pche, peníze!" prohlásil poťouchle Martin. Okázalým gestem si znovu odklepl. "Komu záleží na penězích? S tím at' si láme hlavu Summit."

Watt se naklonil vpřed a v polotmě se pátravě zadíval na Martina.

"Raoule," obrátil se pak k St. Cyrovi, "já jsem myslel, že své - ehm - nové autory umíte postavit do latě. Ale tohle mi nepřipadá jako -"

"Ano, ano, ano, ano!" volal St. Cyr vzrušeně. "Do latě, přesná tak! Krátké delirium, co? Martine, je vám dobře? Jste ve kůži?"

Martin se tiše, sebevědomě zasmál. "Nemějte strach," řekl "Ty peníze, co do mě vrazíte, za to stojí, protože vám vynesou prestiž. Já to velmi dobře chápu. Nechtěl jste naši důvěrnou dohodu utajit před Watterem, předpokládám?"

"Jakou důvěrnou dohodu?" hulákal chraplavě St. Cyjl a zrudnul.

"Před Watterem přece nemusíme nic skrývat, ne?" nedal Martin vyvést z míry. "Najal jste si mě kvůli prestiži, a prestiži taky získáte, jestli dokážete aspoň na chvíli držet zobák. Já jméno St. Cyr ověním slávou. Na tržbách přirozeně možná něco ztratíte, ale to je naprosto odpovídající cena za -"

"Pjrzqzgl!" zařval St. Cyr ve svém mateřském jazyce a vyletěl z křesla. V mohutné chlupaté tlapě přitom mával mikrofonem.

Martin obratně natáhl ruku a sebral mu ho.

"Zastavte film," přikázal úsečně.

Bylo to hrozně zvláštní. Jakási vzdálená část jeho mysli věděla, že normálně by se nikdy neodvážil takhle chovat, ale přitom byl přesvědčený, že nikdy v životě nejednal normálněji. Cítil opojné teplo jistoty, že všechno bude v pořádku, aspoň dokud vydrží ten dvanáctihodinový náboj...

Plátno váhavě zablikalo a potemnělo.

"Rozsvi'te," přikázal Martin tomu neviditelnému člověku, k němuž mikrofon vedl. Místnost se rozzářila měkkým světlem. A na tváři Watta i St. Cyra bylo znát, že oba začínají být nesví.

Dal jim právě námět k přemýšlení. Ale dal jim ještě víc. Snažil se představit si, co se děje v mozku těch dvou mužů, pod těmi podezřeními, která do nich právě nasadil. U St. Cyra to bylo celkem zjevné.

Mixolyd'an si olízl rty - což byl velký úkol - a prohlížel si Martina krví podlitýma očkami. Bylo jasné, že Martin z něčeho načerpal sebejistotu. Co to znamená? Jaký Cyrův tajný hřích objevil, jakou skulinu ve své smlouvě, že se opovažuje jednat tak vzdorovitě?

Tolliver Watt byl jiný případ; neměl zřejmě žádná nepříjemná tajemství, ale i on vypadal nesvůj. Martin si prohlížel jeho hrdou tvář a hledal v ní skryté slabosti. Watt bude tvrdší oříšek. Ale Martin ho rozlouskne.

"Ta poslední podvodní scéna," rozvíjel své téma dál. "To je úplný brak. To bude muset ven. Celá ta scéna se musí točit skutečně pod vodou."

"Držte hubu!" okřikl ho divoce St. Cyr.

"Ale ano, musí, věrte mi," pokračoval Martin. "Jinak by to nesedělo s tou novou pasáží, co jsem připsal. Vlastně si nejsem jistý, jestli by se to pod vodou nemělo točit rovnou. Celé! Víte, mohli bychom použít dokumentární techniku -"

"Raoule," záupěl náhle Watt, "o co se to ten člověk snaží?"

"Snaží se vykrotit ze své smlouvy, to je jasné," řekl St. Cyr, který už teď měl narudle olivovou barvu.

"To je taková nepříjemná fáze, kterou procházejí všichni mí autoři, než je postavím do latě. V Mixo-Lydii _"

"Víte určitě, že ho do té latě postavíte?" zeptal se Watt.

"To je teď pro mě věc osobní cti," zamračil se St. Cyr na Martina. "Vyplýtvat jsem na tohohle člověka skoro třináct týdnů a nehodlám další svůj drahocenný čas marnit s někým jiným. Říkám vám, že se prostě snaží vykrotit ze smlouvy - triky, triky, triky..."

"Je to tak?" zeptal se Watt chladně Martina.

"Teď už ne," řekl Martin. "Změnil jsem názor. Moje agentka trvá na tom, že bych se měl se Summit Studios radši rozejít. Popravdě řečeno, ona má takový divný pocit, že já a Summit, to by byla mesaliance. Ale teď poprvé si nejsem jistý, že s ní souhlasím. Začínám vidět určité možnosti, i přes ty splašky, které St. Cyr celé ty roky cpe publiku do krku. Diváci si zvykli čekat od Summitu brak, a dokonce jste je zpracovali tak, že se jim líbí. Ale tímhle filmem je můžeme začít pomaličku zase

vzdělávat. Navrhuji, abychom se pokusili symbolizovat jeho existenciální beznaděj tím, že na konci zařadíme nějakých sto padesát metrů záběrů moře - nic než velké vzdouvající se pláně oceánu," dodal s klidným sebeuspokojením.

Velká vzdouvající se pláň Cyrova těla se vztyčila z křesla a blížila se k Martinovi.

"Ven, ven!" hulákal. "Zpátky do cely, vy podvodný odporný hmyze! Já, Raoul St. Cyr, vám to prikazuji. Ven, než vám utrhám jednu končetinu po -"

Martin mu rychle skočil do řeči. Jeho hlas byl klidný, ale věděl, že si musí pospíšet.

"Vidíte to, Watte?" řekl a podíval se Wattovi do poněkud zděšených očí. "Neopovazuje se dovolit, abychom si spolu třeba jen na chvilku promluvíli my dva, protože se bojí, že bych se podřekl. Není divu, že se mě odtud snaží vyhodit - bruslí teď na dost tenkém ledě."

St. Cyra to ještě víc popíchlo, takže se valil ještě rychleji, ale to už se do toho vložil Watt. Bylo mu jasné, že se spisovatel pravděpodobně skutečně snaží vykroutit ze smlouvy, ale to nemohlo být všechno. Martin byl příliš sebejistý, příliš žoviální. Dělo se tu něco, čemu Watt nerozuměl.

"Stačí, Raoule," prohlásil velitelsky. "Uklidněte se na chvilku. Řekl jsem, uklidněte se! Nemůžeme přece potřebovat aby vás tady Nick zažaloval za ublížení na zdraví, ne? Občas se necháváte moc unést svým uměleckým temperamentem. Uklidněte se a poslechneme si, co nám chce Nick říct."

"Dejte si na něj pozor, Tollivere!" zvolal varovně St. Cyr. "Takováhle stvoření bývají mazaná. Mazaná jako krysy. Nikdy nevíte -"

Martin pozvedl velkopanským gestem mikrofon. Ignorovali režiséra a velitelsky do mikrofonu řekl:

"Spojte mě s kantýnou. S barem, prosím. Ano. Chci si objednat pití. Něco speciálního. Ehm - jednu Jelenu Glinskou -"

"Dobrý den," řekl od dveří hlas Eriky Ashbyové. "Nicku, jsi tady? Můžu dál?"

Při zaslechnutí jejího hlasu přeběhlo Martinovi po zádech příjemné zamrazení. Obrátil se s mikrofonem v ruce, aby ji přivítal. Ale St. Cyr, potěšený tím přerušením, zařval dřív, než mohl promluvit Martin.

"Ne, ne, ne, ne! Jděte! Okamžitě zmizte. Ať jste kdo jste - ven!"

Erika vypadala velmi výkonně, přitažlivě a rozhodně. Vkročila do místnosti a vrhla na Martina odevzdaně trpělivý pohled.

Bylo zjevné, že čeká, že bude bojovat za oba sama.

"Jsem tu pracovně," odpověděla chladně St. Cyrovi. "Nemůžete takhle oddělovat autora a agenta. Nick a já si chceme promluvit s panem Watterem."

"Jen pojď, krásko, posaď se," řekl Martin jasným, zřetelným hlasem a vstal. "Vítej! Zrovna si objednávám pití. Dáš si něco?"

Erika na něj pohlédla poplašeně a s podezřením. "Ne, a ty taky ne," řekla. "Kolik jsi toho už vypil? Nicku, jestli ses v takovéhle chvíli opil -"

"A žádné zdržování," řekl Martin mírně do mikrofonu. "Chci to okamžitě, slyšíte? Jelenu Glinskou, ano. Vy ji možná neznáte, že? Tak mě dobře poslouchajte. Vezměte největší napoleonku, jakou tam máte. Jestli nemáte velkou, tak bude stačit malá mísa na punč. Do půlky ji naplňte ledově vychlazeným ležákem. Jasně? Přidejte tři odměrky creme de menthe -"

"Nicku, zbláznil ses?" otřásla se Erika odporem.

"- a šest odměrek medu," pokračoval nevzrušeně Martin. "Zamíchat, netřepat. Jelenu Glinskou nikdy neprotřepávejte. Hlavně musí být hodně studená, a -"

"Slečno Ashbyová, my máme moc práce," prohlásil St. Cyr důležitě a mával rukama ke dveřím, jako by chtěl vyhnat husy. "Teď ne. Promiňte, rušíte nás. Okamžitě odejděte."

"Víte co, přidejte ještě šest odměrek medu," dodal Martin zamyšleně do mikrofonu. "A pak to sem hned pošlete. Nechte všechno ostatní být a ten koktejl ať je tady do šedesáti vteřin. Když to dokážete, dostanete slušné spropitné. Jasně? To jsem rád. Tak to zaříd'te."

Hodil mikrofon ledabyly St. Cyrovi. Erika mezitím přepadla Tollivera Watta. "Teď před chvilkou jsem mluvila s Glórií Edenovou," řekla, "a ona by byla ochotná uzavřít se Summitem smlouvu na jeden film, pokud to odsouhlasím. Ale já to neodsouhlasím, jestli nezrušíte smlouvu s Nickem Martinem, a to je poslední slovo."

Watt byl zjevně příjemně překvapený. "No, na tom se můžeme domluvit," řekl okamžitě, protože byl

fanouškem slečny Edenové a dlouho už se snažil získat ji jako hlavní hvězdu nové verze Trhu marnosti.

"Proč jste ji nepřivedla? Mohli jsme -"

"Nesmysl!" rozkřikl se St. Cyr. "Nejednejte o tom ještě, Tollivere."

"Je dole v Laguně," vysvětlila Erika. "Mlčte, St. Cyre! Nehodlám -"

Přerušilo ji zaklepání na dveře. Martin je běžel otevřít a za nimi, jak čekal, stál číšník s podnosem.

"To je rychlost," pochválil ho uhlazeně a přijal od něj velkou orosenou napoleonku v míse ledu. "Krása, co?"

V burácivém řevu St. Cyra, který se ozýval za Martinovými zády, zanikla jakákoli poznámka, kterou snad číšník učinil, když si bral bankovku a odcházel. Vypadalo to, že se mu každou chvíli udělá zle.

"Ne, ne, ne, ne," řval St. Cyr. "Tollivere, můžeme získat Glorii a tohohle pisálka si nechat taky, ne že by byl k něčemu dobrý, ale už ho skoro třináct týdnů cvičím v cyrovském přístupu. Nechte to na mně. V Mixo-Lydii si umíme poradit -"

Působná Eričina ústa se zavírala a otevírala, ale její hlas v tom řevu nebylo vůbec slyšet. St. Cyr mohl takhle pokračovat donekonečna, jak celý Hollywood dobře věděl. Martin si povzdechl, pozvedl plnou napoleonku a jemně k ní přičichl. Přitom couval ke své židli. Když se jí dotkl patou, klopýtl s dokonalou grácií a obratně vyprázdnil celou Jelenu Glinskou - pivo, med, mentolový likér, led a vůbec všechno - na rozsáhlé Cyrovo břicho.

Režisér zařval tak, že rozbil mikrofon.

Martin svůj vynález sestavil obratně. Nechutná směs v sobě v maximální míře spojovala mokro, chlad, lepkavost a ostrý pach.

Promáčený St. Cyr se okamžitě roztřásl zimou, jak mu ledový nápoj stékal po nohou. Popadl kapesník a naprosto neúčinně se začal otírat. Kapesník se mu leda přilepil na kalhoty, kde ho drželo dvanáct odměrek medu. Strašně páchl mentolem.

"Doporučuji, abychom se odebrali do kantýny," prohlásil Martin. "V některém soukromém boxu tam můžeme pokračovat v rozhovoru bez toho - poněkud nepříjemného pachu mentolu."

"V Mixo-Lydii," lapal po dechu St. Cyr a v botách mu začvachtalo, když se obrátil k Martinovi, "v Mixo-Lydii házíme psům - tam vaříme v oleji - tam -"

"A přistě," dodal Martin, "mi prosím nestrkejte do lokte, když držím Jelenu Glinskou. Je to hrozně nepříjemné."

St. Cyr se nadechl, div mu hrudník nepraskl, narovnal se do plné své výšky - a pak zase splaskl.

Vypadal v té chvíli jako keystonský policajt po honičce - a věděl to. I kdyby teď Martina zabil, postrádalo by to atmosféru klasické tragédie. Dostal by se do nemožného postavení Hamleta, který vraždí svého strýce šlehačkovými dorty.

"Nedělejte nic, dokud se nevrátím!" přikázal, naposledy se na Martina zamračil a vyčvachtal ze dveří.

Dveře se za ním zabouchly. Chvilku bylo ticho, až na slabounce znějící hudbu na obrazovce nad nimi. Tu nechala znovu zapnout DeeDee, aby mohla obdivovat svou působnou postavu, jak v potemnělých obrazech probleskuje pastelovými vlnami, a svůj hlas zpívající duet s Danem Dalleyem o námořnících, mořských pannách a svém domově ve vzdálené Atlantidě.

"A teď," obrátil se Martin s klidnou autoritou k Wattovi, který ho zmateně sledoval, "s vámi chci mluvit."

"Nemůžu s vámi debatovat o smlouvě, dokud se Raoul nevrátí," zarazil ho rychle Watt.

"Nesmysl," prohlásil Martin rozhodně. "Proč by měl za vás rozhodovat St. Cyr? Bez vás by žádné kasovní úspěchy neměl, i kdyby si dal nohu za krk... Ne, mlč, Eriko. Tohle si zařídím sám, krásko moje."

Watt povstal. "Je mi líto, ale nemůžu o tom diskutovat," řekl. "Cyrové filmy vydělávají peníze, a vy jste nezkuše..."

"Právě proto vidím tak jasně vaši skutečnou situaci," přerušil ho Martin. "U vás je ten problém, že vy ostře rozlišujete mezi finančním a uměleckým géniem. Pro vás je to pouhá rutina, když pracujete s tvárným médiem lidských myslí a vytváříte z něj ideální publikum. Vy jste ekologický génius, Tollivere Watte! Skutečný umělec ovládá prostředí kolem sebe, a vy pomocí svých mistrovských schopností pomalu přetváříte tu masu živoucích, dýchajících lidstva v dokonalé diváky."

"Je mi líto," opakoval Watt, ale nijak nepřátelsky. "Skutečně nemám čas - ehm -"

"Vašeho génia si dlhou dobu nikdo nepovšiml," pokračoval spěšně Martin a dal si záležet, aby se v jeho zlatém hlas ozval náležitý obdiv. "Vy předpokládáte, že vám je St. Cyr roven. Dopřáváte mu svou vlastní slávu. Přitom v hloubi duše musíte vědět, že přinejmenším polovina jeho úspěchu je vaše dílo. Byl Feidias nekomerční umění? Nebo Michelangelo? Komerčnost, to je jen jiné slovo pro funkčnost, a všichni velcí umělci tvoří funkční umění. Triviální detaily Rubensových mistrovských děl doplňovali asistenti, ne? Ale slávu sklídl Rubens, ne jeho podřízení. Vidíte? A proč?" Martin se odmlčel a bystře svého posluchače pozoroval.

"Proč?" zeptal se Watt.

"Sedněte si," naléhal Martin. "Já vám povím proč. Cyrové filmy vydělávají peníze, ale vy jste zodpovědný za to, že dostanou ideální podobu, protože všechno a všichni v Summit Studios nese pečeť vaší osobnosti..."

Watt se pomalu svezl zpátky do křesla. Kolem uší mu znělo hypnotické, lichotivé bzučení disraeliovských výkladů. Už zabral na Martinovu udičku. Dramatik neomylně na první pokus rozeznal Wattovu slabost - nepříjemný pocit, vyvolaný touto profesionální továrnou na umění, že vydělávat peníze je něco nechutného. Disraeli si svého času poradil s horšími problémy. Ten dokázal rozkolísat parlamenty. Watt zakolísal, zapotácel se a - padl. Celkem to trvalo asi deset minut. Na konci té doby, omámený výmluvnou chválou svých ekonomických schopností, si Watt uvědomil, že St. Cyr sice možná je umělecký génius, ale nemá se co míchat do plánů ekonomického génia. Nikdo nebude Wattovi říkat, co má dělat, když je ve hře ekonomika.

"Vy máte ten typ širokého vidění, které dokáže zvážit všechny možnosti a s naprostou jistotou určit správnou cestu," vykládal hladounce Martin. "No tak. Přejete si mít Edenovou. Máte pocit - je to tak? - že já jsem nevhodný materiál. Jen géniové mohou své plány měnit v jediném okamžiku... Kdy bude připravena dohoda o zrušení mé smlouvy?"

"Cože?" ptal se Watt, stále ještě jako ve snách. "Aha. Jistě. Vaše smlouva. No, tedy -"

"St. Cyr se bude zatvrzele držet starých chyb, dokud to Summit nezničí," podotkl Martin. "Jen génius jako Tolliver Watt kuje železo, dokud je žhavé, když vidí možnost vyměnit neúspěch za úspěch, Martina za Edenovou."

"Hm-m," řekl Watt. "Ano. Tak tedy dobře." V dlouhé tváři se mu objevil vychytralý výraz. "No dobře, dostanete dohodu o zrušení smlouvy - poté, co podepíšu smlouvu s Edenovou."

"A tady jste právě ukázal na pravé jádro problému," jásal Martin. "Slečna Edenová se dosud nerozhodla. Kdybyste celou transakci přenechal někomu, jako je třeba St. Cyr, špatně by to dopadlo. Eriko, máš tady auto? Jak rychle bys dokázala dovézt Tollivera Watta dolů do Laguny? On je jediný, kdo má dostatečné schopnosti, aby tuhle situaci zvládl."

"Jakou situa... ale jistě. Samozřejmě. Můžeme vyrazit okamžitě."

"Ale -" začal Watt. Disraeliovská matrice se pustila do takových řečnických vodopádů, až drnčely stěny. Zlatý jazyk přehrával etudy logiky. "Chápu," broukl omámený Watt a nechal se odvést ke dveřím. "Ano, ano, jistě. Pak - zastavte se u mě doma, řekněme dnes večer, Martine. Jakmile budu mít podpis Edenové, nechám připravit zrušení vaší smlouvy. Hmmm. Génius funkčnosti..." Jeho hlas se ztišil do spokojeného vrkání a on klidně vyšel ze dveří.

Erika vyrazila za ním, ale Martin jí položil ruku na paži. "Počkej moment," řekl. "Nepouštěj ho zpátky do studia dokud nepodepíše to zrušení smlouvy. St. Cyr mě přerve, kdy si vzpomene. Ale teď ho máme na háčku. Můžeme -"

"Nicku," pohlédla mu Erika pátravě do tváře, "co se stalo?"

"To ti řeknu večer," odpověděl spěšně Martin, protože slyšel vzdálené burácení, které mohlo znamenat, že se blíží St. Cyr. "Až budu mít čas, tak tě popadnu a nestačíš se divit. Víš, že jsem tě celý život z dálky zbožňoval? Ale teď běž, ať je Watt z cesty. Honem!"

Erika se na něj ohromeně, zmateně podívala, když ji vystrčil ze dveří. Martin měl pocit, že v jejím překvapení byl náznak potěšení.

"Kde je Tolliver?" Při tom hlasitém, podrážděném řevu se Martin bolestně zašklebil. Zdálo se, že režisér zuří hlavně proto, že takové kalhoty, aby pro něj byly dost velké, se našly jedině v kostyméřně. Bral to jako osobní urážku. "Co jste provedl s Tolliverem?" hulákal.

"Víc nahlas, prosím," požádal ho zcela drze Martin. "Neslyším vás."

"DeeDee," obrátil se St. Cyr prudce ke krásné hvězdě, která se nenechala rušit ze svého vytržení nad technicolorovou DeeDee na stropě. "Kde je Tolliver?"

Martin sebou trhl. Na DeeDee docela zapomněl.

"Vy to nevíte, že ne, DeeDee?" zasáhl rychle.

"Držte hubu!" obořil se na něj St. Cyr. "Odpověz mi, ty -" dodal několik úsečných slabik v mixolydštině, které měly žádaný účinek. DeeDee nakrčila své dokonalé čelo.

"Tolliver šel myslím pryč. Trochu se mi to plete s filmem. Jel domů za Nickem Martinem, ne?"

"Vidíte to?" vložil se do toho s úlevou Martin. "Nemá cenu čekat od DeeDee, že si -"

"Ale Martin je tady!" hulákal St. Cyr. "Mysli, myslí!"

"To zrušení smlouvy bylo ve filmu?" zeptala se DeeDee neurčitě.

"Zrušení smlouvy?" hřimal St. Cyr. "Co to má být? To nikdy nedovolím, nikdy, nikdy! DeeDee, odpověz mi - kam šel Watt?"

"Šel někam s tou agentkou," řekla DeeDee. "Nebo to bylo taky ve filmu?"

"Ale kam, kam, kam?"

"Šli do Atlantidy," vzpomněla si náhle DeeDee s náznakem triumfu.

"Ne!" rozkřikl se na ni St. Cyr. "To bylo ve filmu! Ta mořská panna byla z Atlantidy, ne Watt!"

"Tolliver neřikal, že je z Atlantidy," prohlásila DeeDee nevzrušeně. "Říkal, že jde do Atlantidy. Pak se má večer u sebe doma sejít s Nickem Martinem a podepsat mu zrušení smlouvy."

"Kdy?" zuřivě se domáhal odpovědi St. Cyr. "Mysli, DeeDee? V kolik hodin -"

"DeeDee," přistoupil k nim Martin s uhlazenou sebejistotou, "vy si nepamatujete vůbec nic, vidíte?" Ale DeeDee byla natolik podnormální, že nebyla schopna reagovat ani na disraeliovskou matici. Jen se na něj poklidně usmála.

"Uhněte mi z cesty, vy pisálku!" zařval St. Cyr a hrozivě se blížil k Martinovi. "Žádné zrušení smlouvy nedostanete! Nikdo nebude plýtvat Cyrovým časem a myslet si, že mu to projde! Tohle snášet nebudu! Vyřídím si to s vámi, jak jsem si to vyřídil s Edem Cassidym!"

Martin se narovnal a zpražil St. Cyra drzým úsměvem. Rukou si pohrával s imaginárním monoklem. Zlaté věty se mu hromadily na špičce jazyka. Zbývalo jen hypnotizovat St. Cyra tak, jako zhypnotizoval Watta. Zhluboka se nadechl, aby zvedl stavidla své výmluvnosti...

A St. Cyr, rovněž příliš málo lidský, aby na něj zapůsobila zdvořilost, zasadil Martinovi tvrdou ránu do čelisti.

To by se v britském parlamentu nikdy nemohlo stát.

Když robot ten večer vešel do Martinovy kanceláře, šel přímo k psacímu stolu, vyšrouboval žárovku z lampy, zapnul ji a strčil prst do objímky. Ozvalo se zapraskání a blýsklo to. ENIAC vytáhl prst a prudce potřásl kovovou hlavou.

"Tohle jsem potřeboval," povzdechl. "Celý den jsem na nohou podle kaldekoozské časové stupnice. Paleolit, neolit, technologická - už ani nevím, co je za čas. No, jak funguje vaše ekologické přizpůsobení?"

Martin si zamyšleně zamnul bradu.

"Špatně," řekl. "Pověz mi, měl Disraeli jako ministerský předseda někdy co do činění se zemí jménem Mixo-Lydia?"

"Nemám tušení," řekl robot. "Proč se ptáte?"

"Protože prostředí mi to oplátilo a vrazilo mi jednu do brady," vysvětlil Martin stručně.

"Tak jste ho k tomu vyprovokoval," odsekl ENIAC. "V krizi - ve stresové situaci - vždycky vystoupí do popředí dominantní rys člověka, a u Disraeliho dominovala odvaha. Ve stresu se z odvahy stala drzost. Ale on byl tak inteligentní, že si přizpůsobil prostředí natolik, aby reakce na drzost proběhla na slovní úrovni. Mixo-Lydia říkáte? Nejasně si pamatuji, že před několika miliardami let ji obývali obři bílí opi. Nebo - a počkejte, už si vzpomínám. Je to přezívající středověká enkláva, ne?" Martin kývl.

"Stejně jako tohle filmové studio," pokračoval robot. "Vaše potíže je v tom, že jste narazil na někoho, kdo má lepší optimální ekologické přizpůsobení než vy. To je ono. Tohle studio se ještě nezbavilo

středověkých pravidel, takže může snadno sklouznout zpátky, když optimálně středověká osoba vyvine příslušný tlak. Takové typy vyvolaly temný středověk. No, měl byste raději vyměnit toto prostředí za nějaké neotechnologické, kde vaše disraeliovská matrice je zcela zřejmě úspěšná. Ve vaší éře je feudalistických už jen pár enkláv, jako tohle studio, takže můžete jít někam jinam. S feudalistou se může měřit zase jen feudalista."

"Jenže já nemůžu jít někam jinam," stěžoval si Martin. "Aspoň dokud nezruší mou smlouvu. Tu dohodu jsem si měl dneska večer vyzvednout, ale St. Cyr přišel na to, co se děje, a zarazí to, i kdyby mě měl znova knokautovat. Ted' se chystám k Wattovi, jenže St. Cyr už tam je -"

"Detailů mě ušetřte," pozvedl robot ruku. "Pokud jde o toho St. Cyra, jestli je to ten středověký typ, podvolí se zjevně jen silnějšímu člověku svého vlastního druhu."

"Jak by si s takovou situací poradil Disraeli?" chtěl vědět Martin.

"Disraeli by se do takové situace především vůbec nedostal," nepomohl mu robot. "Ekologizér vám může dát optimální ekologický diferenciál, ale jen pro váš typ, protože jinak by to pro vás optimum nebylo. Třeba v Rusku za Ivanových časů by Disraeli neuspěl."

"Nemohl bys mi to nějak vysvětlit?" požádal Martin zamyšleně.

"Samozřejmě," odpověděl rychle robot. "Všechno to závisí na prahových reakčních časech paměťových obvodů v mozku, pokud přijmete identitu základního chromozómového vzorce. Síla neuronové aktivace se mění nepřímou úměrou ke kvantitativnímu faktoru paměti. Jen vlastní zážitek by vám mohl poskytnout Disraeliho zkušenosti, ale vaše reakční prahy byly změněny tak, že vnímání a emocionální indexy se přibližně rovnají Disraeliho úrovni."

"Aha," povzdechl Martin. "A jak by ses řekněme ty prosadil proti středověkému buldozeru?"

"Tak, že bych svůj odnímatelný mozek zapojil do většího buldozeru," vysvětlil mu ENIAC.

Zdalo se, že Martin o něčem přemýšlí. Pozvedl ruku, upravil si neviditelný monokl a náhle mu bylo ve tváři znát, že ho něco napadlo.

"Mluvil jsi o Rusku v Ivanových časech," řekl. "Kterého Ivana máš na mysli? Nebyl to náhodou -"

"Ivan Čtvrtý. Byl výborně přizpůsobený svému prostředí. No ale dost klábosení. Zřejmě budete jedním z neúspěchů našeho experimentu, ale naším cílem je ovlivnit průměrnou populaci, takže kdybyste si nasadil ekologizér na -"

"To byl Ivan Hrozný, nebyl?" přerušil ho Martin. "Koukej, nemohl bys vtisknout charakterovou matrici Ivana Hrozného do mého mozku?"

"To by vám vůbec nepomohlo," namítl robot. "Kromě toho, to není účelem experimentu. Ted' -"

"Ještě moment. Disraeli si neporadí se středověkým přežitkem, jako je St. Cyr, ale kdybych měl reaktivní prahy Ivana Hrozného, tak bych nejspíš dokázal vymyslet nějakou fintu, která by zabrala. I když je St. Cyr větší než já, má přece jen nátěr civilizace... počkat. On na to spoléhá. Vždycky jednal s lidmi, kteří jsou příliš civilizovaní na to, aby se chovali jeho vlastním způsobem. Trik je v tom, oplatit mu stejnou mincí. A Ivan je typ, který by to dokázal."

"Ale vy to nechápete."

"Netřásl se snad celé Rusko před Ivanem strachy?"

"Ano, když -"

"No tak výborně," uzavřel Martin triumfálně. "Ty mi do mozku vtiskneš charakterovou matrici Ivana Hrozného, a já si to se St. Cyrem vyřídím tak, jak by to udělal Ivan. Disraeli je prostě moc civilizovaný. Rozměry hrají určitou roli, ale charakter je důležitější. Já nevypadám jako Disraeli, ale lidé na mě reagovali, jako bych byl George Arliss až do posledního vlásku. Dobrý chlap si to s dobrým človíčkem vyřídí, kdy bude chtít... Ale St. Cyr se ještě nikdy nesetkal se skutečně necivilizovaným človíčkem - takovým, který s chutí vyrve svému nepříteli srdce holýma rukama." Martin rozhodně pokýval hlavou. "St. Cyr couvne - to už jsem zjistil. Ale na to, aby se pěkně zpátky taky držel, na to je potřeba někdo jako Ivan."

"Jestli si myslíte, že vám dám Ivanovu matrici, tak se moc pletete," prohlásil robot.

"A nedokážu tě nějak přemluvit?"

"Já," prohlásil ENIAC, "jsem robot, sémanticky přizpůsobený. Samozřejmě že mě nepřemluvíte."

Možná ne, uvažoval Martin, ale Disraeli - hmmm. "Muž je stroj." Právě Disraeli je přece na přemlouvání

robotů ta nejvhodnější osoba na světě. Pro něj lidé byli stroje - a co jiného je ENIAC?

"Pojd' si o tom ještě promluvit -" začal Martin a nepřítomně postrčil stolní lampu směrem k robotovi. A pak se rozběhl zlatý jazyk, který pohnul říšemi...

"Ale nebude se vám to líbit," prohlásil robot omámeně o nějakou chvíli později. "Ivan se nehodí do... ale teď jste mě úplně spletl. Budeme muset provést otisk očního -" začal z pytle vytahovat helmu s půl kilometrem červené stuhy.

"A pěkně svážeme můj hezký šedý mozek," žertoval Martin, opojený vlastní rétorikou. "Dej mi to na hlavu. To je ono. Ivan Hrozný, nezapomeň. Já St. Cyrovi ta jeho mixolydská křídýlka přistřihnu."

"Diferenciál závisí na prostředí stejně jako na dědičnosti," mručel robot a narazil Martinovi přílbu na hlavu. "Ačkoli carské prostředí by Ivan samozřejmě neměl, nebýt jeho konkrétní dědičnosti, to jest i Jeleny Glinské - tak!" Sňal přílbu.

"Ale nic se neděje," namítl Martin. "Nepřipadám si nijak jiný."

"Bude to chvíli trvat. Nezapomeňte, že tohle není váš základní charakterový vzorec, jako byl Disraeli. Užijte si to, dokud můžete. Ivanovský účinek ucítíte za chvíli." Nahodil pytel na rameno a nejistě kráčel ke dveřím.

"Počkej," řekl Martin, náhle nesvůj. "Viš jistě -"

"Mlčte. Na něco jsem zapomněl - na nějakou formalitu, teď už jsem vážně celý spletený. No, však si na to vzpomeň později, nebo vlastně dřív, jak se to vezme. Uvidíme se zase za dvanáct hodin - doufám."

Robot odešel. Martin opatrně zahýbal hlavou ze strany stranu. Pak vstal a šel za robotem ke dveřím. Ale na chodbě po něm nebylo ani stopy, kromě zmenšujícího se prašného víru kdesi uprostřed.

Něco se začalo dít v Martinově mozku...

Za ním zazvonil telefon.

Martin slyšel sám sebe zajíknout se čirou hrůzou. S náhlou, neuvěřitelně děsivou, ale absolutní jistotou věděl, kdo to telefonuje.

Vrahové!

"Ano, pane Martine," řekl komorník Tollivera Watta do telefonu. "Slečna Ashbyová je tady. Je teď s panem Watem a panem St. Cyrem, ale vyřídím jí to. Zdržel jste se. A má vás vyzvednout - kde?"

"V úklidové komoře na druhém patře budovy scenáristů," řekl Martin chvějícím se hlasem. "Je jediná, kde je poblíž telefon s dost dlouhou šňůrou, abych si mohl vzít přístroj s sebou sem dovnitř. Ale nejsem si jistý, že jsem v bezpečí. Nějak se mi nelíbí to koště vlevo ode mě."

"Prosím, pane?"

"Vy jste určitě komorník Tollivera Watta?" vyptával se nervózně Martin.

"Zcela určitě, pane - ehm - pane Martine."

"Já jsem pan Martin," vykřikl Martin zděšeně a vzdorně. "Podle všech zákonů Božích i lidských, pan Martin jsem a panem Martinem zůstanu, přes všechny snahy těch vzbouřeneckých psů připravit mě o mé právoplatné místo."

"Ano, pane. V úklidové komoře říkáte?"

"V komoře. Okamžitě. Ale přísahajte, že to neřeknete žádné jiné živé duši, ať vám hrozí čímkoli. Já vás ochráním."

"Ano, pane. Je to všechno?"

"Ano. Řekněte slečně Ashbyové, ať si pospíší. Teď zavěste. Linka může být odposlouchávaná. Mám nepřátele."

Ozvalo se cvaknutí. Martin sám také položil sluchátko a pokradmu se rozhlédl po komoře. Říkal si, že je to směšné. Tady přece není čeho se bát. Pravda, stěny komory se k němu hrozivě blížily, a strop klesal...

Martin, zachvácen panikou, vyběhl z komory, zhluboka se nadechl a narovnal se. "Ne-není tu vůbec čeho se bát," řekl. "Kdo se bojí?" Začal si pískat a loudavě se vydal chodbou ke schodišti, ale vpůli cesty ho přepadla agorafobie a jemu povolily nervy.

Vběhl do vlastní kanceláře a tiše se potmě potil, dokud nesebral odvahu rozsvítit lampu.

Pohled mu padl na prosklenou knihovnu, ve které stála Encyclopaedia Britannica. Spěšně, ale nehlučně

vytáhl svazek ITÁLIE až LORD a otevřel knihu na stole. Něco tady bylo špatně, moc špatně. Pak ho napadlo, že robot říkal, že se Martinovi nebude líbit být Ivanem Hrozným. Ale má Martin skutečně Ivanovu charakterovou matici? Třeba dostal omylem vzorec někoho iného - nějakého absolutního zbabělce. Nebo možná šílenému ruskému carovi doopravdy říkali Ivan Zhrozený. Martin nervózně listoval šustícími stránkami. Ivan... Ivan... tady je to.

Syn Jeleny Glinské... oženil se s Anastasií Sacharinovou-Koškinovou... soukromý život nepředstavitelně zvrácený... paměť ohromující, energie neúnavná, nezvladatelná zuřivost - velké přirozené schopnosti, politická prozíravost, předjímal ideály Petra Velikého - Martin zavrtěl hlavou.

Na příští řádce se zajíkl.

Ivan žil v atmosféře podezřívavosti a představoval si, že všichni jsou proti němu.

"Úplně jako já," zamumlal Martin. "Ale - ale Ivan měl v sobě víc než jen zbabělost. Já to nechápu."

"Diferenciál," říkal robot, "závisí na prostředí stejně jako i dědičnosti. Ačkoli carské prostředí by Ivan samozřejmě neměl nebýt jeho konkrétní dědičnosti."

Martin se prudce nadechl. Záleží na prostředí. Ivan IV. byl určitě ustrašený zbabělec, ale dědičnost plus prostředí mu dali jednu velkou zbraň, která mu umožnila udržet svou zbabělost na uzdě.

Ivan Hrozný byl car veškeré Rusi.

Dejte zbabělci pušku, a nepřestane sice být zbabělcem, nebude to vidět. Může naopak začít jednat jako násilný, agresivní tyran. Proto byl také Ivan Hrozný ekologicky úspěšný ve svém specializovaném prostředí. Nikdy nenarazil na příliš mnoho tlaků, které by vynesly jeho dominantní rys na povrch. Stejně jako Disraeli byl schopen své konkrétní prostředí kontrolovat natolik, že podobné stresy prakticky eliminoval.

Martin zezelenal.

Pak si vzpomněl na Eriku. Mohl by přimět Eriku, aby nějak zabavila St. Cyra, zatímco on z Watta vytáhne dohodu o zrušení smlouvy? Pokud se dokáže vyhnout krizím, udrží nervy jakž takž pohromadě, ale - všude kolem jsou vrahové!

Erika už byla na cestě do studia. Martin polkl.

Počká na ni před studiem. V úklidové komoře není bezpečno. Mohl by se tam ocitnout v pasti jako krysa...

"Nesmysl," okřikl se s rozechvělou rázností. "To nejsem já. Stačí, k-když se trochu o-ovládnu. No tak. Seber se. Toujours l'audace!"

Ale vyšel ze své kanceláře a kradl se po schodech velmi tiše a opatrně. Člověk nikdy neví. A když jsou proti člověku úplně všichni...

Zděšený charakterový vzorec Ivana Hrozného se kradl k bráně studia.

Taxi rychle ujíždělo k Bel-Air.

"Ale co jsi dělal na tom stromě?" vyptávala se Erika.

Martin se divoce třásl.

"Vlkodlak," drkotal zuby. "A upír a duch a - říkám ti, že jsem je viděl. Došel jsem k bráně studia a oni se na mě vrhli všichni najednou."

"Ale vždyť se jenom vraceli z večere," namítla Erika. "Viš přece, že Summit teď točí noční scény pro Strašidelný klášter. Karloff by neublížil ani mouše."

"To jsem si taky pořád říkal," pokýval Martin otupěle hlavou, "ale byl jsem bez sebe pocitem viny a strachem. Viš, já jsem strašné monstrum. Ale není to moje chyba. To prostředí. Vyrůstal jsem v brutálních a ponižujících podmínkách - koukej!" Ukázal na dopravního policistu před nimi. "Policista! Zrádci dokonce i v palácové strážii!"

"Dámo, je ten člověk cvok?" ptal se taxikář.

"Šílený nebo normální, jsem Nicholas Martin," prohlásil Martin a prudce se obrátil. Pokusil se velitelsky vstát, uhodil se do hlavy, zarval: "Vrahové!", zavrtal se do koutka a ztěžka oddechoval.

Erika se po něm ustaraně podívala.

"Nicku," řekla, "kolik jsi toho vypil? Co se děje?"

Martin zavřel oči a opřel se o polstrování.

"Nech mě pár minut, Eriko," prosil. "Budu zase v pořádku, jen se vzpomatuji z toho stresu. To jen když jsem ve stresu, tak Ivan -"

"Dokážeš si od Watta vzít tu dohodu o zrušení smlouvy, doufám? To přece zvládneš, ne?"

"Samozřejmě," prohlásil Martin s nepřesvědčivou statečností. Pak si to rozmyslel. "Když mě přitom budeš držet za ruku," rozhodl se nic neriskovat.

To Eriku znechutilo natolik, že další tři kilometry panovalo v taxíku mlčení.

Erika myslela na něco jiného.

"Od rána ses dost změnil," podotkla. "Vyhrožoval jsi, že se se mnou pomiluješ. Jako bych ti to někdy dovolila. Chtěla bych tě vidět, jak to zkoušíš." Nastala pauza. Erika se úkosem podívala na Martina.

"Říkala jsem, že bych tě chtěla vidět, jak to zkoušíš," opakovala.

"No to věřím," prohlásil s prázdnou statečností. Odmlčel se. Bylo to zvláštní, ale jeho jazyk, doposud v Eričině přítomnosti naprosto znehybnělý, pokud šlo o jedno konkrétní téma, byl teď úplně uvolněný. Martin neztrácel čas teorií. Využil své šance, než se z ničeho nic odněkud vynoří nový stres, a okamžitě vylil Erice své srdce. Eriku to zřejmě obměkčilo.

"Ale proč jsi mi to ještě nikdy neřekl?" zeptala se.

"Nemám ponětí," řekl Martin. "Tak si mě vezmeš?"

"Ale proč ses choval tak -"

"Vezmeš si mě?"

"Ano," odpověděla Erika, a chvilku bylo ticho. Martin si olízl rty a zjistil, že se s Erikou nějak dostali blízko k sobě. Právě chtěl jejich dohodu zpečetit obvyklým způsobem, když ho náhle něco napadlo, takže sebou trhl a ucuknul.

Erika otevřela oči.

"Ehm -" řekl Martin. "Hm. Zrovna jsem si vzpomněl. V Chicagu je zrovna těžká chřipková epidemie. A epidemie se šíří jako požáry, víš? Už je třeba v Hollywoodu, co my víme - stejně pořád vane západní vítr."

"Nemysli si, že připustím, abys mě požádal o ruku a pak mi nedal ani pusu," prohlásila Erika poněkud podrážděně. "Polib mě!"

"Ale můžu tě nakazit dýmějovým morem," prohlásil Martin nervózně. "Líbáním se šíří bacily. To je dobře známá věc."

"Nicku!"

"No - já nevím - kdy jsi měla naposledy rýmu?"

Erika se od něj odtáhla a usadila se v protějším koutě.

"Ehm," řekl Martin po dlouhém tichu. "Eriko?"

"Nemluv na mě, ty chudinko," odsekla Erika. "Ty obludo nemožná."

"Já si nemůžu pomoci," vykřikl nešťastně Martin. "Dvanáct hodin budu zbabělec. Není to moje vina. Zítra ráno po osmé klidně - klidně vkročím třeba do lví klece, když budeš chtít, ale dneska jsem vyděšený jako Ivan Hrozný! Aspoň mi dovol, abych ti vysvětlil, co se děje."

Erika neřekla nic. Martin se okamžitě pustil do svého dlouhého a neuvěřitelného vyprávění.

"Já z toho nevěřím jedinému slovu," prohlásila Erika, když skončil. "Ale i tak pořád jsem tvoje agentka a zodpovídám za tvou kariéru. První a jediná věc, kterou musíme udělat, je dostat z Tollivera Watta tu dohodu o zrušení smlouvy. A to je to jediné, o čem teď budeme uvažovat, jasné?"

"Ale St. Cyr -"

"Mluvit budu já. Ty nebudeš muset říct ani slovo. Když se tě St. Cyr pokusí zastrašovat, já si s ním poradím. Ale musíš tam být se mnou, jinak si St. Cyr zase najde nějakou záminku, proč to odložit. Já ho znám."

"Tak teď jsem už zase ve stresu," ohradil se divoce Martin. "Já to nevydržím. Já nejsem car veškeré Rusi."

"Dámo," prohlásil taxikář, "být vámi, tak to zasnoubení rozhodně zruším."

"Za tohle budou padat hlavy," prohlásil zlověstně Martin.

"Se vzájemným souhlasem se dohodli na ukončení... ano," pokýval hlavou Watt a připojil své jméno k

právnímu dokumentu, který ležel před ním na stole. "A je to. Ale kde je pro všechno na světě ten Martin? Vím určitě, že přišel s vámi."

„Ano?" zeptala se Erika trochu hystericky. I ona se divila, jak se Martinovi podařilo tak záhadně vypařit z její společnosti. Třeba rychlostí blesku zalezl pod koberec. Přinutila se nemyslet na to a sáhla po dohodě, kterou Watt skládal.

"Počkat," vyšpulil St. Cyr spodní ret. "Co takhle klauzule, podle které bychom měli opci na příští Martinovu hru?"

Watt zaváhal a režisér rychle pokračoval: "Ať je to co je to, určitě z toho dokážu udělat něco pro DeeDee, vid', DeeDee?" pozvedl ke krásné hvězdě klobásovitý prst a ona poslušně kývla.

"Bude mít čistě mužské obsazení," namítla spěšně Erika. "A kromě toho tady mluvíme o zrušení smlouvy, ne o opcích."

"On by mi tu opci dal, jen kdybych ho tady měl," zavrčel St. Cyr a strašně v zubech mučil svůj doutník.

"Proč se proti umělci vždycky všechno spikne?" Zamával velkou chlupatou pěstí ve vzduchu. "Teď musím zkrotit nového autora, což je hrozné plýtvání. Ještě čtrnáct dní a z Martina by byl cyrovský scénárista. A pořád ještě může být."

"Obávám se, že ne, Raoule," řekl Watt rezignovaně. "Skutečně jste dnes ve studiu neměl Martina uhodit."

"Ale - ale on by se neopovážil mě žalovat za napadení. V Mixo-Lydii -"

"Je, ahoj, Nicku," řekla DeeDee se zářivým úsměvem. "Proč se schováváte za tím závěsem?"

Všechny zraky se obrátily k okennímu závěsu právě včas, aby za ním zahlédly mizet vyděšenou a poněkud veverčí tvář Nicholase Martina. Erice se sevřelo srdce a rychle řekla: „Ale to není Nick. Vůbec se mu nepodobá. To jste se spletla, DeeDee."

"Ano?" divila se DeeDee, naprosto ochotná s ní souhlasit.

"Jistě," potvrdila Erika a sáhla po dohodě ve Wattově ruce. "Já si teď s dovolením vezmu tohle a -"

"Počkat!" zařval velkým hlasem St. Cyr. Hlavu přikrčenou mezi širokými rameny skočil k oknu a prudce rozhrnul závěs.

"Ha!" řekl režisér výhružným hlasem. "Martin."

"To je lež," prohlásil nedůrazně Martin a snažil se skrýt svou stresem vyvolanou paniku. "Abdikoval jsem."

St. Cyr, který o krok ustoupil, si Martina pozorně prohlížel. Doutník mezi jeho rty začal pomalu stoupat vzhůru. Ústa sama se roztáhla do nepřijemného úsměvu.

Zamával Martinovi prstem před chvějícím se chřípím.

"Vy!" řekl. "Teď zpíváme jinou písničku, co? Předtím jste byl opilý. Teď už je mi to jasné. Odvaha z kořalky se tomu říká."

"Nesmysl," prohlásil Martin a načerpal odvahu z pohledu na Eriku. "Kdo to říká? Nikdo než vy tu nic takového neříká. A o co vám vůbec jde?"

"Co jste dělal za tím závěsem?" ptal se Watt.

"Já jsem nebyl za závěsem," prohlásil Martin s falešnou odvahou. "To vy. Vy všichni. Já jsem byl před závěsem. Můžu já za to, že se vy všichni schováváte za závěsy jako - jako spiklenci?" To nebylo šťastné volené slovo. V Martinových očích blýskla panika. "Ano, spiklenci," pokračoval nervózně. "Vy si myslíte, že to nevím, co? Jenže já to vím. Jste všichni vrahové, intrikujete a plánujete. Takže tady máte hlavní stan, co. Celou noc mi vaši nájemní psi jsou v patách a ženou mě jako raněného losa -"

"Musíme jít," přerušila ho zoufale Erika. "Máme právě tak čas chytit nejbližšího losa - nejbližší letadlo na východ." Sáhla po dohodě, ale Watt ji z ničeho nic strčil do kapsy. Otočil se i s židlí k Martinovi.

"Dáte nám opci na svou příští hru?" zeptal se.

"Samozřejmě že nám dá opci," prohlásil St. Cyr a prohlížel si přitom statečně se tvářícího Martina zkušeným okem. "A taky nebudeme vůbec diskutovat o nějaké žalobě za napadení, protože jestli něco takového zkusíte, zmlátím vás. Tak se to dělá v Mixo-Lydii. Vy vlastně ani nechcete zrušit tu svou smlouvu, Martine. To je všechno omyl. Udělám z vás cyrovského autora a všechno bude v pořádku. Tak, a teď hezky požádáte Tollivera, aby tu dohodu o zrušení roztrhal, že - ha?"

"Samozřejmě že ne, Nicku," vykřikla Erika. "Řekni to!"

Nastalo významné ticho. Watt přihlížel s živým zájmem Stejně tak nešťastná Erika, rozpolcená mezi svými

povinnostmi agentky a nechutí k tak zjevné zbabělosti. Také DeeDee všechno sledovala, oči měla velmi široké a na tváři veselý úsměv. Skutečná bitva se ale nepochybně odehrávala mezi Martinem a Raoulem St. Cyrem.

Martin se v zoufalství co nejvíc narovnal. Ted' nebo nikdy; musí chovat jako skutečný Ivan Hrozný. Už ted' měl znepokojený výraz, přesně jako Ivan. Snažil se vypadat také hrozivě. Kolem rtů mu zahrál záhadný úsměv. Na okamžik skutečně připomínal šíleného ruského cara, samozřejmě až na to, že byl hladce oholený. Pohrdlivým, královským pohledem shlížel na Mixolyd'ana.

"Roztrháte tu dohodu a kromě toho nám dáte opci na příští hru, hm?" řekl St. Cyr - ale maličko nejistěji.

"Udělám, co budu chtít," odsekl Martin. "Jakby se vám líbilo kdyby vás zaživa sežrali psi?"

"Já nevím, Raoule," řekl Watt. "Už to vyřídíme, i kdyby -"

"Chcete, abych šel k Metru a DeeDee vzal s sebou?" vykřikl St. Cyr a obrátil se k Wattovi. "On to podepíše!" Pak sáhl do vnitřní kapsy saka po peru a obrátil se zase k Martinovi.

"Vrahu!" vykřikl Martin, který si to gesto špatně vyložil.

Na nechutném Cyrově obličejí se objevil vychloubačný úsměv.

"A ted' ho máme, Tollivere," prohlásil triumfálně, a ta výhrůžná slova byla posledním stéblem do Martinova zničujícího břemene. S šíleným výkřikem proběhl kolem St. Cyra, prudce otevřel dveře a utekl.

Za ním se ozýval Eričin hlas, hřímající jako hlas valkýry.

"Nechte ho být! Neprovedli jste toho už dost? Ted' od vás dostanu to zrušení smlouvy, Watte, jinak se odtud ani nehnu a varuji vás, St. Cyre, že jestli -"

Ale to už byl Martin o pět místností dál a hlas se ztratil. Řítil se dál a přitom se beznadějně snažil přimět sám sebe zpomalit a vrátit se na bojiště. Tlak byl příliš silný. Hrůza ho hnala chodbou do jiné místnosti a mrštila jím na kovový předmět, od kterého se odrazil. Když se vzpamatoval, seděl na zemi a hleděl vzhůru na ENIAC Gama Třiadevadesátý.

"A, tady jste," řekl robot. "Hledám vás po celém časoprostoru. Když jste mě přemluvil ke změně experimentu, zapomněl jste mi dát potvrzení, že to děláte na vlastní zodpovědnost... Úřady by mi pěkně šly po převodech, kdybych nepřinesl prohlášení potvrzené otiskem oka pro případ, že by subjekt byl změnou experimentu poškozen."

Martin se vyděšeně ohlédl přes rameno a vstal.

"Cože?" zeptal se zmateně. "Koukej, musíš ze mě zase udělat mě. Všichni se mě pokoušejí zabít. Přišel jsi zrovna včas. Nemůžu čekat dvanáct hodin. Udělej něco, ať jsem to zase já, honem!"

"Ale s vámi já jsem skončil," odsekl bez soucitu robot. "Už nejste dostatečně nekondicionovaný subjekt, po té poslední kúře, na které jste trval. Byl bych si od vás to prohlášení vzal hned, ale úplně jste mě spletl tou svou disraeliovskou výmluvností. No tak, vezměte si tohle a dvacet vteřin si to přidržte u oka." Podal mu plochý, lesklý kovový kotouček. "Je už senzitivovaný a vyplněný. Potřebuje jen otisk vašeho oka. Připojte ho k tomu a už nikdy mě neuvídíte."

Martin couvl.

"Ale co bude se mnou?" polykal a třásl se.

"Jak to mám vědět? Po dvanácti hodinách účinky vyprchají a vy zase budete sám sebou. Tak si to přidržte u oka."

"Udělám to, jestli mě nějak změníš na mě samého," vyjednával Martin.

"Nemůžu, je to proti pravidlům. Jedna změna už je tak dost špatná, dokonce i s podepsaným prohlášením, ale dvě - ne, ne! Přidržte si tohle u levého oka."

"Ne," řekl s nejistou rázností. "To neudělám."

ENIAC si ho prohlížel.

"Ale ano," řekl nakonec robot, "nebo na vás udělám bububu."

Martin trochu pobledl, ale v zoufalém odhodlání zavrtěl hlavou.

"Ne," prohlásil zatvrzele. "Jestli se nezbavím té Ivanovy matrice hned ted', tak si mě Erika nevezme a od Watta nikdy nedostanu zrušenou smlouvu. Stačí přece, když mi položíš tu přílbu na hlavu a uděláš ze mě zase mě. Chci snad toho tolik?"

"Od robota ano," prohlásil prkenně ENIAC. "Žádné zdržování. Dobře, že ted' máte Ivanovu matrici,

takže vám můžu vnutit svou vůli. Vytvořte tady oční otisk. Okamžitě!"

Martin utekl za pohovku a schoval se tam. Robot se k němu výhružně blížil. Na poslední chvíli, zaháněn do kouta, si Martin na něco vzpomněl.

Postavil se proti robotovi.

"Počkej," řekl. "Ty mi nerozumíš. Nemůžu žádný oční otisk udělat. Prostě to nepůjde. Nevidíš to sám? Má to sejmut otisk -"

"Vzorce tyčinek a čípků na sítnici," dokončil robot. "Tak -"

"Tak jak to můžu udělat, když nedokážu udržet oko dvacet vteřin otevřené? Mám prahy vjemových reakcí jako Ivan, ne? Nedokážu ovládnout reflexní mrkání. Mám synapse zbabělce. A ty mě donutíš pevně zavřít oči, jen se k nim tahle věc přiblíží."

"Tak si je držte otevřené," navrhl robot. "Pomocí prstů."

"Moje prsty mají taky reflexy," namítl Martin a couval k servírovacímu stolku. "Existuje jediná možnost. Musím se opít. Když budu otupělý alkoholem, budou moje reflexy tak pomalé, že nedokážu ty oči zavřít. A taky se nesnaž užit násilí. Kdybych umřel strachy, jak bys pak dostal můj oční otisk?"

"Jednoduše," řekl robot. "Nadzvedl bych vám víčka -"

Martin rychle sáhl po láhvi stojící na stolku, ale jeho ruka uhnula a namísto toho uchopila sifonovou láhev se sodovkou.

"- jenže," pokračoval ENIAC, "na takový padělek by se mohlo přijít."

Martin si natočil sklenici plnou sody a dlouze se napil.

"Nebude to trvat dlouho, než se opiju," řekl ztěžklou čelistí. "Vlastně už to začíná zabírat. Vidiš? Snažím se ti pomoci."

Robot zaváhal.

"No, tak si s tím pospěšte," řekl a sedl si.

Martin, který se právě chtěl znova napít, se náhle zarazil a zadíval se upřeně na robota. Pak se zprudka nadechl a položil sklenici.

"Co je zase?" ptal se robot. "Pijte tu svou - co je to?"

"Je to whisky," vykládal Martin nezkušenému stroji, "ale teď už je mi to jasné. Ty jsi do ní dal jed. Tak takhle sis to naplánoval, co? Jenže já si už ani nelížu, a ty ten můj oční otisk nikdy nedostaneš. Nejsem blázen."

"Bože všemohoucí!" zvedl se robot. "Nalil jste si to sám. Jak jsem vám mohl něco otrávit? Pijte!"

"Nebudu," prohlásil Martin s tvrdohlavostí zbabělce a bojoval přitom se vzrůstajícím podezřením, že by nápoj mohl být skutečně jedovatý.

"Spolkněte ten nápoj," přikazoval ENIAC a hlas se mu začínal lehce chvět. "Je úplně neškodný."

"Tak to dokaž!" prohlásil Martin vychytrale. "Byl bys ochotný vyměnit si se mnou sklenice? Napil by ses tohohle jedu sám?"

"A jak mám podle vás pít?" ohradil se robot. "Já -" zarazil se. "No dobře, tak mi tu sklenici dejte. Trochu se napiju. Vy pak dopijete zbytek."

"Aha!" vykřikl Martin. "Teď ses prozradil. Jsi robot. Nemůžeš pít, vzpomínáš? Rozhodně ne stejně jako já. Teď jsem tě dostal, ty vrah. Tadyhle máš svoje pití." Ukázal na stojací lampu. "Troufneš si teď se mnou pít tím svým elektrickým způsobem, nebo přiznáš, že se mě snažíš otrávit? Počkat, počkat, co to povídám? To by přece nic -"

"Ale samozřejmě že ano," spěšně mu skočil do řeči robot. "Máte naprostou pravdu a je to od vás velice chytré. Budeme pít spolu, a tím se dokáže, že je vaše whisky neškodná - takže budete pít tak dlouho, až se vaše reflexy zpomalí, ano?"

"No," začal nejistě Martin, ale nesvědomitý robot už odšrouboval žárovku z lampy, zapnul ji a vrazil prst do prázdné objímky, což vyvolalo zapraskání a záblesk. "Tak," řekl robot. "Není jedovatá, vidíte?"

"Ty to nepolykáš," stěžoval si podezřívavě Martin. "Ty to držíš v puse - totiž v prstě."

ENIAC znovu zašťoural v objímce.

"No dobře, tak snad," řekl Martin pochybovačně. "Ale nebudu riskovat, že mi do té whisky něco tajně nasypeš později. Budeš pít pěkně se mnou, panáka za panáka, dokud nebudu moci na tu tvoji věc udělat otisk oka - nebo přestanu pít. Ale dokazuje to něco, když strčíš prst do objímky? Dokazuje to, že moje

sklenička není otrávená? Nějak nemám -"

"Samozřejmě že není otrávená," zarazil ho rychle robot. "Dokážu to. Udělám to znova... ft(t). Silný stejnosměrný, co? Samozřejmě že tím se to dokazuje. Tak už pijte."

Martin, ostražitý pohled upřený na robota, pozvedl sklenici sodovky.

"Fffff(t)!" vykřikl robot o chvíli později a načrtl na své kovové tváři neobyčejně uvolněný úsměv.

"Nejlepší fermentované mamutí mléko, jaké jsem kdy ochutnal," souhlasil Martin a pozvedl svou desátou sklenici sodovky. Bylo mu trochu špatně a napadlo ho, jestli je možné se takhle utopit.

"Mamutí mléko?" zeptal se otupěle ENIAC. "Co je teď za rok?"

Martin se zhluboka nadechl. Ivanova obsáhlá paměť mu zatím dobře posloužila. Vzpomněl si, že napětí zvyšuje frekvenci robotových myšlenkových pochodů a dezorganizuje mu paměť - což se teď právě před jeho očima prokazovalo. Ale klíčový okamžik jeho plánu měl teprve přijít...

"Rok Velké huňaté přece," řekl Martin rázně. "Nevzpomínáš si?"

"Takže ty -" ENIAC se pokoušel soustředit na svého společníka v pití. "Ty musíš být Zabiják mamutů."

"To je ono!" vykřikl Martin. "Dej si ještě. Co kdybys mi teď dal tu kúru?"

"Jakou kúru?"

Martin se zatvářil netrpělivě. "Říkal jsi, že mi vtiskneš charakterovou matici Zabijáka mamutů. Říkal jsi, že to mi zajistí optimální ekologické přizpůsobení téhle časové fázi, to a nic jiného."

"Vážně? Ale ty nejsi Zabiják mamutů," divil se zmateně ENIAC. "Zabiják mamutů byl syn Velké huňaté. Jak se jmenuje tvoje matka?"

"Velká huňatá," odpověděl Martin. Robot si zaskřípal rukama o naleštěné čelo.

"Dej si ještě šlehu," pobídl ho Martin. "Teď vytáhni ekologizér a dej mi ho na hlavu."

"Takhle?" poslechl ENIAC. "Pořád mám pocit, že jsem zapomněl na něco důležitého. F(t)."

Martin si usadil průhlednou přilbu na hlavě. "Tak," přikázal. "Dej mi charakterovou matici Zabijáka mamutů, syna Velké huňaté."

"No - tak dobře," prohlásil ENIAC omámeně. Rudé stuhy zavířily. Helma zablýskla. "Tak," řekl robot.

"Hotovo. Může to pár minut trvat, než to začne fungovat, ale po dvanácti hodinách... počkej! Kam jdeš?"

"

Ale Martin byl už pryč.

Robot naposledy nacpal přilbu a půl kilometru červené stuhy zpátky. Natáhl se po stojací lampě, zamumlal něco o jedné na cestu. Pak byla místnost prázdná až na slábnoucí mručení "F(t)".

"Nicku!" lekla se Erika, když uviděla postavu stojící ve dveřích. "Nestůj tam takhle! Děšíš mě!"

Při jejím výkřiku všichni v místnosti okamžitě vzhledli, a tak právě včas uviděli, jak Martinova postava prochází děsivou změnou. Byla to samozřejmě iluze, ale naháněla strach. Jeho kolena se pomalu ohýbala, až stál v podřepu, ramena se ohnula, jako by je tížily obrovské zádové a ramenní svaly, a paže se zhouply vpřed, dokud se téměř nedotýkaly země.

Nicholas Martin se konečně stal osobností, jejíž ekologická norma ho postaví na roveň Raoulovi St. Cyrovi.

"Nicku!" zachvěla se Erika.

Martinova čelist se pomalu vysouvala vpřed, až bylo hrozně vidět celé jeho spodní zuby. Jeho víčka pomalu klesala, až mžoural jen malými, zlovonnými šterbinami. Pak ústa pana Martina rozšklebil naprosto šokující úsměv.

"Erika," řekl chraplavě. "Moje!"

S těmito slovy se došoural až k ní, popadl zděšenou dívku do náruče a kousl ji do ucha.

"Nicku," zamumlala Erika a zavřela oči. "Proč jsi nikdy - ne, ne, ne! Nicku! Nech toho! To zrušení smlouvy. Musíme - Nicku, co to děláš?" Skočila po vzdalujícím se Martinovi, ale pozdě.

Martin se sice pohyboval nemotorně a nehezky, ale byl rychlý. Skoro okamžitě se hrabal na Wattův psací stůl, protože to byla nejkratší cesta k vylekanému magnátovi. DeeDee to všechno sledovala poněkud překvapeně. St. Cyr se vrhl vpřed.

"V Mixo-Lydii -" začal. "Ha! Tak!" Popadl Martina a mrštil jím přes pokoj.

"Vy zvíře!" vykřikla Erika, vrhla se na režiséra a začala bušit do jeho mohutné hrudi. Pak pro větší účinek použila i svou botu proti jeho holeni. St. Cyr ale nebyl gentleman; obrátil ji a sevřel jí ruce za zády.

Vzhlédl, až když se ozval Wattův polekaný výkřik.

"Martine! Co to děláte?"

Ten dotaz měl svůj důvod. Martinovi se zřejmě po Cyrově zásahu nic nestalo. Dopadl na zem, kutálel se jako míč, srazil s rachotem stojací lampu a pak se narovnal s nepříjemným výrazem v tváři. Zvedl se nahrbený, přikrčený, s nízko svěřenými pažemi a vyceněnými zuby.

"Bereš moji ženu?" ptal se chraplavě pitekanthropický pan Martin, který rychle ztrácel jakékoli spojení s dvacátým stoletím. Byla to řečnická otázka. Popadl podstavec od lampy - nemusel se přitom ani shýbat -, serval hedvábné stínítko, jako by strhal listí z větve, a zhoupł zbraň v ruce. Pak vykročil vpřed a zbytky lampy držel jako oštěp.

"Já," prohlásil Martin, "zabiju."

Pak se s obdivuhodnou soustředěností pustil do plnění této své hrozby. První bodnutí tupým improvizovaným oštěpem zasáhlo St. Cyra na solarplexus tak silně, že režisér se zaduněním dopadl zády na zeď. To měl zřejmě Martin v plánu. Jeden konec své zbraně držel vtisknutý do režisérova břicha, zaryl podpatky do koberce a ze všech sil se snažil vyvrát do St. Cyra díru.

"Nechte toho!" vrhl se do boje Watt. Dávné reflexy se prosadily. Martinova paže vystřelila vpřed. Watt vystřelil opačným směrem.

Lampa praskla.

Martin se na rozlomené kusy zamyšleně podíval, opatrně do jednoho kousl, pak si to rozmyslel a podíval se místo toho na St. Cyra. Režisér lapal po dechu a v přestávkách ze sebe chrllil výhrůžky, kletby a protesty. Narovnal se a zahrozil Martinovi mohutnou pěstí.

"Já," prohlásil, "tě zabiju holýma rukama. A pak odejdu k MGM i s DeeDee. V Mixo-Lydii -"

Martin pozvedl vlastní pěsti před obličej. Prohlížel si je. Pomalu je povolil a na jeho tváři se zvolna usazoval příšerný škleb. A pak, se všemi zuby vyceněnými a s šíleným svitem hladového tygra v očích, pozvedl pohled k Cyrově krku.

Zabiják mamutů nebyl synem Velké huňaté pro nic za nic.

Martin skočil.

St. Cyr také - opačným směrem, jat náhlou hrůzou. On byl koneckonců jen postava ze středověku. Feudální člověk byl mnohem civilizovanější než takzvaný člověk z primitivně přímočaré doby Zabijáka mamutů. Stejně jako člověk ustoupí před malou, ale nebezpečnou divokou kočkou, tak St. Cyr s děsem přechal před útočníkem, který se doslova ničeho nebál.

Vyskočil oknem a s řevem zmizel ve tmě.

Martina to překvapilo. Když Zabiják mamutů na někoho skočil, nepřítel zase skočil na něj, a tak teď Martin vrazil hlavou do zdi s nepříjemnou silou. Nejasně slyšel slábnoucí zděšený křik S námahou se vyškrábal na nohy a opřel se zády o zeď. Vycenil zuby, připraven...

"Nicku!" vykřikla Erika. "Nicku, to jsem já! Přestaň! Přestaň! DeeDee -"

"Ehg?" řekl Martin omámeně a zatřepal hlavou. "Zabiju." Tiše zavrčel, zamrkal zarudlýma očkami na scénu kolem sebe. Pomalu zase začal zaostřovat. Erika zápolila s DeeDee poblíž okna.

"Pusťte mě!" křičela DeeDee. "Kam jde Raoul, jdu taky."

"DeeDee!" zaprosil jiný hlas. Martin pohlédl stranou a uviděl zhroucenou postavu Tollivera Watta opřenou v koutě, na hlavě naražené roztrhané stínítko od lampy.

Martin se s nejvyšším úsilím narovnal. Chodit zpříma mu připadalo jaksi nepřírozené, ale pomohlo to zkrotit nejhorší instinkty Zabijáka mamutů. Kromě toho teď, když byl St. Cyr pryč, stres se pomalu snižoval a dominantní rys Zabijáka mamutů ustupoval z aktivního popředí.

Martin opatrně vyzkoušel jazyk a ulevilo se mu, když zjistil, že je dosud schopen lidské řeči.

"Ug," řekl. "Arrrgh... ehm. Watte."

Watt na něj s úzkostí mrknul přes stínidlo.

"Urgh... Er. Dohodu," zachrčel Martin s vypětím sil. "Zrušení. Smlouvy. Dejte."

Watt měl odvalu. Vyhrabal se na nohy a sundal si stínítko.

"Dohodu o zrušení smlouvy!" vyjel na Martina. "Vy šílenče! Uvědomujete si, co jste zrovna provedli?"

DeeDee ode mě odchází. DeeDee, nechod'te nikam. Přivedeme Raoula zpátky -"

"Raoul mi řekl, abych odešla, když odejde on," prohlásila zatvrzele DeeDee.

"Nemusíte dělat, co vám St. Cyr řekne," přemlouvala ji Erika a visela na kroutící se hvězdě celou vahou.

"Nemusím?" opakovala ohromeně DeeDee. "Ale ano. Vždycky jsem to dělala."

"DeeDee," zkoušel to zoufale Watt. "Dám vám tu nejlepší smlouvu na světě - smlouvu na deset let - koukejte, tady je." Vytáhl už mnohokrát skládaný a zase rozkládaný dokument. "Stačí jenom, když to tady podepíšete, a můžete mít, co budete chtít. Nelíbilo by se vám to?"

"To ano," řekla DeeDee. "Ale Raoulovi by se to nelíbilo." Vytrhla se Erice.

"Martine!" zoufale volal Watt na dramatika. "Přiveďte St. Cyra zpátky. Omluvte se mu. Je mi jedno jak, ale přiveďte ho zpátky! Jestli to neuděláte, tak - tak vám tu smlouvu nikdy nezruším."

Martin se trochu přihrbil - snad beznadějí. Ale možná taky ne.

"Je mi líto," řekla DeeDee. "Ráda jsem pro vás pracovala, Tollivere. Ale musím samozřejmě udělat, co řekne Raoul." A vykročila k oknu.

Martin se ještě přihrbil, až se klouby prstů dotkl koberce. Jeho zlá malá očka, svítící zmateným vztekem, se upřela na DeeDee. Jeho rty se pomalu rozevřely, až byly vidět všechny zuby do jednoho.

"Ty," řekl a zlověstně zavrčel.

DeeDee se zastavila, ale jen na chvíli.

Pak se pokoj rozechvěl strašným výkřikem zuřivého zvířete. "Vrat' se!" zahřímá rozvzteklý Zabiják mamutů a jediným pružným skokem se ocitl u okna, popadl DeeDee a zvedl ji pod jednu paží. Prudce se otočil, žárlivě si změřil příkrčeného Watta a popadl i Eriku. Vzápětí už držel obě vzpírající se dívky, každou pod jednou paží. Zlá malá očka přelétla od jedné ke druhé. Pak je obě stejně podělil rychlým kousnutím do ucha.

"Nicku!" vykřikla Erika. "Co si to dovoluješ!"

"Moje," informoval ji chraplavě Zabiják mamutů.

"To si piš, že jsem," řekla Erika, "ale na to musejí být dva. Postav tu couru, co držíš pod druhou rukou." Zabiják mamutů si DeeDee zamyšleně prohlédl.

"Obě," řekl necivilizovaný dramatik. "Ano."

"Ne!" řekla Erika.

"Ano," vydechla DeeDee zcela novým tónem. Toto krásné stvoření ochable viselo Martinovi v ruce a vzhlíželo ke svému vězniteli se zbožným obdivem.

"Vy huso hloupá," ohradila se Erika, "a co St. Cyr?"

"Ten?" ušklíbla se DeeDee. "Na tom nic není, na bábovkovi. Už se na něj nikdy ani nepodívám." Znovu obrátila zbožňující pohled na Martina.

"Pch," zavrčel on a hodil DeeDee Wattovi na klín. "Tvoje. Nech si ji." Spokojeně se usmál na Eriku. "Ta silná. Lepší."

Watt i DeeDee se ani nehnuli a zírali na Martina.

"Ty," řekl a namířil ukazovákem na DeeDee. "Zůstaneš s ním. Ha?" ukázal na Watta.

DeeDee s otrocky zbožňujícím výrazem kývla.

"Podepíšeš smlouvu?"

Kývnutí.

Martin se významně podíval Wattovi do očí. Vztáhl ruku.

"Dohodu o zrušení smlouvy," vysvětlovala Erika hlavou dolů. "Dejte mu ji, než vám utrhne hlavu."

Watt pomalu vytáhl dohodu o zrušení smlouvy z kapsy a podal mu ji, ale Martin už se šoural k oknu.

Erika se spěšně natáhla zpátky a popadla dokument.

"To jsi zahrál úžasně," řekla Nickovi, když se dostali na ulici. "Tak už mě postav. Někde chytíme taxíka a..."

"Ne zahrál," zavrčel Martin. "Pravda. Do zítřka. Potom..." Pokrčil rameny. "Ale dneska, Zabiják mamutů." Pokusil se vyšplhat na palmu, rozmyslel si to a kolébal se dál. Nesl přitom nyní zamyšlenou Eriku. Ale teprve když jelo kolem policejní auto, Erika zaječela...

"Zítřka tě vytáhnu na kauci," řekla Erika Zabijákovi mamutů, který se zmítal mezi dvěma mohutnými strážníky.

Její slova zanikla v zuřivém řevu.

Další události byly poněkud nejasné, zaostřily se znovu až tehdy, když Zabijáka mamutů strčili do cely,

kde se zvedl se vzteklym řevem. "Zabiju!" oznámil a popadl mříže.

"Arrrgh!"

"Dva za jednu noc," prohlásil znuděný hlas odcházející chodbou. "A oba v Bel-Air. Myslíš, že jsou zdrogovaní? Ani z jednoho nedokážu dostat souvislou větu."

Mříže se zatřásl. Podrážděný hlas z jednoho kavalce přikázal, aby bylo ticho, a dodal, že už měl víc než dost potíží s idioty bez... pak se zarazil, zaváhal a vydal ostrý, ječivý, pronikavý výkřik.

Ve vězení na okamžik zavládlo ticho, když se Zabiják mamutů, syn Velké huňaté, zvolna obrátil k Raoulu St. Cyrovi.

Nebo...

Miguel a Fernandez po sobě navzájem nepřesně stříleli přes údolí, když přistál létající talíř. Oba na ten podivný letoun vyplývali pár kulek. Vynořil se pilot a vykročil přes údolí a vzhůru do kopce k Miguelovi, který ležel v nepříliš vydatném stínu kaktusu, klel a mačkal spoušť své pušky tak rychle, jak to jen dokázal. Mířit nikdy moc neuměl, a jak se cizinec blížil, bylo to čím dál horší. Nakonec v poslední minutě Miguel zahodil pušku, popadl mačetu, která ležela vedle něj, a vyskočil.

"Tak zemři," zaječel a rozehnal se zbraní. Ocel se zablýskla ve žhavém mexickém slunci. Mačeta se pružně odrazila od cizincova hrdla a vyletěla vysoko do vzduchu, a Miguela zabrněla ruka, jako by do ní dostal elektrickou ránu. Z druhé strany údolí přiletěla kulka a vydávala přitom takový zvuk, jaký by asi dělalo vosí žihadlo, kdyby ho bylo slyšet a ne cítit. Miguel padl k zemi a odkutálel se do bezpečí za velký kámen. Zasvištěla další kulka a na cizincově levém rameni se modře zajiskřilo.

"Estoy perdido," prohlásil Miguel, který se měl za ztraceného. Ležel na břiše, ale pozvedl hlavu a zavrčel na svého nepřítele.

Cizinec ale neudělal žádné nepřátelské gesto. A co víc, zdálo se, že je beze zbraně. Miguel si ho ostrým zrakem prohlížel. Muž byl nezvykle oblečený. Měl na sobě čepičku z krátkých, lesklých modrých pírek. Jeho tvář pod ní byla tvrdá, asketická a netolerantní. Byl velice hubený a určitě přes dva metry vysoký. Ale skutečně se zdálo, že nemá zbraň. To Miguelovi dodalo odvahu. Přemýšlel, kam asi padla jeho mačeta. Neviděl ji, ale puška ležela jen kousek stranou.

Cizinec se zastavil nad Miguelem.

"Vstaň," řekl. "Promluvíme si."

Mluvil výborně španělsky, jenže ten hlas jako by se ozýval uvnitř v Miguelově hlavě.

"Nevstanu," řekl Miguel. "Kdybych vstal, Fernandez mě zastřelí. Střelí sice mizemě, ale byl bych blázen, abych to riskoval. Kromě toho to není fér. Kolik ti Fernandez platí?"

Cizinec se na Miguela přísně podíval.

"Víš, odkud přicházím?" zeptal se.

"Odkud přicházíš, to mě nezajímá," odsekl Miguel a otřel si pot z čela. Zalétl pohledem k nedalekému balvanu, kde si schoval vak s vínem. "Z los estados unidos, odkud odjinud, ty i ta tvoje lítací mašina. O tomhle se dozví mexická vláda."

"Schvaluje snad mexická vláda vraždu?"

"To je soukromá věc," prohlásil Miguel. "Jde o vodní právo a to je hrozně důležité. A kromě toho je to sebeobrana. Ten cabrón naproti se mě snaží zabít. A ty jsi jeho najatý vrah. Bůh vás potrestá oba dva."

Napadlo ho ještě něco. "Kolik bys vzal za to, abys zabil Fernandeze?" vyzvídal. "Dám ti tři pesa a pěkné kůzle."

"Bojovat se už nebude," prohlásil cizinec. "Slyšíš mě?"

"No tak jdi a řekni to Fernandezovi," odsekl Miguel. "Řekni mu, že vodní právo je moje. Já ho rád nechám v míru odejít." Už ho bolelo za krkem, jak se díval na vysokého muže vzhůru. Trochu se pohnul a v té chvíli nehybným horkým vzduchem prolétla kulka a s mlaskavým zvukem se zaryla do kaktusu.

Cizinec si uhladil modré peří na své hlavě.

"Nejdřív domluvíme s tebou. Poslouchej mě, Migueli."

"Odkud víš, jak se jmenuju?" divil se Miguel. Převalil se a opatrně se za kamenem posadil. "Je to tak, jak jsem myslel. Najal tě Fernandez, abys mě zavraždil."

"Znám tvoje jméno, protože ti trochu dokážu číst myšlenky. Ne moc, jsou příliš nejasné."

"Tvoje matka byla fena," prohlásil Miguel.

Cizincovy nozdry se malinko zašpičatily, ale poznámku ignoroval. "Přicházím z jiného světa," řekl.

"Jmenuji se -" V Miguelově mysli to znělo jako Quetzalcoatl.

"Quetzalcoatl?" opakoval Miguel ironicky. "O tom vůbec nepochybuji. A já jsem svatý Petr, co má klíče k nebeské bráně."

Quetzalcoatlův hubený bledý obličej trochu zrudl, ale jeho hlas byl záměrně klidný. "Poslouchej, Migueli. Podívej se mi na ústa. Nepohybují se. Mluvím uvnitř tvé hlavy, telepaticky, a ty moje myšlenky překládáš do slov, která pro tebe něco znamenají. Moje jméno je pro tebe zřejmě příliš těžké. Tvoje vlastní mysl ho přeložila jako Quetzalcoatl. To vůbec není moje skutečné jméno."

"De veras" ušklíbl se Miguel. "Vůbec to není tvoje jméno a nepocházíš z jiného světa. Já bych norteamericanovi nevěřil, i kdyby přísahal na kosti deseti tisíc nejvyšších svatých."

Quetzalcoatlůva dlouhá přísná tvář se znova zarděla.

"Jsem tady, abych přikazoval," prohlásil. "Ne abych se hádal s... Podívej, Migueli. Proč myslíš, že jsi mě nedokázal zabít tou svou mačetou? Proč se mě nedotknou kulky?"

"Proč létá ta tvoje létací mašina?" odsekl Miguel. Vytáhl váček s tabákem a začal si balit cigaretu.

Vykoukl zpoza kamene. "Fernandez se nejspíš snaží tajně se sem připlížit. Měl bych si radši vzít pušku."

"Nech ji ležet," řekl Quetzalcoatl. "Fernandez ti neublíží."

Miguel se chraplavě zasmál.

"A ty nesmíš ublížit jemu," dodal rozhodně Quetzalcoatl.

"No dobře, tak nastavím druhou tvář," odpověděl Miguel, "aby mi mohl prostřelit hlavu ze strany. Budu věřit, že si Fernandez přeje mír, se?or Quetzalcoatl, až ho uvidím jít přes to údolí s rukama nad hlavou. A ani pak ho nenechám přijít moc blízko, kvůli tomu noži, co nosí na zádech."

Quetzalcoatl si znovu uhladil ocelově modrá pírka. Kostnatá tvář se mračila.

"Musíte ukončit ten boj navždycky, oba dva," řekl. "Moje rasa střeží vesmír a naším úkolem je přinést mír každé planetě, kterou navštívíme."

"Je to, jak jsem myslel," prohlásil Miguel s uspokojením. "Jsi z los estados unidos. Proč nepřineseš mír svojí vlastní zemi? Viděl jsem se?ores Humphreyho Bogarta a Edwarda Robinsona v las películas. Po celém Nueva Yorku po sobě gangsteři střelíjí z jednoho mrakodrapu na druhý. A co s tím děláte?"

Tancujete kolem dokola se seňorou Betty Grableovou. Já ti moc dobře rozumím. Nejdřív nám přineseš mír a pak nám sebereš naše drahocenné nerosty."

Quetzalcoatl vztekle nakopl obložek ležící vedle jeho lesklé kovové špičky.

"Musím ti to nějak dokázat," prohlásil. Podíval se na nezapálenou cigaretu, která visela Miguelovi ze rtů. Náhle zvedl ruku, z prstenu mu vyšlehl paprsek bílého žáru a cigaretu zažehl. Miguel sebou poplašeně škubl. Pak vdechl kouř a kývl. Paprsek zmizel.

"Muchas gracias, se?or," řekl Miguel.

Quetzalcoatlův bezbarvý rt se sevřel do tenké čárky. "Migueli," řekl, "dokázal by tohle norteamericano?"

"Quién sabe?"

"Nikdo, kdo na vaší planetě žije, by to nedokázal, a ty to víš."

Miguel pokrčil rameny.

"Vidíš támhle ten kaktus?" ptal se Quetzalcoatl. "Ten můžu zničit za dvě vteřiny."

"Já o tom nepochybuji, seňor."

"Já bych totiž klidně dokázal zničit celou tuhle planetu."

"Ano, o atomových bombách jsem už slyšel," odpověděl Miguel zdvořile. "Tak proč se obtěžujete a pletete se do klidného malého sporu mezi Fernandezem a mnou kvůli malé studni, která není důležitá pro nikoho než -"

Kolem prolétla kulka.

Quetzalcoatl si hněvivě zamnul prsten na ruce.

"Protože svět musí přestat bojovat," řekl výhrůžně. "Jestli ne, tak ho zničíme. Není přece nejmenší důvod, proč by spolu všichni lidé nemohli žít v míru a bratrství."

"Jeden důvod je."

"A jaký?"

"Fernandez," řekl Miguel.

"Zničím vás oba, jestli nepřestanete bojovat."

"El se?or je velký mírotvorce," prohlásil Miguel zdvořile. "Hrozně rád přestanu bojovat, když mi řeknete, jak to pak mám udělat, aby mě nezabil."

"I Fernandez přestane bojovat."

Miguel si sundal poněkud ošuntělé sombrero, sáhl po klacku a opatrně zvedl klobouk nad kámen.

Ozvalo se ošklivé prásknutí. Klobouk odskočil a Miguel ho v pádu zachytil.

"No dobře," řekl. "Když na tom trváte, se?or, přestanu bojovat. Ale zůstanu za tímhle balvanem. Jsem naprosto ochotný přestat bojovat. Ale zdá se mi, že na mně něco žádáte a neřeknete mi, jak to mám udělat. To byste na mně mohl stejně dobře chtít, abych se vznášel nad zemí jako ten váš létací stroj."

Quetzalcoatl se zamračil ještě víc. Nakonec řekl: "Migueli, pověz mi, jak ten boj začal."

"Fernandez mě chce zabít a zotročit moji rodinu."

"Proč by to dělal?"

"Protože je zlý," odpověděl Miguel.

"Jak víš, že je zlý?"

"Protože mě chce zabít a zotročit moji rodinu," vysvětloval logicky Miguel.

Chvilku bylo ticho. Kolem proběhl hadilov a zastavil se, aby si zobnul do lesklé hlavně Miguelovy pušky. Miguel si povzdechl.

"Ani ne tři metry odtud je vak dobrého vína -" začal, ale Quetzalcoatl ho přerušil.

"Co jsi to říkal o vodních právech?"

"No, to je jasné," začal Miguel. "Tohle je chudá země, se?or. Voda je tady vzácná. Měli jsme suchý rok a voda už nestačí pro dvě rodiny. Ta studna je moje. Fernandez mě chce zabít a zotročit -"

"Ve vaší zemi nejsou soudy?"

"Pro lidi jako my?" odpověděl Miguel otázkou a zdvořile se usmál.

"Má Fernandez také rodinu?" zeptal se Quetzalcoatl.

"Ano. Jsou to chudáci," řekl Miguel. "Mlátí je, když nepracují do úmoru."

"Ty svou rodinu biješ?"

"Jenom když to potřebují," odpověděl Miguel překvapeně. "Moje žena je hrozně tlustá a líná. A můj nejstarší, Chico, odmlouvá. Mojí povinností je bít je, když to potřebují, pro jejich vlastní dobro. Moje povinnost je taky chránit naše vodní práva, protože ten ďábel Fernandez je rozhodnutý mě zabít a -" Quetzalcoatl ho netrpělivě zarazil: "Ztrácíme čas. Nech mě přemýšlet." Znova si zamnul prsten na ruce. Rozhlédl se. Hadilov si zřejmě našel chutnější sousto než pušku. Utíkal právě pryč a ze zobáku mu čouhal mrskající se ocas ještěrky.

Slunce na jasně modré obloze žhavě sálalo. Suchý vzduch byl cítit meskitovými kaktusy. Dokonalý tvar a povrch létajícího talíře dole v údolí vypadal nepatřičně a neskutečně.

"Počkej tady," řekl konečně Quetzalcoatl. "Promluví si s Fernandezem. Až zavolám, přijď k létajícímu stroji. Přivedu tam Fernandeze."

"Jak si přejete, se?or," souhlasil Miguel. Pohled se mu zatoulal stranou.

"A nedotýkej se té pušky," dodal velmi přísně.

"No jistě že ne, se?or," odpověděl Miguel. Počkal, až vysoký muž odešel. Pak se opatrně plížil po vyschlé zemi, až se znova dostal ke své pušce. Pak po chvíli hledání objevil i mačetu. Teprve potom se obrátil ke svému vaku vína. Měl skutečně velikou žízeň. Nepil ale moc. Zastrčil do pušky plný zásobník, opřel se o balvan a čekal. Čas od času usrknul víno z vaku.

Cizinec se mezitím blížil k Fernandezově úkrytu bez ohledu na novou spršku kulek, z nichž některé modře jiskřily na jeho ocelovém těle. Zvuk střelby utichl. Uběhla dlouhá doba, až nakonec se vynořila vysoká postava a zamávala na Miguela.

"Ya voy, se?or," zavolal na něj ochotně Miguel. Položil pušku na kámen tak, aby na ni snadno dosáhl, a velmi opatrně se zvedl, připraven přikřčit se při prvním nepřátelském činu. Nic takového se ale nestalo. Fernandez se objevil vedle cizince. Miguel se okamžitě sklonil, popadl pušku a zvedl ji k výstřelu.

Přes údolí přelétlo něco tenkého a syčícího. Puška v Miguelově ruce se rozžhavila. Zařval a pustil ji, a v

příští chvíli se jeho mysl dokonale vypnula.

"Zemřu se ctí," pomyslel si, a pak už nemyslel vůbec.

Když se probрал, stál ve stínu létajícího talíře. Quetzalcoatl spouštěl ruku, kterou měl předtím zřejmě před Miguelovým obličejem. Slunce se zablýsklo na jeho prstenu. Miguel zatřásl omámeně hlavou.

"Já žiju?" podivil se.

Ale Quetzalcoatl si ho nevšímal. Obrátil se k Fernandezovi, který stál vedle něj, a dělal gesta před jeho obličejem podobným masce. Z Quetzalcoatlova prstenu vyšlehl blesk do Fernandezových skelných očí. Fernandez zatřepal hlavou a něco nesrozumitelně zabručel. Miguel se rozhlédl po své pušce nebo mačetě, ale byly pryč. Vsunul ruku pod košili, ale i jeho spolehlivý nožik zmizel.

Podíval se Fernandezovi do očí.

"Jsme oba ztraceni, done Fernandezi," řekl. "Tenhle se?or Quetzalcoatl nás zabije oba. Je mi trochu líto, že vy půjdete do pekla a já do nebe, protože se už nesetkáme."

"To se pletete," odpověděl Fernandez a marně hledal vlastní nůž. "Vy nebe nikdy neuvidíte. A tenhle vysoký norteamericano se taky nejmenuje Quetzalcoatl. Pro svoje vlastní podlé účely si říká Cortés."

"Budete už lhát leda d'áblovi," řekl Miguel.

"Mlčte, oba dva," okřikl je ostře Quetzalcoatl (nebo Cortés). "Viděli jste něco málo z mé moci. Teď mě poslouvejte. Moje rasa na sebe vzala vznešenou povinnost dohlédnout na to, aby celá sluneční soustava žila v míru. Jsme velmi vyspělá rasa a máme takovou moc, o jaké se vám dosud ani nezdá. Vyřešili jsme problémy, na které vaši lidé neznají odpověď, a teď je naší povinností využít tuto moc pro dobro všech. Jestli chcete dál žít, přestanete spolu bojovat okamžitě a navěky, a od této chvíle budete žít v míru a bratrství. Rozumíte mi?"

"Nic jiného jsem si nikdy nepřál," prohlásil šokovaně Fernandez. "Jen mír a bratrství. Rozumíte mi?"

"Nebude už žádné zabíjení," pokračoval Quetzalcoatl. "Budete žít v bratrství, nebo zemřete."

Miguel a Fernandez se podívali jeden na druhého a pak na Quetzalcoatla.

"Tenhle se?or je velký mírotvorce," zabručel Miguel. "Už jsem to říkal. Způsob, o kterém mluvíte, je určitě ta nejlepší cesta, jak zajistit mír. Ale pro nás to není tak jednoduché. Žít v míru je dobré. Proč ne, se?or. Řekněte nám jak."

"Prostě přestaňte bojovat," odsekl netrpělivě Quetzalcoatl.

"To se snadno řekne," podotkl Fernandez. "Ale život tady v Sonoře není jednoduchý. Možná tam, odkud jste -"

"Samozřejmě," vložil se do toho Miguel. "V los estados unidos jsou všichni bohatí."

"- ale u nás to jednoduché není. Možná ve vaší zemi, se?or, nežere had krysou a pták hada. Možná ve vaší zemi máte jídlo a vodu pro všechny a člověk nemusí bojovat, aby jeho rodina zůstala naživu. Tady to není tak jednoduché."

Miguel kývl. "Jednou budeme určitě všichni bratři," souhlasil. "Snažíme se dělat to, co nám přikazuje Bůh. Není to snadné, ale kousek po kousku se učíme být lepší. Bylo by to moc hezké, kdyby stačilo nějaké kouzelné slovo a z nás ze všech by byli bratři, jak nám to přikazujete. Bohužel -" pokrčil rameny.

"Nesmíte používat síly k řešení problémů," prohlásil Quetzalcoatl rozhodně. "Síla je špatná. Teď hned se usmířte."

"Nebo nás zničíte," dodal Miguel. Pokrčil rameny a znovu se podíval Fernandezovi do očí. "No dobře, se?or. Máte takový argument, kterému se mi nechce odporovat. Al fin, souhlasím. Co musíme udělat?" Quetzalcoatl se obrátil k Fernandezovi.

"Já taky, se?or," řekl Fernandez s povzdechem. "Máte určitě pravdu. Usmíříme se."

"Podáte si ruce," přikázal Quetzalcoatl a oči mu zářily. "Odpřísáhnete si bratrství."

Miguel napřáhl ruku. Fernandez ji pevně stiskl a oba muži se na sebe usmáli.

"Vidíte?" řekl Quetzalcoatl a poněkud stroze se na ně usmál. "Vůbec to není těžké. Teď jste přátelé. Zůstaňte přátelé."

Odvrátil se a šel k létajícímu talíři. V hladkém trupu se zlehka otevřely dveře. Na prahu se Quetzalcoatl obrátil.

"Nezapomeňte," řekl. "Budu vás sledovat."

"Určitě," odpověděl Fernandez. "Adiós, se?or."

"Vaya con dios," dodal Miguel.

Hladký trup se za Quetzalcoatlem uzavřel. Za chvíli se už létající talíř zlehka vznesl a stoupal, až byl třicet metrů vysoko. Pak vyrazil k severu jako náhlý záblesk a byl pryč.

"Vždyť jsem si to myslel," podotkl Miguel. "Byl z los estados unidos."

Fernandez pokrčil rameny.

"Chvilku jsem myslel, že by nám mohl říct něco rozumného," prohlásil. "Byl určitě moc moudrý. Je to pravda, život není jednoduchý."

"Pro něj jednoduchý je," namítl Miguel. "Jenže on nežije v Sonoře. My ale ano. Já a moje rodina naštěstí máme dobrou studnu, na kterou se můžeme spolehnout. Pro ty, co žádnou nemají, je život opravdu těžký."

"Je to dost špatná studna," řekl Fernandez. "Ale aspoň je moje." Při řeči si balil cigaretu. Podal ji Miguelovi a začal si balit druhou pro sebe. Oba muži chvíli mlčky pokuřovali. Pak se, stále mlčky, rozešli. Miguel se vrátil zpátky na kopec ke svému vaku vína. Dlouze se napil, potěšeně si odfrknul a rozhlédl se. Jeho nůž, mačeta a puška byly odhozené o kus dál. Sebral je a přesvědčil se, že má plný zásobník. Pak opatrně vykoul za hradbou balvanu. Kousek od jeho obličejů se o kámen rozpleskla kulka. Oplatil výstřel.

Pak bylo chvíli ticho. Miguel se opřel a znova se napil. Pohled mu padl na hadilova, který spěchal kolem, ze zobáku mu visel ocas ještěrky. Byl to nespíš stejný hadilov jako předtím, i stejná ještěrka, pomalu postupující trávicím traktem.

Miguel tiše zavolal: "Se?or pták! To není správné, jíst ještěrky. Je to moc špatné."

Hadilov se na něj podíval korálkovým okem a utíkal dál.

Miguel zvedl pušku a zamířil.

"Přestaň jíst ještěrky, señor pták. Přestaň, nebo tě musím zabít."

Hadilov běžel dál v dostřelu pušky.

"Ty nevíš, jak s tím přestat?" zavolal Miguel tiše. "Musím ti to vysvětlit?"

Hadilov se zastavil. Ocas ještěrky zmizel docela.

"No dobře," prohlásil Miguel. "Až přijdu na to, jak může hadilov přestat jíst ještěrky a přesto žít, tak ti to povím, amigo. Ale do té doby jdi s Bohem."

Obrátil se a znova zamířil pušku na opačnou stranu údolí.

Bibliografická poznámka

Zlo, které známe Z anglického originálu THE DEVIL WE KNOW přeložil Pavel Medek. Poprvé vyšlo v magazínu Unknown Fantasy Fiction v srpnu 1941.

Maškaráda Z anglického originálu MASQUERADE přeložil Pavel Medek. Poprvé vyšlo v magazínu Weird Tales v květnu 1942.

Twonka Z anglického originálu THE TWONKY přeložil Pavel Medek. Poprvé vyšlo v magazínu Astounding Science Fiction v září 1942.

Chrudošiví jsou borolové Z francouzského překladu Tout Smouales étaient les Forogoves (Univers de la Science-fiction, 1957) přeložil Václav Kajdoš. Dle anglického originálu MIMSY WERE THE BOROGOVES přehlédla a upravila Marie Vondrášková. Poprvé vyšlo v magazínu Astounding Science Fiction v únoru 1943. Překlad veršů Lewise Carrolla Jaroslav Císař.

Železný standard Z anglického originálu THE IRON STANDARD přeložil Pavel Medek. Poprvé vyšlo v magazínu Astounding Science Fiction v prosinci 1943.

Až se ucho utrhne Z anglického originálu WHEN THE BOUGH BREAKS přeložil Pavel Medek. Poprvé vyšlo v magazínu Astounding Science Fiction v listopadu 1944.

Krysařův syn Z anglického originálu THE PIPER'S SON přeložila Veronika Volhejnová. Poprvé vyšlo v magazínu Astounding Science Fiction v únoru 1945. (Povídka patří do série "Baldy" o telepatech žijících na Zemi po atomové válce.)

Absolon Z anglického originálu ABSALOM přeložila Veronika Volhejnová. Poprvé vyšlo v magazínu Startling Stories na podzim 1946.

Byl to démon Z anglického originálu CALL HIM DEMON přeložil Tomáš Korbař. Poprvé vyšlo v magazínu Thrilling Wonder Stories na podzim 1946.

Tak nashledanou Z anglického originálu SEE YOU LATER přeložila Veronika Volhejnová. Poprvé vyšlo v magazínu Thrilling Wonder Stories v červnu 1949. (Povídka patří do série příběhů o mutantech Hogbenech.)

Egostroj Z anglického originálu THE EGO MACHINE přeložila Veronika Volhejnová. Poprvé vyšlo v magazínu Space Science Fiction v květnu 1952.

Nebo... Z anglického originálu OR ELSE přeložila Veronika Volhejnová. Poprvé vyšlo v magazínu Amazing Stories v srpnu 1953.